

**BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENLERİNİN VE ADAYLARININ
ALGILANAN FİZİKSEL OKURYAZARLIK DÜZEYLERİNİN
BELİRLENMESİ, SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTELERİNE YÖNELİK
BİR “FİZİKSEL OKURYAZARLIK” EĞİTİM PROGRAMI TASARISI**

Cevdet Duran

DOKTORA TEZİ

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ ANA BİLİM DALI

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

EYLÜL, 2025

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren 1 (bir) yıl sonra tezdten fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Cevdet

Soyadı : Duran

Bölümü : Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği

İmza :

Teslim Tarihi :

TEZİN

Türkçe Adı: Beden Eğitimi Öğretmenlerinin ve Adaylarının Algılanan Fiziksel Okuryazarlık Düzeylerinin Belirlenmesi, Spor Bilimleri Fakültelerine Yönelik Bir “Fiziksel Okuryazarlık” Eğitim Programı Tasarısı

İngilizce Adı: Determining The Perceived Physical Literacy Levels Of Physical Education Teachers And Teacher Candidates: A Proposed Physical Literacy Education Program For Faculties Of Sport Sciences

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazarın Adı Soyadı: Cevdet Duran

İmza:

JÜRİ ONAY SAYFASI

Cevdet Duran tarafından hazırlanan “Beden Eğitimi Öğretmenlerinin ve Adaylarının Algılanan Fiziksel Okuryazarlık Düzeylerinin Belirlenmesi, Spor Bilimleri Fakültelerine Yönelik Bir “Fiziksel Okuryazarlık” Eğitim Programı Tasarısı” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Ana Bilim Dalı’nda Doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Prof. Dr. İmdat Yarım

(Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Ana Bilim Dalı, Gazi Üniversitesi)

Başkan: Prof. Dr. Halil İbrahim Cicioğlu

(Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Ana bilim Dalı, Gazi Üniversitesi)

Üye: Prof. Dr. Taner Bozkuş

(Rekreasyon Ana Bilim Dalı, Gazi Üniversitesi)

Üye: Doç. Dr. Caner Cengiz

(Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Ana bilim Dalı, Ankara Üniversitesi)

Üye: Dr. Öğr. Üyesi Mert Mazhar Erduran

(Spor Yönetim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Kafkas Üniversitesi)

Tezin Savunma Tarihi: 07/08/2025

Bu tezin Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Ana Bilim Dalı’nda Doktora tezi olması için şartları yerine getirdiğimi onaylıyorum.

Prof. Dr. Osman Çimen

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

.....

Aileme İthaf Ediyorum

TEŞEKKÜR

Doktora sürecime başlamamda ve eğitimim boyunca beni çalışmaya motive eden, her şeyi son dakikaya bırakmam sonucunda zamanım sınırlı kalmış olsa da beni daima destekleyen, kabul eden ve çalışmalarım süresince sonsuz sabrı ve desteğiyle bana yol gösteren değerli hocam Prof. Dr. Taner Bozkuş’a en içten teşekkürlerimi sunarım.

Doktora eğitimimin başında danışmanlığımı kabul ederek beni onurlandıran, altı yıl boyunca beni dinleyen, fikirlerime değer veren ve akademik yolculuğumda bana rehberlik eden kıymetli danışmanım Prof. Dr. İmdat Yarım’a sonsuz teşekkür ederim.

Tez izleme sürecinde yapıcı eleştirileriyle çalışmamın gelişmesine katkı sunan, araştırmamı daha güçlü bir yapıya kavuşturmam konusunda yol gösteren değerli jüri üyelerim Prof. Dr. Halil İbrahim Cicioğlu, Doç. Dr. Caner Cengiz ve Dr.Öğr. Üyesi Mert Mazhar Erduran’a katkı ve destekleri için içtenlikle teşekkür ederim

Ayrıca, İngiltere’deki University of Lincoln bünyesinde “Developing Physical Literacy” ders müfredatını benimle paylaşarak tez çalışmama önemli katkı sağlayan Kirsty Bundy’ye (Senior Lecturer / Programme Leader in BSc (Hons) PE & Sport, University of Lincoln) teşekkür ederim. Paylaştığı bilgi ve kaynaklar, çalışmamın uluslararası boyut kazanmasına büyük katkı sağlamıştır.

**BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENLERİNİN VE ADAYLARININ
ALGILANAN FİZİKSEL OKURYAZARLIK DÜZEYLERİNİN
BELİRLENMESİ, SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTELERİNE YÖNELİK
BİR “FİZİKSEL OKURYAZARLIK” EĞİTİM PROGRAMI TASARISI**

(Doktora Tezi)

Cevdet Duran

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Eylül, 2025

ÖZ

Bu araştırma, beden eğitimi öğretmenleri ve beden eğitimi öğretmeni adaylarının algıladıkları fiziksel okuryazarlık düzeylerini belirlemek, spor bilimleri fakültelerinde görev yapan akademisyenlerin konuya ilişkin görüşlerini ortaya koymak ve elde edilen bulgular doğrultusunda bir eğitim programı tasarlayarak pilot uygulama ile etkililiğini değerlendirmek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma, nicel ve nitel verilerin birlikte kullanıldığı karma yöntem desenine göre yapılandırılmıştır. Nicel veriler, Munusturlar ve Yıldız (2020) tarafından geliştirilen “Algılanan Fiziksel Okuryazarlık Ölçeği” aracılığıyla, Türkiye'nin farklı bölgelerinde görev yapan 399 beden eğitimi öğretmeni ile çeşitli üniversitelerde öğrenim gören 375 beden eğitimi öğretmeni adayından çevrim içi ortamda toplanmıştır. Nitel veriler ise yine Türkiye'nin farklı üniversitelerindeki spor bilimleri fakültelerinde görev yapan 18 akademisyenle yürütülen yarı yapılandırılmış yazılı görüşmeler yoluyla elde edilmiştir. Elde edilen veriler doğrultusunda, Spor Bilimleri

Fakóltesi öğrencilerine yönelik 16 haftalık bir fiziksel okuryazarlık eğitim programı geliştirilmiş ve Bartın niversitesi'nde beden eğitimi đretmenliđi 3. sınıf öğrencilerine yönelik olarak pilot uygulaması gerçekleştirilmiştir. Programın etkililiği, katılımcıların ön test ve son test puanları ile ders değerlendirme anketinden elde edilen nicel ve nitel verilerin bütüncül analiziyle belirlenmiştir. Araştırma sonucunda, beden eğitimi öğretmenleri ve đretmen adaylarının fiziksel okuryazarlık düzeylerinin geliştirilmesine ihtiyaç duyulduğu; akademisyenlerin ise fiziksel okuryazarlığın đretmen yetiştirme programlarına entegre edilmesini desteklediği tespit edilmiştir. Programın uygulandığı grupta son test puanlarında anlamlı düzeyde artış gözlemlenmiştir. Bu bağlamda alışma, Türkiye'de fiziksel okuryazarlık temelli đretmen eğitimi yaklaşımlarına hem kuramsal hem de uygulamalı düzeyde katkı sunacaktır.

Anahtar Kelimeler: Fiziksel okuryazarlık, beden eğitimi, beden eğitimi ğretmeni, beden eğitimi ğretmen adayı, eğitim programı, karma yöntem

Sayfa Adedi: xxiii+278

Danışman: Prof. Dr. İmdat Yarım

**DETERMINING THE PERCEIVED PHYSICAL LITERACY LEVELS
OF PHYSICAL EDUCATION TEACHERS AND TEACHER
CANDIDATES: A PROPOSED PHYSICAL LITERACY EDUCATION
PROGRAM FOR FACULTIES OF SPORT SCIENCES**

(Ph. D Thesis)

Cevdet Duran

GAZI UNIVERSITY

INSTITUTE OF EDUCATION SCIENCES

September, 2025

ABSTRACT

This study was conducted to determine the perceived physical literacy levels of physical education teachers and physical education teacher candidates, to reveal the opinions of academics working in faculties of sport sciences on the subject, and to design an educational program based on these findings and evaluate its effectiveness through a pilot implementation. The research was structured using a mixed methods design, combining both quantitative and qualitative data. Quantitative data were collected online using the "Perceived Physical Literacy Scale" developed by Munusturlar and Yıldizer (2020), from 399 physical education teachers working in different regions of Türkiye and 375 teacher candidates studying at various universities. Qualitative data were obtained through semi-structured written interviews conducted with 18 academics working in faculties of sport sciences at various universities across Türkiye. Based on the findings, a 16-week physical literacy education program was developed for students in Faculties of Sport Sciences and

piloted with third-year students of the Physical Education and Sport Teaching program at Bartın University. The effectiveness of the program was evaluated through a comprehensive analysis of both quantitative data (pre-test and post-test scores) and qualitative data from a course evaluation survey. As a result, it was found that both physical education teachers and teacher candidates needed support in developing their physical literacy levels, and that academics supported the integration of physical literacy into teacher education programs. In the group where the program was implemented, a significant increase was observed in post-test scores. In this context, the study will contribute both theoretically and practically to physical literacy-based teacher education approaches in Türkiye.

Keywords: Physical literacy, physical education, physical education teacher, teacher candidate, education program, mixed methods

Page Number: xxiii+278

Supervisor: Prof. Dr. İmdat Yarım

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI	ii
JÜRİ ONAY SAYFASI	iii
İTHAF SAYFASI	iv
TEŞEKKÜR.....	v
ÖZ	vi
ABSTRACT	viii
İÇİNDEKİLER.....	x
TABLolar LİSTESİ.....	xvi
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xxi
BÖLÜM I	1
GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu	2
1.1.1. Hareketsizlik ve Halk Sağlığı Sorunları.....	3
1.1.2. Okulun Rolü ve Beden Eğitimi Programları.....	4
1.1.3. Fiziksel Okuryazarlık ve Öğretmen Yeterlilikleri	4
1.2. Araştırmanın Amacı	4

1.3. Araştırmanın Önemi.....	5
1.4. Varsayımlar	6
1.5. Sınırlılıklar.....	7
1.6. Tanımlar	8
BÖLÜM II.....	11
KURAMSAL ÇERÇEVE	11
2.1. Fiziksel Okuryazarlık Tanımı.....	11
2.2. Fiziksel Okuryazarlığın Öğeleri	15
2.3. Fiziksel Okuryazarlık Tarihi	16
2.4. Fiziksel Okuryazarlık Felsefesi.....	17
2.4.1. Monizm	18
2.4.2. Varoluşçuluk.....	19
2.4.3. Fenomenoloji	20
2.5. Fiziksel Okuryazarlığın Değerlendirilmesi.....	21
2.6. Fiziksel Okuryazarlığa Sahip Birey Özellikleri	22
2.7. Fiziksel Okuryazarlığın Temel Unsurları.....	24
2.8. Fiziksel Okuryazarlık Gelişim Dönemleri	26
2.8.1. Okul Öncesi Dönem	26
2.8.2. İlkokul Dönemi.....	27
2.8.3. Ortaokul Dönemi.....	27
2.8.4. Erken Yetişkinlik Dönemi	27
2.8.5. Yetişkinlik Dönemi.....	27
2.8.6. Geç Yetişkinlik Dönemi	28

2.9. Dünyada Fiziksel Okuryazarlık	28
2.9.1. Kanada’da Fiziksel Okuryazarlık	28
2.9.2. Amerika Birleşik Devletleri’nde Fiziksel Okuryazarlık.....	30
2.9.3. Birleşik Krallık’ta Fiziksel Okuryazarlık.....	31
2.9.4. Avustralya’da Fiziksel Okuryazarlık.....	33
2.9.5. Finlandiya’da Fiziksel Okuryazarlık	34
2.9.6. Japonya’da Fiziksel Okuryazarlık	35
2.9.7. Almanya’da Fiziksel Okuryazarlık	37
2.9.8. Hindistan’da Fiziksel Okuryazarlık.....	38
2.9.9. Çin’de Fiziksel Okuryazarlık.....	40
2.10. İlgili Araştırmalar	41
2.11. Beden Eğitimi ve Fiziksel Okuryazarlık.....	50
BÖLÜM III	53
YÖNTEM.....	53
3.1. Araştırmanın Modeli	53
3.2. Evren ve Örneklem	55
3.2.1. Araştırmanın Evreni.....	55
3.2.2. Araştırmanın Örneklem ve çalışma grubu	56
3.3. Verilerin Toplanması	62
3.3.1. Tek Grup Öntest-Sontest Deneyisel Deseni	63
3.4. Veri Toplama Araçları	64
3.4.1. Kişisel Bilgi Formu.....	64

3.4.2. Beden Eğitimi Öğretmenleri için Algılanan Fiziksel Okuryazarlık Ölçeği	65
3.4.3. Fiziksel Okuryazarlık Konusundaki Akademik Görüşlerin Belirlenmesine Yönelik Görüşme Formu	66
3.4.4. Algılanan Fiziksel Okuryazarlık Ölçeği (Öntest ve Sontest Uygulaması)	67
3.4.5. Eğitim Programı değerlendirme anketi	68
3.5. Program Geliştirme Süreci	69
3.5.1. İhtiyaçların Belirlenmesi	71
3.5.2. Hedeflerin Belirlenmesi	72
3.5.3. İçeriğin Seçimi	72
3.5.4. İçeriğin Düzenlenmesi.....	73
3.5.5. Öğrenme Yaşantılarının Seçilmesi	74
3.5.6. Öğrenme Yaşantılarının Düzenlenmesi	74
3.5.7. Programın Değerlendirilmesi.....	75
3.6. Verilerin Analizi.....	78
BÖLÜM IV	89
BULGULAR VE YORUMLAR.....	89
4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	89
4.1.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	89
4.1.2. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	96
4.1.3. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	102
4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	179

4.2.1. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	180
4.2.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	192
BÖLÜM V	209
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER	209
5.1. Nicel ve Nitel Verilere İlişkin Sonuç ve Tartışma	210
5.1.1. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Fiziksel Okuryazarlık Algıları ve Belirlenen İhtiyaçlar	210
5.1.2. Beden Eğitimi Öğretmen Adayları Fiziksel Okuryazarlık Algıları ve Belirlenen İhtiyaçlar	213
5.1.3. Spor Bilimleri akademisyenlerinin fiziksel okuryazarlık hakkındaki görüşleri ve Belirlenen İhtiyaçlar	214
5.2. Pilot Eğitim Programının Uygulanması ve Elde Edilen Bulgular	216
5.3. Öneriler	221
5.3.1. Millî Eğitim Bakanlığı'na Yönelik Öneriler	221
5.3.2. Yükseköğretim Kurulu ve Üniversitelere Yönelik Öneriler	222
5.3.3. Öğretmen Adayları ve Uygulamacılara Yönelik Öneriler	222
5.3.4. Araştırmacılara Yönelik Öneriler	222
5.4. Genel Değerlendirme ve Sonuç	223
KAYNAKLAR.....	225
EKLER	243
Ek 1. Algılanan Fiziksel Okuryazarlık Ölçeği.....	244
Ek 2. Fiziksel Okuryazarlık Konusundaki Akademik Görüşlerin Belirlenmesine Yönelik Görüşme Formu.....	245
Ek 3. Ders Değerlendirme Anketi.....	246

Ek 4. Developing Physical Literacy / Fiziksel Okuryazarlığın Geliştirilmesi Ders Programı.....	246
Ek 5. Gazi Üniversitesi Etik Kurul Kararı.....	277
Ek 6. BARÜ Çalışma İzni.....	278

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 2.1. <i>Fiziksel Okuryazarlık Tanımları</i>	13
Tablo 3.1. <i>Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Demografik Bilgilerinin İncelenmesi (n=399)</i>	57
Tablo 3.2. <i>Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Demografik Özelliklerinin Çeyreklik Dağılımları</i>	58
Tablo 3.3. <i>Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Demografik Bilgilerin İncelenmesi (n=375)</i>	58
Tablo 3.4. <i>Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Demografik Özelliklerinin Çeyreklik Dağılımları</i>	59
Tablo 3.5. <i>Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin Ön Test ve Son Test Demografik Özelliklerinin İncelenmesi</i>	61
Tablo 3.6. <i>Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin Demografik Özelliklerinin Çeyreklik Dağılımları</i>	61
Tablo 3.7. <i>Değerlendirme Boyutuna Göre Cevaplandırılması Gereken Sorular</i>	77
Tablo 3.8. <i>Stufflebeam'in CIPP Modeli</i>	77
Tablo 3.9. <i>Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Ölçek Maddelerine Verdikleri Cevapların Normallik Dağılımları</i>	81
Tablo 3.10. <i>Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Ölçek Maddelerine Verdikleri Cevapların Boyutlara Göre Güvenirlik Değerleri</i>	81

Tablo 3.11. <i>Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Ölçek Maddelerine Verdikleri Cevapların Normallik Dağılımları</i>	82
Tablo 3.12. <i>Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Ölçek Maddelerine Verdikleri Cevapların Boyutlara Göre Güvenirlik Değerleri</i>	83
Tablo 3.13. <i>Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin Ön Test Ölçek Maddelerine Verdikleri Cevapların Normallik Dağılımları</i>	84
Tablo 3.14. <i>Fiziksel Okuryazarlık Eğitim Programına Katılan Öğrencilerin Ön Test Ölçek Maddelerine Verdikleri Cevapların Boyutlara Göre Güvenirlik Değerleri</i>	85
Tablo 3.15. <i>Fiziksel Okuryazarlık Eğitim Programına Katılan Öğrencilerin Son Test Ölçek Maddelerine Verdikleri Cevapların Normallik Dağılımları</i>	86
Tablo 3.16. <i>Fiziksel okuryazarlık eğitim programına katılan Öğrencilerin Son Test Ölçek Maddelerine Verdikleri Cevapların Boyutlara Göre Güvenirlik Değerleri</i>	86
Tablo 4.1. <i>Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Algılanan Fiziksel okuryazarlık Ölçeği Puan Ortalamaları</i>	89
Tablo 4.2. <i>Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Fiziksel Okuryazarlık Ölçek Alt Boyut Puanlarının Cinsiyet Değişkeni T Testi Sonuçları</i>	91
Tablo 4.3. <i>Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Fiziksel Okuryazarlık Ölçek Alt Boyut Puanlarının Görev Yapılan Bölge Değişkeni ANOVA Testi Sonuçları</i>	92
Tablo 4.4. <i>Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Fiziksel Okuryazarlık Ölçek Alt Boyut Puanlarının Yaş ve Görev Süresi Durumları Değişkeni Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları</i>	94
Tablo 4.5. <i>Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Fiziksel Okuryazarlık Ölçek Alt Boyut Puanlarının Şu Anki Aktif Sporculuk Durumları Değişkeni T Testi Sonuçları</i>	95
Tablo 4.6. <i>Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Algılanan Fiziksel Okuryazarlık Ölçeği Puan Ortalamaları</i>	97

Tablo 4.7. <i>Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Fiziksel Okuryazarlık Ölçek Alt Boyut Puanlarının Cinsiyet Değişkeni T Testi Sonuçları</i>	98
Tablo 4.8. <i>Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Fiziksel Okuryazarlık Ölçek Alt Boyut Puanlarının Şu Anki Aktif Sporculuk Durumları Değişkeni T Testi Sonuçları</i>	99
Tablo 4.9. <i>Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Fiziksel Okuryazarlık Ölçek Alt Boyut Puanlarının sınıf Durumları Değişkeni ANOVA Testi Sonuçları</i>	100
Tablo 4.10. <i>Spor Bilimleri Akademisyenlerinin Fiziksel Okuryazarlık Konusundaki Görüşlerinin Değerlendirilmesi Temaları, Kodları ve Frekansları</i>	103
Tablo 4.11. <i>Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin Algılanan Fiziksel okuryazarlık Ölçeği Ön Test Cevapları Puan Ortalamaları Genel Tablosu</i>	180
Tablo 4.12. <i>Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin Ön Test Ölçek Maddelerine Verdikleri Cevapların Boyutlara Göre Güvenirlik Değerleri</i>	181
Tablo 4.13. <i>Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin Sontest Cevapları Puan Ortalamaları Genel Tablosu</i>	182
Tablo 4.14. <i>Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin Son Test Ölçek Maddelerine Verdikleri Cevapların Boyutlara Göre Güvenirlik Değerleri</i>	183
Tablo 4.15. <i>Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin Fiziksel Okuryazarlık Ön Test Alt Boyut Puanlarının Cinsiyet Değişkeni T Testi Sonuçları</i>	184
Tablo 4.16. <i>Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin Fiziksel Okuryazarlık Ön Test Ölçek Alt Boyut Puanlarının Şu Anki Aktif Sporculuk Durumları Değişkeni T Testi Sonuçları</i>	185
Tablo 4.17. <i>Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin Fiziksel Okuryazarlık Son Test Alt Boyut Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları</i>	186

Tablo 4.18. <i>Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin Fiziksel Okuryazarlık Son Test Alt Boyut Puanlarının Spor Yapma Durumuna Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları</i>	187
Tablo 4.19. <i>Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin Tekrarlayan İki Ölçüm Değerinin Fark Puanlarının Normal Dağılım Sonuçları</i>	188
Tablo 4.20. <i>Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin Fiziksel Okuryazarlık Ön Test ve Son Test Puanlarının Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları</i>	189
Tablo 4.21. <i>Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin Spor Yapma değişkenine göre Ön ve Son Test Puanlarının Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları</i>	190
Tablo 4.22. <i>Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin Spor Yapmama değişkenine göre Ön ve Son Test Puanlarının Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları</i>	190
Tablo 4.23. <i>Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin Fiziksel Okuryazarlık Dersi Öğretim Programına Yönelik Genel Değerlendirme Sonuçları</i>	192
Tablo 4.24. <i>Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin “Dersin İçeriği ve Amaçları İlk Derste Belirtildi.” Sorusuna Verdikleri Cevapların Frekans ve Yüzde Dağılım Sonuçları</i>	194
Tablo 4.25. <i>Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin “Ders, Öğrenim Gördüğüm Programın Kapsamına, İlgili Olduğu Yükseköğretim Düzeyine (Lisans) Uygun ve Program İçin İfade Edilmiş Olan Öğrenme Çıktıları ile İlişkiliydi.” Sorusuna Verdikleri Cevapların Frekans ve Yüzde Dağılım Sonuçları</i>	194
Tablo 4.26. <i>Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin “Ders İçin Tanımlanmış Olan Öğrenme Çıktıları Yeterli Ölçüde Açık ve Dersin Amaç ve Hedefleriyle Uyumluysa.” Sorusuna Verdikleri Cevapların Frekans ve Yüzde Dağılım Sonuçları.</i>	195
Tablo 4.27. <i>Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin Sınavlardaki Sorular Dersin İçeriği ile Uyumluysa” Sorusuna Verdikleri Cevapların Frekans ve Yüzde Dağılım Sonuçları</i>	196

Tablo 4.28. Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin “Bu Ders Beden Eğitimi Dersinin Genel Amacını Anlamak İçin Önemlidir.” Sorusuna Verdikleri Cevapların Frekans ve Yüzde Dağılım Sonuçları.....	196
Tablo 4.29. Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin “Ders Bireysel Gelişimime Katkı Sağlar.” Sorusuna Verdikleri Cevapların Frekans ve Yüzde Dağılım Sonuçları....	197
Tablo 4.30. Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin “Tüm Ders Deneyiminiz Göz Önüne Alındığında, Dersi Diğer Öğrencilere Tavsiye Ederim.” Sorusuna Verdikleri Cevapların Frekans ve Yüzde Dağılım Sonuçları.....	198
Tablo 4.31. Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin “Öğrendiğiniz Bilgilerin Önemini Düşündüğünüzde Bu Dersi Diğer Üniversitelerinde Açmasını Tavsiye Ederim.” Sorusuna Verdikleri Cevapların Frekans ve Yüzde Dağılım Sonuçları	198
Tablo 4.32. Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin Fiziksel Okuryazarlık Dersi Değerlendirmesine Yönelik Görüşlerinin Temaları, Kodları ve Frekansları.....	199

ŞEKİLLER LİSTESİ

<i>Şekil 3.1.</i> Tek grup öntest- son test deneysel deseni	64
<i>Şekil 3.2.</i> Munusturlar & Yıldız, 2020 ölçeği alt boyutları.....	66
<i>Şekil 3.3.</i> Veri Toplama Özeti.....	68
<i>Şekil 3.4.</i> Program geliştirme TABA Modeli.....	71
<i>Şekil 3.5.</i> Cıpp değerlendirme modeli	77
<i>Şekil 4.1.</i> Fiziksel okuryazarlık konulu akademik görüşlerin kelime yoğunluğu haritası .	108
<i>Şekil 4.2.</i> Fiziksel okuryazarlık kavramının tanımları kodları ve frekansları.....	109
<i>Şekil 4.3.</i> Fiziksel okuryazarlık kavramının tanımına fiziksel okuryazarlık programının uygulanabilirliği açısından fırsatlarına ilişkin kavramsal harita	115
<i>Şekil 4.4.</i> FO Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri açısından önemine ait kodlar ve frekansları	116
<i>Şekil 4.5.</i> Fiziksel okuryazarlığın beden eğitimi ve spor bilimleri açısından önemine ilişkin kavramsal harita	124
<i>Şekil 4.6.</i> Fiziksel okuryazarlığın bireyin yaşam boyu fiziksel aktiviteye katılıma etkileri kodları ve frekansları	125
<i>Şekil 4.7.</i> Fiziksel okuryazarlığın bireyin yaşam boyu fiziksel aktiviteye katılımına etkilerine ilişkin kavramsal harita	130
<i>Şekil 4.8.</i> Fiziksel Okuryazarlık Programının MEB Müfredatına Katkısı	131

<i>Şekil 4.9.</i> Fiziksel okuryazarlık programının meb müfredatına katkısına ilişkin kavramsal harita	136
<i>Şekil 4.10.</i> Fiziksel okuryazarlık kavramının meb beden eğitimi dersi müfredatına dahil edilmesi kodları ve frekansları.....	137
<i>Şekil 4.11.</i> Fiziksel okuryazarlık kavramının MEB beden eğitimi dersi müfredatına dâhil edilmesine ilişkin kavramsal harita.....	142
<i>Şekil 4.12.</i> Fiziksel okuryazarlık programının spor bilimleri fakültelerinin öğretim programlarına dâhil edilmesi kodları ve frekansları	143
<i>Şekil 4.13.</i> Fiziksel okuryazarlık programının öğretim programlarına dâhil edilme yollarına ilişkin kavramsal harita	148
<i>Şekil 4.14.</i> Fiziksel okuryazarlığın öğretmen adaylarının mesleki yeterliliklerine etkisi ve frekansları	149
<i>Şekil 4.15.</i> Fiziksel okuryazarlığın öğretmen adaylarının mesleki yeterliliklerine etkisine ilişkin kavramsal harita	154
<i>Şekil 4.16.</i> Fiziksel okuryazarlık programının içeriği kodları ve frekansları.....	155
<i>Şekil 4.17.</i> Fiziksel okuryazarlık programının içeriğine ilişkin kavramsal harita.....	162
<i>Şekil 4.18.</i> Fiziksel okuryazarlık programının öğretmen yeterliliklerine katkısı kodları ve frekansları	163
<i>Şekil 4.19.</i> Fiziksel Okuryazarlık Programının Öğretmen Yeterliliklerine Katkısına İlişkin Kavramsal Harita	169
<i>Şekil 4.20.</i> Fiziksel okuryazarlık programının uygulanabilirliği açısından zorluklar kodları ve frekansları.....	170
<i>Şekil 4.21.</i> Fiziksel okuryazarlık programının uygulanabilirliği açısından zorluklarına ilişkin kavramsal harita	174

<i>Şekil 4.22.</i> Fiziksel okuryazarlık programının uygulanabilirliği açısından fırsatlar kodları ve frekansları	175
<i>Şekil 4.23.</i> Fiziksel okuryazarlık programının uygulanabilirliği açısından fırsatlarına ilişkin kavramsal harita	179
<i>Şekil 4.24.</i> Programın mesleki gelişiminize en önemli katkısına ait kodlar ve frekansları	200
<i>Şekil 4.25.</i> Programın hangi bileşenleri (içerik/yöntem/süre) geliştirilmeli sorsuna ait kodlar ve frekansları.....	203
<i>Şekil 4.26.</i> Programın çıktılarını gelecekteki derslerinizde nasıl uygulayacaksınız sorsuna ait kodlar ve frekansları	205

BÖLÜM I

GİRİŞ

Beden eğitimi, psikomotor, bilişsel ve duyuşsal öğrenme alanlarının tümünde eğitsel kazanımlar sağlayan disiplinler arası bir derstir (Graham, Holt/Hale ve Parker, 2010). Öğretmenler tarafından oluşturulan güvenli ve destekleyici öğrenme ortamları, öğrencilerin fiziksel okuryazarlık gelişim süreçlerine rehberlik etmektedir. Geleneksel derslerden farklı olarak beden eğitimi, öğrencilerin fiziksel, zihinsel ve sosyal-duygusal gelişimini bütüncül bir yaklaşımla desteklemektedir (Roetert & MacDonald, 2015). Bu çok boyutlu yapı, Whitehead'in (2010) fiziksel okuryazarlık tanımıyla örtüşmekte olup, eğitimin sadece fiziksel yeterlilik değil, bireyin tüm gelişim alanlarını kapsaması gerektiğini vurgulamaktadır.

Literatürde beden eğitimi öğretmenlerinin alan öğretiminde yeterli oldukları belirtilse de (Hardman & Marshall, 2000; Spence vd., 2004), ilkokul düzeyinde bu derslerin çoğunlukla sınıf öğretmenleri tarafından yürütüldüğü görülmektedir. Cameron vd., (2003) Kanada'da yaptıkları çalışmada beden eğitimi dersi veren öğretmenlerin sadece %39'unun alan uzmanı olduğunu tespit etmiştir. Benzer şekilde, Amerika Birleşik Devletleri'nde ilkokul düzeyindeki öğretmenlerin %81'inin uzman olduğu belirtilmekle birlikte, bu oranın eyaletler arasında önemli farklılıklar gösterdiği bildirilmiştir (Hardman & Marshall, 2000). Araştırmalar, sınıf öğretmenlerinin alan bilgisi eksikliği nedeniyle beden eğitimi derslerini

yürütme konusunda kendilerini yeterli hissetmediklerini ortaya koymaktadır (Carse, 2015; Faucette vd., 2002).

Fiziksel okuryazarlık alanındaki mevcut araştırmaların büyük çoğunluğu tanım (Shearer vd., 2018), etkiler ve değerlendirme yöntemleri üzerinde yoğunlaşırken, öğretmenlerin fiziksel okuryazarlık algıları ve uygulama yeterliliklerini inceleyen çalışmalar oldukça sınırlıdır (Harvey & Pill, 2019; Robinson vd., 2018; Stanec & Murray-Orr, 2011; Stoddart & Humbert, 2017; Tristani & Fraser-Thomas, 2014). Stoddart ve Humbert (2017) tarafından yapılan çalışma, beden eğitimi öğretmenlerinin fiziksel okuryazarlık kavramını kısmen anladıklarını ve uygulamada belirsizlik yaşadıklarını ortaya koymuştur. Benzer şekilde, Robinson vd. (2018) deneyimli beden eğitimi öğretmenlerinin bile fiziksel okuryazarlık kavramını tam olarak kavrayamadıklarını belirlemiştir. Harvey ve Pill'in (2019) uluslararası düzeyde yürüttüğü Twitter analizi, fiziksel okuryazarlık kavramının tutarsız ve çeşitli şekillerde kullanıldığını, birçok eğitimcinin temel kaynakları incelemek yerine ikincil bilgi notlarına dayandığını göstermiştir.

Fiziksel okuryazarlık, Kanada, ABD, Avustralya ve İngiltere gibi gelişmiş ülkelerin beden eğitimi müfredatlarının temel hedefleri arasında yer almasına rağmen (Mandigo vd., 2009), öğretmenlerin bu kavrama ilişkin anlayış eksiklikleri endişe verici boyuttadır. Bu durum, fiziksel okuryazarlık eğitiminin etkililiği açısından önemli bir engel teşkil etmektedir.

1.1. Problem Durumu

Türkiye’de beden eğitimi dersleri, öğrencilerin yaşam boyu fiziksel aktivite alışkanlığı kazanmalarını amaçlamakla birlikte, mevcut veriler bu hedefin istenilen düzeyde gerçekleşmediğini göstermektedir. UNESCO (2013) ve Dünya Sağlık Örgütü (WHO, 2020) raporlarına göre öğrencilerin fiziksel aktivite süreleri, uluslararası standartların altında kalmakta; bu durum hareketsizliğin küresel ölçekte önemli bir halk sağlığı sorunu haline gelmesine yol açmaktadır. Okullarda beden eğitimi programlarının süresi, içeriği ve uygulanma biçimlerinin yetersizliği; öğretmenlerin konuya ilişkin eğitim eksiklikleri ve

müfredatın öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarına yeterince yanıt verememesi, fiziksel okuryazarlık kazanımını sınırlayan başlıca etkenler arasında yer almaktadır. Araştırmalar, beden eğitimi öğretmenleri ve öğretmen adaylarının fiziksel okuryazarlık düzeylerinin yeterli olmadığını ve bu kavramı uygulamaya aktarmada güçlük yaşadıklarını ortaya koymaktadır (Robinson, Randall & Barrett, 2018; Harvey & Pill, 2019; Stoddart & Humbert, 2017; Munusturlar & Yıldizer, 2020). Bu durum, öğrencilerin fiziksel okuryazarlık becerilerinin gelişimini ve yaşam boyu aktif yaşam tarzının benimsenmesini olumsuz etkilemekte; dolayısıyla öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının fiziksel okuryazarlık düzeylerinin belirlenmesi ve bu alanda etkili eğitim programlarının geliştirilmesini gerekli kılmaktadır. Bu bağlamda, problem durumu üç ana boyutta ele alınacaktır: (1) hareketsizlik ve halk sağlığı sorunları, (2) okulun rolü ve beden eğitimi programları, (3) fiziksel okuryazarlık ve öğretmen yeterlilikleri.

1.1.1. Hareketsizlik ve Halk Sağlığı Sorunları

Modern yaşam tarzları, teknolojik gelişmeler ve pandemi sürecinin etkileriyle birlikte hareketsizlik, küresel bir sorun haline gelmiştir (WHO, 2020). Dünya Sağlık Örgütü (WHO), çocuk ve gençlerin günde en az 60 dakika orta-şiddetli fiziksel aktivite yapmasını önermektedir (WHO, 2020). Ancak araştırmalar, birçok ülkede bu hedefe ulaşamadığını göstermektedir (Tremblay vd., 2016).. Türkiye Fiziksel Aktivite Rehberi'ne (2014) göre fiziksel hareketsizlik, dünyada ölüme yol açan risk faktörleri arasında dördüncü sırada yer almakta; meme ve kolon kanserlerinin %21–25'inin, diyabetin %27'sinin ve iskemik kalp hastalıklarının %30'unun temel nedeni olarak gösterilmektedir. Blair (2009) ise fiziksel hareketsizliği 21. yüzyılın en önemli halk sağlığı sorunu olarak tanımlamaktadır. Bu bağlamda, fiziksel aktivitenin teşviki ve yaşam boyu sürdürülebilir alışkanlıkların kazandırılması kritik önem taşımaktadır (Pate vd.,2006).

1.1.2. Okulun Rolü ve Beden Eğitimi Programları

Okullar, çocuk ve gençlerin fiziksel aktivite alışkanlıkları kazanmasında kilit rol oynayan kurumlardır (NASPE, 2009). Ancak, beden eğitimi derslerinin içeriği, süresi ve uygulanma biçimleri genellikle yetersiz kalmaktadır (UNESCO, 2013). Özellikle ilkokul düzeyinde, sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi alanındaki yeterlilik eksiklikleri, derslerin etkililiğini olumsuz etkilemektedir (Carse, 2015). Ayrıca, müfredatların teorik bilgi ağırlıklı olması ve öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarına hitap etmemesi, fiziksel okuryazarlık kazanımını engelleyen faktörler arasındadır (SHAPE America, 2014). Bu nedenle, beden eğitimi programlarının fiziksel okuryazarlık temelinde yeniden yapılandırılması gerekmektedir (Mandigo vd., 2009).

1.1.3. Fiziksel Okuryazarlık ve Öğretmen Yeterlilikleri

Fiziksel okuryazarlık, bireyin yaşam boyu fiziksel aktiviteye katılımını sağlayan motivasyon, özgüven, fiziksel yeterlilik ve bilgi gibi çok boyutlu bir yeterliliktir (Whitehead, 2010; IPLA, 2014). Ancak, beden eğitimi öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının bu kavramı anlama ve uygulama düzeyleri sınırlıdır (Robinson vd., 2018). Araştırmalar, öğretmenlerin fiziksel okuryazarlık konusunda yeterli eğitim almadıklarını ve uygulamada belirsizlik yaşadıklarını göstermektedir (Harvey & Pill, 2019). Bu durum, öğrencilerin fiziksel okuryazarlık düzeylerinin gelişimini olumsuz etkilemekte ve yaşam boyu aktif bir yaşam tarzının benimsenmesini zorlaştırmaktadır (Stoddart & Humbert, 2017). Dolayısıyla, öğretmenlerin ve adayların fiziksel okuryazarlık düzeylerinin belirlenmesi ve bu alanda eğitim programlarının geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır (Munusturlar & Yıldizer, 2020).

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, beden eğitimi öğretmenleri ve öğretmen adaylarının algılanan fiziksel okuryazarlık düzeylerini belirlemek; spor bilimleri fakültelerinde görev yapan

akademisyenlerin fiziksel okuryazarlık konusundaki görüşlerini ortaya koymak ve bu veriler doğrultusunda bir fiziksel okuryazarlık eğitim programı tasarlayıp uygulayarak etkililiğini değerlendirmektir.

Bu temel amaç doğrultusunda aşağıdaki alt problemlere yanıt aranmıştır:

1. Fiziksel okuryazarlık alanında birey ve toplumun gereksinimleri nelerdir?
 - 1.1. Beden eğitimi öğretmenlerinin fiziksel okuryazarlık konusundaki algıları nelerdir, algılanan fiziksel okuryazarlık düzeyleri; cinsiyet, mesleki deneyim, spor yapıp yapmadıklarına ve görev yapılan bölge değişkenlerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
 - 1.2. Beden eğitimi öğretmeni adaylarının fiziksel okuryazarlık konusundaki algıları nelerdir, algılanan fiziksel okuryazarlık düzeyleri; cinsiyet, sınıf düzeyi ve spor yapma durumuna göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
 - 1.3. Spor bilimleri fakültelerinde görev yapan akademisyenlerin fiziksel okuryazarlık hakkındaki görüşleri nelerdir?
2. Tasarlanan fiziksel okuryazarlık eğitim programı, eğitim programına katılan öğrencilerin fiziksel okuryazarlık düzeyleri üzerinde etkili midir?
 - 2.1. Eğitim programı uygulanan öğrencilerin ön test ve son test puanları arasında anlamlı fark var mıdır?
 - 2.2. Eğitim programı uygulanan öğrencilerin program hakkındaki görüşleri nelerdir?

1.3. Araştırmanın Önemi

Araştırmanın önemi konu, yöntem ve kuramsal katkılar açısından çok boyutlu bir biçimde değerlendirilebilir. Türkiye bağlamında, fiziksel okuryazarlık (FO) henüz gelişmekte olan ve TÜBİTAK TR Dizin, YÖK TEZ verilerine göre (2025) 22 makale ve 11 teze sınırlı literatüre sahip bir alandır. Bu çalışma, FO'in öğretmen eğitimine yönelik uygulamalı bir program geliştiren ilk araştırma olmasıyla alandaki kritik boşluğu doldurmaktadır.

Güncel eğitim politikaları açısından, Millî Eğitim Bakanlığı'nın (2018) beden eğitimi öğretim programında vurguladığı "aktif ve sağlıklı yaşam" hedefleri, fiziksel okuryazarlıkla doğrudan örtüşmektedir. Bu araştırma, MEB'in 2023 Eğitim Vizyonu'nda belirtilen "yaşam boyu spor alışkanlığı kazandırma" amacına hizmet edecek somut bir eğitim modülü sunarak politika yapıcılara veri desteği sağlayacaktır.

Metodolojik açıdan, FO alanında nicel (Algılanan Fiziksel Okuryazarlık Ölçeği) ve nitel (akademisyen görüşmeleri) veriyi bütünleştiren karma yöntem deseniyle Türkiye'de bir ilk olacaktır. Bu yaklaşım, öğretmenlerin ve adayların FO düzeylerine ilişkin bütüncül bir tablo çizerken, alan uzmanlarının pedagojik önerilerini sistematize etmektedir.

Kuramsal katkı bağlamında ise, Whitehead (2010) tarafından temellenen FO kavramının Türkiye'deki öğretmen eğitimi dinamiklerine uyarlanması, özellikle gelişmekte olan ülkeler için kültürel bağlama duyarlı bir model önermektedir (UNESCO, 2015). Araştırmanın bir diğer özgün yanı, uluslararası literatürde sıklıkla teorik düzeyde kalan FO çalışmalarının (Sum vd., 2016) aksine, prototip bir eğitim programının tasarım-uygulama-değerlendirme sürecini bütüncül şekilde ele almasıdır.

1.4. Varsayımlar

- Beden eğitimi öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının, “Algılanan Fiziksel Okuryazarlık Ölçeği” maddelerine verdikleri yanıtların, bireysel düşünce ve algılarını doğru şekilde yansıttığı varsayılmaktadır.
- Uygulanan ölçek maddelerinin, tüm beden eğitimi öğretmenleri ve öğretmen adayları üzerinde benzer şekilde etkili olduğu ve katılımcılar arasında sistematik bir yanıt yanlılığına neden olmadığı kabul edilmiştir.
- Spor bilimleri fakültelerinde görev yapan akademisyenlerin fiziksel okuryazarlığa ilişkin görüşlerini yansıttıkları açık uçlu görüşme formu sorularını, benzer şekilde anlayıp yorumladıkları varsayılmaktadır.

- Türkiye'nin farklı bölgelerinde görev yapan beden eēitimi ēretmenlerinin, farklı fiziksel altyapılara raēmen benzer eēitim müfredatlarını uygulamaya çalıştıkları öngörülmektedir.
- Beden eēitimi ēretmenlerinin ve ēretmen adaylarının lisans eēitiminde doērudan fiziksel okuryazarlık dersi almamış olmalarına raēmen konuya dair genel bilgi düzeylerinin birbirine yakın olduēu kabul edilmektedir.
- Fiziksel okuryazarlık eēitim programının uygulandıēı ērenci grubunun, ntest ve sontest ölçeklerine verdikleri yanıtların gerçek ērenme kazanımlarını yansıttıēı varsayılmaktadır.
- Dersin sonunda uygulanan deēerlendirme anketine verilen yanıtların, ērencilerin program hakkındaki gerçek memnuniyet düzeylerini ve eleştirilerini ierdiēi kabul edilmektedir.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırmanın bulgularının yorumlanması ařaēıdaki sınırlılıklar çerçevesinde ele alınmalıdır:

Araştırma kapsamında kullanılan tüm ölçek ve formlar çevrim içi (online) ortamda uygulanmış olup, yüz yüze veri toplama tekniklerinden yararlanılmamıştır. Bu durum, yanıtların kontrolsüz çevresel faktörlerden etkilenme olasılıēını artırabilir.

Fiziksel okuryazarlık eēitim programının uygulaması yalnızca Bartın Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Beden Eēitimi ve Spor ēretmenliēi Bölümü 3. sınıf ērencilerinden gönüllü olarak seçilen bir grupla gerçekleştirilmiştir. Bu nedenle programın bulguları, farklı niversiteler veya farklı düzeydeki ērenciler için genellenemez.

ēretmen ve ēretmen adaylarına uygulanan "Algılanan Fiziksel Okuryazarlık leēi", yalnızca öz bildirimlere dayalıdır. Bu nedenle veriler, katılımcıların öznel

değerlendirmelerini yansıtmakta olup, doğrudan gözleme veya performansa dayalı ölçümler içermemektedir.

Akademisyen görüşleri yalnızca spor bilimleri fakültelerinde görev yapan ve gönüllü olarak görüş bildirmeyi kabul eden sınırlı sayıda katılımcıdan elde edilmiştir. Bu durum, görüşlerin tüm akademik camiyayı temsil etmesini sınırlandırabilir.

Fiziksel okuryazarlık kavramı Türkiye’de gelişmekte olan bir alan olduğu için, öğretmen adaylarının konuya ilişkin ön bilgileri farklılık gösterebilir ve bu durum ölçek yanıtlarını etkileyebilir.

1.6. Tanımlar

Fiziksel Aktivite: Fiziksel aktivite, “dinlenme düzeyinin üzerinde enerji harcamasına neden olan ve iskelet kasları tarafından gerçekleştirilen herhangi bir bedensel hareket” olarak tanımlanmaktadır (Ward, Saunders & Pate, 2007).

Beden Eğitimi:

Bucher’a göre beden eğitimi: Beden eğitimi, bireyin fiziksel, zihinsel, sosyal ve duygusal gelişimine katkı sağlayan, genel eğitim sürecinin ayrılmaz bir parçasıdır. Bu gelişim, fiziksel etkinlikler aracılığıyla gerçekleştirilir (Bucher & Wuest, 2002).

SHAPE America’ya göre beden eğitimi: SHAPE America (2014), beden eğitimi, bireylerin sağlıklı ve aktif bir yaşam sürmeleri için gerekli bilgi, beceri ve güveni geliştirmeyi amaçlayan bir süreç olarak tanımlamaktadır. Bu süreçte amaç, yaşam boyu fiziksel aktiviteye katılım sağlayan “fiziksel okuryazar bireyler” yetiştirmektir (SHAPE America, 2014).

Fiziksel Okuryazarlık:

Whitehead (2010): Fiziksel okuryazarlık, bireyin çevresiyle etkileşim içinde hareket etme kapasitesine sahip olması, bu sürece karşı olumlu bir tutum geliştirmesi ve yaşam boyu fiziksel etkinliklere anlamlı bir şekilde katılabilesidir (Whitehead, 2010).

IPLA (2014): Uluslararası Fiziksel Okuryazarlık Derneği'ne göre fiziksel okuryazarlık; bireyin yaşam boyu fiziksel aktivitelere katılımı için gerekli olan motivasyon, özgüven, fiziksel yeterlik, bilgi ve anlayışa sahip olma hâlidir (IPLA, 2014).

SHAPE America (2014): Fiziksel okuryazarlık, bireyin yaşam boyu sağlıklı fiziksel aktiviteye katılım için gerekli olan bilgi, beceri ve özgüvene sahip olmasıdır (SHAPE America, 2014).

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde fiziksel okuryazarlık tanımı, tarihi, felsefesi, değerlendirilmesi, Dünya’da fiziksel okuryazarlık ve ilgili araştırmalar açıklanmıştır.

2.1. Fiziksel Okuryazarlık Tanımı

Fiziksel okuryazarlık (FO), kapsamı ve bileşenleri bakımından çok boyutlu bir kavram olarak değerlendirilmektedir (Edwards, Bryant, Keegan, Morgan, & Jones, 2017). Son on yılda, özellikle eğitim, halk sağlığı ve spor alanlarında faaliyet gösteren farklı kuruluşlar tarafından ondan fazla fiziksel okuryazarlık tanımı ortaya konmuştur (Shearer vd., 2018). Literatürde FO kavramını oluşturan yapı taşları arasında en sık yer verilen ögeler arasında motivasyon, özgüven, fiziksel yeterlilik, bilgi ve anlayış öne çıkmaktadır (Edwards vd., 2017).

Ancak, bu tanımları oluşturan kavramların her biri kendi içinde karmaşık ve çok boyutlu olduğu için, fiziksel okuryazarlık kavramı zaman zaman belirsizlik içerebilmektedir (Tremblay vd., 2018). Nitekim Dudley (2015) fiziksel olarak okuryazar bir bireyin neler yapabileceğinin tanımlanmasının oldukça kapsamlı ve etkileyici olduğunu vurgulamaktadır.

Bu durum, FO'nun hem tanımsal hem de pratik düzeyde hâlen gelişmekte olan bir alan olduğunu göstermektedir.

Son yıllarda fiziksel okuryazarlık kavramı, sağlıklı yaşamı teşvik etme amacıyla eğitim ve halk sağlığı politikalarının merkezine yerleşmiştir. Artan bu ilginin bir sonucu olarak, hükümetler ve sağlık otoriteleri, bireylerin yaşam boyu fiziksel olarak aktif kalabilmelerini destekleyecek yöntemler geliştirme çabası içerisine girmiştir. Bu kapsamda, fiziksel okuryazarlık kavramı ilk olarak 1990'lı yılların ortalarında Whitehead (2001) tarafından literatüre kazandırılmış, ancak özellikle son yıllarda daha fazla ilgi görmeye başlamıştır.

Whitehead ve Murdoch (2006) fiziksel okuryazarlığın eğitim sistemlerine entegre edilerek tıpkı fen bilimleri ya da matematik gibi öğretilebileceğini öne sürmüş ve bu alandaki eğitimin erken yaşlarda başlatılması gerektiğini savunmuştur. Bu bağlamda, zorunlu eğitim süreci boyunca ve yaşam boyu sürecek şekilde fiziksel okuryazarlığın desteklenmesinin bireysel ve toplumsal sağlık açısından önemli olduğu vurgulanmaktadır.

Kanada Ontario Eğitim Bakanlığı (2010) fiziksel okuryazarlığın bireylere yaşam boyu aktif olma becerisi kazandırma potansiyelini taşıdığını belirtmiştir. Ayrıca bu kavramın, yüksek kaliteli sağlık ve beden eğitimi (H&PE) çerçevesinde çocukluk çağı obezitesiyle mücadelede de önemli rol oynayabileceği öne sürülmektedir (McKean, 2013). Bununla birlikte, fiziksel okuryazarlığın obezite üzerindeki etkisini ortaya koyan deneye dayalı çalışmalar hâlâ sınırlıdır. Özellikle öğretmenlerin bu kavramı nasıl uyguladıkları ve öğrencilerin nasıl algıladıkları konularında daha fazla araştırmaya ihtiyaç duyulmaktadır.

Fiziksel okuryazarlık kavramı literatürde genellikle iki temel tanımla öne çıkmaktadır. Whitehead (2010) fiziksel okuryazarlığı “yaşam boyu fiziksel aktivitelere katılım için değer verme ve sorumluluk alma motivasyonu, güveni, fiziksel yeterliliği, bilgisi ve anlayışı içeren bütüncül bir yeterlik durumu” olarak tanımlamaktadır. Mandigo, Francis, Lodewyk ve Lopez (2009) ise fiziksel okuryazarlığı, “bireyin sağlıklı gelişimini destekleyen çoklu ortamlarda, farklı fiziksel etkinliklere güvenle ve yeterli düzeyde katılım sağlama yetkinliği” şeklinde açıklamaktadır.

Fiziksel okuryazarlık kavramı, bireyin yaşı, cinsiyeti ve fiziksel yeterliliği ne olursa olsun onu kapsayıcı ve her bireyi içerisinde bulunduran evrensel bir kavramdır. Bu kavram bireyi bütüncül (beden ve zihin birliği) olarak görmektedir. Bu anlayışın felsefi temelinde monist bir yaklaşımı benimsemektedir. Benimsenen bu felsefi yaklaşımda bireyin yapmış olduğu egzersiz sadece vücudu fiziki manada (maddesel) etkilemez. Fiziksel okuryazarlık kavramı bireyi değerli kabul eder ve yaşam boyu fiziksel aktiviteye karşı katılımını desteklemekte akabinde Bireyin buna karşı bir kültür geliştirmesi savunmaktadır (Whitehead, 2010, s. 10-11; Mandigo vd., 2009, s. 4; Jurbala, 2015, s. 367-368; Haydn-Davies, 2008, s. 19).

Tablo 2.1

Fiziksel Okuryazarlık Tanımları

Kaynak	Tanım
Cale & Harris (2018)	Yaşam boyu fiziksel aktiviteye katılımı destekleyen bilgi, beceri, tutum ve motivasyonların bütünüdür.
Longmuir & Tremblay (2016)	Fiziksel olarak aktif bir yaşam tarzı sürdürebilmek için bireyin sahip olması gereken kapasitedir.
Tompsett, Burkett & McKean (2014)	Bireyin farklı çevrelerde hareket yetkinliği göstermesi, potansiyelini kullanması, yaşam boyu düzenli fiziksel aktiviteye katılması, sağlıklı beslenme alışkanlıkları geliştirmesi ve fiziksel aktiviteye yüksek motivasyon ve özgüvenle katılımıdır.
Balyi, Way & Higgs (2013)	Bireyin sağlığını geliştirmek ve korumak için farklı fiziksel aktivitelere yetkinlik ve güvenle katılmasıdır.
Higgs (2010)	Sağlıklı fiziksel aktiviteye ya da sportif mükemmellik hedeflerine ulaşmak amacıyla bireyin hareket kapasitesini etkili bir şekilde kullanmasıdır.
Tremblay & Lloyd (2010)	Sağlıklı ve aktif yaşam tarzı için gerekli olan bilgi, bilinç, tutum ve davranış temellerinin bireyde bulunmasıdır.
Ennis (2015)	Fiziksel okuryazarlık, bireyin fiziksel etkinliklerle ilgili anlam üretme sürecini içeren, yaşam boyu sürececek bir öğrenme yolculuğudur
Edwards vd., (2017)	Fiziksel okuryazarlık; bireyin motivasyon, güven, fiziksel yetkinlik, bilgi ve anlayış yoluyla fiziksel aktivitelere yaşam boyu katılımını sağlayan çok boyutlu bir yapıdır
Shearer vd., (2018)	Fiziksel okuryazarlık, bireyin fiziksel çevreyle etkileşimini etkileyen duyu-motor bütünlüğünü, motivasyonu ve çevresel farkındalığı kapsayan bütünsel bir yeterliliklerdir.

Fiziksel okuryazarlık kavramının öncüsü olarak kabul edilen Whitehead (2010), bu kavramı “Her bireyin yeteneğine uygun olarak fiziksel okuryazarlık, yaşam boyu fiziksel aktiviteyi sürdürmek için motivasyon, fiziksel yeterlilik, bilgi ve anlayış olarak tanımlanabilir”

şeklinde tanımlamaktadır. Bu tanım, fiziksel okuryazarlığın bireysel farklılıkları gözetken ve bireyin yaşam boyu fiziksel aktiviteye katılımını teşvik eden çok boyutlu bir yapı olduğunu ortaya koymaktadır.

Uluslararası Fiziksel Okuryazarlık Derneği (International Physical Literacy Association [IPLA], 2014) tarafından yayımlanan Kanada Fiziksel Okuryazarlık Mutabakat Beyanı'nda ise fiziksel okuryazarlık; “yaşam boyu fiziksel aktivitelere katılım için değer verme ve sorumluluk alma motivasyonu, güven, fiziksel yeterlilik, bilgi ve anlayış” olarak tanımlanmıştır. Bu tanım, bireyin yalnızca fiziksel yeterlik değil aynı zamanda katılım isteği ve sorumluluk bilinci geliştirmesini de vurgulamaktadır.

Benzer şekilde, Avustralya Spor Komisyonu (Sport Australia, 2019) fiziksel okuryazarlığı şu şekilde tanımlamaktadır: “Fiziksel okuryazarlık, hareket ve fiziksel aktivite bağlamlarında edinilen ve uygulanan yaşam boyu bütünsel öğrenmedir. Fiziksel, psikolojik, bilişsel ve sosyal yetenekleri bütünleştiren devam eden değişiklikleri yansıtır. Hareket ve fiziksel aktivite yoluyla sağlıklı ve tatmin edici hayatlar sürmemize yardımcı olmak için hayati önem taşır.” Bu tanım, fiziksel okuryazarlığın yalnızca bireysel bir beceri olmadığını, aynı zamanda çoklu alanlarda gelişimi kapsayan bir yaşam pratiği olduğunu göstermektedir.

Whitehead (2010, s. 12–14), fiziksel okuryazarlığı bireyin yaşam kalitesine anlamlı katkı sağlayacak şekilde hareket potansiyelini kullanma motivasyonu, yeterliği ve farkındalığı olarak tanımlar. Bu kapasitenin her bireyde var olduğu ancak bireyin içinde bulunduğu kültürel bağlam ve bireysel koşullara göre şekillendiğini vurgular. Fiziksel olarak okuryazar bireyler, karşılaştıkları fiziksel zorluklara karşı etkili, güvenli ve yaratıcı biçimde tepki verebilir. Ayrıca, çevresel ipuçlarını okuyarak duruma özgü hareket gereksinimlerini zekâ, hayal gücü ve hareket bilgisiyle yorumlayabilirler. Fiziksel okuryazarlık, iyi gelişmiş bir benlik duygusu, özgüven, iletişim açıklığı ve empatik etkileşim ile ilişkilidir. Beden farkındalığı sayesinde birey, sözsüz iletişim yoluyla kendini akıcı bir şekilde ifade ederken, çevresindekilerle anlamlı bir etkileşim kurabilir. Bu bireyler aynı zamanda fiziksel performanslarını etkileyen unsurların bilincindedir ve egzersiz, uyku ve beslenme gibi sağlıklı yaşam ilkelerini anlama ve uygulama becerisine sahiptir.

2.2. Fiziksel Okuryazarlığın Öğeleri

Uluslararası Fiziksel Okuryazarlık Derneği (IPLA, 2014), fiziksel okuryazarlığın dört temel ve birbiriyle bağlantılı öğeden oluştuğunu belirtmektedir. Bu öğelerin bireylerin yaşam süreci boyunca göreceli önemi değişebilmekte ve bireyin gelişimsel aşamasına göre farklı şekillerde öne çıkabilmektedir. Söz konusu dört öğe şunlardır:

Motivasyon ve güven (Duygusal boyut): “Motivasyon ve güven, bir bireyin fiziksel aktiviteyi yaşamın ayrılmaz bir parçası olarak benimseme konusundaki coşku, keyif alma ve kendine güvenme anlamına gelir.”

Fiziksel yeterlilik (Fiziksel boyut): “Fiziksel yeterlilik, bir bireyin hareket becerilerini ve stillerini geliştirme yeteneğini ve çeşitli hareket yoğunluklarını ve sürelerini deneyimleme kapasitesini ifade eder. Gelişmiş fiziksel yeterlilik, bir bireyin çok çeşitli fiziksel aktivitelere ve ortamlara katılmasını sağlar.”

Bilgi ve anlama (Bilişsel boyut): “Bilgi ve anlayış, hareketi etkileyen temel nitelikleri belirleme ve ifade etme, aktif bir yaşam tarzının sağlık yararlarını anlama ve çeşitli ortamlarda fiziksel aktiviteyle ilgili uygun güvenlik özelliklerini takdir etme yeteneğini içerir.”

Yaşam boyu fiziksel aktiviteye katılım (Davranışsal boyut): “Yaşam boyu fiziksel aktiviteye katılım, düzenli olarak aktif olmayı seçerek fiziksel okuryazarlık için kişisel sorumluluk alan bir birey anlamına gelir. Bu, bir kişinin yaşam tarzının ayrılmaz bir parçası olarak bir dizi anlamlı ve kişisel olarak zorlayıcı faaliyete katılmaya öncelik vermeyi ve sürdürmeyi içerir.”

Bu dört temel öğe, fiziksel okuryazarlığın yalnızca bir beceri seti değil, bireyin tüm yaşamına yayılan çok boyutlu bir öğrenme süreci olduğunu göstermektedir.

IPLA (2014), bu yapının aşağıdaki beş temel prensibe dayandığını belirtmektedir:

1. Fiziksel okuryazarlık herkes için erişilebilir, kapsayıcı bir kavramdır.
2. Her bireyin fiziksel okuryazarlık yolculuğu kendine özgüdür.
3. Farklı ortam ve bağlamlarda çeşitli deneyimlerle gelişir ve keyif alınarak sürdürülür.

4. Yaşam boyu desteklenmesi ve değ er verilmesi gereken bir s ure tirdir.
5. Bireyin fiziksel, zihinsel, duygusal ve sosyal gelişimine b t n sel katkı sağlar.

2.3. Fiziksel Okuryazarlık Tarihi

Fiziksel okuryazarlık kavramı, ilk kez 1993 yılında Margaret Whitehead tarafından Avustralya'nın Melbourne kentinde düzenlenen Uluslararası Kız ve Kadınlar için Beden Eğitimi ve Spor Derneği Kongresinde sunulan bir bildiri ile akademik literatüre önerilmiştir. Ancak kavrama ilişkin ilk fikirlerin 1990'lı yılların başında şekillenmeye başladığı görülmektedir (Whitehead, 2001, s. 127–128). Whitehead, bireyin yaşamı boyunca fiziksel potansiyelini tüm yönleriyle gerçekleştirmesini sağlayacak biçimde hareketin önemine dikkat çekmiş ve bu potansiyelin geliştirilmesinde bütüncül bir öğrenme anlayışının gerekliliğini savunmuştur.

Fiziksel okuryazarlık kavramı, ilk kez 1990'lı yıllarda Margaret Whitehead tarafından açık bir biçimde tanımlanmış olmakla birlikte, bu kavrama temel oluşturan düşünsel yaklaşımlar, 20. yüzyılın başlarından itibaren beden eğitimi, insan hareketi ve yaşam boyu fiziksel gelişim üzerine yapılan çeşitli çalışmalarda farklı kavramlarla ele alınmıştır. Whitehead'in (2010) aktardığına göre, 1991 yılında Londra'da düzenlenen bir Spor Konseyi toplantısında beden eğitiminin “hareket h lindeki okuryazarlığı” teşvik ederek sözlü ifade kadar hayati bir rol üstlenebileceği yönünde bir vurgu yapılmış; ancak bu görüş o dönemde eğitim politikalarında geniş bir yankı bulamamıştır.

Whitehead, 2001 yılında fiziksel okuryazarlığı teorik bir temele oturtarak kavramsallaştırmış ve 2010 yılında yayımladığı *Physical Literacy Throughout the Lifecourse* adlı eseriyle alana yön vermiştir. Kavramın uluslararası düzeyde politika belgelerine yansıması ise ilk olarak Kanada'da gerçekleşmiştir. 2006 yılında Kanada Spor Merkezi'nin öncülüğünde, Long-Term Athlete Development (LTAD) modeline fiziksel okuryazarlık temel bir unsur olarak dahil edilmiştir. LTAD yaklaşımı, fiziksel okuryazarlığın sadece sportif başarıya değil, aynı zamanda yaşam boyu fiziksel aktiviteye katılıma yol açan temel yapı taşı olduğunu

vurgulamıştır (Balyi, Way, & Higgs, 2013). 2012 yılına gelindiğinde ise, Kanada Ulusal Spor Politikası (Canadian Sport Policy 2012–2022) bu modeli ve fiziksel okuryazarlığı federal düzeyde resmi olarak benimsemiş ve politika metinlerine entegre etmiştir (Sport Canada, 2012).

Böylece belediyeler ve yerel yönetimler tarafından hazırlanan spor stratejilerinde fiziksel okuryazarlık temel bir referans noktası hâline gelmiştir.

Amerika Birleşik Devletleri'nde ise SHAPE America (Society of Health and Physical Educators), 2014 yılında K-12 düzeyindeki beden eğitimi içeriklerinde "fiziksel olarak eğitilmiş birey" (physically educated person) kavramı yerine "fiziksel okuryazar birey" (physically literate individual) ifadesine yer vererek önemli bir dönüşüm gerçekleştirmiştir. Birleşik Krallık (İngiltere, İskoçya, Galler ve Kuzey İrlanda) ise fiziksel okuryazarlık kavramını hem öğretmen yetiştirme programlarında hem de beden eğitimi müfredatlarında sistematik olarak uygulamaya geçiren ilk Avrupa ülkelerinden olmuştur. Son yıllarda bu kavram; Kanada, ABD, Birleşik Krallık gibi ülkelerde geliştirilen spor ve fiziksel aktivite politikalarının temel bileşeni hâline gelmiş ve bireylerin yaşam boyu fiziksel aktiviteye katılımını teşvik eden çok boyutlu bir yaklaşım olarak yaygınlaşmıştır (Jurbala, 2015; Mandigo vd., 2009; Aspen Institute, 2015).

2.4. Fiziksel Okuryazarlık Felsefesi

Fiziksel okuryazarlık (FO) kavramı, yalnızca bir motor beceri ya da beden eğitimi konusu olmanın ötesine geçerek, bireyin yaşam boyu gelişimine yön veren felsefi bir zemin üzerine oturtulmuştur. Whitehead (2010) fiziksel okuryazarlığı “hareketin somutlaştığı kişisel, yaşam boyu süren bir aydınlanma yolculuğu” olarak kavramsallaştırır. Bu yaklaşım, FO’nun bireyin yalnızca bedensel değil; zihinsel, sosyal ve duygusal bütünlüğünü içeren çok boyutlu bir öğrenme süreci olduğunu ortaya koyar.

Whitehead’in fiziksel okuryazarlık anlayışı üç temel felsefi yaklaşıma dayanmaktadır: monizm, fenomenoloji ve varoluşçuluk. Bu temeller, bireyin beden-zihin ayrımını reddeden

bütüncül bir varlık olarak ele alınmasını sağlar. Bütüncül (holistik) ontolojik yaklaşım, gerçekliği kavrayabilmek için, var olan dünya ile bu dünya hakkındaki bilgimiz arasında keskin bir ayrım ya da kopukluk yaratmaz (Jackson, 2008). Monizm, “evrensel birliğin felsefi bir duruşudur” (Montero, 2002; Schaffer, 2010). Monizmin epistemolojisi, “rutin etkileşimler yoluyla kendi kendine üretilen anlamın inşasıdır” (Montero, 2002). Monizm, “dünya ile etkileşimleri ve ilişkileri olan bütünsel, zihin-beden kavramı” olarak tanımlanmaktadır (Whitehead, 2010). Varoluşçuluk (Sartre, 2007) ontoloji, “sosyokültürel ve fiziksel dünya ile deneyim ve etkileşim yoluyla benlik ve bilginin bir formülasyonudur” (Crowell, 2017). Varoluşçu epistemoloji, “benliği, dünyanın unsurlarını algılayarak ve bunlara yanıt vererek, sürekli bir yönelimsellik” halinde sunar (Searle, 1983).

2.4.1. Monizm

Fiziksel okuryazarlık kavramının anlaşılmasında monizm önemli bir yer kaplamaktadır. Bu önemin anlaşılması için beşerî görüngeden incelenmesi gerekmektedir. Bircilik, tekçilik veya monizm; “Evrendeki her şeyin, yalnızca Tanrı, madde, zihin, tin, enerji ya da form gibi tek bir bileşenin faaliyetine indirgenebileceği ya da tek bir bileşenin faaliyeti aracılığıyla açıklanabileceğini savunan öğretisi; evrendeki her şeyin tek, nihai ve en yüksek bir kaynaktan türetilebileceğini savunan yaklaşım, gerçekliğin bir olup, onun dışında her şeyin bir yanılsama olduğu inancı.” şeklinde tanımlanmıştır (Cevizci, 1999, s. 148-149). Bireyin iki farklı parçadan oluşumunu: beden ve zihin düalizmini reddeden monizm kişiyi özde bölünmez tek parça olarak kabul etmektedir. İnsan bedeni, düalizme göre bir nesne olarak görülür ve zihinden aşağı kabul edilmektedir. Düalizmde; yapılan egzersiz sadece birey zihninin ömrünü uzatmaktan başka bir yararı olmadığı görüşünü ileri sürmektedir. Oysa yapılan fiziksel aktivitelerin bireyin birçok yönünün potansiyelini geliştirdiği bilinmektedir. Monizm, varlığın tek bir özden oluştuğunu savunan bir düşüncedir. Bu düşünceye göre beden ve zihin tek bir unsurdan ortaya çıkmıştır ve birbirlerini etkilemekte akabinde de yapılan fiziksel aktiviteler bu etkileşimi arttırmaktadır (Murdoch & Whitehead, 2013, s. 22; Whitehead, 2010, s. 22-23). Monist düşünce yaklaşımıyla fikir geliştirmek, düşünmek aynı

zamanda öğrencilerin fiziksel aktiviteye en çok katılım sağladığı beden eğitimi ve spor derslerine karşı katılımı, amaç belirleme, motivasyonu ve kültürü hakkında düşünce geliştirmesi ve bunun takdir edilmesi anlamına gelir (Pot, Whitehead & Durden-Myers, 2018, s. 248).

2.4.2. Varoluşçuluk

Fiziksel okuryazarlığın felsefi temellerinden biri olan varoluşçuluk, bireyin anlam arayışı, öz benlik gelişimi ve özgür seçimleri doğrultusunda kendini gerçekleştirme üzerine kurulu bir düşünce sistemidir. Bu yaklaşım, bireyin doğuştan belirli bir özü olmadığını, yaşam süreci boyunca seçimleri, deneyimleri ve etkileşimleri ile kendi özünü inşa ettiğini savunur. Sokrates'in "kendini bil" ilkesiyle temellenen bu düşünce, özellikle II. Dünya Savaşı sonrası dönemde bireyin özgürlük, sorumluluk ve öznellik kavramları üzerinden etik ve varoluşsal sorgulamalarına odaklanmıştır (Çavuşoğlu, 2017, s. 774).

Varoluşçuluğun ilk temel önermesi; bireyin özünün sonradan oluştuğu, yani bireyin doğuştan belirlenmiş bir doğası olmadığıdır. İnsan, yaşadığı deneyimler ve yaptığı bilinçli seçimlerle kimliğini inşa eder (Cevizci, 1999, s. 667). İkinci önerme ise bireyin bu süreçte özgür olduğu ve bu özgürlüğün beraberinde bir sorumluluk taşıdığıdır. Bu durum, bireyin yalnızca dışsal etkilerle değil, aynı zamanda içsel farkındalık ve bilinçle hareket ettiğini ortaya koyar.

Whitehead (2001), bireyin dünyayla fiziksel ve zihinsel etkileşimleri yoluyla öz benliğini oluşturduğunu, bu sürecin aktif bir öğrenme ve gelişim deneyimi olduğunu vurgular. Bu bağlamda, fiziksel okuryazarlık bireyin sadece fiziksel becerilerini değil, aynı zamanda bu beceriler aracılığıyla dünyayla kurduğu ilişkileri, özgüvenini ve öz farkındalığını da geliştirmesine katkı sunar. Birey, fiziksel aktivite yoluyla kendini ifade eder, sınırlarını keşfeder ve kendi yaşam yolculuğunda aktif bir özne haline gelir.

Varoluşçu yaklaşım, fiziksel okuryazarlığı yalnızca bir beden becerisi değil, aynı zamanda bireyin varoluşunu gerçekleştirme aracı olarak değerlendirir. Bu anlayışa göre fiziksel aktivite, bireyin kendi yaşamına anlam katma, kendini tanıma ve toplumla etkileşime geçme sürecinde önemli bir araçtır.

2.4.3. Fenomenoloji

Fiziksel okuryazarlığın felsefî temelini oluşturan bir diğer yaklaşım fenomenolojidir. Fenomenoloji, bireyin dünyayı ve yaşantıları kendi öznel deneyimleri aracılığıyla algıladığını ve anlamlandırıldığını savunan bir felsefî yaklaşımdır (Husserl, 1931). Bu bakış açısı, bireyin her durumu kendi geçmiş deneyimleri, algıları ve değerleri çerçevesinde değerlendirdiğini ve anlam yüklediğini kabul eder.

Fenomenolojik düşünceye göre bilgi, yalnızca nesnel gerçeklerin öğrenilmesiyle değil, bu bilgilerin birey tarafından nasıl algılandığı ve içselleştirildiğiyle ilgilidir. Bu süreçte birey, yeni bir bilgi ya da deneyimle karşılaştığında onu kendi anlam dünyasında yorumlar ve bu yorum, bireyin davranışlarını, tutumlarını ve yönelimlerini belirler (Merleau-Ponty, 1962). Whitehead (2010), bireyin hareket aracılığıyla çevresiyle kurduğu etkileşimin, bireyin benliğini ve anlayışını şekillendirdiğini vurgular.

Fiziksel okuryazarlık bağlamında fenomenoloji, bireyin yalnızca bir beceri seti edinmesinden öte, bu becerileri nasıl deneyimlediği ne hissettiği ne anladığı ve bu süreçlerin bireyin gelişimine nasıl katkı sunduğuna odaklanır. Örneğin bir çocuğun top oynarken yalnızca motor becerileri değil, aynı zamanda bu deneyimden aldığı haz, başarıma duygusu ve arkadaşlarıyla kurduğu sosyal bağ da gelişir.

Bu yaklaşım, fiziksel okuryazarlığın bireyin yaşam boyu öğrenme sürecinde içselleştirilmiş bir deneyim olarak değerlendirilmesini sağlar. Böylece fiziksel okuryazarlık, bireyin çevresiyle kurduğu etkileşimler yoluyla kendini tanıma, anlamlandırma ve yeniden inşa etme süreci haline gelir.

2.5. Fiziksel Okuryazarlığın Değerlendirilmesi

Fiziksel okuryazarlık kavramının kuramsal olarak tanımlanmasından bu yana, bireylerin fiziksel okuryazarlık düzeylerini geçerli ve güvenilir biçimde ölçmeye yönelik değerlendirme araçları geliştirilmeye devam etmektedir (Tremblay, 2018). Bu alandaki değerlendirme yaklaşımları genellikle çocuklar ve gençler için geliştirilmiş, çok boyutlu yapılar üzerine kurulmuştur. Günümüzde yaygın olarak kullanılan ölçme araçları arasında “Gençler için Fiziksel Okuryazarlık Değerlendirme Aracı (PLAY)” (Kriellaars & Robillard, 2014), “Kanada Fiziksel Okuryazarlık Değerlendirme Aracı (CAPL)” (Longmuir vd., 2015), “Observed Learning in Physical Literacy Rubric” (Dudley, 2015), “Okul Öncesi Fiziksel Okuryazarlık Değerlendirme Aracı (Pre-PLAY)” (Cairney vd., 2018) ve “Fiziksel Okuryazarlık Gözlem Aracı (PLOT)” (Clark, Jewitt & Bruce, 2017) yer almaktadır.

Kanada kökenli bir değerlendirme sistemi olan PLAY (Physical Literacy Assessment for Youth), Sport for Life ve Liikkuva Koulu iş birliğiyle geliştirilmiştir (Sheehan, 2018). PLAY sistemi, 8–12 yaş aralığındaki çocukların fiziksel okuryazarlık düzeylerini altı farklı araçla değerlendirmeyi amaçlamaktadır: (1) PLAYfun, (2) PLAYbasic, (3) PLAYself, (4) PLAYparent, (5) PLAYcoach ve (6) PLAYinventory. Bu alt araçlardan PLAYfun ve PLAYbasic, eğitimli uzmanlar tarafından yürütülen gözlemsel değerlendirmelere dayanırken; PLAYself, PLAYparent ve PLAYcoach, çocuğun fiziksel yeterliği hakkında sırasıyla kendisi, ebeveyni ve antrenörü tarafından yapılan öznel değerlendirmeleri içerir. PLAYinventory ise çocuğun bir yıl boyunca katıldığı fiziksel aktivite çeşitliliğini belgeleyen bir kayıt sistemidir.

Bir diğer kapsamlı araç olan CAPL (Canadian Assessment of Physical Literacy), güncel versiyonu olan CAPL-2 ile 8–12 yaş grubu çocukların fiziksel okuryazarlık düzeyini dört temel boyutta değerlendirmektedir: (1) fiziksel yeterlik, (2) günlük davranış, (3) motivasyon ve güven, (4) bilgi ve anlayış (Gunnell, Longmuir, Barnes, Bélanger & Tremblay, 2018). Fiziksel yeterlik boyutu, üç testten oluşur:

- Kanada Çeviklik ve Hareket Becerisi Değerlendirmesi (CAMSA) (Lloyd, Colley & Tremblay, 2010),
- Tahta üzerinde zamanlı denge ve kas dayanıklılığı testi (Boyer vd., 2013),
- Aşamalı Aerobik Kardiyovasküler Dayanıklılık Koşusu – PACER (Scott, Thompson & Coe, 2013).

Günlük davranış bileşeni; adım sayacı verileri ve çocukların kendi bildirdiği fiziksel aktivite düzeyi (Milton, Bull & Bauman, 2011) ile değerlendirilir. Motivasyon ve güven boyutu ise dört ölçütü incelenir: (a) fiziksel aktiviteye yönelik fayda algısı, (b) fiziksel aktivite yeterliği algısı ve tercihi, (c) CSAPPA (Children’s Self-Perceptions of Adequacy in and Predilection for Physical Activity) kullanımı ve (d) beceri yeterliğine ilişkin öz değerlendirme (Gunnell vd., 2018). Bilgi ve anlayış boyutunda ise çocuklara fiziksel aktivite, kardiyorespiratuvar uygunluk, kas kuvveti, motor beceri gelişimi ve Kanada Fiziksel Aktivite Rehberleri hakkında bilgi düzeylerini ölçmeye yönelik beş soru yöneltilmektedir (Tremblay vd., 2018). CAPL-2’nin faktör analizlerinde, en güçlü yüklerin “günlük davranış”, “motivasyon” ve “güven” boyutlarında yoğunlaştığı görülmüştür. Bu durum, fiziksel okuryazarlığın sadece fiziksel yeterlik ile sınırlı kalmadığını; motivasyonel, bilişsel ve davranışsal yönleri de kapsayan bütüncül bir yapı olduğunu göstermektedir.

2.6. Fiziksel Okuryazarlığa Sahip Birey Özellikleri

Fiziksel okuryazarlık, bireyin günlük yaşantısında, fiziksel aktivitelere katılımında ve sosyal etkileşim süreçlerinde gözlemlenebilen çok boyutlu bir yeterliliklerdir. Fiziksel okuryazar bireyler, yalnızca sözel iletişimde değil, aynı zamanda jest ve mimik gibi sözel olmayan iletişim biçimlerinde de etkili olup, sosyal etkileşimde duyarlılık ve empati becerisi sergileyebilirler. Bu bireyler, sağlıklı yaşam sürdürme konusunda gerekli bilgi, beceri ve tutumlara sahiptirler ve aynı zamanda çevrelerindeki bireylerin de bu becerileri geliştirmelerine katkı sunabilirler (Mandigo vd., 2009, s. 6; Whitehead, 2010, s. 17).

Fiziksel okuryazar bireyler, çevresel koşulları (yükseklik, yüzey şekli, nesne boyutu, ağırlığı, hızı vb.) değerlendirebilme kapasitesine sahip olup bu koşullara uygun dengeli, ekonomik ve amaca uygun hareketler üretebilirler. Çevresel uyaranlara karşı geliştirilen bu fiziksel tepkiler, bireyin zihinsel süreçleriyle bütünleşerek oluşur. Bu bütünlük, önceki yaşantıların oluşturduğu deneyimlerin yeni durumlarla ilişkilendirilmesi yoluyla gelişir (Whitehead, 2001, s. 134; Whitehead, 2007, s. 287–288). Başarıyla gerçekleştirilen hareketler, bireyde özgüvenin ve beden farkındalığının gelişmesini sağlar. Bu durum, olumlu benlik algısını destekleyerek bireyin çevresiyle olan etkileşim kalitesini artırır (Whitehead, 2010, s. 17–51).

Fiziksel okuryazarlık, bireye problem çözme, bağlamsal düşünme ve deneyim aktarımı gibi üst düzey beceriler de kazandırır. Fiziksel olarak okuryazar bireyler, önceki deneyimlerinden yola çıkarak karşılaştıkları yeni fiziksel durumlara yaratıcı ve etkili çözümler geliştirme konusunda yüksek bir potansiyele sahiptirler (Whitehead, 2007, s. 288). Bu bireyler, yeni fiziksel aktivitelere katılım konusunda istekli ve motive olup, hareket becerilerindeki eksikliklerini fark ederek bu eksiklikleri gidermeye yönelik stratejiler geliştirebilirler. Fiziksel aktivitenin yaşam boyu etkileri hakkında farkındalık sahibidirler ve bu farkındalığı hem kendi yaşamlarına hem de başkalarının motivasyonuna yansıtırlar (Mandigo vd., 2009, s. 6–7; Whitehead, 2010, s. 17).

Fiziksel okuryazarlığa sahip bireyler; çeşitli fiziksel aktivitelere yüksek düzeyde motivasyon, yeterlik ve güvenle katılma eğilimindedir. Bu bireyler farklı ortamlarda hareket etmeyi anlamlı, keyifli ve sürdürülebilir bir yaşam biçimi olarak görürler. Fiziksel okuryazarlık, yalnızca bireysel katılımı teşvik etmekle kalmaz, aynı zamanda sağlık gelişimine ve yaşam kalitesine doğrudan katkı sağlar (Whitehead, 2010; Cairney vd., 2019). Öğrenciler açısından fiziksel okuryazarlık, temel hareket becerilerinin uygulamalı olarak sergilenmesi anlamına gelirken; öğretmenler açısından bu kavram, öğrencileri etkinliklere katılmaya teşvik etmek ve temel becerileri teorik ve pedagojik olarak açıklayabilme yeterliliğini de kapsar (Vašíčková & Hřibňák, 2013, s. 321). Yaşam boyu fiziksel aktivite hedefinin gerçekleşebilmesi için öğrencilerin fiziksel okuryazarlık kavramına olan inanç ve

bağılıklarının davranışa dönüşmesi gerekmektedir (Durden-Myers, Green & Whitehead, 2018, s. 268–269).

Fiziksel okuryazarlığın geliştirilmesinde görev alan öğretmen ve eğitimcilerin de bu konuda kuramsal bilgiye ve uygulama yeterliliğine sahip olmaları önemlidir. Fiziksel okuryazar bir uygulayıcı; katılımcıya karşı duyarlı, motive edici, cesaretlendirici, sabırlı ve uygulama sonunda etkili geri bildirim verebilen bir yaklaşım sergiler. Aynı zamanda kendini ifade etme becerisine, sözel olmayan iletişim yollarını etkili kullanma yetisine ve güçlü sosyal farkındalığa sahiptir (Haydn-Davies, 2010, s. 186).

2.7. Fiziksel Okuryazarlığın Temel Unsurları

Fiziksel okuryazarlık, fiziksel veya psikolojik kısıtlamalara bakılmaksızın, yaşam boyunca amaçlı fiziksel aktivite ve insan hareketinin sorumluluğunu almaya ilişkin bilgi, beceri, anlayış ve değerleri kapsayan bir şemsiye kavram olarak görülmelidir (Dudley, 2015). Gözlemlenebilir öğrenci davranışında ortaya çıkabilen ve kanıta dayalı gözlemlenen öğrenme taksonomisi yoluyla değerlendirilebilen, fiziksel okuryazarlık modelinin içerdiği dört temel unsur bulunmaktadır. Bu temel unsurlar şunlardır:

- “Hareket yeterlilikleri
- Hareketin kuralları, taktikleri ve stratejileri
- Motivasyonel ve davranışsal hareket becerileri
- Hareketin kişisel ve sosyal nitelikleri” (Dudley, 2015).

Her temel öge, fiziksel, bilişsel ve duygusal öğrenme alanlarında basitten karmaşığa doğru bir ilerlemeyi temsil etmektedir. Ayrıca, öğrenciler kesinlikle doğrusal bir şekilde ilerlemezler; bunun yerine ögeler arasında var olan ilişki ve öğrenmeye odaklanılır. Aslında, her bir ögenin gözlemlenen öğrenme çıktılarının yapısı öğrencilerin her bir öge içinde aynı anda farklı üstbilişsel noktalarda bulunabilme yeteneğine sahip olduklarını göstermektedir (Dudley, 2015).

Quay ve Peters (2009) fiziksel okuryazarlık unsurlarının iç içe bir yapıya sahip olduğunu ve bu unsurların beden eğitimi öğretim modelleri ile ilişkilerini açıklarken Rus (Matruşka) oyuncak bebek metaforunu kullanmışlardır. Burada açıklanan fiziksel okuryazarlık modeli boyunca, dört unsur sistemli bir şekilde bir arada bulunmakta ve beden eğitimi öğretim modelleri ile ilişkili olduğu aktarılmaktadır. Quay ve Peters (2009) benzetmesini kullanacak olursak, bu kavramlar arasındaki ilişki, metaforik olarak her biri diğerinin içinde oturan bir Rus bebeği gibi algılanabilir. Pratik açıdan birleşik bir bütün oluşturan, öğrenciler için basamaklı amaç ve anlam öğeleri oluşturmak üzere bir araya gelirler. Ancak en önemlisi, bu yuvalama en küçük oyuncak bebekle, yani hareket becerisiyle değil, her öğrencinin daha derin ve daha amaçlı ilgilerini destekleyen en büyük oyuncak bebekle, kişisel ve sosyal bağlamla başlar. Bu kavram aynı zamanda Whitehead'in (2010) fiziksel okuryazarlığın varoluşsal doğası ve insanların çevrelerindeki dünyayla etkileşimleri yoluyla kendilerini yarattıklarına ilişkin tartışmasıyla da yakından bağlantılıdır. (Quay & Peters, 2009).

Whitehead'in (2013) fiziksel okuryazarlık tanımıyla tutarlı olarak, bu dört temel unsuru bir araya getirmek ancak öğrencilerin motivasyonu ve ilgilerinden yola çıkarak, öğrencileri kendi ilgileri ve dolayısıyla öğretmenlerin yüklediği içsel anlam aracılığıyla öğrenmeleriyle ilişkilendirmeye çalışarak başarılabilir. Öğrenciler ilgili görevlere ve içeriğe yönlendirilmelidir. Bu, öğretmenin herhangi bir öğretme ve öğrenme stratejisinin yapısı aracılığıyla etkileyebileceği amaç yoluyla bir ilişkilendirme sürecidir (Whitehead, 2013)

Bu fiziksel okuryazarlık modelinin merkezinde yer alan öğretim uygulamaları, öğrencilerin yaşamlarıyla okul bağlamının ötesinde bir bağlantı kurulmasına olanak sağlar. Öğrencileri kişisel, sosyal ve fiziksel yollarla meşgul eden diğer bağlamlar, fiziksel okuryazarlığa ulaşma yolculuklarıyla yakından bağlantılı hale gelir. Bu, topluluk sporlarını ve organize sporları da içerir, ancak aynı zamanda öğrencilerin okul teneffüs dönemlerindeki oyunlarıyla ve evde ve okul saatleri dışında, öğretmen girdisine ihtiyaç duymadıkları ve kolayca yapılabilecek minimum ekipmana ihtiyaç duydukları daha az organize oyunlar ile de açık bir bağlantıdır. Bu unsurlar, erişilebilir hale getirilmeli ve bu nedenle fiziksel okuryazarlığın oynanmasına, uygulanmasına, canlandırılmasına ve önemli olanın değerlendirilmesine izin

verilmelidir. Bu anlayış ve yetenekler, insanların resmi eğitim yıllarının ardından yaşamlarında da önemli bir rol oynayacak ve yaşam boyunca daha fazla fiziksel aktivite için mevcut fırsatları artıracaktır (Dudley, 2015).

2.8. Fiziksel Okuryazarlık Gelişim Dönemleri

Whitehead (2010) fiziksel okuryazarlık yolculuğunun yaşa bağlı dönemlerini incelemiştir. Her bir dönemin kendine özgü bazı temel özellikleri bulunduğunu ve her bireyin bu yolculuğu farklı tecrübelerle yaşadığını öne sürmüştür. Bireyin yaşamı boyunca fiziksel okuryazarlıkta altı farklı dönemden geçtiği kabul edilmektedir. Bunlar: okul öncesi, ilköğretim, ortaokul, erken yetişkinlik, yetişkinlik ve geç yetişkinlik dönemleridir. Bu bağlamda, fiziksel okuryazarlık çocukluktan ölüme kadar süren bir yolculuk olup yaş ve beceri fark etmeksizin herkes için önemli bir olgudur. Ayrıca, her bir dönem bireyler için eşit derecede önemlidir. Fiziksel okuryazarlık yolculuğunun ilk üç döneminde birey; aile, öğretmen, arkadaş gibi önemli paydaşlar tarafından desteklenmeli ve yönlendirilmelidir. Çünkü, keyif alarak ve eğlenerek yapılan erken yaş deneyimleri, yaşam boyu fiziksel aktiviteye katılım açısından kritik öneme sahiptir. Sonraki üç dönemde ise birey, fiziksel okuryazarlığını geliştirmek ve sürdürmekten doğrudan kendisi sorumludur. Aşağıda bu dönemler Whitehead'in (2010) tanımlarına dayalı olarak açıklanmıştır.

2.8.1. Okul Öncesi Dönem

Doğumdan ortalama üç yaşa kadar olan bu dönemde fiziksel okuryazarlığın gelişimi, çocukla iletişimde olan herkes (ebeveynler, bakıcılar) tarafından desteklenmelidir. Bu kritik süreçte çocuklara fiziksel olarak aktif olma fırsatları sunulmalı; hareket yoksunluğunun uzun vadede ciddi etkileri olabileceği göz önünde bulundurulmalıdır.

2.8.2. İlkokul Dönemi

Fiziksel okuryazarlık gelişimi bu dönemde devam ettirilmelidir. Yetkinlik ve tutumların şekillendiği bu süreçte, beden eğitimi öğretmenleri yapılandırılmış fiziksel aktivitelerle çocukları tanıştırır. Aile, antrenör ve akran desteği ile birlikte çocukların okulda, evde ve doğada farklı ortamlarda aktif olmaları teşvik edilmelidir.

2.8.3. Ortaokul Dönemi

Bu dönemde öğretmen, aile ve arkadaş çevresi fiziksel okuryazarlığın gelişiminde önemli rol oynar. Fiziksel aktivitenin sağlık ve zindelik açısından önemi anlatılmalı, bireyin fiziksel aktiviteyi hayatının bir parçası olarak görmesi sağlanmalıdır. Öğretmenlerin, öğrencilerin karşılaştığı zorluklara karşı rehberlik etmesi kritik önemdedir.

2.8.4. Erken Yetişkinlik Dönemi

Bu dönemde birey, fiziksel okuryazarlık gelişiminin tüm sorumluluğunu üstlenir. Daha önceki yıllarda yaşanmış kaliteli deneyimler, bu dönemdeki motivasyonu etkiler. Eğlenceli, özgüveni artırıcı aktiviteler teşvik edilmeli ve bireyin fiziksel aktiviteye olumlu bir tutum geliştirmesi sağlanmalıdır.

2.8.5. Yetişkinlik Dönemi

Yetişkinlikte bireylerin fiziksel aktiviteye düzenli katılımı ve bunun sağlığa katkısı konusunda bilinçli olmaları beklenir. Bireyler, yaşam kalitesini artırmak için fiziksel okuryazarlığını zenginleştirmeye devam eder. Hareket yetkinliğini geliştirmek ve sağlıklı yaşam alışkanlıklarını sürdürmek bu dönemin temel hedeflerindendir.

2.8.6. Geç Yetişkinlik Dönemi

Bu dönemde bireyin çevresinde bulunan aile yeleri, akranları ve sağlık profesyonelleri önemli destek kaynaklarıdır. Fiziksel okuryazarlık, bu yaşlarda bireyin değişen fiziksel koşullarına adapte olma yetisi ile ilgilidir. Olumlu deneyimler ve erişilebilir fiziksel aktivite ortamları bu dönemde katılımı kolaylaştırır.

Beden eğitimi ve spor ğretmenlerinin, ebeveynlerin ve bireylerin yaşam boyu fiziksel okuryazarlık gelişim dönemlerini bilmesi, bireyin küçük yaşlarda olumlu fiziksel deneyimler yaşamasına ve ileri yaşlarda da aktif bir yaşam sürmesine katkı sağlar. Ayrıca, sağlık çalışanları ve çevresel destek gruplarının bu bilinçle hareket etmesi, fiziksel okuryazarlığın her yaşta geliştirilebileceğini göstermesi açısından oldukça değerlidir.

2.9. Dünyada Fiziksel Okuryazarlık

Dünyanın ekonomik ve eğitim açısından gelişmiş ve örnek alabileceğimiz ülkeleri belirlenmiş ve aşağıda belirlenen kriterlere göre araştırma yapılmıştır.

- Ulusal politika ve stratejiler,
- Eğitim sistemi entegrasyonu,
- Üniversite düzeyi uygulamalar,
- Toplumsal ve kurumsal girişimler,
- Varsa değerlendirme araçları ve örnek programlar

2.9.1. Kanada’da Fiziksel Okuryazarlık

Kanada’da fiziksel okuryazarlık, yalnızca elit sporcu yetiştirme sürecinin değil, aynı zamanda sağlıklı ve aktif bir toplum inşa etmenin de temel unsurlarından biri olarak kabul edilmektedir. Ulusal stratejiler, tüm çocukların 12 yaşına kadar fiziksel okuryazarlığa ulaşmasını hedefleyecek şekilde yapılandırılmıştır (PHE Canada, 2013). Bu doğrultuda,

Physical and Health Education Canada (PHE Canada) ve Canadian Sport for Life gibi kuruluşlar, fiziksel okuryazarlığın eğitim, spor, eğlenilen ve halk sağlığı gibi sektörlerde teşviki konusunda önemli roller üstlenmişlerdir.

Fiziksel okuryazarlığın okul müfredatına entegrasyonu, eyaletlerin eğitim politikalarında motor yeterlilik, motivasyon, güven ve yaşam boyu fiziksel aktiviteye katılım gibi öğrenme çıktılarıyla somutlaşmış; halk sağlığı sistemleriyle de uyumlu hale getirilmiştir (Robinson & Randall, 2018).

Son yıllarda, giderek artan sayıda yükseköğretim kurumu fiziksel okuryazarlığı yalnızca ders içeriklerine değil, aynı zamanda lisans programlarının resmi başlıklarına da dahil etmektedir. Örneğin, Mount Royal University, *Bachelor of Health and Physical Education (BHPE) – Physical Literacy* programıyla bu alanın öğretmen eğitimindeki merkezi konumunu vurgularken; University of Regina, *Bachelor's Degree Joint Program in Physical Education and Physical Literacy* başlığıyla fiziksel okuryazarlığın kurumsal olarak kabul edildiğini göstermektedir. Bu örnekler, fiziksel okuryazarlığın Kanada'daki üniversite eğitiminde kavramsal bir çerçeveden çıkarak, resmî olarak tanınan bir akademik odak noktasına dönüştüğünü ortaya koymaktadır.

Kanada'da fiziksel okuryazarlığın değerlendirilmesine yönelik en önemli girişimlerden biri, PHE Canada tarafından geliştirilen *Passport for Life* (Yaşam İçin Pasaport) adlı değerlendirme aracıdır. Bu araç, öğrencilerin hareket becerileri, fiziksel uygunluk düzeyleri, aktif katılım ve yaşam becerilerindeki gelişimlerini izlemelerine ve öğretmenlerin bu gelişimi desteklemelerine olanak sağlamaktadır (PHE Canada, 2013).

Ayrıca Kanada'daki araştırmalar, çocuklar ve gençler arasında fiziksel okuryazarlığın değerlendirilmesinde yaygın olarak kullanılan CAPL (Canadian Assessment of Physical Literacy), PLAY (Physical Literacy Assessment for Youth) ve Passport for Life gibi araçların geçerliliğini ve güvenilirliğini desteklemektedir (Longmuir vd., 2015; Tremblay vd., 2018). Bu araçlar, standartlaştırılmış ve kanıta dayalı değerlendirme çerçeveleri sunarak eğitim, sağlık ve spor alanlarında geniş bir uygulama alanı bulmaktadır.

Kanada'daki fiziksel okuryazarlık yaklaşımı, Margaret Whitehead'in geliştirdiği felsefi temellere dayanmaktadır. Bu yaklaşım, fiziksel okuryazarlığı bütüncül, yaşam boyu süren, kişiye özgü ve somutlaştırılmış bir deneyim olarak tanımlar (Whitehead, 2010). Eğitim politikaları, değerlendirme uygulamaları ve akademik araştırmalar arasında sağlanan stratejik uyum sayesinde, Kanada günümüzde fiziksel okuryazarlık konusunda küresel bir lider ülke olarak kabul edilmektedir (Cairney vd., 2019).

2.9.2. Amerika Birleşik Devletleri'nde Fiziksel Okuryazarlık

Amerika Birleşik Devletleri'nde fiziksel okuryazarlık kavramı, özellikle beden eğitimi alanında olmak üzere son yirmi yılda giderek daha fazla önem kazanmış ve ulusal eğitim müfredatına resmen entegre edilmiştir. SHAPE America tarafından belirlenen K-12 düzeyi Beden Eğitimi Ulusal Standartları'na göre, fiziksel okuryazarlık “bireylerin yaşam boyu fiziksel olarak aktif olma yeteneği, güveni ve isteği” olarak tanımlanmakta ve tüm öğrenciler için temel bir öğrenme çıktısı olarak kabul edilmektedir (SHAPE America, 2014; Bopp, Vadeboncoeur, Roetert & Stellefson, 2022). Bu çerçevede, fiziksel okuryazarlık ilköğretim, ortaokul ve lise düzeyindeki beden eğitimi programlarının temel hedeflerinden biri haline gelmiştir.

Üniversite düzeyinde ise fiziksel okuryazarlık genellikle bağımsız bir ders olarak sunulmamakla birlikte, öğretmen yetiştirme programlarına temel ilkeleri doğrultusunda entegre edilmiştir. Bu ilkeler, çoğunlukla uygulamalı öğrenme bileşenleri ve deneyimsel fiziksel etkinlik modülleri aracılığıyla programa dahil edilmekte ve gelecekteki öğretmen adaylarının bu kavramı pedagojik açıdan anlamalarını amaçlamaktadır.

Ulusal düzeyde fiziksel okuryazarlık, yalnızca eğitim sisteminde değil, daha geniş halk sağlığı ve eğitim stratejileri aracılığıyla da desteklenmektedir. SHAPE America ve Aspen Institute gibi kuruluşlar, fiziksel okuryazarlığın geliştirilmesi ve çeşitli sektörler arasında bütüncül bir biçimde entegre edilmesi amacıyla politika belgeleri ve uygulama rehberleri yayımlamışlardır (Aspen Institute, 2015).

Fiziksel okuryazarlık ABD'de büyük ölçüde resmi eğitim sistemi çerçevesinde ele alınmakla birlikte; okul dışı zaman programları, yapılandırılmamış serbest oyun ortamları ve spor temelli gençlik gelişim girişimleri gibi çeşitli toplumsal uygulamalar da farklı yaş ve sosyal gruplarda yaşam boyu fiziksel aktiviteye katılımı teşvik etmektedir.

2.9.3. Birleşik Krallık'ta Fiziksel Okuryazarlık

Fiziksel okuryazarlık kavramı, felsefi temelleri Dr. Margaret Whitehead tarafından atılan ve küresel düzeyde tanınırlık kazanan bir anlayış olarak ilk kez Birleşik Krallık'ta ortaya çıkmıştır. Whitehead (2010), fiziksel okuryazarlığı bütüncül, yaşam boyu süren ve bedenlenmiş bir yetkinlik olarak tanımlamış; bu yaklaşım hem eğitim politikalarını hem de beden eğitimi uygulamalarını derinden etkilemiştir. Bu bağlamda Birleşik Krallık, fiziksel okuryazarlığın entelektüel ve felsefi doğum yeri olarak kabul edilmektedir.

Her ne kadar fiziksel okuryazarlığın uygulanmasını zorunlu kılan merkezi bir ulusal yasa veya politika bulunmasa da, İngiltere, İskoçya, Galler ve Kuzey İrlanda'daki beden eğitimi müfredatlarında bu kavramın temel ilkelerine yer verilmektedir. Örneğin, İngiltere'de National Curriculum for Physical Education ve İskoçya'da Curriculum for Excellence gibi ulusal programlar, fiziksel okuryazarlığı örtük bir ilke olarak benimseyerek bireylerin yaşam boyu hareketlilik için gerekli olan yeterlilik, özgüven, motivasyon ve bilgi gibi bileşenlerin geliştirilmesini teşvik etmektedir. Bu yaklaşım, International Physical Literacy Association (IPLA) ve akademik ağlar tarafından da desteklenerek politika çerçevelerine yaygınlaştırılmaktadır (Robinson vd., 2018).

Yükseköğretim düzeyinde ise, fiziksel okuryazarlık yalnızca dolaylı olarak ders içeriklerine entegre edilmekle kalmamakta, aynı zamanda bazı kurumlarda bağımsız ders başlıklarıyla da ele alınmaktadır. Örneğin, University of Lincoln, BSc (Hons) Physical Education and Sport lisans programında “Developing Physical Literacy (SES1026)” başlıklı zorunlu bir ders sunmaktadır. Bu birinci sınıf modülü, öğretmen ve antrenör adaylarının çocukların fiziksel okuryazarlığını geliştirmeye yönelik teorik çerçeveleri kavramalarını ve motor

beceriler, özgüven ve yaşam boyu fiziksel aktiviteye katılım gibi temel alanlarda uygulamalı yeterlikler kazanmalarını amaçlamaktadır. Bu ders, müfredata ilişkin çalışmalar, spor ve egzersiz bilimine giriş ve araştırma becerileri gibi temel modüllerle birlikte yürütülmektedir. Bu örnek, Birleşik Krallık'ta bazı yükseköğretim kurumlarının fiziksel okuryazarlığı yalnızca dolaylı yoldan değil, doğrudan ve yapılandırılmış modüllerle öğretim programlarına dahil ettiğini göstermektedir.

Fiziksel okuryazarlık yaklaşımı, okul temelli ve topluluk düzeyindeki birçok girişim tarafından da benimsenmiştir. Örneğin, Youth Sport Trust ve UK Active, okul geliştirme stratejileri ve “bütün çocuk gelişimi” yaklaşımları kapsamında fiziksel okuryazarlık ilkelerini esas alan programları teşvik etmektedir. Her ne kadar bu programlar doğrudan “fiziksel okuryazarlık” etiketi taşıyor olsa da özünde yeterlilik, özgüven ve yaşam boyu katılım ilkelerini içeren bir yapı sunmaktadır.

Kanada'daki gibi ulusal düzeyde standardize edilmiş bir fiziksel okuryazarlık değerlendirme aracı bulunmamakla birlikte, Birleşik Krallık'ta nitel değerlendirme yöntemleri yaygın biçimde kullanılmaktadır. Özellikle beden eğitimi derslerinde öz değerlendirme formları, yansıtıcı günlükler ve anlatı temelli değerlendirmeler tercih edilmektedir. Son yıllarda öğretmenlerin fiziksel okuryazarlık kavramını nasıl yorumladıklarına ve sınıf içinde nasıl uyguladıklarına dair akademik araştırmaların sayısında da artış gözlenmektedir (Robinson vd., 2018).

Birleşik Krallık'ın fiziksel okuryazarlık yaklaşımı, eğitsel hümanizm ve bütüncül çocuk gelişimi ilkelerine derinlemesine bağlıdır. Whitehead'in felsefesinden esinlenen bu yaklaşım, fiziksel okuryazarlığı yalnızca bir beceri seti değil, aynı zamanda bireyin kendini gerçekleştirme süreci, toplumsal sorumluluk ve özgüven gelişimiyle iç içe geçmiş bir yaşam boyu öğrenme yolculuğu olarak tanımlar. Bu kavramsal derinlik, Birleşik Krallık'ı hem akademi hem de uluslararası savunuculuk alanında fiziksel okuryazarlığın felsefi gelişiminde küresel bir öncü konumuna taşımıştır (Whitehead, 2010).

2.9.4. Avustralya’da Fiziksel Okuryazarlık

Avustralya, fiziksel okuryazarlığın geliştirilmesi konusunda önde gelen ülkelerden biri olarak öne çıkmaktadır. Özellikle Canberra Üniversitesi, bu alandaki araştırma ve savunma çalışmalarında merkezi bir rol üstlenmiştir. Ülkede fiziksel okuryazarlık, büyük ölçüde beden eğitimi yoluyla teşvik edilmekte; yaşam boyu fiziksel aktiviteye katılımın temelini oluşturan temel hareket becerilerinin öğretimi aracılığıyla geliştirilmektedir (Keegan vd., 2019). Canberra Üniversitesi, fiziksel okuryazarlık kavramının ulusal düzeyde anlaşılması ve uygulanması sürecine, akademik yayınlar, müfredat materyalleri ve Physical Literacy in Australia adlı dijital platform aracılığıyla önemli katkılar sunmuştur.

Politika düzeyinde ise, Sport Australia (ulusal spor ajansı), 2019 yılında fiziksel okuryazarlık alanında ulusal bir çerçeve yayımlamıştır. Bu çerçeve, spor, eğitim ve sağlık sektörlerinde ortak bir dil ve yapı sunarak fiziksel, bilişsel, psikolojik ve sosyal yeterliklerin geliştirilmesini hedeflemekte ve Whitehead’in bütüncül tanımıyla uyumlu bir yaklaşım sergilemektedir. Fiziksel Okuryazarlık Çerçevesi (Physical Literacy Framework), o tarihten bu yana okul programlarına ve spor gelişim yollarına entegre edilmiştir.

Avustralya’daki yükseköğretim kurumlarında fiziksel okuryazarlık, özellikle beden eğitimi öğretmen adaylarının yetiştirildiği programlarda önemli bir yer tutmaktadır. Canberra Üniversitesi ve Sydney Üniversitesi gibi kurumlar, öğretmen adaylarına çocuklar ve ergenler arasında fiziksel okuryazarlığı geliştirmeye yönelik teorik temelleri ve uygulamalı becerileri kazandıran ders modülleri sunmaktadır.

Avustralya’da fiziksel okuryazarlığın değerlendirilmesi, eyaletlere ve sektörlerle göre farklılık gösterse de Physical Literacy Observation Tool (PLOT) gibi okul temelli biçimlendirici değerlendirme araçları geliştirilmiştir. Ülkenin yaklaşımı, bağlamsal, kapsayıcı ve gelişimsel açıdan uygun bir fiziksel okuryazarlık eğitimi anlayışını yansıtmaktadır. Bu yaklaşım, sektörler arası iş birlikleri ve ulusal düzeyde sağlanan politika yönlendirmeleriyle desteklenmektedir.

2.9.5. Finlandiya’da Fiziksel Okuryazarlık

Finlandiya, öğrenci merkezli ve bütüncül eğitim anlayışıyla uluslararası düzeyde örnek bir model olarak kabul edilmektedir. Ulusal politika belgelerinde “fiziksel okuryazarlık” terimi açıkça kullanılmamakla birlikte; bu kavramın temelini oluşturan motivasyon, motor yeterlilik, özgüven ve yaşam boyu fiziksel katılım gibi öğeler, beden eğitimi uygulamalarına ve genel eğitim felsefesine derinlemesine entegre edilmiştir (Finnish National Agency for Education, 2016).

2014 tarihli Finlandiya Temel Eğitim Ulusal Çekirdek Müfredatı, beden eğitimi dersleri için belirlenen kazanımlarda fiziksel okuryazarlıkla örtüşen çok sayıda hedef içermektedir. Bu hedefler arasında motor beceri gelişiminin desteklenmesi, sağlıklı fiziksel aktivite alışkanlıklarının kazandırılması, sosyal etkileşim becerilerinin geliştirilmesi ve ifade temelli hareketlerin teşviki yer almaktadır. Her ne kadar kavram doğrudan kullanılsa da, fiziksel okuryazarlığın bileşenleri hem ders içeriğinde hem de disiplinler arası öğrenme temalarında yer almaktadır. Eğitim sisteminin odak noktası, rekabete dayalı performans yerine, hareket yoluyla yaşam boyu iyilik hâlini desteklemeye yöneliktir.

Finlandiya’da özellikle Jyväskylä Üniversitesi, beden eğitimi öğretmeni yetiştirme ve spor pedagojisi alanlarında önde gelen bir kurumdur. Bu üniversitede sunulan programlarda hareket gelişimi, kapsayıcı öğretim, yaşam boyu fiziksel aktivite, bireyselleştirilmiş öğretim yöntemleri gibi temalara yer verilmektedir. Doğrudan “Fiziksel Okuryazarlık” başlığı altında açılmış bir ders bulunmasa da kavrama ait temel unsurlar özellikle spor pedagojisi, sağlık eğitimi, büyüme ve öğrenme gibi ders içeriklerinde entegre biçimde ele alınmaktadır. Finlandiya’nın eğitim felsefesiyle uyumlu olarak, bu içerikler öğrencilerin fiziksel, sosyal ve bilişsel gelişimlerini bütüncül biçimde desteklemeyi amaçlamaktadır.

Finlandiya’da fiziksel aktivitenin okul kültürüne yerleşmesini desteklemek amacıyla, ulusal ölçekte uygulanan Liikkuva Koulu (Schools on the Move) programı dikkat çekmektedir. Bu girişim, öğrencilerin okul günleri boyunca düzenli hareket etmelerini teşvik etmekte; motivasyon, katılım ve hareketten keyif alma gibi fiziksel okuryazarlık değerlerini okul

ortamına yerleştirmektedir. Buna ek olarak, okullarda her ders saatinden sonra en az 15 dakikalık teneffüsler uygulanarak, düzenli ve kapsayıcı hareket alışkanlıkları desteklenmektedir.

Finlandiya’da, Kanada’daki CAPL veya PLAY gibi fiziksel okuryazarlık düzeylerini ölçen ulusal ve standardize edilmiş araçlar henüz geliştirilmemiştir. Ancak, beden eğitimi uygulamalarında öğretmen gözlemleri, öz değerlendirme formları ve akran geri bildirimleri gibi biçimlendirici değerlendirme stratejileri yaygın olarak kullanılmaktadır. Bu stratejiler, öğrenci merkezli ve yansıtıcı öğrenmeye dayalı eğitim yaklaşımı ile tutarlıdır; performansa dayalı değerlendirmelerden ziyade öğrenci özerkliği ve gelişim odaklı öğrenme süreçlerini ön plana çıkarmaktadır.

Finlandiya’nın eğitim sistemi; eşitlik, kapsayıcılık, özerklik ve öğrenci refahı gibi değerlere dayanmaktadır. Bu yaklaşım, Margaret Whitehead’in fiziksel okuryazarlığı tanımlarken vurguladığı bütüncül, kişiselleştirilmiş ve yaşam boyu süren öğrenme yolculuğu felsefesiyle doğrudan örtüşmektedir. Finlandiya’da beden eğitimi; sonuç odaklı değil, anlamlı hareket deneyimleri ve uzun vadeli sağlıklı yaşam alışkanlıkları geliştirme üzerine kuruludur. Bu bağlamda öğretmenler, sabit bilgi aktarıcıları değil; öğrencinin gelişim sürecinde rehberlik eden kolaylaştırıcılar olarak konumlandırılmaktadır.

2.9.6. Japonya’da Fiziksel Okuryazarlık

Japonya’da fiziksel okuryazarlık kavramı, Kanada veya Avustralya gibi ülkelerde olduğu kadar açık bir şekilde tanımlanmış ya da politika belgelerinde yaygın biçimde benimsenmiş değildir. Ancak, bu kavramın temel bileşenleri olan fiziksel gelişim, motivasyon, sağlık bilgisi ve sosyal sorumluluk, Japonya’nın ulusal beden eğitimi ve sağlık teşvik programlarında dolaylı olarak yer almaktadır. Japon beden eğitimi sistemi, dengeli fiziksel gelişimin yanı sıra ahlaki eğitim ve toplumsal sorumluluk bilinci gibi değerleri de ön plana çıkarmakta; bu yönleriyle fiziksel okuryazarlığın bütüncül temelleriyle örtüşmektedir (MEXT, 2017).

Japonya Eğitim, Kültür, Spor, Bilim ve Teknoloji Bakanlığı (MEXT) tarafından yayımlanan Beden Eğitimi Öğretim Programı (Course of Study for Physical Education), sadece fiziksel becerilerin geliştirilmesini değil; aynı zamanda öğrencilerin harekete yönelik motivasyonlarını, sağlık anlayışlarını ve sosyal etkileşim becerilerini geliştirmeyi hedeflemektedir. İlköğretimden lise son sınıfa kadar beden eğitimi zorunlu bir ders olarak sunulmakta olup, yaşam boyu fiziksel aktivite alışkanlıklarının kazandırılmasına yönelik yapılandırılmış öğretim süreçlerini içermektedir. Bu yaklaşım, fiziksel okuryazarlığın birçok bileşeniyle örtüşmektedir.

Üniversite düzeyinde ise Tsukuba Üniversitesi ve Nippon Spor Bilimleri Üniversitesi gibi kurumlar, beden eğitimi öğretmenliği, kinezyoloji ve insan hareket bilimleri alanlarında uzmanlaşmış öğretim programları sunmaktadır. Bu programlarda, bireysel sorumluluk geliştirme, hareketten keyif alma ve sağlık bilincini artırma gibi fiziksel okuryazarlıkla yakından ilişkili temalar, pedagojik stratejilerle entegre biçimde ele alınmaktadır.

Her ne kadar Japonya’da fiziksel okuryazarlığı değerlendirmek için CAPL benzeri standardize edilmiş ulusal bir ölçüm aracı bulunmasa da okullarda öğrencilerin fiziksel gelişimini ve öz yönetim becerilerini izlemek amacıyla gözleme dayalı ve portfolyo temelli değerlendirme yöntemleri kullanılmaktadır. Bu nitel değerlendirme yaklaşımları, öğrencilerin fiziksel etkinliklere ilişkin tutumlarını ve katılım düzeylerini anlamaya yönelik uygulanmaktadır.

Kültürel açıdan Japonya’nın fiziksel etkinlik eğitimine yaklaşımı, disiplin, saygı ve kolektivist değerler üzerine kuruludur. Bu yönüyle Japon pedagojik modeli, birey merkezli Batı yaklaşımlarından ayrılmakta ve toplumsal uyumu ön plana çıkaran bir eğitim anlayışı benimsemektedir. Bu kültürel yapı içerisinde fiziksel okuryazarlık, bireyin fiziksel yeterliliklerinin yanında sosyal bütünleşme, sorumluluk ve etik davranış geliştirme açısından da önem taşımaktadır.

2.9.7. Almanya’da Fiziksel Okuryazarlık

Almanya’da fiziksel okuryazarlık (physische Literalität) kavramı son yıllarda akademik alanda giderek daha fazla ilgi görmeye başlamıştır. Ancak, bu terim henüz ulusal eğitim politikalarında ya da kamuoyu söylemlerinde yaygın olarak kullanılmamaktadır. Buna rağmen, motor yeterlilik, kişisel sorumluluk ve yaşam boyu fiziksel aktiviteye katılım gibi fiziksel okuryazarlığın temel bileşenleri, uzun süredir Almanya’nın beden eğitimi anlayışında yer almakta ve özellikle Bildung olarak bilinen kültürel-eğitsel ideal üzerinden yapılandırılmaktadır (Naul vd., 2014).

Almanya, Kanada veya Amerika Birleşik Devletleri gibi ülkelerde görülen türde fiziksel okuryazarlığı açıkça içeren birleşik bir K–12 müfredatına sahip değildir. Eğitim sisteminin sorumluluğu 16 federal eyalete (Länder) ait olup, beden eğitimi tüm eyaletlerde zorunlu olsa da müfredat hedefleri daha çok hareket yeterliliği, sosyal davranış, sağlık bilgisi ve kişisel gelişim çerçevesinde tanımlanmaktadır. Fiziksel okuryazarlık terimi bu belgelerde nadiren açıkça yer almakla birlikte, kavramsal olarak ilişkili bileşenler istikrarlı şekilde vurgulanmaktadır (Naul vd., 2014).

Almanya’daki yükseköğretim kurumlarında da fiziksel okuryazarlık doğrudan bir ders olarak sunulmamaktadır. Örneğin, Köln Spor Üniversitesi ve Münster Üniversitesi, kapsamlı beden eğitimi öğretmenliği programları sunmakta; ancak bu programlarda “Physical Literacy” başlıklı özel bir modül bulunmamaktadır. Bunun yerine, Hareket Eğitimi (Bewegungserziehung), Spor Pedagojisi ve Kapsayıcı Beden Eğitimi gibi derslerde fiziksel okuryazarlık ilkeleri entegre biçimde işlenmektedir. Bu derslerde öz düzenleme, motivasyon ve kapsayıcı öğrenme ortamları gibi konulara odaklanması, fiziksel okuryazarlığın kuramsal temelleriyle örtüşmektedir (Gieß-Stüber & Miethling, 2018).

Almanya’da “fiziksel okuryazarlık” etiketiyle adlandırılmış büyük ölçekli ulusal programlar bulunmamaktadır. Ancak Heidelberg Top Oyunu Okulu (Ball School) gibi uygulamalı okul temelli programlar, küçük yaşlardaki çocuklarda temel motor becerilerin gelişimi, motivasyon ve fiziksel aktiviteden keyif alma gibi fiziksel okuryazarlık çıktılarıyla uyumlu

hedefleri benimsemektedir (Kröger & Roth, 2014). Benzer şekilde, Bewegete Schule (Hareketli Okul) hareketi, günlük ders rutinlerine fiziksel aktivite entegre ederek öğrencilerde yaşam boyu hareket alışkanlıklarının gelişimini desteklemektedir.

Değerlendirme araçları açısından, Almanya’da henüz Kanada’daki CAPL veya PLAY gibi yaygın, ulusal düzeyde standardize edilmiş bir fiziksel okuryazarlık değerlendirme sistemi bulunmamaktadır. Ancak 2022 yılında, Menzel ve arkadaşları tarafından Almanya bağlamına özgü olarak geliştirilen Çocuklar İçin Fiziksel Okuryazarlık Değerlendirme Aracı (PLTC), bu alandaki ilk yapısal ölçüm aracını temsil etmektedir. Bu araç, motivasyon, özgüven, fiziksel yeterlik, bilgi ve hareket davranışı gibi bileşenleri değerlendirmekte olup, uluslararası fiziksel okuryazarlık çerçeveleriyle uyumlu şekilde yapılandırılmıştır (Menzel vd., 2022).

Genel olarak Almanya’nın yaklaşımı, bireyin bilişsel, ahlaki ve fiziksel alanlarda bütüncül gelişimini savunan Bildung kavramına dayanmaktadır. Bu felsefi temel, Margaret Whitehead’in fiziksel okuryazarlığı yaşam boyu süren, bedenlenmiş ve birey odaklı bir süreç olarak tanımlayan görüşüyle örtüşmektedir. Kanada gibi ülkelerle karşılaştırıldığında Almanya’da fiziksel okuryazarlık kamuoyunda daha az bilinirliğe sahip olsa da, ülkenin pedagojik kültürü bu kavramın değerlerini özellikle kapsayıcılık, özerklik ve harekete sürdürülebilir katılım doğal olarak desteklemektedir.

2.9.8. Hindistan’da Fiziksel Okuryazarlık

Hindistan’da fiziksel okuryazarlık kavramı henüz tam anlamıyla kurumsallaşmamış olsa da özellikle eğitim ve halk sağlığı alanlarında giderek önem kazanan ve savunuculuğu yapılan bir yaklaşım haline gelmiştir. Bu kavram, motor yeterlilik, özgüven, motivasyon ve aktif yaşam alışkanlıklarının geliştirilmesi gibi çok boyutlu amaçlara yönelik katkısıyla, bütüncül gelişimi teşvik eden bir araç olarak değerlendirilmektedir (Parmar vd., 2024).

“Fiziksel okuryazarlık” terimi Hindistan’daki ulusal öğretim programlarında açıkça yer almasa da 2020 Ulusal Eğitim Politikası (NEP) bu kavramın temel ilkeleriyle örtüşen bir

vizyon sunmaktadır. NEP 2020, özellikle erken yaşlardan itibaren deneyimsel, kapsayıcı ve oyun temelli öğrenmeyi ön plana çıkararak, fiziksel okuryazarlığın bütüncül hedefleriyle güçlü bir uyum göstermektedir (Ministry of Education, 2020). Buna ek olarak, yerli kültür ve fiziksel hareketi eğitimle buluşturan “Bharatiya Khel” (Hindistan Bilgi Sistemleri) gibi girişimler aracılığıyla geleneksel oyunlar ve fiziksel etkinlikler müfredata entegre edilmeye başlanmıştır (Indian Knowledge Systems, 2025).

Hindistan’daki üniversitelerde öğretmen yetiştirme programlarında henüz “fiziksel okuryazarlık” başlığı altında açılmış bağımsız ders modülleri bulunmamaktadır. Ancak bu kavram, öğretmen eğitimi müfredatlarında giderek daha fazla tartışılmakta ve müfredat reformu önerileri kapsamında ele alınmaktadır. Parmar vd., (2024) NEP kapsamındaki reformlar doğrultusunda fiziksel okuryazarlığın temel öğretmen eğitimi programlarına daha açık şekilde entegre edilmesini önermektedir.

Bu alandaki en somut uygulamalardan biri, Mumbai Belediye Okulları (BMC) bünyesinde hayata geçirilen Fiziksel Okuryazarlık Programıdır. Uluslararası Fiziksel Okuryazarlık Derneği (IPLA) desteğiyle yürütülen bu girişim, pandemi döneminde ve sonrasında öğretmen eğitimine ve okul temelli fiziksel etkinliklere odaklanmış; 300.000’den fazla dezavantajlı öğrenciye ulaşmıştır (IPLA Blog, 2023). Ayrıca ulusal düzeyde başlatılan Bharatiya Khel girişimi, 75’ten fazla geleneksel oyunu okul programlarına dahil ederek, çocuklarda hareket yeterliği, sosyal etkileşim ve özgüven gelişimini desteklemeyi hedeflemektedir (Indian Knowledge Systems, 2025).

Hindistan’da henüz Kanada’daki CAPL veya Passport for Life gibi ulusal çapta standardize edilmiş bir fiziksel okuryazarlık değerlendirme aracı bulunmamaktadır. Ancak, bazı yerel araştırmalarda fiziksel okuryazarlık ölçüm araçlarının uyarlanmış versiyonları pilot olarak denenmektedir. Örneğin yakın tarihli bir çalışmada, tıp öğrencilerinde fiziksel okuryazarlık düzeylerini ölçmek amacıyla PLAY aracının öz bildirimli bir versiyonu kullanılmış ve fiziksel yeterlik, sağlık durumu ve yaşam tarzı arasında anlamlı ilişkiler ortaya konmuştur (Samanthapudi vd., 2021).

Genel olarak Hindistan'ın eğitim yaklaşımı, NEP 2020 ile şekillenen vizyon doğrultusunda, bütüncül, kapsayıcı ve kültürel temellere dayalı öğrenmeyi esas almaktadır. Fiziksel okuryazarlık, oyun temelli ve deneyimsel öğrenmeyi ön plana çıkarmasıyla bu ilkelerle doğal bir uyum içindedir. Bharatiya Khel gibi girişimler, fiziksel okuryazarlığın okul hayatına kültürel olarak anlamlı bir biçimde entegre edilmesi için önemli fırsatlar sunmaktadır.

2.9.9. Çin'de Fiziksel Okuryazarlık

Çin'de fiziksel okuryazarlık kavramı henüz eğitim politikalarında yaygın olarak benimsenmemiş olmakla birlikte, özellikle akademik çevrelerde giderek daha fazla önem kazanmaktadır. Fiziksel okuryazarlığın Çin kültürüne uygun şekilde tanımlanması, bireylerin motor yeterlilik, motivasyon ve yaşam boyu fiziksel aktiviteye katılım gibi çok boyutlu kazanımlar elde etmesi açısından önemli görülmektedir (Zhang, Wang & Yu, 2022). Son yıllarda, Çin beden eğitimi politikalarında “araçsal akıldan” (instrumental rationality) “değer temelli akla” (value rationality) geçiş yapılmış ve bu kapsamda öğrencilerin “spor okuryazarlığı”nın geliştirilmesi hedeflenmiştir. Bu yaklaşım, okul-aile-toplum iş birliğine dayalı, insan merkezli ve bütüncül bir fiziksel gelişim çerçevesi sunmaktadır (Liang & Jiang, 2023). Özellikle 2021'de uygulamaya alınan “double reduction policy” ile akademik yükün azaltılması ve öğrencilerin fiziksel-ruhsal iyi oluşlarının desteklenmesi amaçlanmıştır (Reuters, 2021).

Çin'de üniversiteler de bu dönüşüm sürecine paralel olarak beden eğitimi öğretmeni yetiştirme programlarını reforme etmektedir. Henüz doğrudan “fiziksel okuryazarlık” başlığı altında dersler bulunmamakla birlikte, sunulan kuramsal ve uygulamalı ders içerikleri motor becerilerin geliştirilmesi, bilişsel katılımın teşviki ve hareket motivasyonunun desteklenmesi gibi fiziksel okuryazarlıkla örtüşen temalara odaklanmaktadır (Zhang vd., 2022).

Fiziksel okuryazarlık uygulamaları ağırlıklı olarak pilot çalışmalar ve okul temelli girişimler üzerinden yürütülmektedir. Güncellenen beden eğitimi müfredatları, öğrencilerin hareketten keyif alma, yeterlilik geliştirme ve sağlıklı yaşam alışkanlıkları edinmelerini hedefleyen uygulamalar içermektedir. Özellikle okul sonrası programlar, oyun temelli etkinlikler ve bütüncül sağlığı merkeze alan hareket modelleri dikkat çekmektedir.

Çin’de farklı yaş gruplarına yönelik geliştirilen fiziksel okuryazarlık değerlendirme araçları dikkat çekicidir:

PLAQ (Physical Literacy Assessment Questionnaire): 3. ve 6. sınıflar arası öğrenciler için geliştirilmiş geçerli ve güvenilir bir öz değerlendirme anketidir (Mao vd., 2023).

PL Scales (Fiziksel Okuryazarlık Ölçekleri): China CDC Weekly tarafından 3.275 ilkökul öğrencisi üzerinde test edilerek bilgi, yeterlik, motivasyon ve davranış boyutlarını ölçen bir yapı olarak doğrulanmıştır (Zhang vd., 2023).

Yetişkinlere Yönelik Değerlendirme Modeli: Delphi yöntemiyle geliştirilmiş ve yetişkin bireylerde fiziksel yeterlik, bilgi, güven ve katılım davranışlarını değerlendiren üç boyutlu bir model önerilmiştir (Liu vd., 2023).

Çin’in eğitim yaklaşımı, özellikle fiziksel, zihinsel ve sosyal gelişimin birlikte ele alındığı bütüncül bir çerçeveyi desteklemekte; bu yönüyle Margaret Whitehead’in fiziksel okuryazarlık vizyonu ile örtüşmektedir. Mevcut eğilimler, fiziksel okuryazarlığın Çin bağlamında kurumsal hale getirilme sürecine girdiğini göstermektedir.

2.10. İlgili Araştırmalar

Fiziksel okuryazarlık, Birleşmiş Milletler Eğitim, Kültür ve Bilim Örgütü (2013) tarafından kaliteli bir beden eğitiminin temel ilkelerinden biri olarak kabul edilmesiyle dünya çapında daha fazla kabul gören bir kavram haline gelmiştir. Türkiye’ de fiziksel okuryazarlık ile ilgili pek çok akademisyen ve uzman tarafından çeşitli araştırmalar yapılmış, değerlendirmeler ortaya konulmuş, makaleler yazılmış ve çeşitli kitaplar yayınlanmıştır. Şüphesiz bu

Çalışmaların her biri Türkiye’de fiziksel okuryazarlığın gelişmesine katkı sağlamıştır ve sağlamya devam etmektedir. Aşağıda bu çalışmalar özetle ele alınmıştır.

Munusturlar ve Yıldız (2020) tarafından yürütülen araştırma, beden eğitimi ğretmenlerinin fiziksel okuryazarlık düzeylerini değerlendirmek amacıyla geliştirilen "Algılanan Beden Okuryazarlığı leği"nin (ABO) Türkiye rneklemine uyarlanması ve psikometrik özelliklerinin test edilmesini amaçlamaktadır. Araştırma, Türkiye’nin farklı bölgelerinde görev yapan 218 beden eğitimi öğretmeniyle gerçekleştirilmiş; açımlayıcı ve doğrulamayı faktör analizleri sonucunda, ölçeğin Türkiye rneklemine uygun 3 faktörlü ve 9 maddelik yeni bir yapıya kavuştuğu belirlenmiştir. Söz konusu faktörler “Kendilik Hissi–Kendine Güven”, “Bilgi ve Anlayış” ve “İletişim” olarak adlandırılmış; toplam varyansın %69,04’n açıklayan bu yapının Cronbach’s Alpha güvenirlik katsayısı .81 olarak hesaplanmıştır. Araştırmanın bulguları, ölçeğin Türkiye’deki beden eğitimi öğretmenleri için geçerli ve güvenilir bir lme aracı olduğunu göstermektedir. Bu araştırma, kültürel farklılıkların ölçek yapılarına etkisini vurgulamakta ve alanyazında Türkiye’de ğretmen odaklı fiziksel okuryazarlık değerlendirmelerine önemli bir katkı sunmaktadır.

Yıldız ve Munusturlar (2022) tarafından yürütülen bu çalışmada, beden eğitimi ve sınıf ğretmenlerinin algılanan fiziksel okuryazarlık düzeyleri cinsiyet ve mesleki deneyim değişkenleri açısından karşılaştırılmıştır. Araştırmanın rneklemine Türkiye genelinde görev yapan 161 beden eğitimi ğretmeni ile 124 sınıf ğretmeni oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak "Beden Eğitimi ğretmenleri için Algılanan Fiziksel Okuryazarlık leği"nin Türkçeye uyarlanmış formu kullanılmıştır. Bu lek, "bilgi ve anlayış", "kendini ve kendine güven duygusu" ve "iletişim" olmak üzere üç alt boyuttan oluşmaktadır. Bulgular, beden eğitimi ğretmenlerinin fiziksel okuryazarlık puanlarının sınıf öğretmenlerine kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksek olduğunu; ayrıca, 16–20 yıl deneyime sahip öğretmenlerin "kendine güven" ve "iletişim" alt boyutlarında daha düşük puan aldığını ortaya koymuştur. Bu sonuçlar, öğretmenlik deneyiminin bazı fiziksel okuryazarlık bileşenleri üzerinde sınırlayıcı etkiler yaratabileceğine işaret etmektedir.

Sivri ve Yılmaz (2023) tarafından yürütülen araştırmada, beden eğitimi öğretmenlerinin öz yeterlik inançları, pedagojik bilgi ve becerileri ile fiziksel okuryazarlık algıları arasındaki ilişkiler karma yöntemle incelenmiştir. Araştırma, Giresun il merkezinde görev yapan 216 beden eğitimi öğretmeniyle gerçekleştirilmiş; nicel veriler üç farklı ölçekle, nitel veriler ise yarı yapılandırılmış görüşmeler yoluyla toplanmıştır. Nicel bulgular, öğretmenlerin fiziksel okuryazarlık düzeyleri ile pedagojik bilgi ve beceri düzeyleri arasında yüksek, öz yeterlik düzeyleriyle ise orta düzeyde pozitif yönde ilişkiler olduğunu ortaya koymuştur. Nitel veriler ise öğretmenlerin fiziksel okuryazarlık kavramına dair farkındalıklarının sınırlı olduğunu, pedagojik becerilerinin ise ders planlama, öğretim yöntemleri seçimi ve sınıf yönetimi gibi üç temel alanda şekillendiğini göstermiştir. Araştırma, beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki yeterliklerinin artırılmasında fiziksel okuryazarlık kavramının farkındalık düzeyinde güçlendirilmesi gerektiğini vurgulamaktadır.

Aydın (2024) tarafından gerçekleştirilen araştırmada, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin fiziksel aktivite düzeyleri ile fiziksel okuryazarlık algıları arasındaki ilişki kavramsal bir çerçevede ele alınmıştır. Araştırma, fiziksel okuryazarlığın bireylerin fiziksel aktiviteye katılımını etkileyen bilgi, beceri ve motivasyon unsurlarıyla birlikte değerlendirilmesi gerektiği fikrinden hareketle şekillendirilmiştir. Araştırmada beden eğitimi öğretmenlerinin bu sürecin temel aktörlerinden biri olduğu vurgulanmış ve okullarda verilen beden eğitimi derslerinin öğrencilerin fiziksel okuryazarlığını destekleyici yönde yapılandırılması gerektiği savunulmuştur. Literatür taraması ve web kaynaklarına dayalı olarak yürütülen araştırmada, fiziksel okuryazarlık kavramının eğitim sisteminde ve spor politikalarında bütüncül olarak ele alınması gerektiği ifade edilmiştir. Bu bağlamda, öğretmenlerin fiziksel okuryazarlık konusunda bilinçlendirilmesi ve hareket temelli eğitimin teşvik edilmesi gerektiği önerilmiştir.

Taştan (2022) tarafından gerçekleştirilen araştırmada, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin algıladıkları fiziksel okuryazarlık düzeylerinin, psikolojik sağlamlıklarıyla nasıl bir ilişki içinde olduğu incelenmiştir. Araştırma, teknolojik gelişmelerin hareketsiz yaşam tarzını artırdığı günümüz koşullarında, öğretmenlerin hem fiziksel hem de zihinsel olarak güçlü

bireyler olmalarının önemine vurgu yapmaktadır. Araştırmada öğretmenlerin fiziksel okuryazarlık düzeyleri ile psikolojik sağlamlık düzeyleri arasındaki ilişki çoklu doğrusal regresyon analizi ile değerlendirilmiş; ayrıca cinsiyete göre farklılıklar bağımsız örneklem t-testi ile analiz edilmiştir. Bulgulara göre, erkek öğretmenlerin algılanan fiziksel okuryazarlık düzeyleri kadın öğretmenlerden daha yüksek bulunmuş, ancak psikolojik sağlamlık düzeylerinde anlamlı bir cinsiyet farkı gözlenmemiştir. Regresyon analizi sonucunda, fiziksel okuryazarlığın “bilgi ve anlayış”, “kendini ifade etme ve başkalarıyla iletişim” ile “kendilik hissi ve özgüven” alt boyutlarının birlikte öğretmenlerin psikolojik sağlamlık düzeylerinin yaklaşık %12’sini açıkladığı belirlenmiştir. Bu sonuç, öğretmenlerin yalnızca fiziksel yeterliklerle değil, aynı zamanda psikolojik dayanıklılık gibi yönlerle de desteklenmesi gerektiğini göstermekte ve fiziksel okuryazarlığın mesleki yeterlik açısından önemli bir unsur olduğunu ortaya koymaktadır.

Başkut ve Orhan (2023) tarafından yürütülen araştırma, okul öncesi öğretmenlerinin fiziksel okuryazarlık düzeylerini değerlendirmeyi ve bu düzeylerin çeşitli demografik değişkenler açısından farklılaşıp farklılaşmadığını incelemeyi amaçlamaktadır. Tanımlayıcı tarama modeline dayalı olarak gerçekleştirilen araştırmaya, tamamı kadın olmak üzere toplam 140 okul öncesi öğretmeni katılmıştır. Veriler, araştırmacılar tarafından geliştirilen Kişisel Bilgi Formu ve Munusturlar ve Yıldız (2016) tarafından Türk örneğine uyarlanan Algılanan Fiziksel Okuryazarlık Ölçeği aracılığıyla toplanmıştır. İstatistiksel analizlerde t-testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Bulgular, öğretmenlerin yaş, hizmet süresi, eğitim durumu ve görev yaptıkları kurum türü gibi değişkenlere göre fiziksel okuryazarlık düzeylerinde anlamlı fark olmadığını göstermektedir. Ancak düzenli fiziksel aktivite ve egzersiz yapma durumuna göre anlamlı farklılıklar saptanmış; fiziksel olarak aktif olan öğretmenlerin fiziksel okuryazarlık düzeylerinin hareketsiz olanlara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Araştırma, okul öncesi eğitimde fiziksel okuryazarlığın desteklenmesi açısından öğretmenlerin aktif yaşam tarzını benimsemelerinin önemini vurgulamaktadır.

Cengiz (2023) tarafından gerçekleştirilen araştırma, lise öğrencilerinin fiziksel okuryazarlık düzeylerini cinsiyet, sınıf düzeyi ve düzenli spor yapma durumlarına göre incelemeyi

amaçlamaktadır. Araştırmaya Ankara ilinde öğrenim gören 260 lise öğrencisi (163 kız, 97 erkek) katılmıştır. Veriler, Sum vd., (2018) tarafından geliştirilen ve Türkçeye Yılmaz ve Kabak (2021) tarafından uyarlanan "Algılanan Fiziksel Okuryazarlık Ölçeği - Ergenler İçin" ile Google Form üzerinden toplanmıştır. Basit tesadüfî örnekleme yöntemiyle seçilen katılımcıların verileri, tanımlayıcı istatistikler, bağımsız örneklem t-testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ile analiz edilmiştir. Bulgular, cinsiyet değişkenine göre fiziksel okuryazarlık düzeylerinde anlamlı fark bulunmadığını göstermektedir. Ancak sınıf düzeyi değişkeninde, özellikle 9. sınıf ile 11. sınıf öğrencileri arasında anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Ayrıca, düzenli spor yapan öğrencilerin fiziksel okuryazarlık düzeylerinin daha yüksek olduğu ve haftalık spor yapma sıklığı arttıkça fiziksel okuryazarlık puanlarının da yükseldiği belirlenmiştir. Bu araştırma, ergenlik dönemindeki öğrencilerde fiziksel okuryazarlığın geliştirilmesine yönelik okul temelli ve yaşam tarzı odaklı müdahalelerin önemine dikkat çekmektedir.

Yılmaz, Zorlu ve Aslantürk (2023) tarafından gerçekleştirilen araştırmada, 12–18 yaş arası ergen bireylerin beden okuryazarlığı, fiziksel aktivite davranışları ve ders dışı sportif etkinliklere yönelik tutumları arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Trabzon il merkezindeki ortaokul ve liselerde öğrenim gören 276 öğrenciyle yürütülen araştırmada, katılımcıların %62,7'si erkek, %37,3'ü kadındır. Veriler, algılanan beden okuryazarlığı ölçeği, ders dışı sportif etkinliklere yönelik öğrenci tutum ölçeği ve bilişsel davranışçı fiziksel aktivite ölçeği ile toplanmıştır. Araştırma bulgularına göre, spor yapan bireylerin beden okuryazarlığı düzeyleri, fiziksel aktivite davranışları ve ders dışı sportif etkinliklere yönelik tutumları, spor yapmayanlara göre anlamlı biçimde daha yüksek bulunmuştur. Ayrıca beden okuryazarlığı ile fiziksel aktivite davranışı arasında yüksek düzeyde pozitif ilişki saptanmış; bu iki değişken birlikte ders dışı sportif etkinliklere yönelik tutumun %44'ünü açıklamıştır. Spor branşına göre de bu üç boyutta anlamlı farklılıklar gözlenmiştir. Sonuç olarak araştırma, beden okuryazarlığı ve fiziksel aktivite davranışlarının ergenlerin ders dışı sportif etkinliklere olan tutumlarını belirlemede önemli değişkenler olduğunu vurgulamaktadır.

Karadağoglu Topal, Alpkaya ve Mülazımoğlu Ballı (2024) tarafından yürütülen metodolojik araştırmada, çocukların fiziksel okuryazarlık düzeylerini ölçmek üzere geliştirilen Çocuklarda Fiziksel Okuryazarlık Ölçeği'nin (ÇFOÖ) Türkçe formunun geçerlik ve güvenirlik analizleri yapılmıştır. 8–12 yaş aralığındaki 241 çocuktan elde edilen verilerle yapılan açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizleri sonucunda, ölçeğin fiziksel, psikolojik, sosyal ve bilişsel olmak üzere dört alt boyutta yapılandığı ve modelin iyi uyum indekslerine sahip olduğu görülmüştür. Cronbach Alfa katsayısı ve bileşik güvenirlik (CR) değerleri, ölçeğin yüksek iç tutarlılık gösterdiğini ortaya koymuştur. Ayrıca ALMY-Ç ölçeğiyle yapılan korelasyon analizi, uyum geçerliğini desteklemiştir. Bu bulgular, ÇFOÖ'nün çocukların fiziksel okuryazarlık düzeylerinin güvenilir ve geçerli bir biçimde ölçülmesini sağlayan bir araç olduğunu göstermektedir.

Iğdır, Çakır, Cantürk ve Pekel (2024) tarafından gerçekleştirilen araştırmada, erken ergenlik dönemindeki bireylerin fiziksel okuryazarlık ve benlik algısı düzeyleri karşılaştırılmıştır. Ankara'da 10–14 yaş arası 484 öğrenciyle yürütülen araştırmada, Ergenler İçin Fiziksel Okuryazarlık Ölçeği (Yılmaz & Kabak, 2021) ve Çocuklar İçin Benlik Algısı Profili Ölçeği (Şekercioğlu, 2009) kullanılmıştır. Sonuçlar, cinsiyet değişkenine göre bazı alt boyutlarda anlamlı farklılıklar olduğunu ve fiziksel okuryazarlık ile benlik algısı arasında pozitif yönde orta düzeyde bir ilişki bulunduğunu göstermektedir. Bu durum, fiziksel okuryazarlık düzeyi arttıkça benlik algısının da arttığını ortaya koymaktadır.

Akarsu, Güllü ve Doğar (2024) tarafından yürütülen metodolojik araştırmanın amacı, fiziksel okuryazarlık bileşenlerini kapsayan geçerli ve güvenilir bir değerlendirme envanteri geliştirmektir. Malatya'da ortaokul düzeyindeki 752 öğrenci ve 20 beden eğitimi öğretmeniyle gerçekleştirilen araştırmada açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizleri uygulanmıştır. Sonuçlar, envanterin dört faktörlü bir yapıya sahip 16 maddeden oluştuğunu ve model uyum indekslerinin kabul edilebilir düzeyde olduğunu ortaya koymuştur. Geliştirilen envanterin, fiziksel yeterlilik, motivasyon, güven ve bilgi bileşenlerini çok boyutlu şekilde değerlendirme gücüne sahip olduğu belirlenmiştir.

Pekgöz Çeviker ve Ayhan (2023) tarafından gerçekleştirilen nitel araştırma, ilkokul öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Oyun Dersi bağlamında fiziksel okuryazarlık gelişimlerinin refah politikalarına etkisini incelemiştir. Doküman analizi yöntemiyle yürütülen araştırmada, 7-11 yaş grubundaki çocuklar için teori temelli etkinlikler aracılığıyla öğrenci merkezli uygulamalara vurgu yapılmış ve ders dışı zamanın etkin kullanımının önemi vurgulanmıştır. Araştırma, yaşam boyu sağlık ve refaha katkı sağlayacak fiziksel okuryazarlık standartlarının geliştirilmesi ve güçlü sosyal politikalarla desteklenmesi gerektiğini önermektedir.

Özgül, Semiz ve Kangalgil (2023) tarafından yürütülen araştırmada, ortaokul öğrencilerinin fiziksel okuryazarlığa ilişkin tutumlarını ölçmeye yönelik geçerli ve güvenilir bir ölçek geliştirilmiştir. Araştırma, yaşları 11-14 arasında değişen toplam 827 ortaokul öğrencisi ile gerçekleştirilmiştir. Açıklayıcı Faktör Analizi sonucunda, taslak formda yer alan 39 madde 34'e düşürülmüş ve 8 alt boyut altında toplanmıştır. Elde edilen ölçek, toplam varyansın %66,81'ini açıklamış, Doğrulayıcı Faktör Analizi sonuçları da ölçeğin yapısal geçerliliğini desteklemiştir. Bu ölçek, Türkiye bağlamında ortaokul düzeyindeki bireylerin fiziksel okuryazarlığa yönelik tutumlarını ölçmek için kullanılabilecek özgün bir araç olarak önerilmektedir.

Pekgöz Çeviker (2023) tarafından gerçekleştirilen araştırmada, Ankara'da görev yapan 242 sınıf öğretmenin Beden Eğitimi ve Oyun Dersi kapsamında fiziksel okuryazarlık algıları incelenmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak Beden Eğitimi Öğretmenleri için Algılanan Fiziksel Okuryazarlık Ölçeği'nin Türkçe formu kullanılmıştır. Bulgulara göre, erkek öğretmenlerin fiziksel okuryazarlık düzeyi kadınlara göre daha yüksek bulunmuştur. Eğitim düzeyi fiziksel okuryazarlık üzerinde etkili olmazken, 17-24 yıl deneyime sahip öğretmenlerin algılarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Araştırma, öğretmenlerin fiziksel okuryazarlık felsefesine yönelik teorik bilgiye sahip olmalarının önemine vurgu yapmaktadır.

Gerger ve Ünlü (2023) tarafından yürütülen araştırmada, Gaziantep ilinde öğrenim gören 522 ortaöğretim öğrencisinin fiziksel aktivite düzeyleri ile fiziksel okuryazarlık ve e-sağlık

okuryazarlık düzeyleri incelenmiştir. Bulgular, öğrencilerin fiziksel aktivite ve fiziksel okuryazarlık düzeylerinin orta düzeyde olduğunu ve aralarında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunduğunu göstermiştir. Ancak e-sağlık okuryazarlığı ile fiziksel aktivite arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Cinsiyete göre fiziksel aktivite ve fiziksel okuryazarlıkta farklılık saptanırken, e-sağlık okuryazarlık düzeyinde anlamlı bir fark görülmemiştir.

Öztürk vd., (2023) tarafından yürütülen araştırma, 18–20 yaş arası 568 üniversite öğrencisinin fiziksel okuryazarlık düzeylerini, fiziksel aktivite seviyelerine göre incelemiş ve fiziksel okuryazarlık ile fiziksel aktiviteye katılımı karşılaşılan engeller ve fiziksel aktiviteden alınan haz arasındaki ilişkileri değerlendirmiştir. Sonuçlar, yüksek düzeyde fiziksel olarak aktif bireylerin fiziksel okuryazarlık, aktiviteden haz alma ve engellerle başa çıkma becerilerinin daha yüksek olduğunu göstermiştir. Fiziksel okuryazarlık, cinsiyet (erkek) ve fiziksel aktiviteden alınan pozitif haz, yüksek fiziksel aktivite düzeyinin belirleyicileri olarak saptanmıştır.

Taş (2023) tarafından geliştirilen araştırma, fiziksel okuryazarlık eğitime yönelik 12 haftalık modüler bir programın tasarımını sunmakta ve içerik yapısını ayrıntılı biçimde açıklamaktadır. Program, bireylerin yaşam boyu fiziksel aktiviteye katılımını artırmayı amaçlayarak motivasyon, beceri, güven ve bilgi gibi temel fiziksel okuryazarlık bileşenlerine odaklanmıştır. Nitel araştırma yöntemiyle oluşturulan program; esnek, uyarlanabilir modüller içermekte ve performans temelli ölçüm, öz değerlendirme ve gözlem gibi değerlendirme teknikleriyle desteklenmektedir.

Çuhadar (2021) tarafından yürütülen yüksek lisans tezinde, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin fiziksel okuryazarlık algıları ile fiziksel aktivite düzeyleri arasındaki ilişki incelenmiştir. İlişkisel tarama modeline dayalı çalışmada, Sakarya ilinde görev yapan 204 öğretmenden elde edilen veriler analiz edilmiştir. Katılımcıların fiziksel okuryazarlık algı düzeylerini belirlemek için Sum vd., (2016) tarafından geliştirilen ve Munusturlar & Yıldız (2020) tarafından Türkçeye uyarlanan Algılanan Beden Okuryazarlığı Ölçeği (ABOÖ) kullanılmıştır. Fiziksel aktivite düzeylerini ölçmek amacıyla ise Craig vd., (2003) tarafından geliştirilen ve Öztürk (2005) tarafından Türkçeye uyarlanan Uluslararası Fiziksel Aktivite

Anketi (UFAA) uygulanmıştır. Elde edilen bulgular, fiziksel aktivite düzeyleri ile fiziksel okuryazarlığın bazı alt boyutları arasında pozitif yönde ancak düşük düzeyde anlamlı ilişkiler olduğunu göstermiştir. Ayrıca, öğretmenlerin demografik değişkenlerine göre fiziksel okuryazarlık algılarında genel anlamda anlamlı farklılıklar bulunmamıştır. Sonuç olarak, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin fiziksel aktiviteye katılım düzeyleri arttıkça fiziksel okuryazarlık algılarının da olumlu yönde geliştiği ortaya konmuştur.

Güçlü (2022) tarafından yapılan yüksek lisans tezinde, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin algılanan fiziksel okuryazarlık ve pedagojik okuryazarlık düzeyleri karşılaştırılmıştır. Araştırma, 2021–2022 eğitim öğretim yılında görev yapan 333 öğretmen ile yürütülmüştür. Veriler, araştırmacı tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu, Munusturlar ve Yıldız (2020) tarafından Türkçeye uyarlanan Algılanan Beden Okuryazarlığı Ölçeği ve Usta ve Uzun (2014) tarafından geliştirilen Pedagojik Okuryazarlık Ölçeği ile toplanmıştır. Analizler sonucunda cinsiyet gibi değişkenlere göre anlamlı fark bulunmamış; ancak haftalık fiziksel aktivite süresi arttıkça her iki okuryazarlık düzeyinin de anlamlı biçimde yükseldiği belirlenmiştir.

Akarsu (2025) tarafından yürütülen doktora araştırmasında, fiziksel okuryazarlık modelinin geliştirilmesi, uygulanması ve etkilerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırma iki aşamalı olarak tasarlanmış; ilk aşamada paralel desenli karma yöntem, ikinci aşamada ise yarı deneysel yöntem kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini Malatya’da öğrenim gören 486 ortaokul öğrencisi (233 deney, 253 kontrol) oluşturmuştur. Deney grubuna 10 hafta süresince uygulanan model, bilgi ve farkındalık, deneyimleme ve uygulama ile bağımsız uygulama ve uzmanlaşma olmak üzere üç düzeyden meydana gelmektedir. Araştırma kapsamında veriler, Emlek Sert ve Bayık Temel (2014) tarafından Türkçe’ye uyarlanan Fiziksel Aktivite Soru Formu ve Akarsu vd., (2024) tarafından geliştirilen Algılanan Fiziksel Okuryazarlık Ölçeği ile toplanmıştır. Bulgular, geliştirilen modelin ortaokul öğrencilerinin fiziksel aktivite ve fiziksel okuryazarlık düzeylerini anlamlı biçimde artırdığını ortaya koymuştur. Araştırma, bu modelin eğitim ortamlarında sürdürülebilir fiziksel aktiviteyi desteklemek amacıyla etkili bir araç olarak kullanılabileceğini önermektedir.

Şahin Paşaoğlu (2024) tarafından gerçekleştirilen yüksek lisans tezinde, ortaöğretim öğrencilerinin fiziksel okuryazarlık, akademik öz-yeterlik ve akademik başarı düzeyleri arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Araştırma ilişkisel tarama deseninde yürütülmüş ve 706 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada veri toplamak amacıyla Fiziksel Okuryazarlık Ölçeği ile Akademik Öz-Yeterlik Ölçeği kullanılmıştır. Bulgular, fiziksel okuryazarlık ile akademik öz-yeterlik ve akademik başarı arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler olduğunu göstermiştir. Ayrıca düzenli spor yapan öğrencilerin tüm değişkenlerde daha yüksek puanlara sahip oldukları belirlenmiştir.

Fiziksel Okuryazarlık kavramının yaratıcısı olan Margaret Whitehead'in "Fiziksel Okuryazarlık: Yaşam Boyu" isimli en önemli eseri Doç.Dr. Umut Davut Başoğlu editörlüğünde 2020 yılında Türkçe'ye çevrilmiştir.

Hidayet Süha Yüksel (2019) tarafından kaleme alınan "Fiziksel Aktivite ve Teknoloji - Fiziksel Okuryazarlık Sürecinde Teknoloji Destekli Aktif Oyun ve Diğer Teknoloji Uygulamaları" adlı kitap, fiziksel okuryazarlık sürecinde teknolojinin rolünü incelemektedir. Kitapta, özellikle çocukların ve gençlerin fiziksel aktiviteye katılımını artırmak amacıyla geliştirilen teknoloji destekli aktif oyunlar (exergaming), mobil uygulamalar, giyilebilir teknolojiler ve artırılmış gerçeklik gibi yenilikçi yöntemlerin fiziksel okuryazarlık becerilerine nasıl katkı sağladığı tartışılmaktadır. Yazar, teknoloji ile fiziksel aktivite arasında denge kurarak bireylerin yaşam boyu aktif kalabilmesini destekleyen stratejilere yer vermektedir. Eğitimde teknoloji entegrasyonunun fiziksel okuryazarlık alanındaki potansiyeli bu bağlamda ele alınmaktadır.

2.11. Beden Eğitimi ve Fiziksel Okuryazarlık

Fiziksel okuryazarlık, çağdaş beden eğitimi anlayışının temel hedeflerinden biridir. Beden eğitiminin doğasının doğru anlaşılması, fiziksel okuryazarlığın yaşam boyu süren bir gelişim süreci olarak kavramsallaştırılmasını mümkün kılar. Bu süreç yalnızca çocuklara spor yapmayı öğretmekle ya da elit sporcu potansiyeline sahip bireyleri belirlemekle sınırlı

değildir. Tersine, beden eğitimi; tüm çocuk ve gençleri fiziksel aktiviteye katılım konusunda teşvik etmeyi ve onları fiziksel okuryazarlık yolculuklarında desteklemeyi amaçlar (Taplin, 2011).

Whitehead'in (2010) tanımına göre fiziksel okuryazarlık, bireyin yaşam boyu fiziksel aktiviteye katılımını sürdürebilmesi için gereken motivasyon, güven, fiziksel yeterlik, bilgi ve anlayış bileşenlerinin bütüncül etkileşimidir. Bu bileşenlerin her biri, fiziksel okuryazarlığın gelişiminde eşit derecede önemlidir. Bireylerin fiziksel okuryazarlık düzeylerini yükseltmek için yalnızca beceri öğretimi değil; hareketin insan yaşamındaki temel rolünün kavratılması da gereklidir. Hareket, sağlıklı yaşamın sürdürülebilirliği için vazgeçilmezdir ve bu nedenle fiziksel okuryazarlık, yalnızca okul yıllarına özgü değil, beşikten mezara kadar devam eden bir gelişim süreci olarak görülmelidir (Whitehead, 2010).

Beden eğitimi, tüm çocuklara öğrenme ve uygulama fırsatlarının sistematik biçimde sunulduğu tek eğitim ortamı olması bakımından bu süreçte kritik bir rol üstlenmektedir. Her bireyin fiziksel okuryazarlık yolculuğu kendine özgüdür; çünkü genetik yapı, sosyoekonomik koşullar, kültürel etkiler ve çevresel faktörler gibi çok sayıda değişken bu süreci şekillendirir. Dolayısıyla fiziksel okuryazarlığın geliştirilmesi, yalnızca yetenekli bireyleri keşfetmek ve onlara yoğunlaşmak değil, tüm bireyleri kapsayıcı bir anlayışla desteklemeyi gerektirir (Whitehead, 2010; Taplin, 2011).

Bu bağlamda, beden eğitimi müfredatlarının fiziksel okuryazarlık vizyonunu temel alması büyük önem taşır. Öğrencilerin kazandığı bilgi, beceri ve anlayış, onların yalnızca fiziksel yeterliliklerini değil; aynı zamanda sağlıklı yaşam, sağlık okuryazarlığı ve aktif yaşam tarzı geliştirme kapasitelerini de desteklemelidir. Taplin (2011), fiziksel okuryazarlık ile sağlık okuryazarlığı arasındaki bağlantıya dikkat çekerek, müfredatların öğrencileri sağlıklı yaşam biçimleri konusunda bilinçli bireyler hâline getirmeyi hedeflemesi gerektiğini vurgular.

Fiziksel okuryazarlığın gelişimi açısından deneyim çeşitliliği önemli bir unsur olarak öne çıkar. Yalnızca bir alanda yüksek performansa ulaşmış ancak diğer alanlarda deneyim

kazanmamış bireyler, fiziksel okuryazarlık yolculuğunu bütüncül biçimde yaşamamış olabilirler. Bu nedenle çocuklara ve gençlere mümkün olduğunca geniş bir fiziksel deneyim yelpazesi sunmak esastır. Her bireyin yetkinliğini geliştirebileceği uygun zaman ve ortam sağlanmalıdır (Sport Northern Ireland, 2009).

Fiziksel okuryazarlık yalnızca spor veya rekreasyonla sınırlı değildir; günlük yaşam aktiviteleriyle, sağlık hizmetleriyle, toplumsal katılımı ve risk yönetimiyle doğrudan ilişkilidir. Ancak bu gelişim doğal olarak ortaya çıkmaz; planlı, sürdürülebilir ve kapsayıcı hareket eğitimi programlarıyla desteklenmelidir. Bu programların etkili olabilmesi için şu bileşenler kritik öneme sahiptir (Sport Northern Ireland, 2009):

Çocukların tüm potansiyellerine ulaşabilmeleri için farklı fırsatlara katılımın teşvik edilmesi, Fiziksel okuryazarlığın gelişimini destekleyen çeşitli etkinliklerin sürekliliğinin sağlanması,

- Yüksek kaliteli öğretim içeriği ve pedagojik uygulamalar,
- Sağlıklı fiziksel çevrelerin sunulması,
- Destekleyici sosyal çevrelerin oluşturulması,
- Okul, aile ve toplum iş birliği ile yapılandırılmış topluluk ortaklıklarının sağlanması.

Sonuç olarak, fiziksel okuryazarlık bireyin sadece fiziksel gelişimini değil; aynı zamanda bilişsel, duyuşsal ve sosyal yeterliklerini de kapsayan bütüncül bir süreci ifade eder. Bu sürecin etkili biçimde desteklenebilmesi için beden eğitimi öğretmenleri, eğitim politikaları ve okul toplulukları tarafından ortak bir vizyon geliştirilmelidir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma bir karma yöntem araştırmasıdır. Karma yöntem araştırması nitel ve nicel araştırmaların ve bunların verilerinin birleştirilmesini veya bütünleştirilmesine olanak sağlayan bir yöntemdir. Karma yöntem araştırmaları nicel ve nitel verilerin birbirileri arasındaki geçerliğini teyit etmeyi sağlar, herhangi bir tür verinin diğer tür veri ile açıklanmasına yardımcı olur. Aynı zamanda farklı türden sorularla araştırmayı çeşitlendirme imkanı sunar (Creswell, 2016).

Karma yöntem araştırması, herhangi bir araştırma ya da birbirini takip eden araştırmalar içerisinde nitel ve nicel yöntemlerin, yaklaşımların ve kavramların birleştirilmesi şeklinde tanımlanmaktadır (Creswell, 2016). Karma yöntemle araştırma yapmak ise çeşitli yöntemler kullanarak olayları bir çerçeve içerisinde sunma, analiz etme ve bir araya getirmektir. Johnson ve Turner (2003) karma araştırmanın temel ilkesini, “araştırmacı farklı strateji, yöntem ve yaklaşımları kullanarak çoklu veriler toplamalı” diye ifade etmektedir. Öte yandan, Creswell (2016) karma yaklaşımın temel önermesini “nicel ve nitel yaklaşımları birlikte kullanmak, her iki yaklaşımı tek başına kullanmaya oranla araştırma problemlerini daha iyi anlamamızı sağlar.” şeklinde vermektedir. Karma yöntem kullanımının birçok haklı gerekçesi bulunmaktadır. Karma yöntem kullanımına yönelik gerekçeler Greene vd., (1989) ile Giannakaki (2005) tarafından beş temel amaç doğrultusunda sınıflandırılmaktadır. Bu

amaçlar; üçgenleme (triangulation), tamamlama (complementarity), geliştirme (development), başkalaştırma (initiation) ve genişletme (expansion) olarak ifade edilmiştir. Bu sınıflandırma, karma yöntemin araştırma sürecine çok yönlü katkılarını sistematik biçimde ortaya koymaktadır.

Üçgenleme (Triangulation): Aynı olayı incelenmek için nitel ve nicel verilerin aynı anda fakat bağımsız olarak kullanılmasıdır. Burada birbirine yakın ya da tutarlı sonuçların varlığını test etme görüşü hâkimdir. Yani, farklı yöntem ve tasarımlardan edinilen sonuçların birbirine yakınlığı veya birbirini desteklemesi araştırılır. Özel durum çalışmasında üçgenleme, araştırmanın sonuçlarını etkileyen birçok sebebi kontrol etme, en azından değerlendirme şansını artırır.

Tamamlayıcılık (Complementarity): Bir yöntemden elde edilen bulguların detaylandırılması, sunulması, artırılması ve açıklığa kavuşturulmasında diğer yöntemin sonuçlarını kullanır. Tamamlayıcı karma yöntemde, nitel ve nicel veriler hem çakışmaların olduğu durumları hem de olayı farklı açılardan ölçerek zengin ve ayrıntılı bir hale getirmek için kullanılır. Böylece her bir veri analizi türü bir diğerini tamamlar. Burada, üçgenlemede ki gibi aynı olayın değerlendirilmesinde farklı yöntemler kullanmanın bulguların tutarlılığını sağlaması amacı yoktur.

Gelişim (Development): Bir yöntemden elde edilen bulgular, araştırma sürecinde daha sonra kullanılan yöntem veya aşamaları şekillendirir. Yani gelişim; iki yöntemin sıralı bir zaman içinde yapıldığı ve nitel verilerin çalışmanın nicel boyutunun gelişimine yardımcı olmak amacıyla kullanımıdır.

Başkalaştırma (Initiation): Araştırmada kullanılan ilk yöntem, farklı bir yöntem kullanılarak araştırılabilecek yeni hipotezler veya araştırma soruları üretilmesine yol açar. Bu durum araştırma sorusunu yeni bir şekle sokmak için iki yöntemden elde edilen sonuçların birbiriyle çeliştiği veya ayrıldığı yerleri ortaya çıkarmak için kullanılır. Böylece, araştırma sorusunu yeniden şekillendirmeye neden olan çelişki ve paradokslar ortaya çıkarılır.

Genişletme (Expansion): Araştırmanın farklı bileşenleri için farklı yöntemler kullanarak, çalışmanın kapsamını genişletmektir. Başka bir deyişle, birbirinden ayrı olguları incelemek için farklı araştırma yöntemleri kullanarak, araştırmanın sınırlarını genişletmek hedeflenir. Örneğin, eğitim programlarını değerlendirmede bir kişi programın sürecini ölçmek için nitel veriler, programın sonuçlarını değerlendirmek için de nicel verileri kullanabilir. Greene vd. (1989) her karma yöntem çalışmasının bu beş amaçtan bir veya birkaçına sahip olacak şekilde sınıflandırılabilceğini söylemektedir.

Araştırmada iç-içe karma yöntem deseninden faydanılmıştır. Bu desen araştırmacıya bir ya da daha fazla veri türü ile çalışma imkânı sunar. İç-içe karma yöntem deseninde deneysel çalışma yapılırken nitel çalışma da yapılabilmektedir (Creswell, 2016). Bu kapsamda spor bilimleri akademisyenlerinin beden eğitimi öğretmenlerinin ve beden eğitimi öğretmen adaylarının fiziksel okuryazarlık algılarını belirlemek için tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli geçmişte veya şu anda var olan bir durumu var olduğu haliyle betimlemeyi amaçlayan bir araştırma modelidir (Karasar, 2024). Araştırma kapsamında hazırlanan fiziksel okuryazarlık eğitim programının beden eğitimi öğretmen adaylarının fiziksel okuryazarlık düzeyleri üzerindeki etkisini belirlemek için tek gruplu ön test-son test deneysel desen kullanılmıştır. Bu desen verilerin analizinde grubun farklı zamanlardaki değişiminin incelenmesini sağlamaktadır. Bu sayede grubun müdahaleden önce ve sonraki durumu gözlemlenerek istenen karşılaştırmalar yapılabilmektedir (Balcı, 2018).

3.2. Evren ve Örneklem

3.2.1. Araştırmanın Evreni

Araştırmanın evrenini, Türkiye'nin 81 ilinde Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda görev yapan beden eğitimi öğretmenleri, türkiyenin farklı şehirlerindeki üniversitelerin Spor Bilimleri Fakültelerinde öğrenim gören beden eğitimi ve spor öğretmeni adayı öğrencileri ile bu fakültelerde görev yapan akademisyenler oluşturmaktadır. Araştırmanın

uygulama grubunu ise Bartın Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği bölümünde 3. sınıfta öğrenim gören ve “Fiziksel Uygunluk” dersini alan öğretmen adayları oluşturmaktadır.

3.2.2. Araştırmanın Örneklem ve çalışma grubu

Bu araştırmanın birinci ve ikinci alt problemleri kapsamında, veri toplama sürecinde uygun (elverişlilik) örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Uygun örnekleme, araştırmacının kolaylıkla erişebildiği, ulaşılabilir ve araştırmaya katılmaya istekli bireylerden örnekleme oluşturduğu, olasılıksız (non-random) örnekleme türlerinden biridir (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz, & Demirel, 2015). Bu örnekleme yöntemi, özellikle zaman, erişim ve kaynak sınırlılıklarının olduğu durumlarda sıkça tercih edilmektedir. Bu yöntemin tercih edilmesinde, zaman, maliyet ve erişilebilirlik gibi sınırlılıkların dikkate alınması etkili olmuştur (Yıldırım & Şimşek, 1999). Bu tür sınırlılıklar, özellikle uygulamalı araştırmalarda kolay ulaşılabilen bireylerden veri toplamanın gerekçesini oluşturmaktadır. Araştırma örneklemini, araştırmacının erişiminin mümkün olduğu üniversite ve okullarda görev yapan beden eğitimi öğretmenleri, beden eğitimi öğretmen adayları ile spor bilimleri alanında çalışan akademisyenler oluşturmaktadır. Katılımcılar gönüllülük esasına göre belirlenmiş olup, bu yöntem aracılığıyla veri toplama süreci hızlı ve etkili bir şekilde yürütülmüştür..

Anket formu çevrimiçi olarak Beden Eğitimi Öğretmenleri ve adaylarına uygulanmıştır. Anket içerisinde yer alan ölçek için Munusturlar ve Yıldız (2020) tarafından geçerlilik güvenirlik çalışması yapılmıştır. Yapılan geçerlilik güvenirlik çalışması 218 kişi üzerinde gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmada ilgili çalışma referans alınarak 399 Beden Eğitimi Öğretmeni, 375 Beden Eğitimi Öğretmen Adayı gönüllü olarak katılmışlardır. Türkiye'nin farklı üniversitelerinin Spor Bilimleri Fakültelerinde görev yapmakta olan 18 akademisyen gönüllü olarak katılmıştır.

Araştırmanın ikinci temel amacı kapsamında 2024-2025 öğretim yılında, Bartın Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümünde seçmeli olarak

açılan fiziksel uygunluk dersini alan üçüncü sınıf öğrencilerinden gönüllü olarak çalışmaya katılan 24 öğrenci araştırmanın çalışma grubunu oluşturmuştur. Gönüllü olan öğrencilere dönem öncesi öntest ve sonrasında sontest anketi uygulanmıştır.

Aşağıdaki tabloda katılımcıların cinsiyet, bölge ve spor yapma durumlarına ilişkin frekans ve yüzde dağılımları verilmiştir.

Tablo 3.1

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Demografik Bilgilerinin İncelenmesi (n0399)

		n	%
Cinsiyet	Kadın	105	26,3
	Erkek	294	73,7
Görev yaptığınız bölgeler	Marmara bölgesi	26	6,5
	Karadeniz bölgesi	100	25,1
	Doğu Anadolu bölgesi	74	18,5
	Güneydoğu bölgesi	20	5,0
	Akdeniz bölgesi	44	11,0
	İç Anadolu bölgesi	65	16,3
	Ege bölgesi	70	17,5
Spor durumu	Evet	202	50,6
	Hayır	197	49,4
Yaş	ort±ss (min-maks),	43,48±8,32 (25-64)	
Görev Süresi	ort±ss (min-maks),	17,75±8,94 (1-40)	
Spor yaşı	ort±ss (min-maks),	18,78±10,89 (0-54)	

Tablo 3.1’de elde edilen bulgular, araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin cinsiyet, yaş, görev süresi, spor yapma alışkanlıkları ve görev yaptıkları bölgeler açısından çeşitlilik gösterdiğini ortaya koymaktadır. Katılımcıların çoğunluğunu erkek öğretmenler (%73,7) oluştururken kadın öğretmenlerin oranı %26,3’tür. Bölgesel dağılımda en yüksek oran Karadeniz Bölgesi’ndedir (%25,1), en düşük oran ise Güneydoğu Anadolu (%5,0) ve Marmara (%6,5) bölgelerinde gözlenmiştir. Katılımcıların yaklaşık yarısı düzenli olarak spor yaptığını belirtmiştir (%50,6). Yaş ortalaması 43,48 yıl olup dağılım 25–64 yaş arasındadır. Görev süresi ortalaması 17,75 yıl (1–40 yıl) ile örneklemin hem mesleğe yeni başlayan hem de deneyimli öğretmenleri kapsadığını göstermektedir. Spor yaşı ortalaması ise 18,78 yıl (0–54 yıl) olup öğretmenlerin spora başlama ve sürdürme sürelerinin oldukça farklılık gösterdiğini ortaya koymaktadır. Bu sonuçlar, araştırma grubunun demografik açıdan heterojen bir yapıya sahip olduğunu ve bulguların farklı özelliklere sahip öğretmenlere genellenebilirliğini artırdığını göstermektedir.

Tablo 3.2

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Demografik Özelliklerinin Çeyreklik Dağılımları

		Yaş	Görev süresi	Spor yaşı
Katılımcı	N	399	399	399
Ortalama		43,48	18,78	17,75
Standart sapma		8,322	10,894	8,944
Minimum		25	0	1
Maksimum		64	54	40
Yüzde	25	38,00	10,00	10,00
	50	44,00	16,00	17,00
	75	49,00	25,00	25,00

Tablo 3.2’de, araştırmaya katılan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin yaş, spor yaşı ve görev süresine ilişkin tanımlayıcı istatistikler sunulmuştur. Katılımcıların yaş ortalaması 43,48 (SS=8,322), toplam spor yaşı ortalaması 18,78 (SS=10,894) ve görev süresi ortalaması 17,75 (SS=8,944) olarak hesaplanmıştır. Katılımcıların yaşları 25 ile 64 arasında değişmekte olup, spor yaşı 0 ile 54 yıl, görev süresi ise 1 ile 40 yıl arasında değişmektedir. Verilerin çeyrekler arası dağılımı incelendiğinde, yaş için %25’lik dilim 38, %50’lik medyan 44 ve %75’lik dilim 49’dur. Spor yaşı için bu değerler sırasıyla 10, 16 ve 25 yıl; görev süresi için ise 10, 17 ve 25 yıl olarak belirlenmiştir.

Aşağıdaki tabloda beden eğitimi öğretmen adayı katılımcıların cinsiyet, öğrenim gördükleri sınıf düzeyi ve spor yapma durumlarına ilişkin frekans ve yüzde dağılımları yer almaktadır.

Tablo 3.3

Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Demografik Bilgilerin İncelenmesi (n=375)

		n	%
Cinsiyet	Kadın	151	40,3
	Erkek	224	59,7
Sınıf	1.sınıf	62	16,5
	2.sınıf	85	22,7
	3.sınıf	125	33,3
	4.sınıf	103	27,5
Spor durumu	Evet	221	58,9
	Hayır	154	41,1
Yaş	ort±ss (min-maks),	22,24±3,93 (18-55)	
Spor yaşı	ort±ss (min-maks),	6,27±4,47 (0-30)	

Tablo 3.3 Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmen adaylarının cinsiyet dağılımı incelendiğinde, erkeklerin %59,7 (n=224) ile çoğunlukta olduğu, kadınların ise %40,3 (n=151) oranında temsil edildiği görülmektedir. Sınıf düzeyi bakımından en yüksek oran 3. sınıf öğrencilerinde (%33,3; n=125) olup, bunu 4. sınıf (%27,5; n=103), 2. sınıf (%22,7; n=85) ve 1. sınıf öğrencileri (%16,5; n=62) takip etmektedir. Bu dağılım, örneklemin lisans sürecinin tüm sınıf kademelerini kapsadığını ve özellikle üst sınıflarda daha yoğun bir temsil bulunduğunu göstermektedir. Öğrencilerin spor yapma durumları incelendiğinde, katılımcıların yarıdan fazlası (%58,9; n=221) aktif olarak spor yaptığını belirtirken, %41,1'lik (n=154) bir kesim ise spor yapmadığını ifade etmiştir. Yaş ortalaması $22,24 \pm 3,93$ olup en genç katılımcı 18, en yaşlı katılımcı ise 55 yaşındadır; bu durum, örnekleimde farklı yaş gruplarının yer aldığını göstermektedir. Spor yaşı ortalaması ise $6,27 \pm 4,47$ yıl olup, öğrencilerin sporla tanışma ve devamlılık sürelerinde önemli farklılıklar bulunduğunu ortaya koymaktadır. Genel olarak bu bulgular, araştırmaya katılan öğretmen adaylarının demografik açıdan dengeli bir yapıya sahip olduğunu ve farklı cinsiyet, sınıf düzeyi, yaş ve spor deneyimi özellikleriyle çeşitlilik gösterdiğini ortaya koymaktadır.

Tablo 3.4

Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Demografik Özelliklerinin Çeyreklik Dağılımları

		Yaş	Spor yaşı
Katılımcı	N	375	375
Ortalama		22,23	6,27
Standart sapma		3,938	4,467
Minimum		19	0
Maksimum		55	30
Yüzde	25	20,00	3,00
	50	22,00	5,00
	75	23,00	9,00

Tablo 3.4 Araştırmaya katılan beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının yaş ve spor yaşı değişkenlerine ilişkin betimsel istatistikler sunulmuştur. Katılımcıların yaş ortalaması 22,23 olup yaşlar 19 ile 55 arasında değişmektedir. Yaşa ilişkin standart sapma 3,94 olarak hesaplanmıştır. Spor yaşı (spora başlama süresinden itibaren geçen yıl sayısı) ortalaması ise

6,27 yıl olup minimum 0, maksimum 30 yıl olarak belirlenmiştir. Spor yaşına ait standart sapma 4,47'dir. Katılımcıların %25'inin 3 yıl ve daha az, %50'sinin (medyan) 5 yıl ve %75'inin ise 9 yıl ve altında spor geçmişine sahip olduğu görülmektedir. Bu bulgular, örneklemin geniş bir yaş aralığını kapsadığını ve spor yapma süresi bakımından farklı seviyelerde deneyime sahip bireylerden oluştuğunu göstermektedir.

Bu araştırmanın nitel boyutunu oluşturan görüşmeler, Türkiye'nin farklı coğrafi bölgelerinde yer alan devlet ve vakıf üniversiteleri ile yurt dışında bulunan bir yükseköğretim kurumunda (Qatar University, College of Sport Sciences) görev yapan toplam 18 akademisyen ile gerçekleştirilmiştir.

Akademisyenlerin unvan dağılımı şu şekildedir: 6 Araştırma Görevlisi, 6 Doktor Öğretim Üyesi, 4 Doçent Doktor ve 2 Profesör Doktor. Tüm katılımcılar spor bilimleri alanında görev yapmakta olup, uzmanlık alanları Beden Eğitimi ve Spor Öğretimi, Antrenörlük Eğitimi, Rekreasyon, Spor Yöneticiliği, Egzersiz ve Spor Psikolojisi, Hareket ve Antrenman Bilimleri gibi farklı alt disiplinleri kapsamaktadır. Bu akademik çeşitlilik, fiziksel okuryazarlık kavramının eğitim, uygulama ve araştırma boyutlarına dair çok yönlü değerlendirmeler yapılmasını mümkün kılmıştır.

Akademisyenlerden biri, lisans eğitimini Türkiye'de tamamladıktan sonra yüksek lisans ve doktora derecelerini Amerika Birleşik Devletleri'nde almış, hâlihazırda ise Katar Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi'nde görev yapmaktadır. Bu durum, fiziksel okuryazarlık kavramının yalnızca yerel değil, aynı zamanda uluslararası bir perspektifle ele alınmasına olanak sağlamıştır.

Tüm akademisyenler hem öğretim faaliyetleri hem de akademik çalışmaları çerçevesinde fiziksel okuryazarlık kavramı ile doğrudan ya da dolaylı olarak ilişkilidir. Bu bağlamda toplanan nitel veriler, katılımcıların hem kuramsal bilgi birikimlerini hem de uygulamaya dönük deneyimlerini yansıtmaktadır.

Aşağıdaki tabloda fiziksel okuryazarlık eğitim programına katılan öğretmen adaylarının cinsiyet ve spor yapma durumlarına ilişkin frekans ve yüzde dağılımları sunulmuştur.

Tablo 3.5

Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin Ön Test ve Son Test Demografik Özelliklerinin İncelenmesi

		n	%
Cinsiyet	Kadın	6	25,0
	Erkek	18	75,0
Sınıf	3.sınıf	24	100,0
Spor yapma	Evet	10	41,7
	Hayır	14	58,3
Yaş	ort±ss (min-maks)	21,38±1,61 (19-25)	
	Medyan (IQR)	21 (2)	
Spor yaşı	ort±ss (min-maks) Medyan (IQR)	4,50±3,67 (0-15) 4 (3,5)	

Tablo 3.5 de Araştırmanın ikinci aşamasında geliştirilen fiziksel okuryazarlık eğitim programına toplam 24 öğrenci katılmıştır. Öğrencilerin cinsiyet dağılımı incelendiğinde, erkek öğrencilerin %75,0 (n=18) ile çoğunlukta, kadın öğrencilerin ise %25,0 (n=6) oranında temsil edildiği görülmektedir. Tüm katılımcılar 3. sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır (%100,0). Spor yapma durumları incelendiğinde, katılımcıların %41,7'si (n=10) aktif olarak spor yaptığını belirtirken, %58,3'ü (n=14) herhangi bir spor faaliyetine katılmadığını ifade etmiştir. Yaş ortalaması 21,38±1,61 olup katılımcıların yaş aralığı 19 ile 25 arasında değişmektedir; medyan yaş 21 (IQR=2) olarak hesaplanmıştır. Spor yaşı ortalaması ise 4,50±3,67 yıl olup, en düşük değer 0, en yüksek değer 15 yıldır; medyan spor yaşı 4 (IQR=3,5) olarak belirlenmiştir. Bu sonuçlar, programa katılan öğretmen adaylarının yaş ve spor geçmişi bakımından görece homojen bir grubu temsil ettiğini, ancak spor yapma durumlarında farklılıkların bulunduğunu ortaya koymaktadır.

Tablo 3.6

Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin Demografik Özelliklerinin Çeyreklik Dağılımları

		Yaş	Spor yaşı
Katılımcı	N	24	24
Ortalama		21,38	4,50
Standart sapma		1,610	3,671
Minimum		20	0
Maksimum		25	15
Yüzde	25	20,25	2,00
	50	21,00	4,00
	75	22,75	5,75

Tablo 3.6’da Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin demografik özelliklerine ilişkin yaş ve spor yaşı değişkenlerinin çeyreklik dağılımları sunulmuştur. Katılımcıların yaş ortalaması 21,38 (SS=1,610), spor yapma süresi ise ortalama 4,50 yıl (SS=3,671) olarak belirlenmiştir. Yaş değişkeni için minimum değer 20, maksimum değer 25 olup, %25’lik dilimde 20,25, medyan (ortanca) değeri 21,00 ve %75’lik dilimde 22,75 olarak hesaplanmıştır. Spor yaşı değişkeninde ise minimum değer 0, maksimum değer 15 yıl olarak gözlemlenmiş; %25’lik dilimde 2,00 yıl, medyan değer 4,00 yıl ve %75’lik dilimde 5,75 yıl olarak bulunmuştur.

3.3. Verilerin Toplanması

Araştırmanın birinci problemine ilişkin birinci alt soru (1.1) kapsamında, veriler 2023-2024 eğitim öğretim yılı içerisinde Millî Eğitim Bakanlığı’na bağlı ortaokul ve liselerde görev yapmakta olan beden eğitimi öğretmenlerinden toplanmıştır. Katılımcılara, sosyal medya platformlarında yer alan beden eğitimi öğretmenlerine yönelik gruplar aracılığıyla ve araştırmacının son 30 yıl içerisinde yetiştirdiği öğretmenlerle kişisel iletişim yoluyla ulaşılmıştır. Veri toplama süreci çevrim içi olarak, katılımcıların gönüllülük esasına dayalı şekilde ve boş zamanlarında gerçekleştirilmiştir. Veri toplama aracı olarak, Munusturlar ve Yıldız (2020) tarafından Türkiye’ye uyarlanan “Algılanan Fiziksel okuryazarlık Ölçeği” kullanılmış; bu ölçeğe ek olarak kişisel bilgi formu da uygulanmıştır.

Araştırmanın birinci problemine ilişkin ikinci alt soru (1.2) kapsamında ise, veriler 2023-2024 akademik yılı içerisinde devlet ve vakıf üniversitelerinin Spor Bilimleri Fakültelerinde öğrenim gören beden eğitimi öğretmen adaylarından toplanmıştır. Bu kapsamda öğretmen adaylarına çevrim içi veri toplama araçları aracılığıyla ulaşılmış; gönüllü katılımcıların ölçeği doldurmaları sağlanmıştır. Bu gruba da aynı şekilde “Algılanan Fiziksel okuryazarlık Ölçeği” ve kişisel bilgi formu uygulanmıştır.

Araştırmanın birinci problemine ilişkin üçüncü alt soru (1.3) kapsamında ise, devlet ve vakıf üniversitelerinin Spor Bilimleri Fakültelerinde görev yapmakta olan akademisyenlerden

nitel veri toplanmıştır. Bu bağlamda, katılımcılara “Fiziksel Okuryazarlık Konusundaki Akademik Görüşlerin Belirlenmesine Yönelik Görüşme Formu” çevrim içi yollarla ulaştırılmış ve görüşmeler gönüllülük esasına dayalı olarak gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın ikinci alt problemi kapsamında, geliştirilen Fiziksel Okuryazarlık Eğitim Programı’nın etkililiğinin test edilmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda, araştırmacının kontrolü altında değişkenlerin etkisini incelemeye olanak sağlayan deneysel desenlerden biri olan tek grup öntest-sontest deneysel deseni kullanılmıştır. Bu desen, katılımcıların deneysel uygulamadan önce ve sonra ölçümlere tabi tutulması yoluyla, uygulanan bağımsız değişkenin (fiziksel okuryazarlık eğitim programı) etkisini değerlendirme imkânı sunar (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz, & Demirel, 2015; Karasar, 2024). Bu modelde, seçilen tek bir gruba eğitim programı uygulanmış; uygulama öncesinde (öntest) ve sonrasında (sontest) katılımcıların algılanan fiziksel okuryazarlık düzeyleri ölçülmüştür. Elde edilen sontest puanlarının öntest puanlarından anlamlı düzeyde yüksek olması, uygulanan eğitim programının etkililiğine yönelik kanıt olarak kabul edilmiştir (Karasar, 2024). Bu desen, özellikle uygulama yapılacak grubun sınırlı olduğu ve kontrol grubuna ulaşmanın güç olduğu durumlarda tercih edilmektedir (Büyüköztürk vd., 2015).

3.3.1. Tek Grup Öntest-Sontest Deneysel Deseni

Aşağıdaki şemada, fiziksel okuryazarlık eğitim programının etkililiğini ölçmek amacıyla kullanılan tek grup öntest-sontest deneysel deseni görselleştirilmiştir. Bu desen, uygulama öncesi (öntest) ve sonrası (sontest) yapılan ölçümler aracılığıyla, bağımsız değişkenin (eğitim programı) etkisini değerlendirme olanağı sunar.

Tek Grup Öntest-Sontest Deneysel Deseni

Şekil 3.1. Tek grup öntest- son test deneysel deseni

Deneysel işlem yoluyla uygulanan Fiziksel Okuryazarlık Eğitim Programı'nın etkililiğini belirlemek amacıyla, algılanan fiziksel okuryazarlık düzeylerinin ölçülmesinin yanı sıra, programın uygulanma sürecine ilişkin katılımcıların görüşlerini değerlendirmek amacıyla Ders Değerlendirme Anketi uygulanmıştır. Uygulama süreci boyunca, program hakkında eğitmen tarafından sürecinin izlenmesi ve gerekli iyileştirmelerin yapılması sağlanmıştır. Anket aracılığıyla, öğrencilerin eğitim süreci boyunca programın içerik yapısı, öğretim yöntemleri, uygulanabilirliği ve katkı düzeyi hakkındaki değerlendirmeleri alınmıştır.

Programın tamamlanmasının ardından, programın etkililiğini nicel olarak değerlendirmek amacıyla, çalışma grubundaki tüm katılımcılara son test olarak Algılanan Fiziksel Okuryazarlık Ölçeği (Munusturlar & Yıldız, 2020) uygulanmıştır. Bu ölçek, bireylerin fiziksel okuryazarlık düzeylerini “Kendilik hissi-Kendine güven”, “bilgi-anlayış” ve “iletişim” alt boyutlarında değerlendirmeye imkân tanımaktadır. Böylece, hem öğrenim süreci hakkındaki öğrenci geri bildirimleri hem de fiziksel okuryazarlık düzeylerine ilişkin nicel veriler birlikte değerlendirilerek programın genel etkililiği ortaya konmuştur.

3.4. Veri Toplama Araçları

Birinci sorunun 1a,1b,1c alt soruları ve ikinci soru için

3.4.1. Kişisel Bilgi Formu

Beden Eğitimi Öğretmenleri İçin:

Bu grup için hazırlanan veri toplama formunda, katılımcıların cinsiyeti, yaşı, mesleki kıdem süresi, görev yaptıkları il, aktif olarak spor yapıp yapmadıkları ve spor geçmişlerine ilişkin demografik bilgilere yer verilmiştir. Ayrıca, beden eğitimi öğretmenlerinin algıladıkları fiziksel okuryazarlık düzeylerinin; cinsiyet, mesleki deneyim, görev yaptıkları bölge ve aktif olarak spor yapıp yapmadıkları değişkenlerine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediği araştırılmıştır.

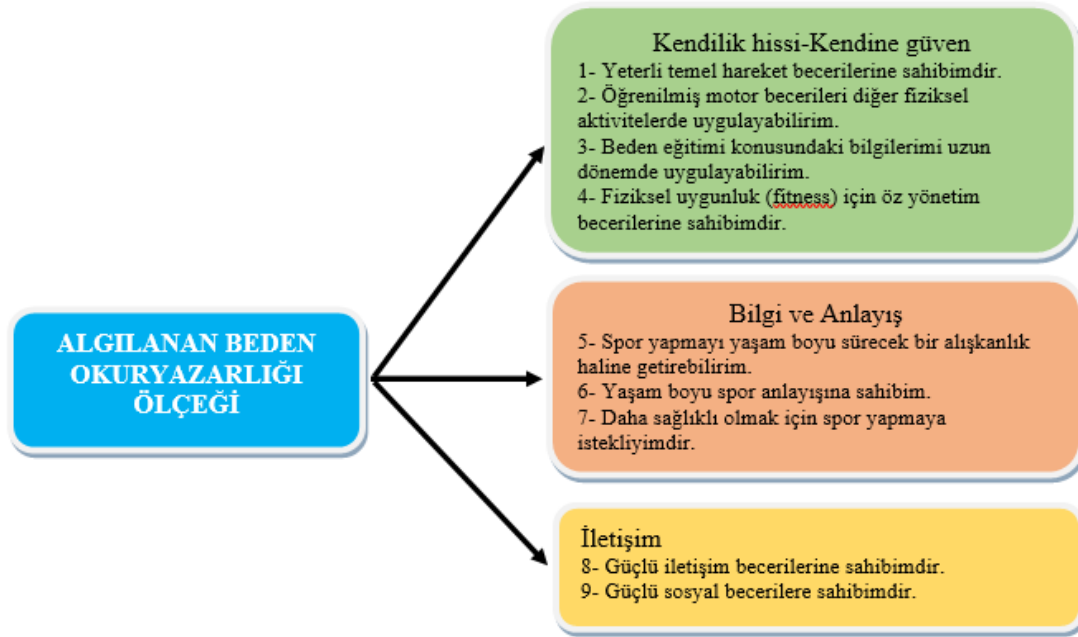
Beden Eğitimi Öğretmen Adayları İçin:

Öğretmen adaylarına yönelik oluşturulan formda ise katılımcıların cinsiyeti, yaşı, öğrenim gördükleri üniversite, sınıf düzeyleri, aktif olarak spor yapma durumları ve spor geçmişleri hakkında bilgiler toplanmıştır. Beden eğitimi öğretmeni adaylarının algıladıkları fiziksel okuryazarlık düzeylerinin; cinsiyet, sınıf düzeyi ve aktif olarak spor yapıp yapmadıkları gibi değişkenler bağlamında anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir.

3.4.2. Beden Eğitimi Öğretmenleri için Algılanan Fiziksel Okuryazarlık Ölçeği

Araştırmada beden eğitimi öğretmenleri ve adaylarının algılanan fiziksel okuryazarlık düzeylerini ölçmek amacıyla “Beden Eğitimi Öğretmenleri için Algılanan Fiziksel Okuryazarlık Ölçeği” kullanılmıştır. Munusturlar ve Yıldız (2020) tarafından Sun vd. (2016) Hon kong ta geliştirilen ölçeğin Türkiye örnekleminde geçerliliği ve güvenirliliği yapılmıştır.

Araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılan ölçekler, Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı ortaokul ve liselerde görev yapan Beden Eğitimi Öğretmenlerine ve Spor Bilimleri Fakültelerinde öğrenim gören Beden Eğitimi Öğretmeni adaylarına, çevrimiçi ortamda ve ders dışı zamanlarda uygulanmıştır.

Şekil 3.2. Munusturlar & Yıldız, 2020 ölçeği alt boyutları

3.4.3. Fiziksel Okuryazarlık Konusundaki Akademik Görüşlerin Belirlenmesine Yönelik Görüşme Formu

Araştırmanın birinci alt problemi kapsamında, spor bilimleri fakültelerinde görev yapan akademisyenlerin fiziksel okuryazarlık kavramına ilişkin farkındalık, bilgi düzeyi, algı ve eğitim programlarına yönelik görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda, araştırmacı tarafından geliştirilen ve yarı yapılandırılmış bir nitel veri toplama aracı olan “Fiziksel Okuryazarlık Hakkındaki Görüşleriniz” adlı form kullanılmıştır.

Form aracılığıyla aşağıdaki sekiz temel soruya yanıt aranmıştır:

1. .Fiziksel okuryazarlık kavramının tanımı: Katılımcıların fiziksel okuryazarlığı nasıl kavramsallaştırdıkları belirlenmiştir.
2. Alanla ilişkili önem: Beden eğitimi ve spor bilimleri açısından fiziksel okuryazarlığın yeri ve önemi sorgulanmıştır.

3. Yaşam boyu fiziksel aktivite ilişkisi: Fiziksel okuryazarlığın bireylerin yaşam boyu fiziksel aktiviteye katılımına etkileri irdelenmiştir.
4. MEB müfredatına entegrasyon: Fiziksel okuryazarlığın Millî Eğitim Bakanlığı beden eğitimi derslerine entegrasyonuna yönelik görüşler toplanmıştır.
5. Spor Bilimleri Fakültelerine entegrasyon: Kavramın fakülte öğretim programlarına nasıl ve hangi derslerde dahil edilebileceği değerlendirilmiştir.
6. Eğitim programı içeriği: Öğretmen adaylarına yönelik olası bir fiziksel okuryazarlık eğitim programında yer alması gereken içerik önerileri alınmıştır.
7. Yeterliliklere katkı: Programın öğretmen yeterliliklerine katkı potansiyeli değerlendirilmiştir.
8. Uygulanabilirlik: Böyle bir programın uygulanmasında karşılaşılabilecek zorluklar ve fırsatlar sorgulanmıştır.

Bu sorular yoluyla, fiziksel okuryazarlığın bireysel, eğitsel ve sistemsel boyutlarına ilişkin kapsamlı görüşler elde edilmiştir. Elde edilen yanıtlar, nitel içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiş; analiz sürecinde geçerlik ve güvenilirliği artırmak amacıyla uzman görüşlerine başvurulmuş ve kod-tema yapıları bu doğrultuda yapılandırılmıştır. Verilerin sistematik olarak kodlanması ve tematik analizinin görselleştirilmesinde MAXQDA 2020 nitel veri analiz yazılımı kullanılmıştır. Araştırma süreci boyunca inandırıcılık, aktarılabirlik, tutarlılık ve teyit edilebilirlik ölçütleri dikkate alınmış; katılımcı tanımlamaları detaylandırılmış ve doğrudan alıntılarla desteklenmiştir (Yıldırım & Şimşek, 2021).

3.4.4. Algılanan Fiziksel Okuryazarlık Ölçeği (Öntest ve Sontest Uygulaması)

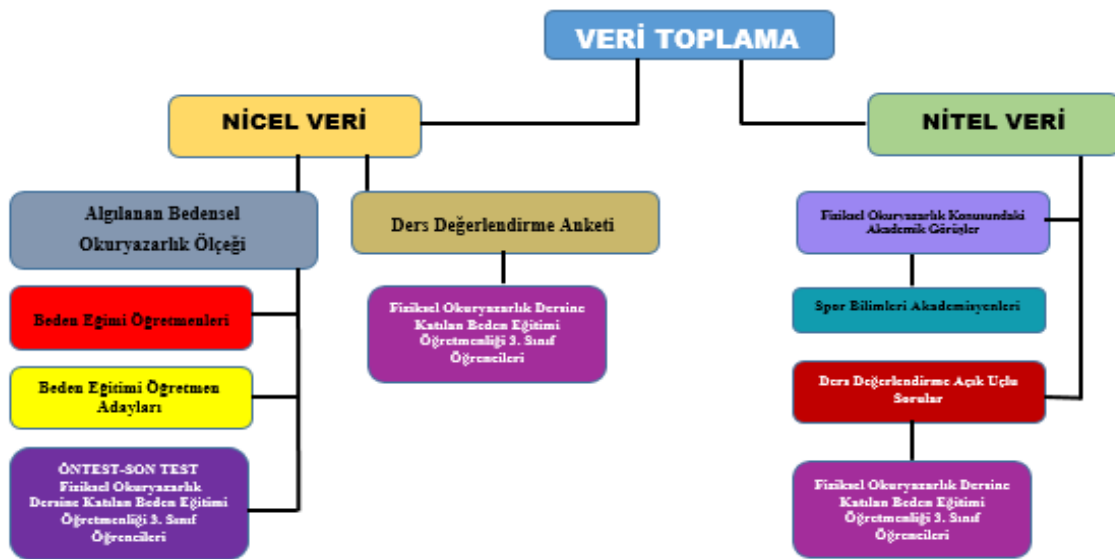
Araştırmanın ikinci alt problemi kapsamında, geliştirilen Fiziksel Okuryazarlık Eğitim Programı'nın etkililiğini belirlemek amacıyla, deneysel sürece dâhil edilen fiziksel okuryazarlık dersine katılan öğrencilere uygulama öncesinde öntest, uygulama sonrasında ise sontest olarak Algılanan Fiziksel Okuryazarlık Ölçeği uygulanmıştır. Bu sayede,

programın bireylerin fiziksel okuryazarlık düzeyleri üzerindeki etkisi nicel olarak değerlendirilmiştir.

Kullanılan ölçek, Munusturlar ve Yıldız (2020) tarafından geliştirilen ve geçerlik-güvenirlik çalışmaları tamamlanmış olan “Algılanan Fiziksel Okuryazarlık Ölçeği”dir. Ölçek, üç alt boyuttan (fiziksel yeterlik, bilgi-anlayış, iletişim) oluşmakta olup, bireylerin fiziksel okuryazarlık becerilerini algılama düzeylerini ölçmeyi amaçlamaktadır. 9 maddeden oluşan ölçeğin Cronbach Alpha katsayıları bu çalışmada şu şekilde hesaplanmıştır: Kendine Güven ($\alpha=.82$), Bilgi ve Anlayış ($\alpha=.79$), İletişim Becerileri ($\alpha=.76$). Ölçeğin orijinal 3 faktörlü yapısı doğrulanmıştır (KMO=.87, Bartlett $p<.001$).

3.4.5. Eğitim Programı değerlendirme anketi

Gazi Üniversitesi ders değerlendirme anketi referans alınarak eğitim programı değerlendirmesi için taslak anket oluşturulmuştur. Oluşturulan taslak için Bartın Üniversitesi eğitim fakültesinde program geliştirme alanında çalışan öğretim üyesinden uzaman görüşü alınarak ders değerlendirme anketi çevrim içi olarak ders dönemi sonunda derse katılan 24 gönüllü öğrenciye uygulanmıştır.

Şekil 3.3. Veri Toplama Özeti

3.5. Program Geliştirme Süreci

Araştırmanın birinci problemine yönelik elde edilen bulgular, beden eğitimi öğretmenleri ve öğretmen adaylarının algıladıkları fiziksel okuryazarlık düzeylerinin genel olarak yüksek olduğunu ortaya koymaktadır. Bununla birlikte, beden eğitimi öğretmenlerinin puan ortalamalarının öğretmen adaylarına kıyasla daha yüksek olduğu görülmüştür. Spor Bilimleri Fakültelerinde görev yapan akademisyenlerin görüşleri ise, fiziksel okuryazarlık kavramına ilişkin farkındalıklarının yüksek olduğunu ve bu kavramın öğretmen yetiştirme sürecine sistematik biçimde dâhil edilmesi gerektiğini göstermektedir. Akademisyenler, özellikle Spor Bilimleri Fakültelerine yönelik fiziksel okuryazarlık temelli bir dersin, öğretmen adaylarının mesleki yeterliklerini geliştirmek açısından önemli bir gereklilik olduğunu vurgulamışlardır.

Fiziksel okuryazarlıkla ilgili kuramsal bilgi sunan, öğretmen adaylarının bu alandaki yeterliklerini artırmayı amaçlayan bir eğitim programına duyulan ihtiyaç açıkça ortaya çıkmıştır.

Fiziksel okuryazarlığın öğretmen eğitimi programlarına entegrasyonu, öğretmen adaylarının bu alandaki bilgi ve becerilerini sistematik biçimde geliştirmek açısından büyük önem taşımaktadır. Eğitim programları, doğrudan öğrencinin niteliğini etkileyen temel unsurlardan biridir. Bu bağlamda, eğitim sisteminde program geliştirme süreci göz ardı edilemez; çünkü bu süreç, eğitimin kalitesini belirleyen en temel boyutlardan birini oluşturmaktadır (Whitehead, 2010; Dudley, Cairney, Wainwright, Kriellaars, & Mitchell, 2017).

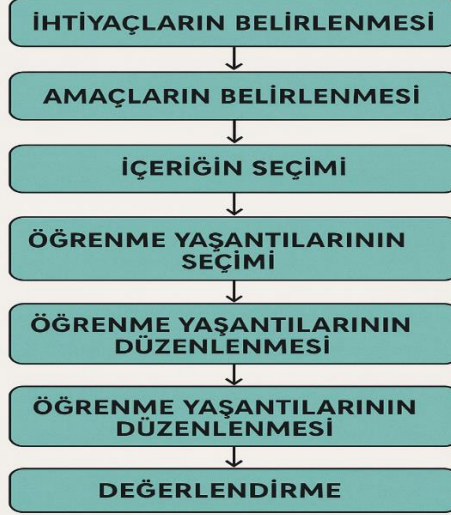
Program geliştirme, öğretim hedefleri ile içerik, öğrenme yaşantıları ve değerlendirme bileşenleri arasında işlevsel bir denge kurmayı amaçlayan ve sürekli iyileştirmeyi esas alan bir süreçtir. Bu süreç, bilimsel araştırmalara dayalı olarak eğitim sistemlerinin değişen ve güncel ihtiyaçlarına uyum sağlamayı hedefler (Ornstein & Hunkins, 2009; Demirel, 2024). Eğitim programı, bu bağlamda canlı bir organizma olarak değerlendirilmekte ve dinamik bir yapıya sahip olduğu kabul edilmektedir. Eğitimde program geliştirme süreci üç temel aşamadan oluşur: planlama, uygulama ve değerlendirme (Yüksel & Sağlam, 2012, s. 9).

Programı planlama aşamasında spor bilimleri fakültelerine yönelik fiziksel okuryazarlık ile ilgili bir içeriğin olmadığı ve beden eğitimi öğretmenleri ve beden eğitimi öğretmen adaylarının fiziksel okuryazarlığa ilişkin algılarının genel olarak yüksek düzeyde olduğunu ortaya koymuştur. Ancak öğretmen adaylarının bazı alt boyutlarda öğretmenlere kıyasla daha düşük ortalamalara sahip olması, gelişim alanlarının da mevcut olduğunu göstermektedir. Özellikle öz güven, iletişim becerileri ve kuramsal bilgiye dair yeterlikler, öğretmen adayları için desteklenmesi gereken alanlar olarak öne çıkmıştır. Ayrıca spor bilimleri fakültelerinde görev yapan akademisyenlerin fiziksel okuryazarlık eğitim programı öğretmen yetiştiren fakültelerinde olması gerektiğini belirtmelerinden dolayı tasarlanmıştır. Program Taba modeline göre geliştirilmiştir.

Eğitimde program geliştirme sürecinde çeşitli kuramsal modellerden yararlanılmaktadır. Bu modeller arasında, özellikle Hilda Taba tarafından geliştirilen ve öğretmen merkezli yapısıyla öne çıkan tümevarımcı model, uygulamada dikkat çeken yaklaşımlardan biri olarak değerlendirilmektedir. Taba'nın (1962) önerdiği bu modelde, program geliştirme süreci; ihtiyaçların belirlenmesi, hedeflerin oluşturulması, içeriğin seçimi ve düzenlenmesi, öğrenme yaşantılarının yapılandırılması ve değerlendirme aşamalarından oluşan sistematik bir yapıya sahiptir (Taba, 1962, akt. Demirel, 2024). Modelin temel varsayımı, öğretmenlerin uygulama sürecinden elde ettikleri deneyim ve verilere dayanarak program tasarımına yön vermeleridir (Ornstein & Hunkins, 2009).

Nitekim bu çalışmada izlenen adımlar da, özellikle ihtiyaç belirleme ve programın yapılandırılması aşamalarında Taba'nın tümevarımcı modeliyle benzerlik göstermektedir (Demirel, 2024).

TABA MODELİ PROGRAM GELİŞTİRME BASAMAKLARI

Şekil 3.4. Program geliştirme TABA Modeli

3.5.1. İhtiyaçların Belirlenmesi

Taba modelinin ilk aşaması, program geliştirme sürecine temel oluşturacak ihtiyaçların sistematik biçimde belirlenmesidir. Bu aşamada, hedef kitlenin mevcut yeterlikleri, karşılaştığı sorunlar ve eğitsel gereksinimleri çok boyutlu biçimde analiz edilir. İhtiyaç belirleme süreci hem nicel hem de nitel veri toplama araçlarıyla desteklenebilir; örneğin anket, görüşme, gözlem ve doküman analizi gibi yöntemlerle elde edilen verilerden yararlanılır. Bu doğrultuda, geliştirilecek programın dayandığı sorun alanı net bir şekilde tanımlanır ve programın amacı bu ihtiyaçlara yanıt verecek şekilde yapılandırılır (Demirel, 2024; Ornstein & Hunkins, 2009).

Araştırmanın ihtiyaç belirleme süreci de bu kuramsal çerçeve doğrultusunda sistematik bir veri toplama yaklaşımıyla yapılandırılmıştır. Bu kapsamda ilk olarak, fiziksel okuryazarlık alanındaki güncel literatür incelenmiş ve kavramsal çerçeve oluşturulmuştur. Araştırma kapsamında, beden eğitimi öğretmenleri ile öğretmen adaylarının algıladıkları fiziksel okuryazarlık düzeyleri nicel veri toplama yöntemleriyle belirlenmiştir. Bu bağlamda, ilgili

ölçme aracı kullanılarak öğretmen ve adayların fiziksel okuryazarlık algıları istatistiksel olarak analiz edilmiştir. Bunun yanı sıra, spor bilimleri fakültelerinde görev yapan akademisyenlerin fiziksel okuryazarlık kavramına ilişkin görüşleri ise nitel veri toplama teknikleri aracılığıyla derinlemesine incelenmiştir. Elde edilen bulgular, hem hedef kitlenin gereksinimlerini hem de akademik paydaşların perspektiflerini ortaya koyarak geliştirilecek olan fiziksel okuryazarlık eğitim programının ihtiyaç temelini oluşturmuştur.

3.5.2. Hedeflerin Belirlenmesi

Taba Modeli'nde hedefler, belirlenen ihtiyaçlara dayalı olarak öğretmen ve alan uzmanlarının katılımıyla, uygulamaya dönük şekilde yapılandırılır. Bu anlayış doğrultusunda, fiziksel okuryazarlık programının hedeflerinin belirlenmesinde, öncelikle ihtiyaç analizinden elde edilen veriler temel alınmıştır. Programın hedefleri; öğretmen adaylarının fiziksel okuryazarlıkla ilişkili bilgi, beceri, tutum ve davranış alanlarında gelişimlerini destekleyecek biçimde, açık, ölçülebilir ve uygulanabilir nitelikte olacak şekilde formüle edilmiştir. Sürece, alanında uzman akademisyenlerin görüşleri de dâhil edilmiş; böylece hedeflerin hem kuramsal dayanaklara uygunluğu hem de eğitim ortamlarında uygulanabilirliği sağlanmıştır. Araştırmacı ve danışmanın eşgüdümünde yürütülen bu süreçte, belirlenen hedeflerin programın genel amacını destekleyecek şekilde yapılandırılmasına özen gösterilmiştir.

3.5.3. İçeriğin Seçimi

Taba Modeli'ne göre içerik seçimi, daha önce belirlenmiş hedeflere ulaşmayı destekleyecek bilgi, beceri ve tutumları içerecek şekilde, bilimsel geçerliliği ve uygulama gerçekliği göz önünde bulundurularak yapılmalıdır. Bu anlayış doğrultusunda, program içeriği belirlenmeden önce İngiltere ve Amerika Birleşik Devletleri'ndeki spor bilimleri fakültelerinin fiziksel okuryazarlık ders (modül) içerikleri incelenmiştir. Bu süreçte, İngiltere'deki Lincoln Üniversitesi Spor Bilimleri Programı'nda, "Developing Physical

Literacy” adlı modülün birinci sınıf düzeyinde iki dönem boyunca zorunlu ders olarak verildiği tespit edilmiştir. Söz konusu dersin yürütücüsü olan öğretim üyesiyle görüşme gerçekleştirilmiş ve modülün planlanması ve uygulanmasına ilişkin edinilen deneyimler, içerik seçim sürecinde dikkate alınmıştır.

Uygulamaya geçilmeden önce oluşturulan içerik taslağı, Bartın Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi’nden bir öğretim üyesine ünite, konu ve alt konu başlıkları şeklinde sunulmuştur. Uzman görüşü doğrultusunda içerik yapısına yönelik kapsamlı geribildirimler alınmış ve önerilen değişiklikler programın kapsamına entegre edilmiştir. Alınan bu nitelikli değerlendirme, içerik seçiminde belirleyici olmuş ve programın uygulamaya hazır hâle getirilmesinde temel referans olarak kullanılmıştır.

Bu süreç sonunda oluşturulan program içeriği, hem uluslararası örneklerle uyumlu hem de Türkiye’deki spor bilimleri fakültelerinin öğretim planlarına entegre edilebilir nitelikte biçimlendirilmiştir.

3.5.4. İçeriğin Düzenlenmesi

İçerik seçiminin ardından, içeriğin düzenlenmesi ve öğrenme yaşantılarının yapılandırılması aşamasına geçilmiştir. Bu süreçte araştırmacı tarafından geliştirilen 16 16 haftalık fiziksel okuryazarlık eğitim programı, sunum materyalleri ve etkinlik örnekleri, uygulama öncesinde Bartın Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi’nde görev yapan bir alan uzmanı akademisyene e-posta yoluyla iletilmiş ve konuya ilişkin uzman görüşü alınmıştır. Uzmanın önerileri doğrultusunda gerekli düzenlemeler gerçekleştirilmiş ve plan nihai hâline kavuşturulmuştur. Bu kapsamda geliştirilen programın pilot uygulaması, gönüllülük esasına dayalı olarak fiziksel uygunluk dersi kapsamında seçilen Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği 3. sınıf öğrencileriyle 16 hafta boyunca kesintisiz olarak yürütülmüştür. Programın kuramsal yapısı 16 haftalık bir ders dönemine uygun olarak hazırlanmış olup, uygulama verileri bu kapsamda değerlendirilmiştir.

3.5.5. Öğrenme Yaşantılarının Seçilmesi

Taba Modeli'ne göre program hedeflerine ulaşmak için gerekli olan öğrenme yaşantılarının özenle seçilmesi gerekir. Bu yaşantılar, bireyin yalnızca bilişsel gelişimini değil; aynı zamanda duyuşsal ve psikomotor alanlardaki kazanımlarını da desteklemelidir. Öğrenme yaşantıları; öğrencinin aktif katılımını teşvik eden, anlamlı ve hedefe yönelik etkinlikler bütünüdür. Bu bağlamda, öğrenme yaşantıları öğrenci düzeyine, öğrenme ortamına ve içerik yapısına uygun olmalıdır (Ornstein & Hunkins, 2009; Demirel, 2024).

Hazırlanan fiziksel okuryazarlık programında öğrenme yaşantıları, kuramsal bilgilerin öğrencinin deneyimiyle bütünleştirileceği şekilde yapılandırılmıştır. Öğrencilerin fiziksel okuryazarlık becerilerini çok boyutlu olarak geliştirebilecek etkinlikler tasarlanmış; bu süreçte grup çalışmaları, rol oynama, vaka analizi, uygulamalı sunumlar ve aktif katılıma dayalı öğrenme yöntemleri tercih edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin bireysel sorumluluk alabilecekleri, işbirliği içinde öğrenebilecekleri ve geri bildirim alabilecekleri öğrenme ortamları oluşturulmasına özen gösterilmiştir. Seçilen öğrenme yaşantıları, programın hedeflerine ulaşmasını destekleyecek şekilde, hem sınıf içi teorik tartışmalarla hem de sahaya dayalı uygulamalarla bütünleştirilmiştir.

3.5.6. Öğrenme Yaşantılarının Düzenlenmesi

Taba Modeli'nde öğrenme yaşantılarının düzenlenmesi, daha önce belirlenen hedef ve içeriklere uygun olarak seçilen öğrenme etkinliklerinin, öğrencinin gelişim düzeyine uygun bir sırayla yapılandırılmasını ifade eder. Bu süreçte konular arasında bütünlük sağlanması, kavramların giderek derinleşmesi ve kazanımların birikimli olarak inşa edilmesi esastır (Demirel, 2024; Ornstein & Hunkins, 2009). Bu anlayış doğrultusunda hazırlanan fiziksel okuryazarlık programı, 16 haftalık bir dönem boyunca her hafta artan düzeyde bilgi, beceri ve tutum kazanımını hedefleyen yapılandırılmış ders planları ile desteklenmiştir. Program, temel kavramlarla başlayan kuramsal içerikten uygulamalı etkinliklere doğru kademeli bir biçimde ilerlemektedir.

Ders planları, Milli Eğitim Bakanlığı Ortaokul ve liseler beden eğitimi dersi kazanımlara göre gruplanmış; her haftanın içeriği, öğrenme çıktılarıyla uyumlu olarak hazırlanmıştır. Etkinlikler arasında mantıklı bir ilerleme sağlanmış; örneğin, ilk haftalarda fiziksel okuryazarlık kavramı tanıtılmış, orta haftalarda öğretim teknikleri ve uygulama örneklerine yer verilmiş, son haftalarda ise öğrenci sunumları ve değerlendirme süreçleriyle program bütünselleştirilmiştir. Ayrıca her haftaya uygun materyal, yöntem ve değerlendirme araçları belirlenerek öğrenme süreci yapılandırılmıştır.

3.5.7. Programın Değerlendirilmesi

Taba Modeli'ne göre program geliştirme sürecinin son aşaması, geliştirilen programın etkililiğinin ve uygulanabilirliğinin sistematik biçimde değerlendirilmesidir. Program değerlendirme; hedeflerin gerçekleşme düzeyini belirleme, süreçteki eksiklikleri tespit etme ve programın geliştirilmesine yönelik kararlar alma açısından vazgeçilmezdir. McCain'e (2005) göre değerlendirme, uygulanan bir programın değerini belirlemeye ve geliştirme kararları almaya yönelik sistemli bir veri toplama ve yorumlama sürecidir.

Bu araştırmada geliştirilen fiziksel okuryazarlık eğitim programının değerlendirilmesinde, Daniel Stufflebeam tarafından geliştirilen ve programlara yönelik karar verme süreçlerine rehberlik eden CIPP değerlendirme modeli kullanılmıştır. CIPP modeli; bağlam (Context), girdi (Input), süreç (Process) ve ürün (Product) olmak üzere dört temel boyutta değerlendirme sunar (Stufflebeam, 2000). Bu model, yalnızca sonuçlara odaklanmakla kalmaz; aynı zamanda programın planlanmasından uygulanmasına ve sonuçlarının değerlendirilmesine kadar tüm aşamalarında veri toplayarak sistemli bir değerlendirme süreci oluşturmayı amaçlar.

Bağlam değerlendirme kapsamında, fiziksel okuryazarlık alanındaki güncel ihtiyaçlar ve eksiklikler belirlenmiştir. Bu aşamada hem literatür incelemesi yapılmış hem de beden eğitimi öğretmeni ve öğretmen adaylarının algıları nicel yöntemle, akademisyenlerin görüşleri ise nitel veriyle toplanmıştır. Elde edilen bulgular doğrultusunda ihtiyaç analizi

gerçekleştirilmiş ve alan uzmanından alınan görüşlerle programın temel yönelimi şekillendirilmiştir.

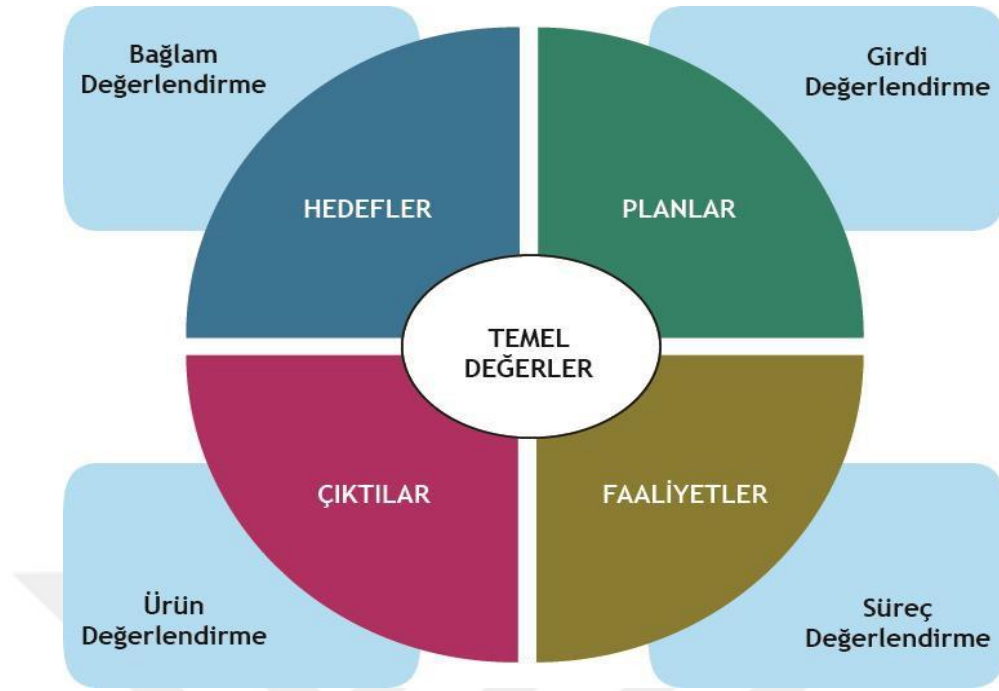
Girdi değerlendirme sürecinde, geliştirilen program taslağı, program geliştirme alanında uzman akademisyenlerin görüşlerine sunularak değerlendirilmiştir. Bu aşamada, belirlenen hedeflerin açık ve ulaşılabilir olup olmadığı, içeriğin kapsamının genel amaçlarla ne derece örtüştüğü ve kullanılan öğretim stratejilerinin amaca uygunluğu gibi temel sorulara yanıt aranmıştır. Uzmanlardan alınan görüşler doğrultusunda programın içeriğinde ve yöntemsel yapısında gerekli düzenlemeler yapılmıştır.

Süreç değerlendirme aşamasında, uygulama sürecine ilişkin veriler hem nitel hem nicel yollarla toplanmıştır. Öğretmen adaylarından uygulama sonrasında eğitim programına ilişkin değerlendirme formu aracılığıyla görüşleri alınmış; ayrıca araştırmacının uygulayıcı rolüyle doğrudan etkileşim ve gözlem yoluyla elde ettiği bulgular raporlaştırılmıştır. Bu aşama, programın uygulanış biçimine dair güçlü-zayıf yönlerin belirlenmesini sağlamıştır.

Ürün değerlendirme sürecinde, programın hedeflediği öğrenme çıktıları açısından etkililiği ölçmek amacıyla ön test ve son test uygulamaları yapılmıştır. Beden eğitimi öğretmenleri ve adaylarının algılanan fiziksel okuryazarlık düzeylerini ölçen ölçek programın başında ve sonunda uygulanmış; elde edilen veriler analiz edilerek programın çıktıları değerlendirilmiştir.

CIPP modeline dayalı olarak yürütülen bu değerlendirme süreci, fiziksel okuryazarlık eğitim programının bütüncül olarak değerlendirilmesini ve gelecekteki uygulamalara yol gösterici nitelikte yapılandırılmasını sağlamıştır.

Aşağıdaki şekil, Daniel Stufflebeam tarafından geliştirilen CIPP (Context, Input, Process, Product) modelinin görsel bir temsilidir. Model, eğitim programlarının değerlendirilmesinde bağlam, girdi, süreç ve ürün olmak üzere dört temel bileşen üzerinden karar vermeyi kolaylaştırmayı amaçlar. Her bir bileşen, programın farklı bir yönünü inceleyerek programın bütünsel olarak değerlendirilmesine katkı sağlar

Şekil 3.5. Cıpp değerlendirme modeli

Tablo 3.7

Değerlendirme Boyutuna Göre Cevaplandırılması Gereken Sorular

	Karar tipi	Sorusu
Bağlam değerlendirme	Planlama kararları	Ne yapılması gerekir?
Girdi değerlendirme	Yapılandırma kararları	Nasıl yapılması gerekir?
Süreç değerlendirme	Uygulama kararları	Planlandığı şekilde yapıldı mı? Yapılmadıysa neden?
Ürün değerlendirme	Yeniden düzenleme kararları	Sonuçlar başarılı mı?

Fiziksel okuryazarlık eğitim programının değerlendirilmesinde CIPP modelinin nasıl kullanıldığı Tablo 3.8’de sunulmuştur.

Tablo 3.8

Stufflebeam’in CIPP Modeli

CIPP Modeli Basamakları	Kullanılan Değerlendirme Araçları
Bağlam	İhtiyaç Analizi, Uzman Görüşü
Girdi	Fiziksel Okuryazarlık Ön Test, Uzman Görüşü
Süreç	Program değerlendirme, Uzun Süre Etkileşim
Ürün	Fiziksel Okuryazarlık Son Test

3.6. Verilerin Analizi

Bu araştırma, iki temel aşamada yürütülmüştür. İlk aşamada, beden eğitimi öğretmenleri, öğretmen adayları ve spor bilimleri fakültelerinde görev yapan akademisyenlerin fiziksel okuryazarlık konusundaki algıları ve ihtiyaçları belirlenmiştir. İkinci aşamada ise, bu ihtiyaçlar doğrultusunda geliştirilen fiziksel okuryazarlık eğitim programının uygulanması ve etkililiğinin değerlendirilmesi gerçekleştirilmiştir.

İlk aşamada, beden eğitimi öğretmeni ve beden eğitimi öğretmeni adaylarına yönelik veri toplama süreci şu şekilde yapılandırılmıştır:

Beden eğitimi öğretmenlerinin algılanan fiziksel okuryazarlık düzeylerini ortaya koymak amacıyla, Munusturlar ve Yıldız (2020) tarafından geliştirilen “Beden Eğitimi Öğretmenleri İçin Algılanan Fiziksel Okuryazarlık Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek, çevrim içi ortamda öğretmenlere ulaştırılmış ve örneklem, sosyal medya grupları ve araştırmacının erişebildiği öğretmenler aracılığıyla oluşturulmuştur.

Benzer şekilde, spor bilimleri fakültelerinde öğrenim gören öğretmen adaylarına da aynı ölçek uygulanmıştır. Ölçek, ders dönemi dışında ve çoğunlukla hafta sonlarında çevrim içi yollarla paylaşılmıştır.

Her iki gruptan elde edilen nicel veriler, IBM SPSS Statistics 26 paket programı kullanılarak analiz edilmiş; verilerin dağılımı incelenmiş ve uygun parametrik ya da non-parametrik testler uygulanmıştır.

Aynı aşamada, nitel verileri, spor bilimleri alanında görev yapan akademisyenlerle gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşmeler aracılığıyla toplanmıştır. Görüşme formu, araştırmacı tarafından hazırlanmış, alan uzmanlarının görüşleri doğrultusunda revize edilmiş ve son hali verilmiştir. Araştırmaya toplamda 18 akademisyen katılmıştır. Akademisyenler ; araştırma görevlisi, doktor öğretim üyesi, doçent doktor ve profesör doktor unvanlarına sahip olup Türkiye’nin çeşitli üniversitelerinde ve yurt dışında Katar Üniversitesi'nde (Qatar University, College of Sport Sciences) görev yapmaktadır.

Veri toplama sürecinde yüz yüze görüşme veya çevrim içi platformlar (Zoom, Google Meet vb.) yerine, yarı yapılandırılmış görüşme formunun e-posta yoluyla iletilmesi yöntemi tercih edilmiştir. Görüşme formu, katılımcıların kurumsal e-posta adreslerine gönderilmiş; formlar, gönüllülük esasına dayalı olarak doldurulup geri iletilmiştir.

Bu yöntemin tercih edilme gerekçeleri arasında katılımcıların coğrafi olarak dağınık olması, akademik yoğunlukları nedeniyle zaman kısıtlarının bulunması ve yazılı görüşme formunun katılımcılara daha düşünülmüş, yapılandırılmış ve ayrıntılı yanıtlar verme imkânı tanınması yer almaktadır. Ayrıca, bu yöntem sayesinde elde edilen yazılı verilerin doğrudan alıntılanabilir nitelikte olması, analiz sürecinde anlam kaybını en aza indirmiştir.

Toplanan yazılı veriler, nitel araştırma tekniklerine uygun olarak içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Analiz sürecinde MAXQDA (v2022) yazılımı kullanılarak veriler kodlanmış, temalar oluşturulmuş ve elde edilen bulgular anlamlı bütünler halinde yorumlanmıştır. Bu bağlamda, görüşmelerden elde edilen veriler, her bir soruya karşılık gelen temalar altında organize edilerek sunulmuştur.

İkinci aşamada, Bartın Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü 3. sınıf öğrencilerinden Fiziksel Uygunluk dersi kapsamında gönüllülük esasına göre belirlenen 26 katılımcıya (Kadın:8, Erkek:18), araştırmacı tarafından geliştirilen 16 haftalık pilot Fiziksel Okuryazarlığın geliştirilmesi başlıklı Eğitim Programı uygulanmıştır. Öntest-sontest uygulamalarında Munusturlar ve Yıldizer (2020) tarafından Türkçe geçerlilik-güvenilirlik çalışması yapılan 'Algılanan Fiziksel okuryazarlık Ölçeği' kullanılmıştır. 9 maddeden oluşan ölçeğin Cronbach Alpha katsayıları bu çalışmada şu şekilde hesaplanmıştır: Kendine Güven ($\alpha=.82$), Bilgi ve Anlayış ($\alpha=.79$), İletişim Becerileri ($\alpha=.76$). Ölçeğin orijinal 3 faktörlü yapısı doğrulanmıştır (KMO=.87, Bartlett $p<.001$).

Süreç sonunda ise:

Nicel veri toplamak için: Geçerliği uzman görüşüyle sağlanmış 8 maddelik 5'li Likert tipi Program Değerlendirme Anketi,

Nitel veri toplamak için: Araştırmanın 2.2 alt problemine yönelik geliştirilen 3 açık uçlu soru kullanılmıştır:

1. Programın mesleki gelişiminize en önemli katkısı nedir?
2. Programın hangi bileşenleri geliştirilmeli? Nasıl?
3. Program çıktılarını derslerinizde nasıl uygulayacaksınız?

Veri analizinde:

Nicel veriler IBM SPSS Statistics 26 programına aktarılarak tamamlanmıştır. Çalışma verileri değerlendirilirken kategorik değişkenler için frekans dağılımı (sayı, yüzde), sayısal değişkenler için tanımlayıcı istatistikler (ortalama, standart sapma, medyan, IQR, minimum, maksimum) verilmiştir. İki grup arasındaki fark olup olmadığına bağımsız örneklem t testi ve Mann Whitney U testi, ikiden fazla grup arasında fark olup olmadığına tek yönlü varyans analizi (One Way ANOVA) ile bakılmıştır. “Tek yönlü varyans analizi” (ANOVA) sonucunda öncelikle varyans homojenliği için Levene testine, ardından farklılığın hangi grup ya da gruplardan kaynaklandığı “çoklu karşılaştırma testi” (Bonferroni ya da Tamhane’s T2) ile kontrol edilmiştir. Varyans homojenliğini sağlayan değişkenlerde gruplar arasındaki fark incelemesi için Bonferroni, varyans homojenliğini sağlamayan değişkenlerde gruplar arasında fark incelemesi için Tamhane’s T2 testine bakılmıştır. Sayısal değişkenler arasındaki ilişki için pearson ve spearmann korelasyon analizinden yararlanılmıştır.

Bu araştırmada elde edilen nitel veriler, Braun ve Clarke (2006) tarafından geliştirilen tematik analiz yöntemi doğrultusunda analiz edilmiştir. Kodlama süreci, iki bağımsız araştırmacı tarafından yürütülmüş ve analizler MAXQDA 2022 nitel veri analiz yazılımı kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmacılar arası güvenirlik katsayısı $\kappa = 0.82$ olarak hesaplanmış olup, bu değer yüksek düzeyde bir görüş birliğine işaret etmektedir

Not: 2 öğrenci devamsızlık nedeniyle elenmiş, son analizler 24 köğrenci üzerinden yürütülmüştür."

Tablo 3.9

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Ölçek Maddelerine Verdikleri Cevapların Normallik Dağılımları

		KG1	KG2	KG3	KG4	BA5	BA6	BA7	İ8	İ9
N	N	375	375	375	375	375	375	375	375	375
Ortalama		4,45	4,43	4,42	4,13	4,16	4,32	4,35	4,33	4,37
Standart Sapma		,794	,792	,813	,867	,934	,942	,915	,823	,810
Skewness		-2,110	-2,209	-1,926	-1,115	-1,436	-1,805	-1,940	-1,618	-1,539
Kurtosis		5,968	6,853	4,605	1,442	2,443	3,444	4,222	3,587	2,866
Minimum		1	1	1	1	1	1	1	1	1
Maksimum		5	5	5	5	5	5	5	5	5

Tablo 3.9’da araştırma kapsamında kullanılan ölçeğin KG1–KG4, BA5–BA7 ve İ8–İ9 maddelerine ilişkin normallik dağılım istatistikleri sunulmuştur. Her bir madde için ortalama değerler 4,13 ile 4,45 arasında değişmektedir. Standart sapma değerleri ise ,792 ile ,942 arasında sınırlı bir değişim göstermektedir. Skewness (çarpıklık) değerleri incelendiğinde, tüm maddelerde dağılımın sola çarpık olduğu (negatif değerler) ve normal dağılımdan sapmalar içerdiği görülmektedir. Kurtosis (basıklık) değerleri ise 1,442 ile 6,853 arasında değişmekte olup, birçok maddede dağılımın basık değil, sivri uçlu (leptokurtik) olduğu anlaşılmaktadır. Minimum ve maksimum değerlerin tüm maddelerde 1 ile 5 arasında olduğu görülmektedir. Bu veriler, katılımcıların genellikle yüksek düzeyde katılım belirttiğini ve ölçek maddelerine verilen yanıtların normal dağılım varsayımından sapma gösterdiğini ortaya koymaktadır.

Tablo 3.10

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Ölçek Maddelerine Verdikleri Cevapların Boyutlara Göre Güvenirlik Değerleri

	Ortalama	Standart Sapma	N	Cronbach's Alpha
KG1	4,45	,794	399	
KG2	4,43	,792	399	
KG3	4,42	,813	399	
KG4	4,13	,867	399	
Kendine Güven Boyutu	4,41	,756	399	,889
BA5	4,16	,934	399	

BA6	4,32	,942	399	
BA7	4,35	,915	399	
Bilgi ve Anlayış Boyutu	4,29	,919	399	,921
İ8	4,33	,823	399	
İ9	4,37	,810	399	
İletişim Boyutu	4,35	,786	399	,923
Algılanan fiziksel okuryazarlık ölçeği	4,33	,690	399	,933

Bu tabloda, Araştırmaya katılan 399 beden eğitimi öğretmenine uygulanan Algılanan Fiziksel okuryazarlık Ölçeği'nin sonuçları incelendiğinde, ölçeğin tüm alt boyutlarında yüksek ortalamalar elde edilmiştir. Kendine Güven Boyutu'nun ortalaması $4,41 \pm 0,76$ olup Cronbach's Alpha değeri ,889'dur. Bu sonuç, katılımcıların kendine güven düzeylerinin yüksek olduğunu ve boyutun iç tutarlılığının oldukça güvenilir seviyede olduğunu göstermektedir. Bilgi ve Anlayış Boyutu $4,29 \pm 0,92$ ortalama ile benzer şekilde yüksek bir puan sergilemiş ve ,921 Cronbach's Alpha değeriyle güçlü bir güvenilirlik ortaya koymuştur. İletişim Boyutu ise $4,35 \pm 0,79$ ortalama ile en yüksek puanlanan alt boyutlardan biri olup ,923 Cronbach's Alpha değeri ile yüksek iç tutarlılık göstermektedir. Ölçeğin genel ortalaması $4,33 \pm 0,69$ 'dur ve genel güvenilirlik katsayısı ,933 olarak hesaplanmıştır. Bu bulgular, ölçeğin hem alt boyutlar hem de genel düzeyde yüksek güvenilirliğe sahip olduğunu, ayrıca katılımcıların algılanan beden okuryazarlık düzeylerinin oldukça olumlu olduğunu ortaya koymaktadır.

Tablo 3.11

Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Ölçek Maddelerine Verdikleri Cevapların Normallik Dağılımları

	KG1	KG2	KG3	KG4	BA5	BA6	BA7	İ8	İ9
N	375	375	375	375	375	375	375	375	375
Ortalama	4,13	4,08	3,98	3,77	3,96	3,91	4,09	4,01	3,99
Standart Sapma	,936	,854	,862	,959	,927	1,004	,896	,976	1,017
Skewness	-1,476	-1,236	-1,067	-,723	-,948	-,783	-1,273	-1,150	-1,241
Kurtosis	2,507	2,216	1,661	,467	1,020	,241	2,094	1,225	1,390
Minimum	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Maksimum	5	5	5	5	5	5	5	5	5

Tablo 3.11 Beden eğitimi öğretmen adaylarının Algılanan Fiziksel Okuryazarlık Ölçeği maddelerine verdikleri yanıtların normallik dağılımı betimsel istatistiklerle sunulmuştur. Tüm maddelerde örneklem sayısı (N) 375'tir. Maddelere verilen yanıtların ortalamaları 3,77 ile 4,13 arasında değişmektedir. Standart sapma değerleri ise ,854 ile 1,017 arasında yer almakta olup, maddelere verilen yanıtların makul bir yayılım gösterdiği görülmektedir. Skewness (çarpıklık) değerleri tüm maddelerde negatif olup (-,723 ile-1,476 arasında), dağılımların sola çarpık olduğunu göstermektedir. Bu durum, katılımcıların genel olarak ölçek maddelerine yüksek puanlar verme eğiliminde olduğunu ortaya koymaktadır. Kurtosis (basıklık) değerleri ise ,241 ile 2,507 arasında değişmekte olup, çoğu madde normal dağılıma yakın bir basıklık sergilemektedir. Minimum ve maksimum değerlerin tüm maddelerde 1 ve 5 arasında olması, ölçeğin tüm cevap aralığının kullanıldığını göstermektedir. Bu bulgular, verilerin parametrik analizler için uygun bir normallik düzeyine sahip olduğunu işaret etmektedir.

Tablo 3.12

Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Ölçek Maddelerine Verdikleri Cevapların Boyutlara Göre Güvenirlik Değerleri

	Ortalama	Standart Sapma	N	Cronbach's Alpha
KG1	4,13	,936	375	
KG2	4,08	,854	375	
KG3	3,98	,862	375	
KG4	3,77	,959	375	
Kendine Güven Boyutu	4,03	,817	375	,892
BA5	3,96	,927	375	
BA6	3,91	1,004	375	
BA7	4,09	,896	375	
Bilgi ve Anlayış Boyutu	3,97	,926	375	,872
İ8	4,01	,976	375	
İ9	3,99	1,017	375	
İletişim Boyutu	4,00	,951	375	,902
Algılanan fiziksel okuryazarlık ölçeği	3,99	,734	375	,821

Tablo 3.12 Araştırmaya katılan 375 beden eğitimi öğretmen adayının ölçek maddelerine verdikleri cevaplar incelendiğinde, tüm alt boyutlarda ortalama değerlerin “yüksek” düzeyde olduğu görülmektedir. Kendine Güven Boyutu ortalaması $4,03 \pm 0,82$ olup, Cronbach’s Alpha değeri ,892 olarak bulunmuştur. Bu değer, boyutun oldukça güvenilir bir iç tutarlılığa sahip olduğunu göstermektedir. Bilgi ve Anlayış Boyutu ortalaması $3,97 \pm 0,93$ ’tür ve güvenilirlik katsayısı ,872’dir; bu bulgu, öğretmen adaylarının bilgi ve anlama düzeylerinde yüksek bir algıya sahip olduklarını ve ölçek maddelerinin tutarlı bir şekilde yanıtlandığını ortaya koymaktadır. İletişim Boyutu ortalaması $4,00 \pm 0,95$ olup, Cronbach’s Alpha değeri ,902 ile yüksek düzeyde güvenilirlik göstermektedir. Ölçeğin genel ortalaması $3,99 \pm 0,73$ olarak hesaplanmış, genel Cronbach’s Alpha değeri ise ,821 bulunmuştur. Bu sonuç, ölçeğin bütünsel olarak güvenilir olduğunu ve öğretmen adaylarının algılanan fiziksel okuryazarlık düzeylerinin olumlu olduğunu ortaya koymaktadır.

Tablo 3.13

Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin Ön Test Ölçek Maddelerine Verdikleri Cevapların Normallik Dağılımları

	KGÖ1	KGÖ2	KGÖ3	KGÖ4	BAÖ5	BAÖ6	BAÖ7	İÖ8	İÖ9
N	24	24	24	24	24	24	24	24	24
Ortalama	3,92	3,96	4,17	3,54	3,96	3,92	4,04	4,08	4,04
Standart Sapma	,717	,751	,565	,833	,859	,929	,806	,584	,690
Skewness	-1,417	-1,276	,059	-,390	-,815	-,890	-1,164	,007	-,054
Kurtosis	3,355	2,785	,237	-,254	,617	,374	2,037	,295	-,712
Minimum	2	2	3	2	2	2	2	3	3
Maksimum	5	5	5	5	5	5	5	5	5

Tablo 3.13 Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin Öntest çalışmasında elde edilen fiziksel okuryazarlık ölçeğine ait alt boyut puanlarının normallik dağılımları sunulmuştur. Tüm maddelerde ortalama değerler 3,54 ile 4,17 arasında değişmektedir. Standart sapma değerleri incelendiğinde, dağılımın homojen olduğu görülmektedir ($SS = ,565 - ,929$). Skewness (çarpıklık) ve kurtosis (basıklık) değerleri, çoğu değişkenin normal dağılıma yakın olduğunu göstermektedir. Skewness değerleri -1,417 ile 0,059 arasında, kurtosis değerleri ise -0,712 ile 3,355 arasında değişmektedir. Bu değerler ± 1 sınırları içinde olan maddelerde normal dağılım varsayımının sağlandığı, ± 2 sınırlarını aşmayan

maddelerde ise dağılımın kabul edilebilir düzeyde olduğu söylenebilir. Bu doğrultuda, fiziksel okuryazarlık ölçeği maddelerinin çoğunun normal dağılım gösterdiği anlaşılmaktadır.

Tablo 3.14

Fiziksel Okuryazarlık Eğitim Programına Katılan Öğrencilerin Ön Test Ölçek Maddelerine Verdikleri Cevapların Boyutlara Göre Güvenirlilik Değerleri

	Ortalama	Standart Sapma	N	Cronbach's Alpha
KGÖ1	3,92	,717	24	
KGÖ2	3,96	,751	24	
KGÖ3	4,17	,565	24	
KGÖ4	3,54	,833	24	
Kendine Güven Boyutu	3,90	,594	24	,967
BAÖ5	3,96	,859	24	
BAÖ6	3,92	,929	24	
BAÖ7	4,04	,806	24	
Bilgi ve Anlayış Boyutu	3,97	,816	24	,971
İÖ8	4,08	,584	24	
İÖ9	4,04	,690	24	
İletişim Boyutu	4,06	,613	24	,949
Algılanan fiziksel okuryazarlık ölçeği	3,96	,547	24	,886

Tablo 3.14’te Fiziksel okuryazarlık eğitim programına katılan Öğrencilerin ön test uygulamasına verdikleri cevaplar incelendiğinde, tüm alt boyutlarda ortalama değerlerin “yüksek” düzeyde olduğu görülmektedir. Kendine Güven Boyutu ortalaması $3,90 \pm 0,59$ olup Cronbach’s Alpha değeri ,967’dir. Bu sonuç, öğretmen adaylarının kendine güven düzeylerinin olumlu olduğunu ve boyutun yüksek düzeyde iç tutarlılığa sahip bulunduğunu göstermektedir. Bilgi ve Anlayış Boyutu $3,97 \pm 0,82$ ortalama ile benzer bir eğilim sergilemiş ve ,971 Cronbach’s Alpha değeriyle oldukça güçlü bir güvenilirlik ortaya koymuştur. İletişim Boyutu ortalaması $4,06 \pm 0,61$ olarak hesaplanmış, ,949 Cronbach’s Alpha değeriyle yüksek güvenilirlik düzeyine ulaşmıştır. Ölçeğin genel ortalaması $3,96 \pm 0,55$ olup, genel güvenilirlik katsayısı ,886’dır. Bu bulgular, ölçeğin hem alt boyutlar hem de genel düzeyde güvenilir olduğunu ve katılımcıların fiziksel okuryazarlığa ilişkin algılarının başlangıçta olumlu düzeyde bulunduğunu göstermektedir.

Tablo 3.15

Fiziksel Okuryazarlık Eğitim Programına Katılan Öğrencilerin Son Test Ölçek Maddelerine Verdikleri Cevapların Normallik Dağılımları

	KGS1	KGS2	KGS3	KGS4	BAS5	BAS6	BAS7	İS8	İS9
N	24	24	24	24	24	24	24	24	24
Ortalama	4,13	4,00	4,13	3,83	4,04	4,00	4,13	3,96	4,13
Standart Sapma	1,076	1,022	1,076	1,049	1,083	1,103	1,076	,999	1,116
Skewness	-2,096	-2,136	-2,096	-1,609	-1,883	-1,695	-2,096	-2,194	-1,906
Kurtosis	4,824	5,277	4,824	3,063	3,927	3,118	4,824	5,580	3,790
Minimum	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Maksimum	5	5	5	5	5	5	5	5	5

Tablo 3.15 Fiziksel okuryazarlık eğitim programına katılan Öğrencilerin fiziksel okuryazarlık son test ölçek maddelerine verdikleri cevapların normallik dağılımlarına ilişkin bulgular sunulmuştur. Tüm maddelere ilişkin ortalama değerler 3,83 ile 4,13 arasında değişmektedir. Standart sapma değerleri ise 0,999 ile 1,116 arasında olup cevapların nispeten homojen bir dağılım gösterdiği söylenebilir. Skewness (çarpıklık) değerleri tüm maddelerde negatif olup -2,194 ile -1,609 arasında değişmektedir; bu durum katılımcıların yüksek puanlara yönelme eğiliminde olduğunu göstermektedir. Kurtosis (basıklık) değerleri ise 3,063 ile 5,580 arasında değişmekte olup dağılımın sivri (leptokurtik) olduğunu göstermektedir. Bu değerler, dağılımın normalden sapmalar gösterdiğini ve verilerin negatif çarpık ve sivri bir yapıda olduğunu işaret etmektedir. Bu nedenle, son test verileriyle non-parametrik analizlerin yapılması kararlaştırılmıştır.

Tablo 3.16

Fiziksel okuryazarlık eğitim programına katılan Öğrencilerin Son Test Ölçek Maddelerine Verdikleri Cevapların Boyutlara Göre Güvenirlik Değerleri

	Ortalama	Standart Sapma	N	Cronbach's Alpha
KGS1	4,13	1,076	24	
KGS2	4,00	1,022	24	
KGS3	4,13	1,076	24	
KGS4	3,83	1,049	24	
Kendine Güven Boyutu	4,02	1,008	24	,967
BAS5	4,04	1,083	24	
BAS6	4,00	1,103	24	
BAS7	4,13	1,076	24	

Bilgi ve Anlayış Boyutu	4,06	1,057	24	,971
İS8	3,96	,999	24	
İS9	4,13	1,116	24	
İletişim Boyutu	4,04	1,031	24	,949
Algılanan fiziksel okuryazarlık ölçeği	4,04	1,003	24	,983

Tablo 3.16’de Fiziksel okuryazarlık eğitim programının sonunda uygulanan son test sonuçları incelendiğinde, katılımcıların tüm alt boyutlarda yüksek ortalamalar elde ettiği görülmektedir. Kendine Güven Boyutu ortalaması $4,02 \pm 1,01$ olup Cronbach’s Alpha değeri ,967 olarak hesaplanmıştır. Bu bulgu, öğrencilerin program sonrasında kendine güven düzeylerinde olumlu bir algıya sahip olduklarını ve boyutun yüksek güvenilirlik sergilediğini göstermektedir. Bilgi ve Anlayış Boyutu ortalaması $4,06 \pm 1,06$ olup ,971 Cronbach’s Alpha değeriyle oldukça güçlü bir iç tutarlılık sunmaktadır. İletişim Boyutu ortalaması $4,04 \pm 1,03$ olarak belirlenmiş, ,949 Cronbach’s Alpha değeriyle yüksek düzeyde güvenilirlik ortaya koymuştur. Ölçeğin genel ortalaması $4,04 \pm 1,00$ olup, genel Cronbach’s Alpha katsayısı ,983’tür. Bu değer, ölçeğin son test uygulamasında çok yüksek bir güvenilirliğe sahip olduğunu göstermektedir. Sonuçlar, öğrencilerin program sonrasında algılanan fiziksel okuryazarlık düzeylerinin oldukça olumlu olduğunu ve ölçeğin güvenilir bir ölçüm aracı olarak işlev gördüğünü ortaya koymaktadır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde elde edilen bulgular, çalışmanın problemlerine ve alt problemlerine yanıt verecek nitelikte düzenlenmiştir.

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

4.1.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

(Soru 1.1) Beden eğitimi öğretmenlerinin fiziksel okuryazarlık konusundaki algıları nelerdir, algılanan fiziksel okuryazarlık düzeyleri; cinsiyet, mesleki deneyim, spor yapıp yapmadıklarına ve görev yapılan bölge değişkenlerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

Tablo 4.1

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Algılanan Fiziksel okuryazarlık Ölçeği Puan Ortalamaları

Madde / Alt Boyut	Öğretmen Ortalaması
KG1 (Kendilik hissi/Kendine Güven)	4,45
KG2	4,43
KG3	4,42
KG4	4,13
BA5 (Bilgi/Anlayış)	4,16
BA6	4,32

Madde / Alt Boyut	Öğretmen Ortalaması
BA7	4,35
İ8 (İçsel Motivasyon)	4,33
İ9	4,37
KG or (Kendilik hissi/Kendine Güven)	4,4060
BA or (Bilgi/Anlayış)	4,2907
İ or (İletişim)	4,3471
Algılanan Fiziksel okuryazarlık Ölçeği	4,3286

Tablo 4.1’de Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin Algılanan Fiziksel okuryazarlık Ölçeği’nden elde edilen puan ortalamaları incelendiğinde, tüm alt boyutlarda yüksek düzeyde değerlere ulaşıldığı görülmektedir. Kendine Güven Boyutu ortalaması 4,41 olup, öğretmenlerin beden eğitimi ve hareketle ilgili kendine güven düzeylerinin oldukça yüksek olduğunu göstermektedir. Bilgi ve Anlayış Boyutu ortalaması 4,29’dur; bu sonuç, öğretmenlerin fiziksel aktiviteye ilişkin bilgi ve anlamlandırma düzeylerinin güçlü olduğunu ortaya koymaktadır. İletişim (İçsel Motivasyon) Boyutu 4,35 ortalama ile en yüksek puanlanan alt boyut olmuş, bu da öğretmenlerin hareket etme istekliliği ve içsel motivasyonlarının yüksek olduğunu göstermektedir. Ölçeğin genel ortalaması ise 4,32’dir. Bu bulgular, beden eğitimi öğretmenlerinin fiziksel okuryazarlık düzeylerinin algısal olarak oldukça olumlu olduğunu ve ölçeğin tüm alt boyutlarında yüksek değerlere ulaşıldığını ortaya koymaktadır.

Sonraki bölümde, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin Algılanan Fiziksel Okuryazarlık Ölçeği’ne verdikleri yanıtların cinsiyet, görev yapılan bölge, mesleki deneyim, yaş ve spor yapma durumuna göre dağılımları sütun grafikleriyle görselleştirilerek yorumlanmıştır.

Araştırma sorusu: “Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Fiziksel Okuryazarlık düzeyleri cinsiyet değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?”

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Fiziksel Okuryazarlık düzeylerinin **cinsiyet** değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşma durumu analiz edilerek tablo 12’ de sunulmuştur.

Tablo 4.2

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Fiziksel Okuryazarlık Ölçek Alt Boyut Puanlarının Cinsiyet Değişkeni T Testi Sonuçları

Fiziksel Okuryazarlık Ölçeği	Cinsiyet	n	Ort.	Ss	Sd	t	p	Anlamlı Farklılık
Kendine güven	Kadın	105	4,3667	,74442	397	-,621	,535	Yok
	Erkek	294	4,4201	,76030				
Bilgi ve anlayış	Kadın	105	4,2095	,95771		-1,055	,292	Yok
	Erkek	294	4,3197	,90495				
İletişim	Kadın	105	4,2714	,78148		1,149	,251	Yok
	Erkek	294	4,3741	,78780				
Algılanan Fiziksel okuryazarlık	Kadın	105	4,2772	,68721		-,888	0,375	Yok
	Erkek	294	4,3469	,69153				

Tablo 4.2 incelendiğinde, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin Fiziksel Okuryazarlık Ölçeği alt boyut puanlarının cinsiyet değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir.

Kendine Güven alt boyutu açısından, kadın öğretmenlerin puan ortalaması (Ort. = 4,37) ile erkek öğretmenlerin puan ortalaması (Ort. = 4,42) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($t(397) = -0,621$; $p > .05$). Bu sonuç, öğretmenlerin kendine güven düzeylerinin cinsiyete göre anlamlı biçimde değişmediğini göstermektedir.

Bilgi ve Anlayış alt boyutunda da kadın öğretmenlerin ortalaması (Ort. = 4,21) ile erkek öğretmenlerin ortalaması (Ort. = 4,32) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($t(397) = -1,055$; $p > .05$). Bu bulguya göre, öğretmenlerin bilgi ve anlayış düzeylerinde cinsiyet değişkenine bağlı anlamlı bir fark yoktur.

İletişim alt boyutu incelendiğinde ise kadın öğretmenlerin puan ortalaması (Ort. = 4,27) ile erkek öğretmenlerin puan ortalaması (Ort. = 4,37) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p = .251$). Bu bulguya göre, öğretmenlerin iletişim becerilerinde cinsiyet değişkenine bağlı anlamlı bir fark yoktur.

Algılanan fiziksel okuryazarlık ölçeği incelendiğinde ise kadın öğretmenlerin puan ortalaması (Ort. = 4,28) ile erkek öğretmenlerin puan ortalaması (Ort. = 4,35) arasında

istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p = .251$). Bu bulguya göre, öğretmenlerin algılanan fiziksel okuryazarlıkta cinsiyet değişkenine bağlı anlamlı bir fark yoktur

Araştırma sorusu: “Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Fiziksel Okuryazarlık düzeyleri Görev yapılan bölge değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?”

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Fiziksel Okuryazarlık düzeylerinin Görev yapılan bölge değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşma durumu analiz edilerek tablo 4.3’ de sunulmuştur.

Tablo 4.3

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Fiziksel Okuryazarlık Ölçek Alt Boyut Puanlarının Görev Yapılan Bölge Değişkeni ANOVA Testi Sonuçları

F.O.Ö.	Görev yapılan bölge	n	Ort.	Ss	Sd	F	p	Anlamlı Farklılık
Kendine güven	Marmara	26	4,3077	1,19228	398	,811	,562	Yok
	Karadeniz	100	4,4200	,69892				
	Doğu Anadolu	74	4,3851	,72408				
	Güneydoğu	20	4,4500	,58264				
	Akdeniz	44	4,4205	,55973				
	İç Anadolu	65	4,5538	,66216				
	Ege	70	4,2857	,88699				
Bilgi ve anlayış	Marmara	26	4,0769	1,32433	398	,557	,764	Yok
	Karadeniz	100	4,3100	,87265				
	Doğu Anadolu	74	4,3649	,85327				
	Güneydoğu	20	4,2500	1,01955				
	Akdeniz	44	4,2273	,91152				
	İç Anadolu	65	4,2154	,87486				
	Ege	70	4,3857	,90558				
İletişim	Marmara	26	4,2115	1,20974	398	,849	,533	Yok
	Karadeniz	100	4,3650	,73805				
	Doğu Anadolu	74	4,2973	,76713				
	Güneydoğu	20	4,4750	,59549				
	Akdeniz	44	4,1932	,83677				
	İç Anadolu	65	4,3615	,78813				
	Ege	70	4,4714	,69097				
Algılanan Fiziksel okuryazarlık	Marmara	26	4,1923	1,10423	398	,396	,882	Yok
	Karadeniz	100	4,3589	,64805				
	Doğu Anadolu	74	4,3063	,65871				
	Güneydoğu	20	4,3611	,58781				
	Akdeniz	44	4,2525	,63280				
	İç Anadolu	65	4,3897	,58930				
	Ege	70	4,3413	,74914				

Tablo 4.3 incelendiğinde, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin Fiziksel Okuryazarlık Ölçeği alt boyut puanlarının görev yapılan bölgelere göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir.

Kendine Güven alt boyutu açısından, marmara bölgesindeki öğretmenlerin puan ortalaması (Ort. = 4,31) ile karadeniz bölgesindeki öğretmenlerin puan ortalaması (Ort. = 4,42), doğu anadolu bölgesindeki öğretmenlerin puan ortalaması (Ort. = 4,39), güneydoğu Anadolu bölgesindeki öğretmenlerin puan ortalaması (Ort. = 4,45), akdeniz bölgesindeki öğretmenlerin puan ortalaması (Ort. = 4,42), iç Anadolu bölgesindeki öğretmenlerin puan ortalaması (Ort. = 4,55), ege bölgesindeki öğretmenlerin puan ortalaması (Ort. = 4,29) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($F(398) = ,811$; $p > .05$). Bu sonuç, öğretmenlerin kendine güven düzeylerinin görev yapılan bölgelere göre anlamlı biçimde değişmediğini göstermektedir.

Bilgi ve anlayış alt boyutu açısından, marmara bölgesindeki öğretmenlerin puan ortalaması (Ort. = 4,08) ile karadeniz bölgesindeki öğretmenlerin puan ortalaması (Ort. = 4,31), doğu anadolu bölgesindeki öğretmenlerin puan ortalaması (Ort. = 4,36), güneydoğu Anadolu bölgesindeki öğretmenlerin puan ortalaması (Ort. = 4,25), akdeniz bölgesindeki öğretmenlerin puan ortalaması (Ort. = 4,23), iç Anadolu bölgesindeki öğretmenlerin puan ortalaması (Ort. = 4,22), ege bölgesindeki öğretmenlerin puan ortalaması (Ort. = 4,39) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($F(398) = ,557$; $p > .05$). Bu sonuç, öğretmenlerin bilgi ve anlayış düzeylerinin görev yapılan bölgelere göre anlamlı biçimde değişmediğini göstermektedir.

İletişim alt boyutu açısından, marmara bölgesindeki öğretmenlerin puan ortalaması (Ort. = 4,21) ile karadeniz bölgesindeki öğretmenlerin puan ortalaması (Ort. = 4,36), doğu anadolu bölgesindeki öğretmenlerin puan ortalaması (Ort. = 4,30), güneydoğu Anadolu bölgesindeki öğretmenlerin puan ortalaması (Ort. = 4,47), akdeniz bölgesindeki öğretmenlerin puan ortalaması (Ort. = 4,19), iç Anadolu bölgesindeki öğretmenlerin puan ortalaması (Ort. = 4,36), ege bölgesindeki öğretmenlerin puan ortalaması (Ort. = 4,47) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($F(398) = ,849$; $p > .05$). Bu sonuç, öğretmenlerin

iletişim düzeylerinin görev yapılan bölgelere göre anlamlı biçimde değişmediğini göstermektedir.

Fiziksel Okuryazarlık düzeyleri açısından, marmara bölgesindeki öğretmenlerin puan ortalaması (Ort. = 4,19) ile karadeniz bölgesindeki öğretmenlerin puan ortalaması (Ort. = 4,36), doğu anadolu bölgesindeki öğretmenlerin puan ortalaması (Ort. = 4,31), güneydoğu Anadolu bölgesindeki öğretmenlerin puan ortalaması (Ort. = 4,36), akdeniz bölgesindeki öğretmenlerin puan ortalaması (Ort. = 4,25), iç Anadolu bölgesindeki öğretmenlerin puan ortalaması (Ort. = 4,39), ege bölgesindeki öğretmenlerin puan ortalaması (Ort. = 4,34) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($F(398) = ,396$; $p > .05$). Bu sonuç, öğretmenlerin Fiziksel Okuryazarlık düzeylerinin görev yapılan bölgelere göre anlamlı biçimde değişmediğini göstermektedir.

Araştırma sorusu: “Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Fiziksel Okuryazarlık düzeyleri yaş ve görev süresi durumları değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?”

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Fiziksel Okuryazarlık düzeylerinin yaş ve görev süresi durumları değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşma durumu analiz edilerek tablo 4.4’ de sunulmuştur.

Tablo 4.4

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Fiziksel Okuryazarlık Ölçek Alt Boyut Puanlarının Yaş ve Görev Süresi Durumları Değişkeni Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

		Kendine güven	Bilgi ve anlayış	İletişim	Algılanan fiziksel okuryazarlık ölçeği
Yaş	r	-0,102	-0,013	-0,001	-0,041
	p	0,041*	0,800	0,990	0,411
Görev Süresi	r	-0,066	0,011	0,009	-0,012
	p	0,189	0,828	0,860	0,810
Spor yaşı	r	0,058	0,140	0,082	0,125
	p	0,250	0,005*	0,102	0,012*

r: Pearson korelasyon katsayısı, *: $p < 0,05$

Tablo 4.4 de Beden eğitimi öğretmenlerinin yaş değişkeni ile fiziksel okuryazarlık ölçeği alt boyut puanları arasındaki ilişkiler incelendiğinde, yalnızca kendine güven boyutunda negatif

yönde ve zayıf bir ilişki bulunmuştur ($r=-0,102$; $p<0,05$). Bu durum, yaş ilerledikçe öğretmenlerin kendine güven düzeylerinde sınırlı bir azalma eğilimi olduğunu göstermektedir. Öte yandan, görev süresi değişkeni ile ölçeğin tüm alt boyutları ve genel puanı arasında anlamlı bir ilişki olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$). Bununla birlikte, spor yaşı değişkeni ile ölçeğin genel puanı ve özellikle bilgi ve anlayış boyutu arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler bulunmuştur ($p<0,05$). Bu sonuç, spor geçmişi daha uzun olan öğretmenlerin algılanan fiziksel okuryazarlık düzeylerinin ve bilgi-anlayış boyutundaki yeterliklerinin daha yüksek olduğunu ortaya koymaktadır.

Araştırma sorusu: “Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Fiziksel Okuryazarlık düzeyleri şu anki aktif sporculuk durumları değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?”

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Fiziksel Okuryazarlık düzeylerinin şu anki aktif sporculuk durumları değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşma durumu analiz edilerek tablo 4.5’ de sunulmuştur.

Tablo 4.5

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Fiziksel Okuryazarlık Ölçek Alt Boyut Puanlarının Şu Anki Aktif Sporculuk Durumları Değişkeni T Testi Sonuçları

Fiziksel Okuryazarlık Ölçeği	Spor Yapma Durumu	N	Ort.	Ss	Sd	T	P	Anlamlı Farklılık
Kendine Güven	Evet	202	4,5272	,74513	397	3,284	,001	Evet*
	Hayır	197	4,2817	,74783				
Bilgi ve Anlayış	Evet	202	4,5297	,82354	397	5,445	,000	Evet*
	Hayır	197	4,0457	,94919				
İletişim	Evet	202	4,4752	,78346	397	3,337	,001	Evet*
	Hayır	197	4,2157	,76958				
Algılanan Fiziksel okuryazarlık	Evet	202	4,4983	,67036	397	5,130	,000	Evet*
	Hayır	197	4,1545	,66812				

Tablo 4.5 incelendiğinde, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin Fiziksel Okuryazarlık Ölçeği alt boyut puanlarının şu anki aktif sporculuk durumlarına göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir.

Ölçeğin Kendine Güven alt boyutu açısından, aktif sporculuk yapan öğretmenlerin puan ortalaması (Ort. = 4,53) ile aktif sporculuk yapmayan öğretmenlerin puan ortalaması (Ort. = 4,28) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($t(397) = 3,284$; $p < .01$). Bu bulgu, aktif sporculuk yapan öğretmenlerin fiziksel okuryazarlıkta kendine güven düzeylerinin, spor yapmayan öğretmenlere göre anlamlı biçimde daha yüksek olduğunu göstermektedir.

Bilgi ve Anlayış alt boyutu incelendiğinde, aktif sporculuk yapan öğretmenlerin puan ortalaması (Ort. = 4,53) ile spor yapmayan öğretmenlerin puan ortalaması (Ort. = 4,05) arasında istatistiksel olarak çok anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($t(397) = 5,445$; $p < .001$). Bu sonuç, aktif olarak spor yapan öğretmenlerin bilgi ve anlayış düzeylerinin, spor yapmayanlara göre anlamlı ölçüde daha yüksek olduğunu ortaya koymaktadır.

İletişim alt boyutunda ise aktif sporculuk yapan öğretmenlerin puan ortalaması (Ort. = 4,48) ile spor yapmayan öğretmenlerin puan ortalaması (Ort. = 4,22) arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($t(397) = 3,337$; $p < .01$). Bu bulgu, aktif sporculuk yapan öğretmenlerin iletişim becerilerinin de spor yapmayan meslektaşlarına göre istatistiksel olarak daha yüksek olduğunu göstermektedir.

Algılanan fiziksel okuryazarlık ölçeğinde ise aktif sporculuk yapan öğretmenlerin puan ortalaması (Ort. = 4,50) ile spor yapmayan öğretmenlerin puan ortalaması (Ort. = 4,15) arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($t(397) = 5,130$; $p < .001$). Bu bulgu, aktif sporculuk yapan öğretmenlerin algılanan fiziksel okuryazarlık spor yapmayan meslektaşlarına göre istatistiksel olarak daha yüksek olduğunu göstermektedir.

4.1.2. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

(Soru 1.2.) Beden eğitimi öğretmeni adaylarının fiziksel okuryazarlık konusundaki algıları nelerdir, algılanan fiziksel okuryazarlık düzeyleri; cinsiyet, sınıf düzeyi ve spor yapma durumuna göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

Tablo 4.6

Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Algılanan Fiziksel Okuryazarlık Ölçeği Puan Ortalamaları

Madde / Alt Boyut	Aday Ortalaması
KG1 (Kendilik hissi/Kendine Güven)	4,13
KG2	4,08
KG3	3,98
KG4	3,77
BA5 (Bilgi/Anlayış)	3,96
BA6	3,91
BA7	4,09
İ8 (İletişim)	4,01
İ9	3,99
KG_or (Kendilik hissi/Kendine Güven)	4,03
BA_or (Bilgi/Anlayış)	3,9653
İ_or (İletişim)	4,0013
Algılanan Fiziksel okuryazarlık Ölçeği	3,9911

Tablo 4.6’da Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmen adaylarının Algılanan Fiziksel okuryazarlık Ölçeği puan ortalamaları incelendiğinde, tüm alt boyutlarda orta-yüksek düzeyde değerler elde edilmiştir. Kendine Güven Boyutu ortalaması 4,03 olup, öğretmen adaylarının fiziksel aktivite ve beden eğitimi bağlamında kendine güven düzeylerinin olumlu olduğunu göstermektedir. Bilgi ve Anlayış Boyutu 3,97 ortalama ile benzer bir eğilim sergilemiş, adayların hareketin anlamı, faydaları ve bilgi boyutuna ilişkin yeterli algıya sahip olduklarını ortaya koymuştur. İletişim Boyutu ise 4,00 ortalama ile en yüksek değerlerden birini göstermektedir. Ölçeğin genel ortalaması 3,99’dur. Bu bulgular, beden eğitimi öğretmen adaylarının algılanan beden okuryazarlık düzeylerinin genel olarak yüksek olduğunu, ancak alt boyutlar arasında özellikle kendine güven ve iletişim puanlarının bilgi ve anlayış boyutuna kıyasla bir miktar daha öne çıktığını göstermektedir.

Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Fiziksel Okuryazarlık düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşma durumu analiz edilerek tablo 4.5’ de sunulmuştur.

Tablo 4.7

Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Fiziksel Okuryazarlık Ölçek Alt Boyut Puanlarının Cinsiyet Değişkeni T Testi Sonuçları

	Cinsiyet	n	Ort.	Ss	Sd	t	p	Anlamlı Farklılık
Kendine güven	Kadın	151	4,0563	,64690	373	,559	,576	Yok
	Erkek	224	4,0112	,91505				
Bilgi ve anlayış	Kadın	151	3,9603	,90097		-,087	,931	Yok
	Erkek	224	3,9688	,94414				
İletişim	Kadın	151	4,1854	,78870		3,276	,001	Kadın*
	Erkek	224	3,8772	1,02955				
Fiziksel Okuryazarlık ölçeği	Kadın	151	4,0559	,58667		1,497	,135	Yok
	Erkek	224	3,9474	,81636				

Tablo 4.7 incelendiğinde, Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Fiziksel Okuryazarlık ölçeği alt boyut puanlarının cinsiyet değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığı araştırılmıştır.

Ölçeğin Kendine Güven alt boyutu incelendiğinde, kadın öğrencilerin puan ortalaması (Ort. = 4,0563) ile erkek öğrencilerin puan ortalaması (Ort. = 4,0112) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($t(373) = ,559$; $p > .05$). Bu sonuç, öğrencilerin kendine güven düzeylerinin cinsiyetten bağımsız olduğunu göstermektedir.

Bilgi ve Anlayış alt boyutuna bakıldığında ise, kadın öğrencilerin puan ortalaması (Ort. = 3,9603) ve erkek öğrencilerin puan ortalaması (Ort. = 3,9688) arasında da istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($t(373) = -,087$; $p > .05$). Bu durum, fiziksel okuryazarlık kapsamındaki bilgi ve anlayış düzeylerinin cinsiyete göre değişmediğini ortaya koymaktadır.

Ancak, İletişim alt boyutu incelendiğinde, kadın öğrencilerin puan ortalamasının (Ort. = 4,1854) erkek öğrencilerin puan ortalamasından (Ort. = 3,8897) istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu tespit edilmiştir ($t(373) = 3,276$; $p < .01$). Bu bulguya göre, Beden eğitimi öğretmen adaylarının fiziksel okuryazarlık bağlamındaki iletişim becerilerinin kadın öğrenciler lehine anlamlı bir şekilde farklılaştığı söylenebilir. Yani, kadın öğrencilerin iletişim becerilerini erkek öğrencilere göre daha yüksek algıladıkları

görülmüştür.

Fiziksel okuryazarlık ölçeğine bakıldığında ise, kadın öğrencilerin puan ortalaması (Ort. = 4,0559) ve erkek öğrencilerin puan ortalaması (Ort. = 3,9474) arasında da istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($t(373) = 1,497$; $p > .05$). Bu durum, fiziksel okuryazarlık düzeylerinin cinsiyete göre değişmediğini ortaya koymaktadır.

Araştırma sorusu: “Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Fiziksel Okuryazarlık düzeyleri şu anki aktif sporculuk durumları değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?”

Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Fiziksel Okuryazarlık düzeylerinin şu anki aktif sporculuk durumları değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşma durumu analiz edilerek tablo 4.18’ de sunulmuştur.

Tablo 4.8

Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Fiziksel Okuryazarlık Ölçek Alt Boyut Puanlarının Şu Anki Aktif Sporculuk Durumları Değişkeni T Testi Sonuçları.

	Spor yapma durumu	n	Ort.	Ss	Sd	t	p	Anlamlı Farklılık
Kendine güven	Evet	221	4,1380	,84219	373	3,121	,002	Evet*
	Hayır	154	3,8734	,75529				
Bilgi ve anlayış	Evet	221	4,1765	,89979		5,493	,001	Evet*
	Hayır	154	3,6623	,87985				
İletişim	Evet	221	4,0317	,98576		,740	,460	Yok
	Hayır	154	3,9578	,90017				
Fiziksel Okuryazarlık Ölçeği	Evet	221	4,1051	,77087		3,663	,001	Evet*
	Hayır	154	3,8276	,64464				

Tablo 4.8 incelendiğinde, Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Fiziksel Okuryazarlık ölçeği alt boyut puanlarının şu anki aktif sporculuk durumlarına göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir.

Ölçeğin Kendine Güven alt boyutu açısından, aktif sporculuk yapan öğrencilerin puan ortalaması (Ort. = 4,1380) ile aktif sporculuk yapmayan öğrencilerin puan ortalaması (Ort. = 3,8734) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($t(373) = 3,121$; $p < .01$). Bu bulgu, aktif sporculuk yapan öğrencilerin fiziksel okuryazarlıkta kendine güven

düzeylerinin, aktif sporculuk yapmayan öğrencilere göre anlamlı derecede daha yüksek olduğunu göstermektedir.

Bilgi ve Anlayış alt boyutuna bakıldığında ise, aktif sporculuk yapan öğrencilerin puan ortalaması (Ort. = 4,1765) ve aktif sporculuk yapmayan öğrencilerin puan ortalaması (Ort. = 3,6623) arasında istatistiksel olarak çok anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($t(373) = 5,493$; $p < .001$). Bu sonuç, aktif sporculuk yapan öğrencilerin bilgi ve anlayış düzeylerinin de aktif sporculuk yapmayan öğrencilere göre anlamlı ölçüde daha yüksek olduğunu ortaya koymaktadır.

Ancak, İletişim alt boyutu incelendiğinde, aktif sporculuk yapan öğrencilerin puan ortalaması (Ort. = 4,0317) ile aktif sporculuk yapmayan öğrencilerin puan ortalaması (Ort. = 3,9675) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($t(373) = ,740$; $p > .05$). Bu durum, öğrencilerin iletişim becerileri açısından aktif sporculuk durumlarının bir farklılık yaratmadığını göstermektedir.

Fiziksel okuryazarlık ölçeğine bakıldığında ise, aktif sporculuk yapan öğrencilerin puan ortalaması (Ort. = 4,1051) ve aktif sporculuk yapmayan öğrencilerin puan ortalaması (Ort. = 3,8276) arasında istatistiksel olarak çok anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($t(373) = 3,663$; $p < .001$). Bu sonuç, aktif sporculuk yapan öğrencilerin fiziksel okuryazarlık düzeylerinin de aktif sporculuk yapmayan öğrencilere göre anlamlı ölçüde daha yüksek olduğunu ortaya koymaktadır.

Tablo 4.9

Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Fiziksel Okuryazarlık Ölçek Alt Boyut Puanlarının sınıf Durumları Değişkeni ANOVA Testi Sonuçları

	Sınıf	n	Ort.	Ss	Sd	F	p	Anlamlı Farklılık
Kendine güven	1.sınıf	62	4,0081	,82726	374	,029	,993	Yok
	2.sınıf	85	4,0235	,96333				
	3.sınıf	125	4,0440	,68983				
	4.sınıf	103	4,0291	,83380				
Bilgi ve anlayış	1.sınıf	62	4,2742	,96103		4,882	,002*	1.sınıf*
	2.sınıf	85	4,0471	1,02244				
	3.sınıf	125	3,7520	,81968				

	4.sınıf	103	3,9709	,89065			
	1.sınıf	62	3,9274	1,00754			
İletişim	2.sınıf	85	3,8647	1,11106	1,137	,334	Yok
	3.sınıf	125	4,0680	,77601			
	4.sınıf	103	4,0777	,96446			
Fiziksel	1.sınıf	62	4,0502	,76840			
Okuryazarlık Ölçeği	2.sınıf	85	3,9673	,89463	,235	,872	Yok
	3.sınıf	125	3,9644	,58533			
	4.sınıf	103	4,0076	,73559			

Tablo 4.9 incelendiğinde, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin Fiziksel Okuryazarlık ölçeği alt boyut puanlarının sınıf durumlarına göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir.

Ölçeğin Kendine Güven alt boyutu açısından, 1.sınıftaki öğrencilerin puan ortalaması (Ort. = 4,0081), 2.sınıftaki öğrencilerin puan ortalaması (Ort. = 4,0235), 3.sınıftaki öğrencilerin puan ortalaması (Ort. = 4,0440) ve 4.sınıftaki öğrencilerin puan ortalaması (Ort. = 4,0291) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($F(374) = ,029$; $p > .05$). Bu durum, öğrencilerin kendine Güven becerileri açısından sınıf durumlarının bir farklılık yaratmadığını göstermektedir.

Bilgi ve Anlayış alt boyutuna bakıldığında ise, 1.sınıftaki öğrencilerin puan ortalaması (Ort. = 4,2742), 2.sınıftaki öğrencilerin puan ortalaması (Ort. = 4,0471), 3.sınıftaki öğrencilerin puan ortalaması (Ort. = 3,7520) ve 4.sınıftaki öğrencilerin puan ortalaması (Ort. = 3,9709) arasında istatistiksel olarak çok anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($F(374) = 4,882$; $p < .001$). Bu sonuç, 1.sınıftaki öğrencilerin bilgi ve anlayış düzeylerinin de 3.sınıftaki öğrencilere göre anlamlı ölçüde daha yüksek olduğunu ortaya koymaktadır.

İletişim alt boyutu incelendiğinde, 1.sınıftaki öğrencilerin puan ortalaması (Ort. = 3,9274), 2.sınıftaki öğrencilerin puan ortalaması (Ort. = 3,8647), 3.sınıftaki öğrencilerin puan ortalaması (Ort. = 4,0680) ve 4.sınıftaki öğrencilerin puan ortalaması (Ort. = 4,0777) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($F(374) = 1,137$; $p > .05$). Bu durum, öğrencilerin iletişim becerileri açısından sınıf durumlarının bir farklılık yaratmadığını göstermektedir.

Fiziksel okuryazarlık ölçeğine bakıldığında ise, 1.sınıftaki öğrencilerin puan ortalaması (Ort. = 4,0502), 2.sınıftaki öğrencilerin puan ortalaması (Ort. = 3,9673), 3.sınıftaki öğrencilerin puan ortalaması (Ort. = 3,9644) ve 4.sınıftaki öğrencilerin puan ortalaması (Ort. = 4,0076) arasında istatistiksel olarak çok anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($F(374) = ,235$; $p < .001$). Bu sonuç, Fiziksel okuryazarlık ölçeği açısından sınıf durumlarının bir farklılık yaratmadığını göstermektedir.

4.1.3. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

(Soru 1.3.) Spor bilimleri fakültelerinde görev yapan akademisyenlerin fiziksel okuryazarlık hakkındaki görüşleri nelerdir?

Spor Bilimleri Akademisyenlerinin Fiziksel Okuryazarlık Konusundaki Görüşlerinin Değerlendirilmesi

Bu bölümde, spor bilimleri fakültelerinde görev yapan 18 akademisyenin fiziksel okuryazarlık (FO) kavramına ilişkin görüşleri, sekiz açık uçlu sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmış ve her bir soruya özel olarak analiz edilmiştir. Elde edilen nitel veriler, Braun ve Clarke'ın (2006) tematik analiz yöntemi doğrultusunda çözümlenmiş; her görüşme sorusu için ayrı tema ve temalar belirlenmiş, bu temalara bağlı olarak anlamlı kodlar oluşturulmuştur. Kodlama ve analiz süreci, verinin sistematik biçimde işlenmesini sağlamak amacıyla MAXQDA 2022 nitel veri analiz programı aracılığıyla yürütülmüştür.

Veri güvenilirliğini artırmak amacıyla kodlama işlemi iki bağımsız araştırmacı tarafından gerçekleştirilmiş ve görüş birliği oranı doğrultusunda gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Akademisyenlerin verdiği yanıtlar, fiziksel okuryazarlığın öğretmen yeterlikleri, öğretim programları, bireysel gelişim ve eğitim politikaları gibi çok boyutlu alanlarda nasıl konumlandığını ortaya koymakta; kavramın sadece kuramsal değil aynı zamanda pedagojik ve pratik bir yön taşıdığını göstermektedir. Aşağıda, her bir görüşme sorusuna ilişkin tematik çözümler sunulmaktadır

Tablo 4.10

Spor Bilimleri Akademisyenlerinin Fiziksel Okuryazarlık Konusundaki Görüşlerinin Değerlendirilmesi Temaları, Kodları ve Frekansları

Spor Bilimleri Akademisyenlerinin Fiziksel Okuryazarlık Konusundaki Görüşleri	Soru	Ana tema	Kod-Frekans
	1 Fiziksel okuryazarlık kavramını nasıl tanımlarsınız?	Fiziksel okuryazarlık kavramının tanımı	Yaşam Boyu Katılım Odaklı Tanım (f=10)
			Bilinçli Farkındalık Tanımı(f=19)
			Temel Becerilerle İlişkili Tanım(f=5)
			Hareket Temelli Tanım(f=4)
			Beden Farkındalığı Tanımı(f=3)
			Gelişimsel Perspektif Tanımı(f=3)
			Kavramsal Tanım(f=3)
			Psikososyal Bileşen Vurgulu Tanım(f=3)
2 Fiziksel okuryazarlığın beden eğitimi ve spor bilimleri açısından önemi nedir?	2 Fiziksel okuryazarlığın beden eğitimi ve spor bilimleri açısından önemi nedir?	Fiziksel Okuryazarlığın Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Açısından Önemi	Aktif ve Hareketli Yaşam Bilinci (f=6)
			Sportif ve Eğitsel Amaçlara Katkı (f=6)
			Sağlıklı Yaşam Bilinci Kazanma (f=5)
			Toplumsal Katkı (f=5)
			Sportif ve Eğitsel Amaçlara Katkı (f=6)
			Sportif Bilgi Edinmeye Katkı (f=4)
			Sporun Amaç ve Gerekçelerinin Farkında Olma (f=3)
			Spor Yapma Bilincine Katkı (f=3)
			Yaşam Boyu Spor Bilinci (f=2)
			Bilişsel, Duyuşsal ve Fiziksel Gelişime Katkı (f=2)
			Psikomotor Alan Vurgusu (f=2)
			Spora Yönelim Bilinci (f=2)
			Disiplinler Arası İşbirliğine Katkı (f=1)
			Eleştirel Düşünme ve Karar Verme Becerilerinin Gelişimi (f=1)
			Kapsayıcılık ve Katılımın Artırılması (n=1)
3. Sizce fiziksel okuryazarlık bireyin yaşam boyu fiziksel aktiviteye katılımını nasıl etkiler?	3. Sizce fiziksel okuryazarlık bireyin yaşam boyu fiziksel aktiviteye katılımını nasıl etkiler?	Fiziksel Okuryazarlığın Bireyin Yaşam Boyu Fiziksel Aktiviteye Katılımına Etkileri	Gerekli Bilgi, Anlayış ve Farkındalık Kazanma (f=9)
			Fiziksel Aktiviteye Katılım Bilinci (f=8)
			Bilişsel, Duyuşsal ve Fiziksel Gelişime Etkileri (f=7)
			Sağlıklı Yaşam Bilinci Edinme (f=7)
			Spora Yönelim Bilinci (f=4)
			Beden Farkındalığı (f=1)
4. Millî Eğitim Bakanlığı'nın beden eğitimi ve spor dersi müfredatlarına fiziksel okuryazarlık	4. Millî Eğitim Bakanlığı'nın beden eğitimi ve spor dersi müfredatlarına fiziksel okuryazarlık	Fiziksel Okuryazarlık Programının MEB Müfredatına Katkısı	Kapsamlı ve Amaç Odaklı Eğitim Müfredatı (f=8)
			Bütünsel Gelişim ve Yaşam Boyu Aktivite Bilinci (f=6)
			Hareketsiz Yaşamla Mücadele ve Farkındalık (f=6)
			Beden Farkındalığı (f=4)
			Olumlu Yaklaşım (f=3)
			Sağlıklı ve Aktif Yaşam Bilinci (f=2)

kavramının dâhil edilmesi nasıl bir katkı sağlar? Hangi düzeylerde ve nasıl dâhil edilmesini önerirsiniz?	Fiziksel okuryazarlık kavramının MEB beden eğitimi dersi müfredatına dahil edilmesi	Temel Beceri Gelişimine Etkileri (f=1)		
		Fiziksel Okuryazarlık Bileşenlerinin Entegrasyonu (f=1)		
		Kademeli Uygulama (f=11)		
		Oyun Temelli Yaklaşımlar (f=4)		
		Öğretmen ve Adayların Bilinçlendirilmesi (f=2)		
		İçerik Önerisi (f=1)		
		Temel Beceriler Kazanma (f=1)		
		Bireysel ve Toplumsal Katkı (f=1)		
		Ders Olarak Okutulma (f=1)		
5 Fiziksel okuryazarlığın Spor Bilimleri Fakültelerinin öğretim programlarına dâhil edilmesi hakkında görüşleriniz nelerdir? Hangi derslerde veya hangi yollarla dâhil edilmesi etkili olur? Bu eksikliğin öğretmen adaylarının mesleki yeterlikleri üzerinde nasıl bir etkisi olabilir?	Fiziksel Okuryazarlık Programının Spor Bilimleri Fakültelerinin öğretim programlarına dâhil edilmesi	Gereklilik ve Önem Vurgusu (f=13)		
		Mevcut Derslerin İçine Entegrasyon (f=8)		
		Seçmeli Ders Olarak Konulması (f=6)		
		Tüm Bölümlerde Ders İçeriklerine Dahil Edilmesi (f=5)		
		Çok Yönlü Gelişime Katkı (f=3)		
		Zorunlu Ders Olarak Konulması (f=2)		
		Multidisipliner Alanlarla İş birliği (f=2)		
		Staj ve Uygulama Dersi Olarak Konulması (f=1)		
		Olumsuz Yaklaşım (f=1)		
	Fiziksel Okuryazarlığın Öğretmen Adaylarının Mesleki Yeterliliklerine Etkisi	Adayların Fiziksel, Bilişsel ve Duyuşsal Donanımına Etkileri (f=5)		
		Kalıcı ve Anlamlı Öğrenme Etkisi (f=4)		
		Rehberlik ve Yönlendirmeye Etkileri (f=2)		
		Sağlık Bilincine Etkileri (f=2)		
		Motivasyonel Etkiler (f=2)		
		Kapsayıcılık Üzerine Etkileri (f=1)		
		Değişim Üzerindeki Etkileri (f=1)		
		Bakış Açısına Etkileri (f=1)		
		6 Fiziksel okuryazarlık konusunda beden eğitimi öğretmen adaylarına yönelik bir eğitim programı tasarlanırsa, bu programın içeriğinde neler olmalı?	Fiziksel Okuryazarlık Programının İçeriği	Kapsayıcı Beden Eğitimi Yaklaşımları(f=11)
				Teorik ve Uygulamalı İçerik (f=11)
Değerlendirme ve İzleme(f=7)				
Uygulama ve Saha Çalışmaları(f=6)				
Fiziksel Okuryazarlığın Temelleri ve Tanımı(f=5)				
Gelişimsel Motor Öğrenme ve Fiziksel Okuryazarlık(f=5)				
Teknoloji ve Fiziksel Okuryazarlık(f=4)				
Fiziksel Aktivite ve Sağlık Bilgisi(f=4)				
Yaşam Boyu Fiziksel Aktivite ve Sağlıkla İlişkisi(f=2)				
Psiko-sosyal Boyut(f=2)				
Etik ve Profesyonel Gelişim(f=2)				
Fiziksel Okuryazarlık Pedagojisi(f=1)				
Mesleki Gelişim Bilinci(f=12)				

	7 Sizce bu programın öğretmen yeterliliklerine katkısı ne olur?	Fiziksel Okuryazarlık Programının Öğretmen Yeterliliklerine Katkısı	Pedagojik Yeterlik(f=7)
			Kapsayıcılık ve Farklılaştırılmış Öğretim Becerileri(f=6)
			Öğretmen Rolünde Dönüşüm(f=3)
			Alan Bilgisi ve Disiplinler Arası Yaklaşım(f=3)
			Ölçme ve Değerlendirme Yetkinliği(f=2)
			Toplum Sağlığı Bilinci(f=2)
			Öğrenme-Öğretme Süreci Yeterlikleri(f=1)
	8 Böyle bir programın uygulanabilirliği açısından ne tür zorluklar ya da fırsatlar görüyorsunuz?	Fiziksel okuryazarlık Programının Uygulanabilirliği Açısından Zorluklar	Müfredat Yoğunluğu ve Zaman Kısıtlılığı (f=10)
			Altyapı Yetersizlikleri (f=7)
			Kavramın Yeni Olması (f=6)
			Öğretim Üyesi Yeterliliği (f=4)
			Değerlendirme ve Ölçme Standartları (f=3)
			Paydaşların Direnci (f=3)
			Finansal Kaynaklar (f=1)
		Fiziksel okuryazarlık Programının Uygulanabilirliği Açısından Fırsatlar	Artan Toplumsal Farkındalık (f=7)
			Eğitim Sistemindeki Gelişmeler (f=5)
			Teknolojik Gelişmeler (f=3)
			Uluslararası Örnekler ve İş birlikleri (f=2)
			Akademik Araştırma ve Geliştirme (f=1)
			Müfredat Gelişimine Uygunluk (f=1)
			İstihdama Katkı (f=1)

Tablo 4.10’da Fiziksel Okuryazarlık Kavramının Tanımı teması; akademisyenlerin fiziksel okuryazarlığı nasıl kavramsallaştırdığını ve bu tanımlarda hangi yönleri vurguladıklarını ele almaktadır. Akademisyenler tarafından öne çıkarılan tanımlayıcı yönler arasında Yaşam Boyu Katılım Odaklı Tanım, Bilinçli Farkındalık Tanımı, Temel Becerilerle İlişkili Tanım, Hareket Temelli Tanım, Beden Farkındalığı Tanımı, Gelişimsel Perspektif Tanımı, Kavramsal Tanım ve Psikososyal Bileşen Vurgulu Tanım yer almaktadır. Fiziksel Okuryazarlığın Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Açısından Önemi teması; bu kavramın alan yazınındaki eğitsel, toplumsal ve gelişimsel katkılarını kapsamaktadır. Akademisyenler bu önemi Aktif ve Hareketli Yaşam Bilinci, Sportif ve Eğitsel Amaçlara Katkı, Sağlıklı Yaşam Bilinci Kazanma, Toplumsal Katkı, Sportif Bilgi Edinmeye Katkı, Sporun Amaç ve Gerekçelerinin Farkında Olma, Spor Yapma Bilincine Katkı, Yaşam Boyu Spor Bilinci, Bilişsel, Duyuşsal ve Fiziksel Gelişime Katkı, Psikomotor Alan Vurgusu, Spora Yönelim Bilinci, Disiplinler Arası İşbirliğine Katkı, Eleştirel Düşünme ve Karar Verme Becerilerinin Gelişimi ve Kapsayıcılık ve Katılımın Artırılması gibi kodlarla açıklamıştır. **Fiziksel**

Okuryazarlığın Bireyin Yaşam Boyu Fiziksel Aktiviteye Katılımına Etkileri teması; fiziksel okuryazarlığın birey üzerindeki uzun vadeli etkilerine odaklanmaktadır. Görüşler çerçevesinde öne çıkan kodlar Gerekli Bilgi, Anlayış ve Farkındalık Kazanma, Fiziksel Aktiviteye Katılım Bilinci, Bilişsel, Duyuşsal ve Fiziksel Gelişime Etkileri, Sağlıklı Yaşam Bilinci Edinme, Spora Yönelim Bilinci ve Beden Farkındalığı şeklindedir. *Fiziksel Okuryazarlık Programının MEB Müfredatına Katkısı teması*; mevcut öğretim programlarına FO'nun nasıl katkı sağlayabileceği üzerine kurgulanmıştır. Akademisyenlerin önerdiği katkılar Kapsamlı ve Amaç Odaklı Eğitim Müfredatı, Bütünsel Gelişim ve Yaşam Boyu Aktivite Bilinci, Hareketsiz Yaşamla Mücadele ve Farkındalık, Beden Farkındalığı, Olumlu Yaklaşım, Sağlıklı ve Aktif Yaşam Bilinci, Temel Beceri Gelişimine Etkileri ve Fiziksel Okuryazarlık Bileşenlerinin Entegrasyonu kodlarıyla ifade edilmiştir. *Fiziksel Okuryazarlık Kavramının MEB Beden Eğitimi Dersi Müfredatına Dâhil Edilmesi teması*; uygulama düzeyi önerileri sunmaktadır. Kodlar arasında Kademeli Uygulama, Oyun Temelli Yaklaşımlar, Öğretmen ve Adayların Bilinçlendirilmesi, İçerik Önerisi, Temel Beceriler Kazanma, Bireysel ve Toplumsal Katkı ve Ders Olarak Okutulma yer almaktadır. *Fiziksel Okuryazarlık Programının Spor Bilimleri Fakültelerinin Öğretim Programlarına Dâhil Edilmesi teması*; üniversite düzeyindeki müfredata entegrasyon yollarını kapsamaktadır. Akademisyenlerin önerileri Gereklilik ve Önem Vurgusu, Mevcut Derslerin İçine Entegrasyon, Seçmeli Ders Olarak Konulması, Tüm Bölümlerde Ders İçeriklerine Dahil Edilmesi, Çok Yönlü Gelişime Katkı, Zorunlu Ders Olarak Konulması, Multidisipliner Alanlarla İşbirliği, Staj ve Uygulama Dersi Olarak Konulması ve Olumsuz Yaklaşım kodlarında ifadesini bulmuştur. *Fiziksel Okuryazarlığın Öğretmen Adaylarının Mesleki Yeterliliklerine Etkisi teması*; bireysel gelişim ve öğretmenlik yeterlikleri ekseninde yapılandırılmıştır. Görüşlerde öne çıkan kodlar Adayların Fiziksel, Bilişsel ve Duyuşsal Donanımına Etkileri, Kalıcı ve Anlamlı Öğrenme Etkisi, Rehberlik ve Yönlendirmeye Etkileri, Sağlık Bilincine Etkileri, Motivasyonel Etkiler, Kapsayıcılık Üzerine Etkileri, Değişim Üzerindeki Etkileri ve Bakış Açısına Etkileri şeklindedir. *Fiziksel Okuryazarlık Programının İçeriği teması*; programda yer alması önerilen modül ve tematik alanlara

odaklanmaktadır. Akademisyenler içerikte yer alması gereken başlıkları Kapsayıcı Beden Eğitimi Yaklaşımları, Teorik ve Uygulamalı İçerik, Değerlendirme ve İzleme, Uygulama ve Saha Çalışmaları, Fiziksel Okuryazarlığın Temelleri ve Tanımı, Gelişimsel Motor Öğrenme ve Fiziksel Okuryazarlık, Teknoloji ve Fiziksel Okuryazarlık, Fiziksel Aktivite ve Sağlık Bilgisi, Yaşam Boyu Fiziksel Aktivite ve Sağlıkla İlişkisi, Psiko-sosyal Boyut, Etik ve Profesyonel Gelişim ve Fiziksel Okuryazarlık Pedagojisi kodlarıyla ifade etmiştir. *Fiziksel Okuryazarlık Programının Öğretmen Yeterliliklerine Katkısı teması*; programın pedagojik yetkinlik kazandırma potansiyeline odaklanmaktadır. Görüşlerde belirtilen katkılar Mesleki Gelişim Bilinci, Pedagojik Yeterlik, Kapsayıcılık ve Farklılaştırılmış Öğretim Becerileri, Öğretmen Rolünde Dönüşüm, Alan Bilgisi ve Disiplinler Arası Yaklaşım, Ölçme ve Değerlendirme Yetkinliği, Toplum Sağlığı Bilinci ve Öğrenme-Öğretme Süreci Yeterlikleri kodlarıyla yansıtılmıştır. *Fiziksel Okuryazarlık Programının Uygulanabilirliği Açısından Zorluklar teması*; programın sahaya aktarımında karşılaşılabilecek engellere odaklanmaktadır. Belirlenen engeller Müfredat Yoğunluğu ve Zaman Kısıtlılığı, Altyapı Yetersizlikleri, Kavramın Yeni Olması, Öğretim Üyesi Yeterliliği, Değerlendirme ve Ölçme Standartları, Paydaşların Direnci ve Finansal Kaynaklar şeklindedir. *Fiziksel Okuryazarlık Programının Uygulanabilirliği Açısından Fırsatlar teması* ise süreci kolaylaştırabilecek olumlu koşulları içermektedir. Görüşlerde öne çıkan fırsat odaklı kodlar Artan Toplumsal Farkındalık, Eğitim Sistemindeki Gelişmeler, Teknolojik Gelişmeler, Uluslararası Örnekler ve İşbirlikleri, Akademik Araştırma ve Geliştirme, Müfredat Gelişimine Uygunluk ve İstihdama Katkı olmuştur.

Şekil 4.1. Fiziksel okuryazarlık konulu akademik görüşlerin kelime yoğunluğu haritası

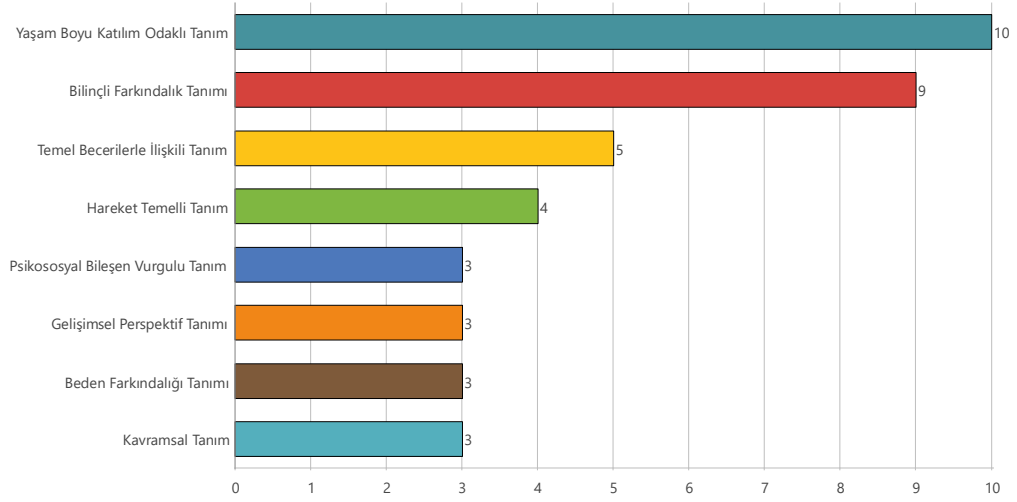
Şekil 4.11 kelime bulutu, fiziksel okuryazarlık konusunda 18 akademisyenden alınan görüşlerin tamamı üzerinden oluşturulmuştur. Görsel, nitel veri analizinde sık tekrar edilen kavramların görsel ağırlıklarını ortaya koymakta ve akademik söylemde öne çıkan tematik eğilimleri somutlaştırmaktadır. Görselde daha büyük puntolarla yer alan kelimeler, katılımcı ifadelerinde daha sık vurgulanan ve fiziksel okuryazarlığın kavramsal çerçevesinde merkezi rol oynayan unsurları temsil etmektedir.

Soru 1: Fiziksel okuryazarlık kavramını nasıl tanımlarsınız?

Tema: Fiziksel Okuryazarlık Kavramının Tanımı

Araştırmanın birinci sorusu “Fiziksel okuryazarlık kavramını nasıl tanımlarsınız?” ile ilgili spor bilimleri akademisyenlerinin "fiziksel okuryazarlık" kavramına ilişkin cevaplarında kavramı farklı boyutlarıyla tanımladıkları görülmektedir. Bu tanımlar, kavramın çeşitli bileşenlerini vurgulayan yaklaşımları içermektedir. Grafik 1'de, fiziksel okuryazarlık kavramının tanımları kodları ve bu tanımlara ait frekanslar sunulmuştur.

S-1 Fiziksel Okuryazarlık Kavramının Tanımı

Şekil 4.2. Fiziksel okuryazarlık kavramının tanımları kodları ve frekansları

Şekil 4.2’ de yer alan tanımlara ilişkin grafikte “Yaşam Boyu Katılım Odaklı Tanım (10 frekans), Bilinçli Farkındalık Tanımı (9 frekans), Temel Becerilerle İlişkili Tanım (5 frekans), Hareket Temelli Tanım (4 frekans), Psikososyal Bileşen Vurgulu Tanım (3 frekans), Gelişimsel Perspektif Tanımı (3 frekans), Beden Farkındalığı Tanımı (3 frekans), Kavramsal Tanım (3 frekans)” kodlarının ortaya çıktığı görülmektedir. Görüşmeye katılan akademisyenler, fiziksel okuryazarlık kavramının en çok "yaşam boyu katılım" ve "bilinçli farkındalık" boyutlarıyla ilişkilendirildiğini belirtmişlerdir. Diğer tanımlar ise kavramın farklı disiplinlerdeki yansımalarını göstermektedir. Konuyla ilgili olarak akademisyenlerin görüşleri, fiziksel okuryazarlığın çok boyutlu bir yapıya sahip olduğunu ve bu nedenle farklı perspektiflerle ele alınması gerektiğini ortaya koymaktadır.

Spor bilimleri alanında görev yapan akademisyenlerin fiziksel okuryazarlık kavramına ilişkin tanımlamaları ve bu tanımlamalara ait frekans dağılımları görselleştirilmiştir. Nitel veri analizi sonucunda elde edilen bulgular, katılımcıların fiziksel okuryazarlığı farklı boyutlarda ele aldığını ve kavrama yönelik çeşitli vurgu alanları benimsediğini ortaya koymaktadır.

Elde edilen bulgulara göre:

1. Yaşam Boyu Katılım Odaklı Tanım (f=10)

Akademisyenlerin büyük çoğunluğu, fiziksel okuryazarlığı bireyin yaşam boyu süren hareket etme davranışı olarak tanımlamıştır. Bu tanımda, çocukluktan yaşlılığa kadar süregelen fiziksel aktivite alışkanlıklarının sürdürülebilirliği vurgulanmış; fiziksel okuryazarlık bir yaşam tarzı ve değer olarak ele alınmıştır. Kavramın yalnızca belli bir yaş dönemine değil, bireyin tüm yaşam döngüsüne yayılan bütüncül bir hareket anlayışıyla ilişkili olduğu görülmektedir.

Akademisyen görüşleri;

- K3: " Fiziksel etkinliği yaşamının doğal bir parçası haline getirebilmesidir." Bireyin ileriki yaşamında da aktif bir yaşam tarzı benimsemesini kolaylaştırıyor."
- K5: "Bireyin yaşam boyu fiziksel aktivitelere katılabilmesi için gerekli olan motivasyon, güven, fiziksel yeterlilik, bilgi ve anlayışa sahip olma durumu olarak tanımlanabilir."
- K8: "... yaşam boyu fiziksel olarak aktif olmadır."
- K13: "Bireyin yaşam boyu sağlıklı ve aktif kalabilmesi."
- K14: "bunu yaşamında sürekli olarak, hareket ederek uygulamasıdır."

2. Bilinçli Farkındalık Tanımı (f=9)

Bu kod kapsamında yer alan Akademisyenler, fiziksel okuryazarlığın yalnızca bedensel hareketlerle sınırlı kalmadığını; aksine bireyin hareket ederken ne yaptığını, neden yaptığını ve bunun kendisine nasıl katkılar sağladığını bilmesi gerektiğini savunmuştur. Hareketin bilinçli seçimlere dayandığı, bireyin farkındalık ve niyet düzeyinin önem taşıdığı vurgulanmıştır. Bu anlayış, fiziksel okuryazarlığın öz-düzenleme, iç motivasyon ve bilinçli katılım boyutlarını öne çıkarmaktadır.

Akademisyen görüşleri;

- K4: “Bireylerin spor olayına hangi amaçla, hangi araç gereçlerle, nerede, nasıl, kimlerle hangi zaman dilimlerinde katılım sağlayacağını ve ne gibi sonuçlar elde edeceğini bilmesi olarak tanımlaya bilirim.”
- K9: “Kişinin fiziksel özelliklerini bilerek katıldığı çeşitli fiziksel etkinliklerde bilinçli hareket edebilmesidir.”
- K10: “Fiziksel aktivitenin sağladığı faydaların farkında olmayı, riskleri yönetebilmeyi, uygun spor ve egzersizleri seçebilmeyi ve kendine özgü bir fiziksel aktivite yolculuğu geliştirebilmeyi de içerdiğini vurgular”
- K11:” Fiziksel okuryazarlık kavramı, kişinin hareket etmesi konusunda gerekli bilgi, motivasyon ve farkındalığa sahip olma.”

3. Temel Becerilerle İlişkili Tanım (f=5)

Akademisyenlerin bir kısmı, fiziksel okuryazarlığı temel motor becerilerin (koşma, atma, yakalama vb.) kazanılması ve uygulanması üzerinden tanımlamıştır. Bu yaklaşımda, bireyin bedensel kontrol, denge ve koordinasyon gibi fizyolojik yetenekleri geliştirmesi, fiziksel okuryazarlığın temelini oluşturmaktadır. Tanımlar daha çok psikomotor alanla ilişkilendirilmiş ve ölçülebilir hareket yeterlikleri üzerinde durulmuştur.

Akademisyen görüşleri;

- K5: “Fiziksel yeterlilik, bilgi ve anlayışa sahip olma durumu”
- K16: “Fiziksel okuryazarlık yaşam boyu egzersiz ve fiziksel aktiviteye katılımı için gerekli olan fiziksel uygunluk, hareket becerileri, bilgi, değer tutum ve güvene sahip olması”
- K17:” gerekli olan bilgi, beceri, fiziksel yetkinlik, tutum, motivasyon ve güvene sahip olma.”

4. 3.Hareket Temelli Tanım (f=4)

Bazı Akademisyenler fiziksel okuryazarlığın özünü “hareket” kavramı üzerinden açıklamıştır. Bu tanımda, bireyin çeşitli fiziksel ortamlarda güvenli, etkili ve yaratıcı

biçimde hareket edebilme becerisi vurgulanmıştır. Akademisyenler, fiziksel okuryazarlığın aktif yaşamla doğrudan ilişkili olduğunu ve hareketi yalnızca araç değil, amaç olarak da değerlendirdiğini belirtmiştir.

Akademisyen görüşleri;

- K3: “Fiziksel okuryazarlık, bir insanın sadece hareket edebilme becerisine sahip olması değil, aynı zamanda hareketin anlamını kavraması, kendine güvenerek katılım göstermesi ve fiziksel etkinliği yaşamının doğal bir parçası haline getirebilmesidir.”
- K13: “Motor becerileri güvenle uygulayabilmeyi,”
- K17:” Fiziksel okuryazarlık aynı zamanda kişinin hareketin anlamını kavrayışı.”

5. Psikososyal Bileşen Vurgulu Tanım (f=3)

Bu temada yer alan Akademisyenler, fiziksel okuryazarlığın yalnızca bedensel becerilerle değil, bireyin özgüveni, motivasyonu ve sosyal etkileşim becerileriyle de ilişkili olduğunu belirtmiştir. Akademisyenler, fiziksel okuryazarlığın bireyin sosyal ortamlarda aktif katılım göstermesini, hareket yoluyla aidiyet ve etkileşim geliştirmesini sağlayan bir yapıya sahip olduğunu ifade etmiştir. Bu yönüyle kavram, bireyin ruhsal ve sosyal iyilik halini de kapsayan geniş bir çerçevede değerlendirilmiştir.

Akademisyen görüşleri;

- K10: “motivasyon, güven,”
- K18: “fiziksel okuryazarlık bireyin yalnızca fiziksel gelişimiyle değil, aynı zamanda psikososyal ve bilişsel gelişimiyle de yakından ilişkilidir.”

6. Gelişimsel Perspektif Tanımı (f=3)

Fiziksel okuryazarlığın bireyin gelişim evreleriyle birlikte şekillendiğini savunan Akademisyenler, özellikle çocukluk döneminde kazanılan hareket alışkanlıklarının bireyin yaşam boyu fiziksel aktivite düzeyini belirlemede önemli rol oynadığını ifade etmiştir. Bu

görüşlerde, fiziksel okuryazarlığın yaşa uygun planlanması ve bireyin fiziksel gelişim basamaklarına göre desteklenmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Akademisyen görüşleri;

- K3: “Bu kavram özellikle çocukluktan itibaren geliştirilmeli diye düşünüyorum, çünkü erken yaşta kazanılan fiziksel özgüven, bireyin ileriki yaşamında da aktif bir yaşam tarzı benimsemesini kolaylaştırıyor.”
- K4:” Bireyin fiziksel etkinliklere karşı tutumunu, algısını, eğilimlerini yani kısaca bilinçli bir şekilde spor olayının içerisinde olup olmadığıyla ilgili farkındalığını ifade eden kavram.”
- K6: “Bireyin her yaş grubu için yaşam boyu egzersiz yapabilmesi için gerekli olan yeterli bilgiyi sahip olması”

7. Beden Farkındalığı Tanımı (f=3)

Akademisyenler, fiziksel okuryazarlığın kişinin kendi bedenini tanıması, bedensel kapasitesini ve sınırlarını bilmesiyle ilgili olduğunu ifade etmiştir. Bu tanımda beden-zihin ilişkisi, duyuşal farkındalık ve öz farkındalık öne çıkmaktadır. Akademisyenler, bireyin bedenini bir araç olarak değil, bir bütün olarak deneyimlemesini ve hareket yoluyla bedenine dair olumlu bir farkındalık geliştirmesini vurgulamıştır.

Akademisyen görüşleri;

- K2: “Bireylerin dış görünüşten yola çıkarak boy, vücut ağırlığı, vücut yağ yüzdesi, kas kütlesi, beden kütle indeksi ve postür durumu gibi fiziksel özelliklerini algılamaktır”
- K14: “Fiziksel okuryazarlık bireyin kendi bedenini tanımasıdır”

8. Kavramsal Tanım (f=3)

Bazı Akademisyenler fiziksel okuryazarlığı kavramsal bileşenleri çerçevesinde tanımlamış; motivasyon, fiziksel yeterlik, bilgi ve anlayış gibi temel bileşenlerin teorik düzeyde sistematik olarak ifade edilmesi gerektiğini belirtmiştir. Bu görüşlerde kavramın kuramsal

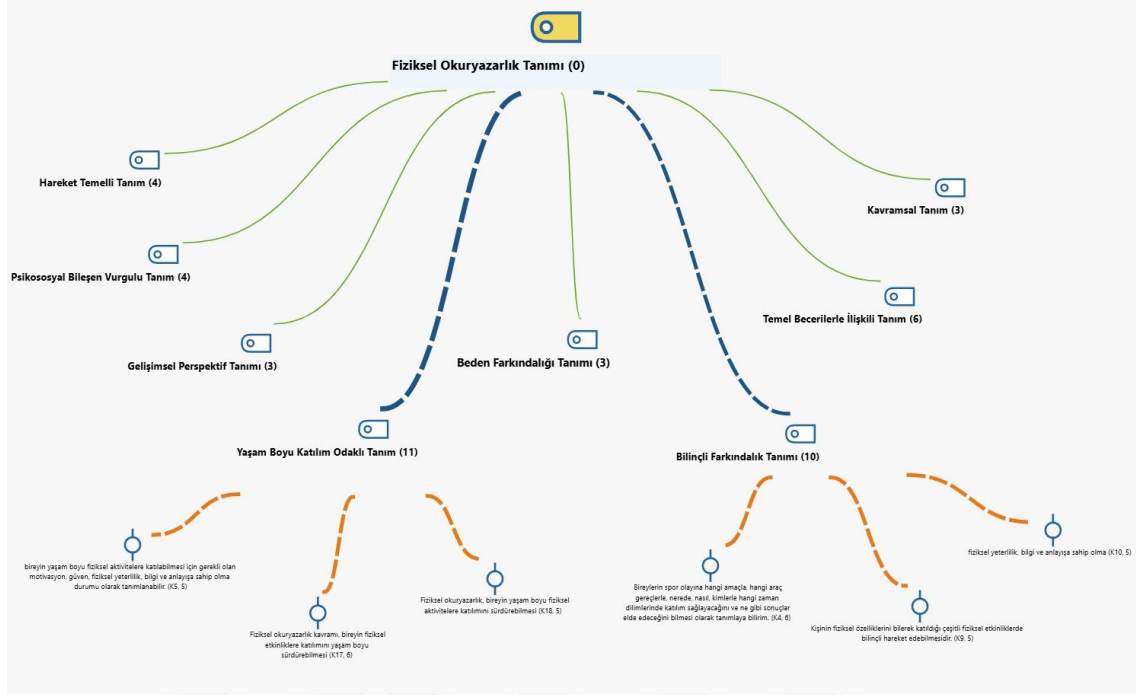
temellendirilmesi, akademik bir bakış açısıyla detaylandırılmış ve tanımın bütüncül bir yapı olarak ele alınması gerektiği ifade edilmiştir.

Akademisyen Görüşleri:

- K1: “Hayat boyu fiziksel aktiviteye katılım için gerekli olan motivasyon, bilgi, anlayış ve fiziksel yeterliklerin bütünü olarak tanımlanabilir.”
- K5: “Fiziksel okuryazarlık, bireyin yaşam boyu fiziksel aktivitelere katılabilmesi için gerekli olan motivasyon, güven, fiziksel yeterlilik, bilgi ve anlayışa sahip olma durumu olarak tanımlanabilir.”

Bu bulgular, akademisyenlerin fiziksel okuryazarlık kavramını büyük ölçüde bütüncül, çok boyutlu, yaşam boyu devam eden, bilinçli ve kişiye özgü bir süreç olarak tanımlanmıştır. Kavramın pedagojik, psikososyal ve gelişimsel yönleriyle birlikte ele alınması, hem bireylerin aktif yaşam becerilerinin geliştirilmesi hem de bu becerilerin sürdürülebilir bir yaşam biçimine dönüşmesi açısından temel bir yaklaşım sunmaktadır. Akademisyenlerin vurguladığı çeşitlilik, fiziksel okuryazarlıkla ilgili öğretim programlarının yalnızca teknik becerilere değil; öz farkındalık, yaşam tarzı, motivasyon ve sosyal katılım gibi ögelere de odaklanması gerektiğine işaret etmektedir.

Bu çerçevede fiziksel okuryazarlık, bireyin yaşamı boyunca fiziksel etkinliklere bilinçli, güvenli, istekli ve sürdürülebilir biçimde katılım gösterebilmesi için gerekli olan çoklu yeterliklerin toplamı olarak değerlendirilmektedir. Bu yaklaşım hem politika yapıcılar hem de öğretmen yetiştirme programları için çok boyutlu, bireysel farklılıklara duyarlı ve yaşam boyu öğrenmeyi esas alan bir temel sunmaktadır.

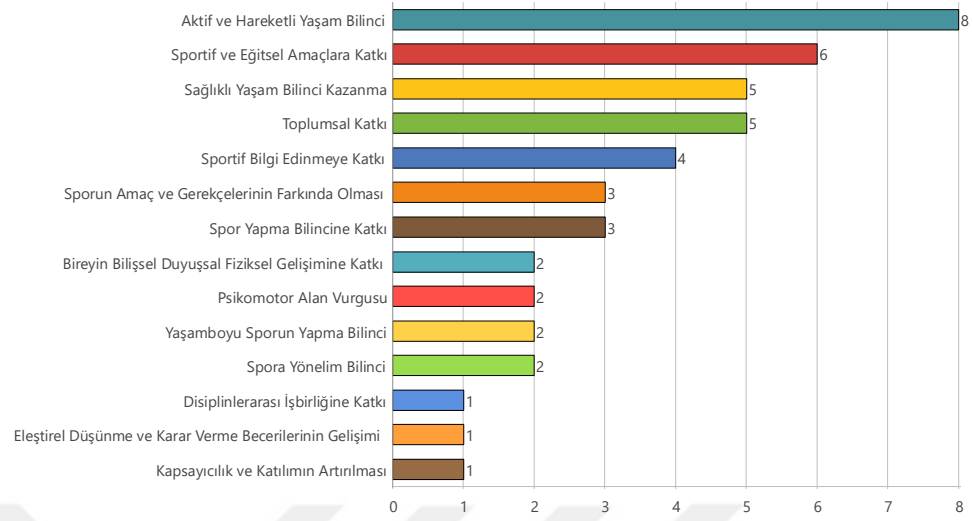
Şekil 4.3. Fiziksel okuryazarlık kavramının tanımına fiziksel okuryazarlık programının uygulanabilirliği açısından fırsatlarına ilişkin kavramsal harita

Soru 2 Fiziksel okuryazarlığın beden eğitimi ve spor bilimleri açısından önemi nedir?

Tema: Fiziksel Okuryazarlığın Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Açısından Önemi

Araştırmanın ikinci alt sorusu olan “Fiziksel okuryazarlığın beden eğitimi ve spor bilimleri açısından önemi nedir?” sorusuna spor bilimleri akademisyenlerinin Fiziksel Okuryazarlığın Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Açısından Önemine ilişkin görüşleri doğrultusunda, fiziksel okuryazarlığın bu alanlarda çok yönlü ve bütüncül bir gelişim sürecine katkı sağladığı görülmektedir. Katılımcılar, fiziksel okuryazarlığın sadece bireysel sağlık ve hareket yeterliği değil; aynı zamanda aktif yaşam bilinci, disiplinler arası etkileşim, eğitimde kapsayıcılık ve toplum sağlığı gibi alanlarda da önemli işlevler üstlendiğini vurgulamışlardır. Fiziksel okuryazarlığın beden eğitimi ve spor bilimleri alanındaki önemine ilişkin temalar ve frekans dağılımları sunulmaktadır.

S-2 FO Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Açısından Önemi

Şekil 4.4. FO Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri açısından önemine ait kodlar ve frekansları

Şekil 4.16’da Spor bilimleri akademisyenleri, fiziksel okuryazarlığın beden eğitimi ve spor bilimleri açısından önemini öncelikli olarak aktif ve hareketli yaşam bilinci ($f=8$) ve sportif ve eğitsel amaçlara katkı ($f=6$) boyutlarında değerlendirmiştir. Bunun yanı sıra, sağlıklı yaşam bilinci kazanma ($f=5$), toplumsal katkı ($f=5$) ve sportif bilgi edinmeye katkı ($f=4$) gibi unsurlar da öne çıkmaktadır. Bu bulgular, fiziksel okuryazarlığın yalnızca bireysel gelişim açısından değil, aynı zamanda eğitimsel, sosyal ve disiplinler arası bağlamlarda da önemli katkılar sunduğunu göstermektedir.

Şekil 4.4’de "Fiziksel Okuryazarlık" kavramının Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri açısından önemine ilişkin farklı boyutlar ve bu boyutların frekansları sunulmaktadır. Elde edilen bulgulara göre:

1. Aktif ve Hareketli Yaşam Bilinci ($f=6$)

Bu kod, fiziksel okuryazarlığın bireylerin aktif ve hareketli bir yaşam sürdürmelerine yönelik bilinç kazandırmadaki kritik rolünü vurgulamaktadır. Bu, yaşam boyu fiziksel aktivite alışkanlıklarının temelini oluşturur.

Akademisyenlerin Görüşleri:

- K1: "Öğrencilerin fiziksel aktivitelerini teşvik etmek ve yalnız ders içerisinde değil aktif olmayı hayatlarına transfer etmeleri amaçlanmaktadır."
- K3: "Kişi sporcu olsun ya da olmasın, hareket etmeyi hayatının bir parçası haline getirebiliyorsa, biz o zaman o kişide kalıcı bir kazanım oluşturmuşuz demektir."
- K10: "Beden eğitimi ve spor bilimlerinin temel amaçlarından biri, bireylerin aktif ve sağlıklı bir yaşam sürmelerini sağlamaktır."
- K13: "Okullarda, öğrencilere yaşam boyu sürecek aktivite alışkanlıkları kazandırmada kritik olduğunu görüyorum."
- K18: "Spor bilimleri açısından ise, fiziksel okuryazarlık bireyin sağlıklı yaşam davranışları geliştirmesinde..."

2. Sportif ve Eğitsel Amaçlara Katkı (f=6)

Bu kod, fiziksel okuryazarlığın sporun eğitsel ve sportif hedeflerine ulaşmada önemli bir araç olduğunu göstermektedir. Özellikle okul çağındaki bireylerin gelişiminde etkilidir.

Akademisyenlerin Görüşleri:

- K1: "Beden eğitimi ve spor dersi öğretim programlarında bilgi ve kavrama, motivasyon, fiziksel yeterlik gibi aynı zamanda fiziksel okuryazarlık bileşeni olan faktörlere değinilmektedir."
- K3: "Fiziksel okuryazarlık hem eğitsel hem de toplumsal düzeyde uzun vadeli etkileri olan bir alan diyebilirim."
- K4: "Bu bağlamda yarının spor uzmanlarını, eğitmenlerini, antrenörlerini ve öğretmenlerini yetiştirmede ve donanımlı kılmada beden eğitimi ve spor bilimleri önemli rol üstlenmektedir."
- K8: "Beden eğitimi ve spor bilimleri müfredatlarına eklenmesi açısından önemlidir."
- K14: "Beden eğitimi ve spor bilimleri açısından önemli bir araştırma konusudur. Alanın önemli bir temelini oluşturur."

- K17: "Fiziksel okuryazarlık, beden eğitimi ve spor bilimleri açısından temel kavramlardan bir tanesidir çünkü bu alanların hem kuramsal hem de uygulama hedeflerinin gerçekleşmesine hizmet eder."

3. Sağlıklı Yaşam Bilinci Kazanma (f=5)

Sağlıklı yaşam bilinci, fiziksel okuryazarlığın bireysel sağlık üzerindeki olumlu etkilerini ortaya koyarken; toplumsal katkı boyutu, fiziksel aktivitelerin sosyal uyum ve Akademisyenlerin Görüşleri:

- K5: "Sağlıklı yaşam alışkanlıklarının kalıcı hale gelmesini sağlar."
- K6: "Yeme, içme, uyuma alışkanlığı gibi spor etkinlikleri alışkanlığı kazandırma açısından önemlidir."
- K10: "Fiziksel okuryazarlık, bireylere aktif bir yaşam tarzının sağlık üzerindeki olumlu etkileri hakkında bilgi ve farkındalık kazandırır. Kalp hastalıkları, obezite, diyabet gibi kronik hastalıkların önlenmesinde fiziksel aktivitenin rolünü anlamak, bireylerin kendi sağlıklarını yönetmelerine yardımcı olur."
- K13: "Spor bilimleri açısından da disiplinin toplum sağlığındaki rolünü güçlendirdiğine inanıyorum."
- K18: "Bu bağlamda fiziksel okuryazarlık, öğrencilerin fiziksel aktiviteyi anlamlandırmalarını, güvenle katılım göstermelerini ve hareketi bir değer olarak içselleştirmelerini sağlar, toplumsal bağları güçlendirme potansiyelini yansıtmaktadır."

4. Toplumsal Katkı (f=5)

Akademisyenler, fiziksel okuryazarlığın toplumsal uyum, hareket kültürü ve kamu sağlığına katkı sağladığını belirtmiştir.

Akademisyenlerin Görüşleri:

- K3: "Toplumsal düzeyde uzun vadeli etkileri"

- K13: "Beden eğitimi 'sporcu yetiştirme' sınırından çıkarıp toplumsal hareket kültürüne dönüştüren bir anahtardır."
- K15: "Spor bilimi ve spor bilimciler olarak toplumun her kesimine bilinçli olarak fiziksel aktivite unsurlarını oturtmamız gerekmektedir."
- K16: "Temelde Beden Eğitimi ve Spor Bilimlerinin önemli bir parçası toplumun fiziksel okuryazarlık düzeyini arttırmaktır."
- K18: "Hareket eğitimi süreçlerinin bireyselleştirilmesinde ve toplum genelinde aktif yaşam kültürünün yaygınlaştırılmasında..."

5. Sportif Bilgi Edinmeye Katkı (f=4)

Akademisyenler, fiziksel okuryazarlığın sportif bilgi düzeyini artırıcı etkisine vurgu yapmıştır.

Akademisyenlerin Görüşleri:

- K1: "Bu da fiziksel okuryazarlık becerilerinin dolaylı olarak beden eğitimi alanı amaçlarından olduğunu göstermektedir."
- K9: "Fiziksel okuryazarlık ile beden eğitimi ve spor bilimleri alanında çalışanlar ve uygulamacılar, farklı hareket türleri için gerekli bilgiye sahip olurlar."
- K10: "Fiziksel okuryazarlık, bireyleri sadece belirli spor dallarında yetkin kılmakla kalmaz, aynı zamanda farklı fiziksel aktivite türlerine karşı ilgi ve özgüven geliştirmelerini destekler."
- K17: "Temel hareket becerilerinin geliştirilmesine katkı sağlar."

6. Sporun Amaç ve Gerekçelerinin Farkında Olma (f=3)

Bu kod altında, fiziksel okuryazarlığın bireylere sporun neden yapıldığını, amacını ve içeriğini kavrama becerisi kazandırdığı ifade edilmiştir.

Akademisyenlerin Görüşleri:

- K3: “Yani sadece bir hareketi yapabilmekten öte, bireyin o hareketin neden önemli olduğunu anlaması, buna yönelik bir farkındalık geliştirmesi.”
- K4: “Fiziksel okuryazarlık; beden eğitimi ve spor bilimlerinde hem teorik hem uygulamalı çalışmaların bireyde oluşturacağı kalıcı bilgi düzeyini artıracak, bireylerin neyi niçin ve nasıl yapmaları gerektiği noktasında farkındalık geliştirecektir.”
- K7: “Kişi, fizyolojik özelliklerini yeterince bilirse daha bilinçli şekilde beden eğitimi etkinliklerine katılır ve daha bilinçli şekilde spor yapar.”

7. Spor Yapma Bilincine Katkı (f=3)

Fiziksel okuryazarlığın, bireylerin spor yapma tutum ve motivasyonlarını artırıcı bir unsur olduğu belirtilmiştir.

Akademisyenlerin Görüşleri:

- K4: “Bireylerin bilinçli ve yüksek farkındalık düzeyi ile spor olayında yer alabilmesinde beden eğitimi ve spor bilimleri aracılığıyla yetişen bireyler kilit rol üstlenmektedir.”
- K11: Bireylerin fiziksel okuryazarlığı konusunda farkındalıkları yüksekse bu hareket etmeleri konusunda daha motive olduklarının bir göstergesidir ve hem egzersiz yapma konusunda istekli olurlar hemde bir spor eğitmeninin vermiş olduğu komutu daha iyi bir şekilde yerine getirirler. Özetle fiziksel okuryazarlık bireyde spor ve egzersize olan hazır bulunuşluğu arttırdığı için önemlidir.”
- K18: “Beden eğitimi derslerinde amaç sadece teknik ve taktik becerilerin kazandırılması değil, aynı zamanda bireyin yaşam boyu aktif kalmasını sağlayacak fiziksel ve zihinsel temellerin oluşturulmasıdır.”

8. Bilişsel, Duyuşsal ve Fiziksel Gelişime Katkı (f=2)

Bu kod kapsamında fiziksel okuryazarlık, bireyin yalnızca bedensel değil; bilişsel, duyuşsal ve sosyal yönlerden de gelişimini destekleyen bütüncül bir yapı olarak tanımlanmıştır.

Akademisyenlerin Görüşleri:

- K17: “Fiziksel okuryazarlık sadece bedensel becerileri değil, aynı zamanda bilişsel (bilgi ve anlayış), duyuşsal (tutum ve değerler) ve sosyal boyutları da içerdiğinden bireyin bütüncül gelişimini destekler.”
- K18: “Aynı zamanda çocukluk döneminden yetişkinliğe kadar farklı gelişim evrelerinde bireylerin ihtiyaçlarına uygun programlar tasarlanmasını da kolaylaştırır.”

9. Psikomotor Alan Vurgusu (f=2)

Akademisyenler, fiziksel okuryazarlığın psikomotor gelişime doğrudan katkı sunduğunu ve bu yönüyle beden eğitimi dersinin ayrıcalıklı bir konumda olduğunu ifade etmiştir.

Akademisyenlerin Görüşleri:

- K1: “Beden eğitimi ve spor dersi psikomotor ağırlıklı tek ders olma özelliğini taşımaktadır.”
- K5: “Hem motor becerilerin gelişimini destekler.”

10. Yaşam Boyu Spor Bilinci (f=2)

Fiziksel okuryazarlığın bireyde yaşam boyu sürecek bir spor yapma bilinci oluşturduğu vurgulanmıştır.

Akademisyenlerin Görüşleri:

- K3: “Hayatı boyunca fiziksel olarak aktif kalabilme becerisine sahip olması anlamına geliyor.”
- K5: “Fiziksel okuryazarlık, beden eğitimi ve spor bilimleri açısından bireylerin yaşam boyu aktif kalmasını teşvik eden temel bir yapı taşıdır.”

11. Spora Yönelim Bilinci (f=2)

Bu temada fiziksel okuryazarlığın bireyin sporla ilgilenmesini teşvik ettiği ve branşlaşma yönelimini kolaylaştırdığı belirtilmiştir.

Akademisyenlerin Görüşleri:

- K12: “Spor Bilimlerinde bir eğitmenin fiziksel okuryazarlığı, öğrencinin veya sporcunun branşlaşma konusunda fiziksel yeterlilikler çerçevesinde yönlendirmede önemli rol olabilir.”
- K17: “Fiziksel okuryazarlık yaklaşımı tüm bireylerin yaş, cinsiyet, yetenek farkı gözetmeksizin fiziksel etkinliklere katılım hakkını desteklediğinden...”

12. Disiplinler Arası İşbirliğine Katkı (f=1)

Fiziksel okuryazarlığın çok disiplinli yapısı, spor bilimlerinde pedagojik, psikolojik ve sağlık temelli alanlarla ortak çalışmayı gerektirdiği vurgulanmıştır.

Akademisyen görüşü

- K17: “Fiziksel okuryazarlık; sağlık, psikoloji, pedagojik yaklaşımlar ve hareket bilimleri ile ilgili bir kavram olduğundan spor bilimlerindeki multidisipliner yaklaşımı destekler.”

13. Eleştirel Düşünme ve Karar Verme Becerilerinin Gelişimi (f=1)

Fiziksel okuryazarlık bireylere hareket seçimlerinde daha bilinçli tercihler yapma, problem çözme ve karar verme becerileri kazandırmaktadır.

Akademisyen görüşleri

K10: “Eleştirel düşünme ve problem çözme becerilerini geliştirir.”

14. Kapsayıcılık ve Katılımın Artırılması (f=1)

Fiziksel okuryazarlık, tüm bireylerin fiziksel aktiviteye eşit erişimini sağlayan kapsayıcı bir yaklaşım olarak tanımlanmıştır.

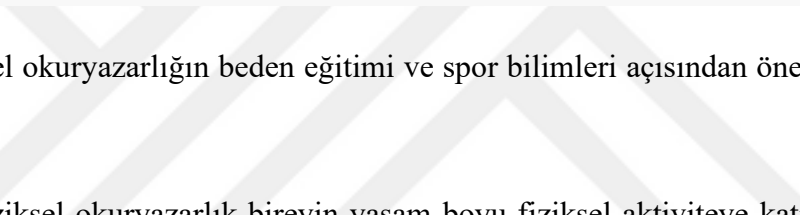
Akademisyen Görüşleri:

- K10: “Fiziksel okuryazarlık, her bireyin kendi kapasitesi ve ilgi alanları doğrultusunda fiziksel olarak yetkinleşmesini hedefler... katılımı teşvik ederek daha kapsayıcı bir ortam yaratır.”

Fiziksel okuryazarlık, yalnızca bireyin fiziksel aktiviteye katılım becerisiyle sınırlı kalmayan; bilişsel farkındalık, duyuşsal tutumlar ve sosyal etkileşim boyutlarını da içeren çok boyutlu ve bütüncül bir kavram olarak tanımlanmaktadır. Katılımcı akademisyenlerin görüşleri doğrultusunda, fiziksel okuryazarlığın birey yaşamı boyunca gelişen ve dönüşen bir süreç olduğu vurgulanmış; bu yönüyle fiziksel okuryazarlığın sadece spor alanında değil, aynı zamanda eğitim, halk sağlığı ve yaşam tarzı geliştirme gibi disiplinler arası alanlarda da önemli katkılar sunduğu belirtilmiştir.

Akademisyenlerin özellikle “aktif ve hareketli yaşam bilinci” kavramına yüksek sıklıkla atıfta bulunmaları, fiziksel okuryazarlığın sadece bireysel kazanımları değil, toplumsal refahı da önceleyen bir yapı olduğunu göstermektedir. Bu durum, fiziksel okuryazarlığın bireyin yaşam kalitesini artırmanın yanı sıra, uzun vadede toplum sağlığını destekleyen önleyici bir halk sağlığı yaklaşımı olarak da değerlendirilebileceğini ortaya koymaktadır.

Dolayısıyla elde edilen bulgular, fiziksel okuryazarlık temelli eğitim programlarının yalnızca motor becerilerin kazandırılmasına yönelik değil; aynı zamanda bireylerin yaşam boyu fiziksel aktiviteye yönelik içsel motivasyon, öz yeterlik ve bilinçli katılım becerilerini geliştirmeyi hedefleyen çok yönlü ve kapsayıcı yapılar olarak kurgulanması gerektiğini göstermektedir. Spor Bilimleri Fakültelerine yönelik geliştirilecek fiziksel okuryazarlık programları, bu çoklu bileşen yapıyı içermeli ve öğretmen adaylarını hem kuramsal hem de uygulamalı düzeyde bu farkındalıkla yetiştirmelidir

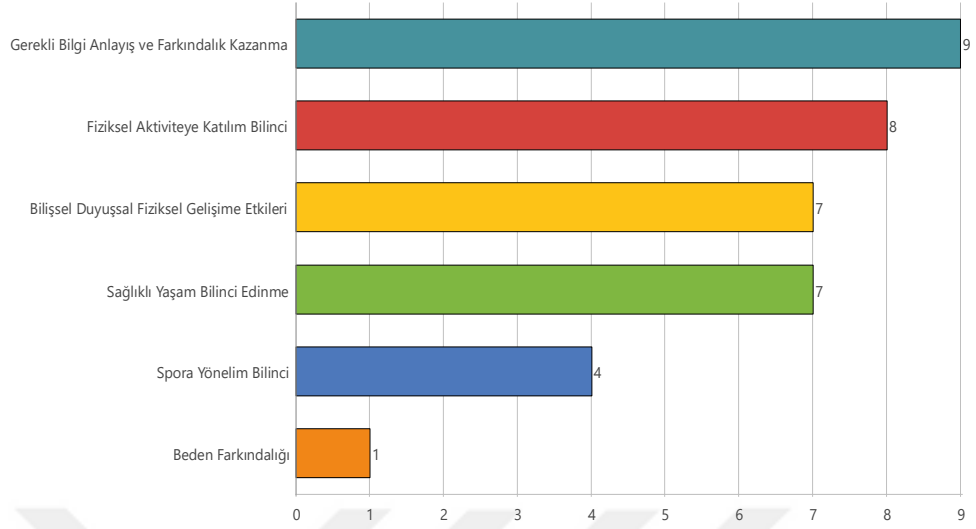
fiziksel okuryazarlık bireyin yaşam boyu fiziksel aktiviteye kat

İzlenim: Okul yazanlık bileymi yaşılan boyu fiziksel aktiviteye kat

Kuryazarlığın Bireyin Yaşam Boyu Fiziksel Aktiviteye Katılımı

İncü alt sorusu olan “Sizce fiziksel okuryazarlık bireyin yaşam boyu fiziksel aktiviteye katılımını nasıl etkiler?” sorusuna spor bilimleri akademisyenleri tarafından yapılan araştırmada, fiziksel okuryazarlığın bireyin fiziksel aktiviteye katılım biçimlerini yaşam boyu sürdürülebilir kılmada önemli bir rol oynadığı, fiziksel okuryazarlığın yalnızca motor beceri yeterliliğiyle sınırlı olmadığı, motivasyon, farkındalık ve hareketin anlamlandırılması gibi diğer faktörlerin de katılımı etkilediği vurgulanmıştır. Ayrıca fiziksel okuryazarlığın yaşam boyu fiziksel aktiviteye katılımına etkilerine ilişkin öneriler sunulmaktadır.

S-3 FO Bireyin Yaşam Boyu Fiziksel Aktiviteye Katılımına Etkisi

Şekil 4.6. Fiziksel okuryazarlığın bireyin yaşam boyu fiziksel aktiviteye katılıma etkileri kodları ve frekansları

Şekil 4.6’da spor bilimleri akademisyenleri, fiziksel okuryazarlık temelli eğitim programlarının bireylerin yaşam boyu fiziksel aktiviteye katılımında en çok gerekli bilgi, anlayış ve farkındalık kazandırma ($f=9$) yönüyle etkili olduğunu ifade etmiştir. Bununla birlikte, fiziksel aktiviteye katılım bilinci ($f=8$), bilişsel-duyuşsal gelişim ($f=7$) ve sağlıklı yaşam bilinci ($f=7$) gibi çok boyutlu katkılar da öne çıkmaktadır. Bu bulgular, fiziksel okuryazarlığın yalnızca davranışsal bir kazanım değil; bilişsel, duyuşsal ve yaşam tarzı düzeyinde dönüşüm sağlayabilecek kapsamlı bir yapı olduğunu göstermektedir.

Şekil 4.18’de, spor bilimleri alanında görev yapan akademisyenlerin fiziksel okuryazarlığın bireyin yaşam boyu fiziksel aktiviteye katılımına etkilerine yönelik görüşlerine ait temalar ve bu temaların frekansları sunulmaktadır. Nitel veri analizi sonucunda, fiziksel okuryazarlığın yalnızca fiziksel becerilerle sınırlı kalmadığı; bilişsel, duyuşsal ve davranışsal boyutlarda bireyin fiziksel aktiviteye katılımını şekillendiren çok boyutlu bir yapı olarak değerlendirildiği anlaşılmaktadır.

Elde edilen bulgulara göre:

1. Gerekli Bilgi, Anlayış ve Farkındalık Kazanma ($f=9$)

Bu kod, fiziksel okuryazarlığın bireyin yaşam boyu aktif kalmasını sağlayacak bilgi, kavrayış ve farkındalık düzeyini geliştirdiğini ifade eder. Akademisyenler, bireyin neyi neden yaptığını bilmesinin ve fiziksel aktiviteye yönelik bilinçli kararlar almasının sürdürülebilir hareket davranışına temel oluşturduğunu belirtmiştir.

Akademisyenlerin Görüşleri:

K1:” Yaşam boyu fiziksel aktiviteye katılım için gerekli olan bilgi, anlayış, özgüven ve motivasyonlarının yüksekliğine işaret etmektedir”

K3: “Fiziksel okuryazarlığı olan bir birey, ne yaparsa yapsın – yürüyüş, yüzmeye, dans, hatta bahçede çalışmak – bedenini tanıdığı ve hareketten keyif aldığı için bunu yaşamı boyunca sürdürmeye daha açık oluyor diye düşünüyorum.”

K7:” Beden eğitimi ve spor, hayat boyu kişinin yaptığı uygulamaları içerdiği için her yaş dönemine özgü bilgi sahibi olmak, bu uygulamaların kalitesini artırır.”

K10: “Fiziksel okuryazar bireyler, fiziksel aktiviteye katılım önündeki engelleri (zaman kısıtlılığı, motivasyon eksikliği, bilgi eksikliği vb.) tanıma ve bunlara karşı çözüm üretme konusunda daha donanımlıdır. Bu sayede, yaşamın farklı evrelerinde karşılaşılan zorluklara rağmen aktif kalmaya devam edebilirler.”

K18: “Fiziksel okuryazarlık, bireyin farklı yaşam evrelerinde karşılaşılabileceği sosyal, çevresel veya psikolojik engellere karşı daha dirençli ve sürdürülebilir bir hareket davranışı geliştirmesini sağlar.”

2. Fiziksel Aktiviteye Katılım Bilinci (f=8)

Fiziksel okuryazarlık, bireyin fiziksel aktiviteye neden katıldığını, bu sürecin kendisine ne kazandıracağını bilmesini sağlayarak katılımını bilinçli hale getirir. Bu bilinç, fiziksel aktivitenin rastlantısal değil yaşam tarzı olarak içselleştirilmesini kolaylaştırır.

Akademisyenlerin Görüşleri:

- K3: “Bence fiziksel okuryazarlık, bireyin fiziksel aktiviteyle kurduğu ilişkiyi derinleştiren bir şey. Yani kişi sadece bir egzersiz programını takip etmiyor, aynı

zamanda neden hareket ettiğini biliyor, kendine güveniyor ve bu süreçten keyif alıyor.”

- K4:” Kendi bedenini tanıyan birey, onu en sağlıklı, ergonomik ve fonksiyonel hale getirecek fiziksel etkinliklere yönelme konusunda daha istekli ve motive olur.”
- K17: “Buradan hareketle fiziksel okuryazarlık, bireyin yaşam boyu fiziksel aktiviteye katılımını istemli, sürdürülebilir, bilinçli ve çok yönlü hale getirecektir.”
- K18: “Fiziksel okuryazarlık, bireyin yaşam boyu fiziksel aktiviteye katılımını doğrudan ve bütüncül biçimde etkileyen bir yapı taşıdır.”

3. Bilişsel, Duyuşsal ve Fiziksel Gelişime Etkileri (f=7)

Bu kod, fiziksel okuryazarlığın bireyde sadece fiziksel beceriler değil aynı zamanda öz güven, motivasyon, hareketten keyif alma, başarısızlıkla baş etme ve sosyal katılım gibi gelişimsel yönleri de desteklediğini göstermektedir.

Akademisyenlerin Görüşleri:

- K6:” Çocukların hayat boyu spor alışkanlığı kazanması, fiziksel ruhsal , duygusal, fiziksel, sosyal, bilişsel becerileri geliştirmesi için gerekli dir.”
- K10: “Motivasyon ve Özgüven Artışı: Fiziksel olarak yetkin ve bilinçli hisseden bireyler, yeni aktivitelere katılma konusunda daha motive ve özgüvenli olurlar. Başarısızlık korkusu azalır ve fiziksel aktiviteyi keyifli bir deneyim olarak algılama eğilimleri artar.”
- K17:” Fiziksel olarak okuryazar bireyler, topluluk içinde spor yapma, grup etkinliklerine katılma ve sosyal bağ kurma konusunda da daha aktif olacaktır bu da fiziksel aktiviteyi aynı zamanda sosyal bir alışkanlık haline getirecektir.”
- K18: “Fiziksel okuryazarlığı gelişmiş bireyler, yalnızca fiziksel becerilere sahip olmakla kalmaz, aynı zamanda hareket etmeye yönelik içsel bir motivasyon, kendine güven, hareketin faydasına dair bilinç ve aktif yaşam tarzına dair pozitif tutum geliştirirler.”

4. Sağlıklı Yaşam Bilinci Edinme (f=7)

Fiziksel okuryazarlığın bireyde fiziksel aktiviteyi sağlık yararlarıyla ilişkilendirme becerisini geliştirdiği, dolayısıyla bireyin hareketi “görev” değil, yaşam değeri olarak algılamaya başladığı görülmektedir.

Akademisyenlerin Görüşleri:

- K4:” Ayrıca, fiziksel okuryazarlık sadece fiziksel becerilerle sınırlı kalmaz; aynı zamanda bireyin hareket etme motivasyonu, özgüveni ve hareketin yaşam kalitesine olan katkılarına dair bilgi edinimini sağlar. Böylece birey yaşam boyu aktif kalmasını destekleyen önemli farkındalık kazanmış olur.”
- K5: “Fiziksel okuryazarlık, bireyin fiziksel aktivitelere yönelik özgüvenini, motivasyonunu ve yeterlilik algısını artırarak yaşam boyu aktif kalma isteğini güçlendirir. Birey, fiziksel okuryazarlık sayesinde farklı ortamlarda kendini rahatça ifade edebilir ve fiziksel aktiviteyi bir yaşam tarzı olarak benimser.”
- K13: “Ayrıca, aktivitenin sağlık faydalarını içselleştirmenin katılımı "keyifli bir tercih" haline getirdiğine inanıyorum.”
- K16: “Böylelikle egzersiz ve fiziksel aktiviteye katılım ile ilgili motivasyonu artarken, egzersiz ve fiziksel aktivitenin fizyolojik ve psikolojik yararlarının da farkına varmasını sağlar.”

5. Spora Yönelim Bilinci (f=4)

Akademisyenler, fiziksel okuryazarlığın bireyde spora katılımı teşvik ettiğini, özellikle özgüven ve temel becerilerle birlikte yeni spor dallarına yönelme konusunda olumlu bir tutum geliştirdiğini ifade etmiştir.

Akademisyenlerin Görüşleri:

- K8:” Spora karşı olumlu tutum geliştirir düşüncesindeyim.”
- K10: “Bu çeşitlilik, yaşam boyu katılımı destekler.”

- K13: “Çevremde temel becerileri edinen bireylerin yeni aktivitelere uyum sağlamada daha istekli olduğunu gözlemliyorum.”
- K17: “Özgüven eksikliği, birçok kişinin spora katılmaktan çekinmesinin önemli bir nedenidir, fiziksel okuryazarlık bu engeli azaltır.”

6. Beden Farkındalığı (f=1)

Bu kodda, fiziksel okuryazarlığın bireyin bedenini tanımasını, sınırlarını fark etmesini ve kapasitesini doğru analiz edebilmesini sağladığı ifade edilmiştir.

Akademisyen Görüşleri:

- K4: “Fiziksel okuryazarlık düzeyi arttıkça birey, bedeninin kapasitesini, sınırlarını ve ihtiyaçlarını daha iyi tanır.”

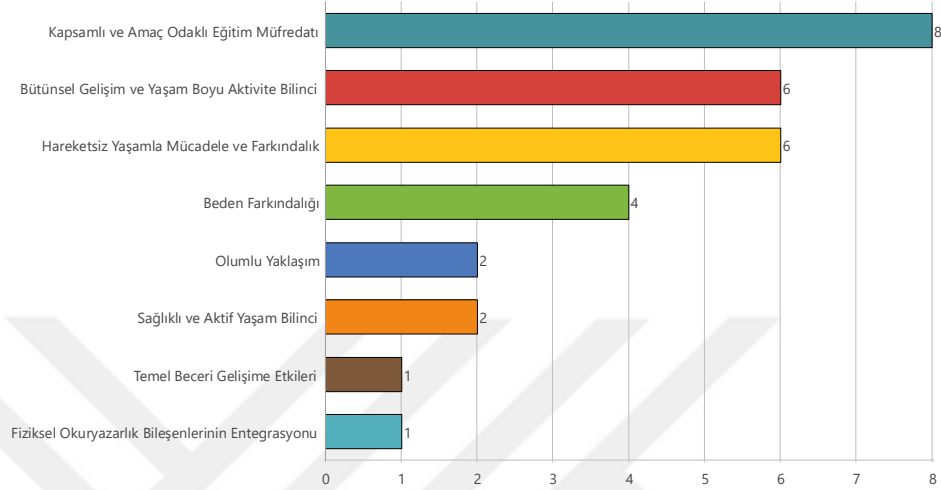
Bu soruya verilen yanıtlar doğrultusunda, fiziksel okuryazarlığın bireylerin yaşam boyu fiziksel aktiviteye katılımını destekleyen çok boyutlu bir yapı olduğu görülmektedir. Akademisyenlerin büyük çoğunluğu, bu yapının yalnızca fiziksel beceri ve yeterliklerle sınırlı kalmadığını; bilişsel, duyuşsal ve sosyal boyutları da kapsadığını belirtmiştir.

Akademisyenlerin Görüşlerine göre, bu süreçte ilk olarak bilgi edinme, anlayış geliştirme ve farkındalık kazanma adımları öne çıkmakta; ardından bireyde katılım bilinci, öz yeterlik, motivasyon ve davranış değişikliği gelişmektedir. Bu değişim, fiziksel aktivitenin yaşamın doğal bir parçası olarak benimsenmesini kolaylaştırmakta; bireylerin farklı yaşam evrelerinde karşılaştıkları engellere karşı dirençli, karar verme becerisi yüksek ve aktif yaşam tarzını sürdürebilen bireyler hâline gelmelerine katkı sunmaktadır.

Bununla birlikte fiziksel okuryazarlığın, sağlıklı yaşam bilinci, spor yapma isteği, özgüven, beden farkındalığı ve uyum yeteneği gibi birçok alanda olumlu çıktılar doğurduğu da vurgulanmıştır. Bu bağlamda, elde edilen bulgular fiziksel okuryazarlığın salt bilgi aktarımıyla sınırlı kalmaması, davranış değişikliği ve yaşam tarzı dönüşümünü de içeren kapsamlı ve bütüncül bir eğitim yaklaşımıyla ele alınması gerektiğini ortaya koymaktadır.

kazanımlara da katkı sağlayacağını vurgulamışlardır. Grafik 4'te, fiziksel okuryazarlığın Millî Eğitim Bakanlığı beden eğitimi ve spor dersi müfredatına dâhil edilmesine yönelik katkılara ilişkin temalar ve frekans dağılımları sunulmaktadır.

S-4 FO Programının MEB Müfredatına Katkısı

Şekil 4.8. Fiziksel Okuryazarlık Programının MEB Müfredatına Katkısı

Şekil 4.8'de Akademisyenler, fiziksel okuryazarlık temelli programların Millî Eğitim Bakanlığı müfredatına entegre edilmesinin özellikle kapsamlı ve amaç odaklı bir eğitim müfredatı geliştirme ($f=8$) açısından önemli katkılar sunacağını belirtmiştir. Ayrıca bütünsel gelişim ile yaşam boyu fiziksel aktivite bilinci ($f=6$) ve hareketsiz yaşama karşı farkındalık oluşturma ($f=6$) gibi üst düzey katkılar da vurgulanmıştır. Bu bulgular, FO programlarının yalnızca bireysel kazanımlar değil, aynı zamanda sistem düzeyinde sürdürülebilirlik ve eğitim reformu açısından da potansiyel taşıdığını göstermektedir.

Şekil 4.20'de, fiziksel okuryazarlık (FO) temelli programın Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) beden eğitimi ve spor dersi müfredatına katkılarına ilişkin akademik görüşlerin tematik dağılımı ve frekans değerleri sunulmuştur. Nitel veri analizi sonucunda katılımcıların FO'nun müfredatla entegrasyonu konusundaki değerlendirmeleri, hem programın içerik ve amaç boyutunda hem de öğrenci gelişimi açısından çok yönlü katkılar sağladığını ortaya koymaktadır.

Elde edilen bulgulara göre:

1. Kapsamlı ve Amaç Odaklı Eğitim Müfredatı (f=8)

Bu kod altında, fiziksel okuryazarlığın sadece beceri öğretiminden ibaret olmadığı, bireyde bilgi, tutum, değer ve davranış değişikliği hedefleyen bütüncül bir eğitim anlayışıyla müfredata entegre edilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Akademisyenler, eğitim sürecinin amaç odaklı yapılandırılması ve her sınıf düzeyine uygun kazanımların belirlenmesi gerektiğini vurgulamaktadır.

Akademisyenlerin Görüşleri:

- K5: “Beden eğitimi öğretmenlerinin fiziksel okuryazarlık algıları, programı daha bilinçli ve bütüncül uygulamalarına zemin hazırlar; bu da öğrencilerin sosyo-duyuşsal gelişimine olumlu yansır.”
- K9:” Fiziksel okuryazarlık müfredata eklenirse beden eğitimi öğretmenleri dersin işlenmesinde daha bilinçli olurlar.”
- K10: “Mevcut müfredatın temel motor becerilerin öğretiminin ötesine geçerek, öğrencilere yaşam boyu fiziksel aktivite bilinci, bilgi ve motivasyonu kazandırmasını sağlar.”
- K14:” Her düzeyde farklı programlarla öğretilmelidir ve uygulamalı olmalıdır. Öğrencilere fiziksel aktivite kartesi çıkarılmalı ve aile hekimleri ile iş birliği yapılmalıdır kilo kontrolü amacıyla.”
- K17: “Okul müfredatında fiziksel okuryazarlık odaklı bir yaklaşım, öğrencilerin derslere olan gönüllü katılımını, özgüvenini ve motivasyonunu artırabilir. Bu da müfredatın öğrenci merkezli, farklılıklara duyarlı ve kapsayıcı hale gelmesini sağlayabilecektir.”

2. Bütünsel Gelişim ve Yaşam Boyu Aktivite Bilinci (f=6)

Bu tema altında, Akademisyenler fiziksel okuryazarlığın motor becerilerin ötesinde; bilişsel, duyuşsal ve sosyal gelişimi destekleyen, bireylerde yaşam boyu fiziksel aktiviteye katılım bilinci geliştiren bir kavram olduğuna dikkat çekmiştir.

Akademisyenlerin Görüşleri:

- K3: “Özellikle çocukların hareketle kurdukları ilişkiyi daha anlamlı ve sürdürülebilir hale getirebilir. Çünkü şu anki sistemde hâlâ çoğu zaman performans odaklı bir yaklaşım hâkim. Ama fiziksel okuryazarlık; sadece iyi koşmak, yüksek atlamak değil, aynı zamanda kendini tanımak, hareketten keyif almak, güven geliştirmek ve yaşam boyu aktif kalma bilinci kazanmak demek. Bu yüzden, bu kavram özellikle ilkokuldan itibaren yapılandırılmış şekilde müfredata yerleştirilmeli diye düşünüyorum.”
- K4:” Millî Eğitim Bakanlığı'nın beden eğitimi ve spor dersi müfredatına fiziksel okuryazarlık kavramını dâhil etmesi, bireylerin sadece fiziksel becerilerini değil, aynı zamanda hareketin anlamı, önemi ve yaşam boyu sürdürülebilirliği konusunda bilinç kazanmalarını sağlar”
- K5: “Bu kazanımlara, yalnızca motor beceriler değil aynı zamanda bilişsel (ilkeler, stratejiler) ve duyuşsal (motivasyon, sorumluluk) içerikler kazandırılmış olur.”

3. Hareketsiz Yaşamla Mücadele ve Farkındalık (f=6)

Akademisyenler bu kapsamda, fiziksel okuryazarlığın çağımızın önemli sağlık sorunlarından biri olan hareketsizlikle mücadelede bir farkındalık aracı olduğunu belirtmiştir. Müfredata entegre edilmesiyle bireylerin fiziksel aktiviteyi içselleştireceği ve yaşam biçimi haline getireceği ifade edilmiştir.

Akademisyenlerin Görüşleri:

- K1: “Bu öğrencilerin yalnız motor becerilerinin gelişmesi değil fiziksel aktiviteyi anlaması ve içselleştirmesini, böylece yaşam biçimi haline getirmesini sağlayacaktır.”
- K10:” Sağlıklı Nesiller Yetiştirme: Çocukluktan itibaren fiziksel okuryazarlık prensipleriyle yetişen bireyler, obezite, diyabet gibi çağımızın önemli sağlık sorunlarıyla mücadelede daha donanımlı olurlar.”

- K11:” Çünkü dünyada ve özellikle ülkemizde obezitenin artması, çocukların dijital dünya ile çok fazla zaman geçirmesi, özellikle büyükşehirler başta olmak üzere çocukların oyun alanının azalması fiziksel aktivite oranını olumsuz etkilemektedir.”
- K15: “Fiziksel okuryazarlık kavramı okulların her kademesine eklenirse çocuklar neden spor yapmaları gerektiğini daha anlayacaklar ve bu aktivitelerde gönüllü olacaklardır.”

4. Beden Farkındalığı (f=4)

Bu kod altında, bireylerin bedenlerini tanıması, kapasitesini fark etmesi ve buna uygun hareket seçimleri yapabilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Akademisyenler, bu farkındalığın bireylerin yaşam kalitesine doğrudan katkı sunduğunu vurgulamıştır.

Akademisyenlerin Görüşleri:

- K2:” Beden eğitimi ve spor derslerinde fiziksel okuryazarlık kavramının işlenmesi çocukların ve gençlerin kendi fiziksel uygunluk düzeylerinin farkında olup buna göre yaşam boyu fiziksel aktiviteye katılımlarını sağlayabilir.”
- K4:” Fiziksel okuryazarlığın eğitim sistemine dahil edilmesi, öğrencilerin bedenlerini tanıyan, hareket etmeyi bir alışkanlık ve yaşam biçimi olarak benimseyen bireyler olarak yetişmesinde önemli bilinçlenmelere yol açacaktır”
- K7: “Fiziksel okuryazarlık konusunun işlenmesi öğrencilerin beden algılarının gelişmesine ve fizyolojik açıdan kendilerini tanımalarına yardımcı olur.”

5.Olumlu Yaklaşım (f=3)

Fiziksel okuryazarlığın eğitimde yer almasının, öğrencilerde derse karşı tutum, katılım ve motivasyon üzerinde olumlu etkiler oluşturduğu ifade edilmiştir.

Akademisyenlerin Görüşleri:

- K11: “Fiziksel okuryazarlık kavramı müfredata dâhil edilmesi fiziksel aktiviteye katılımı olumlu şekilde etkileyecektir.”

- K15: “MEB içerisinde bu kavramın olmazsa olmaz bir şekilde kendine yer bulması zorunlu hale gelmiştir.”

6.Sağlıklı ve Aktif Yaşam Bilinci (f=2)

Bu tema altında, fiziksel okuryazarlığın bireylerin sağlıklı yaşam alışkanlıkları kazanmasında rol oynadığı vurgulanmıştır. Özellikle obezite, diyabet gibi çağın sağlık sorunlarına karşı bilinçli bireyler yetiştirmede önemli bir araç olduğu belirtilmiştir.

Akademisyenlerin Görüşleri:

- K5: “Fiziksel okuryazarlık, hareketi yaşam boyu sürecek bir alışkanlık haline getirmenin temelini oluşturur ve bireylerde fiziksel uygunluk, özgüven ve sağlık farkındalığını pekiştirir.”
- K6: “Toplumun spor kültürünün oluşmasında, spor alışkanlığının yapılandırılmasında ve sağlıklı bir toplumun oluşması için bu ders önemlidir.”

7.Temel Beceri Gelişimine Etkileri (f=1)

Katılımcı, fiziksel okuryazarlık kavramının temel hareket becerilerinin öğretimini destekleyici biçimde kullanılabileceğini ifade etmiştir.

Akademisyen Görüşleri:

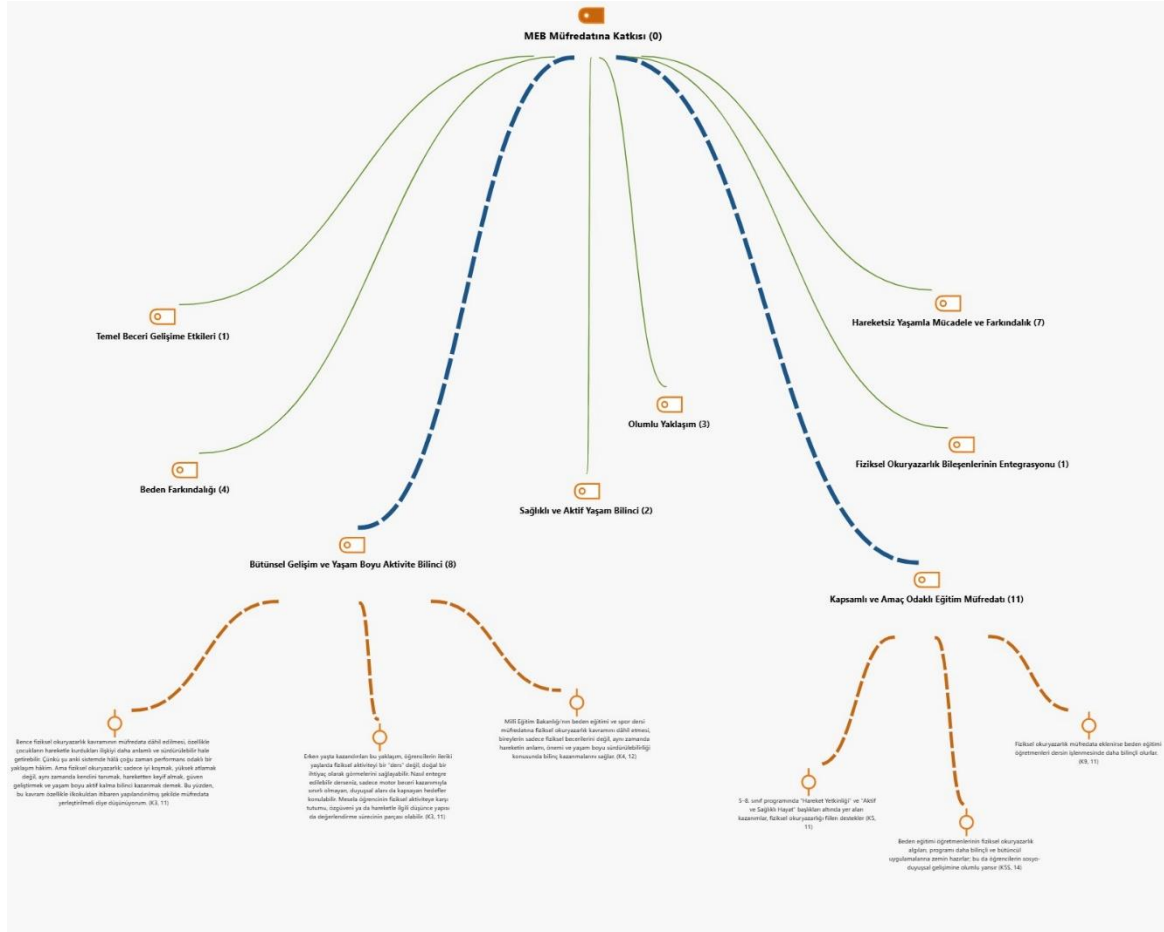
- K1: “Temel hareket becerileri ile başlayarak branşlar ile devam eden yapıda bilişsel, duyuşsal ve psikomotor özellikler bir bütün olarak ele alınarak çeşitlilik ve derinlik giderek artırılmalı ve zenginleştirilmelidir diye düşünüyorum.”

8.Fiziksel Okuryazarlık Bileşenlerinin Entegrasyonu (f=1)

Bu kodda, fiziksel okuryazarlığın tüm boyutlarıyla (bilgi, beceri, tutum, motivasyon) eğitim müfredatına entegre edilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Akademisyen Görüşleri:

- K1: “Açık bir şekilde fiziksel okuryazarlık adı altında bahsedilmese de programlarda bilgi ve kavrama, motivasyon, fiziksel yeterlik gibi fiziksel okuryazarlık için gerekli olan bileşenlerden bahsedilmektedir.”

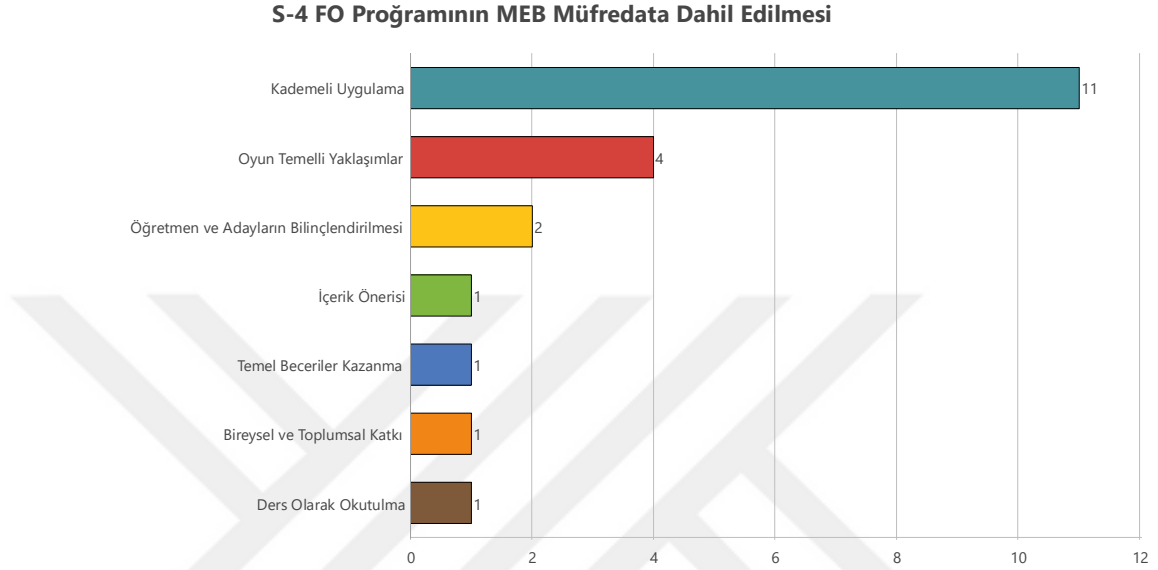

Şekil 4.9. Fiziksel okuryazarlık programının meb müfredatına katkısına ilişkin kavramsal harita

Tema 2: Fiziksel okuryazarlık kavramının MEB beden eğitimi dersi müfredatına dahil edilmesi

Araştırmamanın dördüncü alt sorusu olan “Millî Eğitim Bakanlığı’nın beden eğitimi ve spor dersi müfredatlarına fiziksel okuryazarlık kavramının dâhil edilmesi nasıl bir katkı sağlar? Hangi düzeylerde ve nasıl dâhil edilmesini önerirsiniz?” sorusuna spor bilimleri akademisyenlerinin Fiziksel Okuryazarlık Kavramının MEB Beden Eğitimi Dersi Müfredatına Dâhil Edilmesine ilişkin görüşleri doğrultusunda, bu kavramın eğitim programlarına doğrudan entegre edilmesinin eğitsel kazanımlar açısından önemli bir fırsat sunduğu görülmektedir. Katılımcılar, fiziksel okuryazarlığın sadece örtük içeriklerle değil,

açık ve yapılandırılmış biçimde ilkokuldan lise düzeyine kadar kademeli olarak müfredata dâhil edilmesi gerektiğini vurgulamışlardır. Grafik 4'te, fiziksel okuryazarlık kavramının MEB beden eğitimi dersi müfredatına entegrasyonuna yönelik önerilere ait temalar ve frekans dağılımları sunulmaktadır.

Şekil 4.10. Fiziksel okuryazarlık kavramının meb beden eğitimi dersi müfredatına dahil edilmesi kodları ve frekansları

Şekil 4.10'de Akademisyenlerin büyük çoğunluğu ($f=11$), fiziksel okuryazarlığın müfredata entegrasyonunda kademeli uygulama modelini önermektedir. Bu yaklaşım, fiziksel okuryazarlığın çocukluk döneminden başlayarak eğitim kademelerine göre yapılandırılması gerektiğine işaret etmektedir. Ayrıca, oyun temelli yaklaşımlar ($f=4$) ikinci sırada gelmiş, bu da öğrenmenin eğlenceli ve içsel motivasyonu destekleyen biçimlerle sunulması gerektiğini ortaya koymuştur.

Şekil 4.10'da spor bilimleri alanında görev yapan akademisyenlerin fiziksel okuryazarlık (FO) programının Millî Eğitim Bakanlığı müfredatına olası katkılarına yönelik görüşlerine dayalı temalar ve bu temaların frekansları sunulmaktadır. Nitel veri analizi sonucunda, FO'nun yalnızca bireysel gelişimi değil, aynı zamanda eğitim müfredatının kapsamlılığı ve amaca yönelikliğini artırma potansiyeline sahip olduğu anlaşılmaktadır. Katılımcılar, özellikle kapsamlı ve amaç odaklı eğitim müfredatı, bütünsel gelişim ve hareketsiz yaşama karşı farkındalık gibi katkıları öne çıkarmış; FO'nun öğrencilere yalnızca hareket becerileri

değil, aynı zamanda yaşam boyu aktif olma bilinci kazandırma yönünde güçlü bir araç olabileceğini vurgulamışlardır.

Elde edilen bulgulara göre:

1. Kademeli Uygulama (f=11)

Bu kod, fiziksel okuryazarlık kavramının eğitim öğretim sürecine kademeli olarak, okul öncesinden lise düzeyine kadar aşamalı biçimde entegre edilmesi gerektiğine ilişkin önerileri kapsamaktadır. Akademisyenler, özellikle ilkokul çağlarının bu kavramın kazandırılması için kritik dönem olduğunu vurgulamıştır.

Akademisyenlerin Görüşleri:

- K1: “Tüm eğitim kademelerinde bu kavrama değinmek günümüz dijitalleşmesi ile bir tehlike haline gelen hareketsiz yaşamın önüne geçmek adına önem arz etmektedir.”
- K2:” Bu kavram ilkokuldan itibaren çocuklara öğretilmeli ve lise eğitimi bitinceye kadar beden eğitimi ve spor dersleri kapsamında devam etmelidir.”
- K4: “İlkokuldan itibaren temel hareket becerileri ve beden farkındalığı kazandırılmaya başlanmalı ve eğitimin her kademesinde çeşitli düzeylerde geliştirilerek sürdürülmelidir.”
- K14: “Bu becerilerin ana okulundan başlayarak liseye kadar öğretilmesi gerekir.”
- K15: “Fiziksel okuryazarlık kavramı okulların her kademesine eklenirse...”
- K16: “Belki de en önemlisi hareket becerilerimizin gelişimi için kritik dönem olan 2-7 yaş sürecinde... Bu dönemde başarılı ve etkin bir şekilde temel hareket becerilerinin tekrar eden çocukların egzersize yönelik hem tutumları hem de öz yeterlilik algıları gelişir.”
- K17: “Ayrıca ortaokul düzeyinde; temel becerilerin geliştirilmesini... lise düzeyinde; kendi ilgi alanlarına uygun fiziksel aktivite seçimini, liderliği, sorumluluk duygusunu

ve bireysel gelişimi odak noktaları olarak benimseyerek beden eğitimi ve spor dersi müfredatlarına dâhil edilebilir.”

2. Oyun Temelli Yaklaşımlar (f=4)

Fiziksel okuryazarlığın oyunlar yoluyla daha etkili öğretileceği savunulmuştur. Akademisyenler, temel hareket becerilerinin eğlenceli ve çeşitli etkinliklerle kazandırılması gerektiğini vurgulamaktadır.

Akademisyenlerin Görüşleri:

- K10: “Oyun temelli yaklaşımlarla temel hareket becerilerinin geliştirilmesi öncelikli olmalıdır... fiziksel aktivitenin eğlenceli ve keyifli olduğu vurgulanmalı...”
- K13: “Okul öncesi ve ilkokulda temel hareket becerilerinin oyunlarla öğretilmesi gerektiğini düşünüyorum.”
- K17:” Fiziksel okuryazarlık, ilkokul düzeyinde; temel hareket becerilerini, oyun temelli öğrenmeyi ve fiziksel etkinlikten zevk almayı odak noktaları olarak benimseyerek Millî Eğitim Bakanlığı’nın beden eğitimi ve spor dersi müfredatlarına dâhil edilebilir.”

3.Öğretmen ve Adayların Bilinçlendirilmesi (f=2)

Akademisyenler, fiziksel okuryazarlık programlarının etkili biçimde uygulanabilmesi için öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının bu kavram hakkında donanımlı hale getirilmesi gerektiğini vurgulamıştır.

Akademisyenlerin Görüşleri:

- K12: “Ayrıca fiziksel okuryazarlığa sahip eğitimcilerin de karşısındaki öğrenci veya sporcuların yeterlilikleri çerçevesinde branş yönlendirmelerinde etkin rol olabilir.”
- K18: “Bu kapsamlı entegrasyon, uzun vadede daha sağlıklı, aktif ve bilinçli bireyler yetişmesine katkı sunacaktır.”

4. İçerik Önerisi (f=1)

Bazı Akademisyenler, fiziksel okuryazarlığın müfredata dâhil edilmesinde ne tür içeriklerin yer alması gerektiğine dair somut öneriler sunmuştur.

Akademisyen Görüşleri:

- K10: “Kişisel fiziksel aktivite hedefleri belirleme, antrenman prensipleri, beslenme ve fiziksel aktivite ilişkisi, farklı fiziksel aktivite ortamlarında güvenli katılım, spor psikolojisine giriş, spor ve toplum ilişkisi.”

5. Temel Beceriler Kazanma (f=1)

Akademisyenler, çocukların motor beceriler, fiziksel yeterlik ve beden farkındalığı gibi temel becerileri edinmesinin FO’nun öğretimindeki ön koşullardan biri olduğunu belirtmiştir.

Akademisyen Görüşleri:

- K10: “Temel hareket becerileri, vücut farkındalığı, basit oyunlar ve fiziksel aktivitenin faydalarına yönelik hikayeler ve canlandırmalar.”

6. Bireysel ve Toplumsal Katkı (f=1)

Fiziksel okuryazarlığın sadece bireysel düzeyde değil, toplumsal farkındalık ve sağlıklı yaşam kültürünün yaygınlaştırılması açısından da önemli katkılar sağlayacağı belirtilmiştir.

Akademisyen Görüşleri:

- K17: “Fiziksel okuryazarlık kavramının müfredata dâhil edilmesi hem pedagojik hem de toplumsal düzeyde çok yönlü katkılar sağlayabilir.”

7. Ders Olarak Okutulma (f=1)

Bazı Akademisyenler, FO’nun müfredat içinde bağımsız bir ders olarak okutulmasının öğrenciler için daha etkili olabileceğini ifade etmiştir.

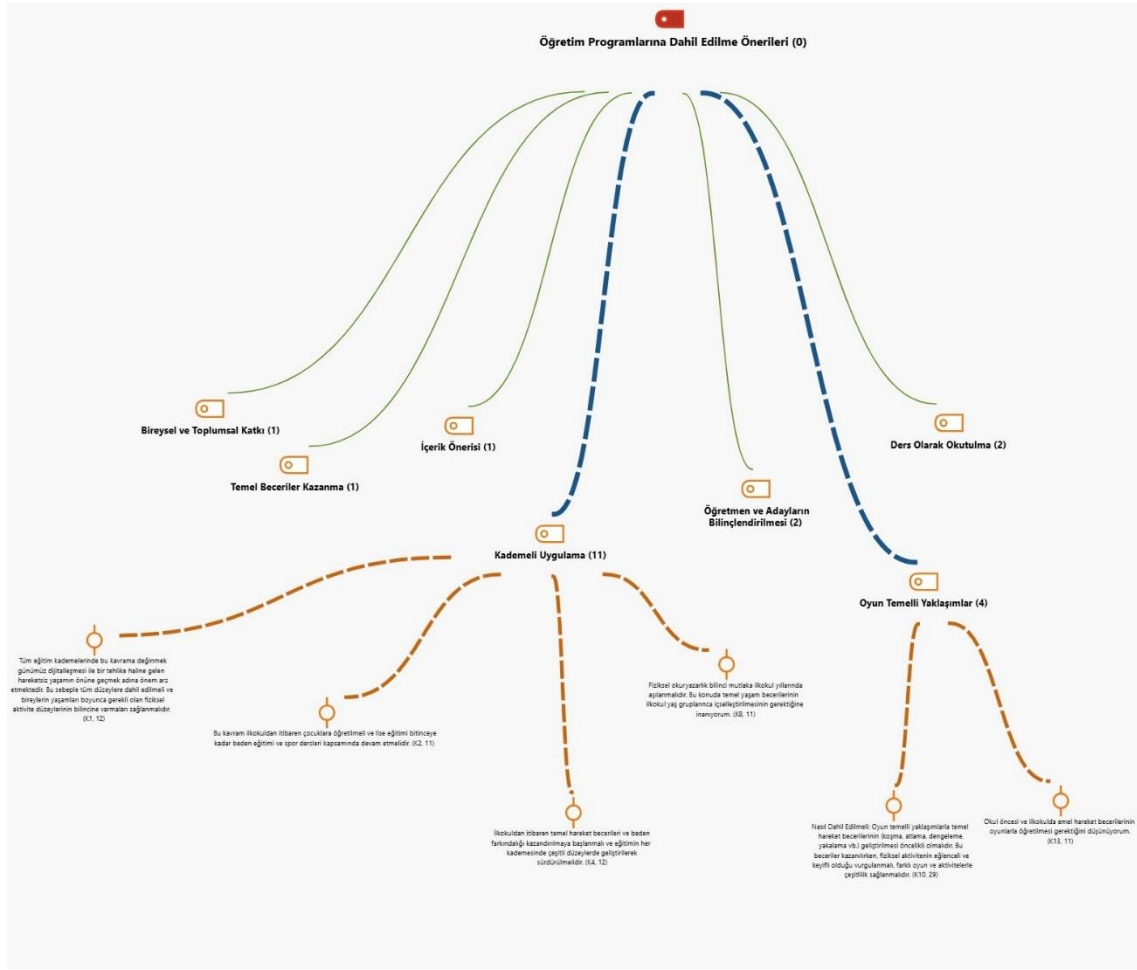
Akademisyenlerin Görüşleri:

- K18: “Seçmeli dersler aracılığıyla öğrencilere özelleşmiş fiziksel etkinlik alanları sunulabilir.”
- K18: “Öğretmen yetiştirme programlarında da fiziksel okuryazarlık konusuna yer verilmesi müfredatın etkili bir biçimde uygulanmasını destekleyecektir.”

Fiziksel okuryazarlık programının Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) müfredatına entegrasyonu noktasında, spor bilimleri akademisyenlerinin görüşleri kademeli uygulama yaklaşımının en etkili yöntem olarak öne çıktığını göstermektedir. Oyun temelli öğrenme stratejileri özellikle erken yaş gruplarında, temel hareket becerilerinin kalıcı şekilde kazandırılması için kritik bir araç olarak değerlendirilmektedir. Diğer öneriler — öğretmen ve adayların bilinçlendirilmesi, bireysel ve toplumsal katkı vurgusu, temel beceri kazanma ve içerik önerileri gibi — daha düşük frekansta dile getirilmiş olsa da, programın çok boyutlu ve esnek bir şekilde müfredata entegre edilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

Bu bulgular, FO programının uygulanmasında:

- Pilot projelerle başlanması,
- İlköğretim kademelerinde oyun temelli öğrenme yöntemlerinin öncelikli olarak kullanılması,
- Öğretmen ve öğretmen adaylarının bu süreçle eş zamanlı olarak eğitimlerle desteklenmesi,
- Diğer bileşenlerin zaman içinde kademeli olarak müfredata dâhil edilmesi gerektiğine işaret etmektedir. Programın sürdürülebilir ve etkili olabilmesi için tüm bu yaklaşımların birbiriyle uyumlu ve bütüncül bir çerçevede ele alınması, hem pedagojik hem de toplumsal açıdan kalıcı etki yaratacaktır.

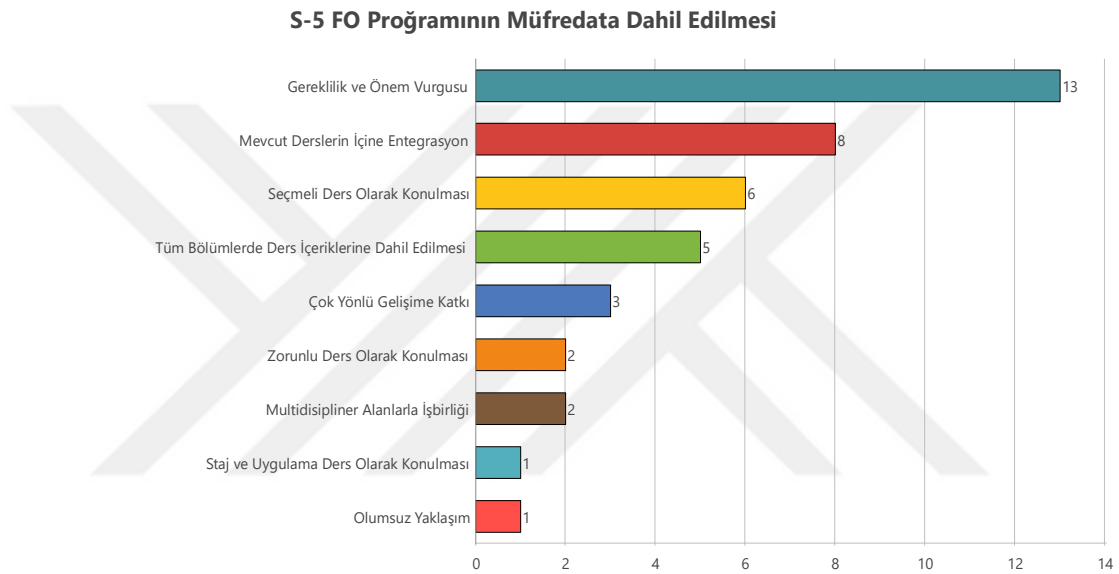
Şekil 4.11. Fiziksel okuryazarlık kavramının MEB beden eğitimi dersi müfredatına dâhil edilmesine ilişkin kavramsal harita

Soru 5 Fiziksel okuryazarlığın Spor Bilimleri Fakültelerinin öğretim programlarına dâhil edilmesi hakkında görüşleriniz nelerdir? Hangi derslerde veya hangi yollarla dâhil edilmesi etkili olur? Bu eksikliğin öğretmen adaylarının mesleki yeterlikleri üzerinde nasıl bir etkisi olabilir?

Tema 1: Fiziksel Okuryazarlık Programının Spor Bilimleri Fakültelerinin öğretim programlarına dâhil edilmesi

Araştırmanın beşinci alt sorusu olan “Fiziksel okuryazarlığın Spor Bilimleri Fakültelerinin öğretim programlarına dâhil edilmesi hakkında görüşleriniz nelerdir? Hangi derslerde veya hangi yollarla dâhil edilmesi etkili olur? Bu eksikliğin öğretmen adaylarının mesleki yeterlikleri üzerinde nasıl bir etkisi olabilir?” sorusuna spor bilimleri akademisyenlerinin

Fiziksel Okuryazarlık Programının Spor Bilimleri Fakültelerinin Öğretim Programlarına Dâhil Edilmesine ilişkin görüşleri doğrultusunda, bu sürecin gerekli ve anlamlı bulunduğu ortaya koyulmaktadır. Katılımcılar, bu kavramın yalnızca seçmeli derslerle değil; pedagojik formasyon, alan eğitimi ve uygulama dersleri aracılığıyla kuramsal ve uygulamalı boyutlarda programa entegre edilmesi gerektiğini vurgulamışlardır. Grafik 5'te, fiziksel okuryazarlık programının Spor Bilimleri Fakülteleri müfredatına entegrasyonuna yönelik önerilere ait temalar ve frekans dağılımları sunulmaktadır.

Şekil 4.12. Fiziksel okuryazarlık programının spor bilimleri fakültelerinin öğretim programlarına dâhil edilmesi kodları ve frekansları

Şekil 4.12’de spor bilimleri alanında görev yapan akademisyenlerin fiziksel okuryazarlık (FO) programının yükseköğretim müfredatına dâhil edilmesine ilişkin görüşlerine dayalı temalar ve bu temaların frekans dağılımları sunulmaktadır. Nitel veri analizi sonucunda, katılımcıların büyük çoğunluğunun FO’nun öğretim programlarına dâhil edilmesini gerekli ve önemli gördüğü, bu doğrultuda programın mevcut ders içeriklerine entegre edilmesi, seçmeli veya zorunlu ders olarak sunulması ve tüm bölümlerde uygulanabilir olması yönünde öneriler sunduğu belirlenmiştir. FO’nun çok yönlü gelişime katkı sağlayacağına yönelik vurguların yanı sıra, disiplinler arası iş birliği ve uygulamalı derslerle desteklenmesi gerektiği de ifade edilmiştir

Elde edilen bulgulara göre:

1. Gerekliklik ve Önem Vurgusu (f=13)

Fiziksel okuryazarlık programının müfredatı dâhil edilmesi gerektiği yönünde güçlü bir görüş birliği mevcuttur. Akademisyenler, fiziksel okuryazarlığın bireyin yaşam kalitesine ve eğitim sistemine çok yönlü katkı sunduğunu vurgulamıştır.

Akademisyen Görüşleri:

- K1: “Mesleklerini bu doğrultuda seçmiş bireylerin yaşam boyu spor ile ilgilenecekleri ve çevrelerinin de bu doğrultuda şekilleneceği öngörüldüğünde spor bilimleri müfredatına fiziksel okuryazarlık kavramının eklenmesi kavramın kapsamını genişletmek açısından doğru bir politika olacaktır.”
- K2: “Fiziksel okuryazarlığın Spor Bilimleri Fakültelerinin öğretim programlarına dâhil edilmesi kesinlikle gereklidir.”
- K3: “Bence fiziksel okuryazarlık, Spor Bilimleri Fakülteleri için artık lüks değil, bir gereklilik.”
- K4:” Fiziksel okuryazarlığın Spor Bilimleri Fakültelerinin öğretim programlarına dâhil edilmesi, bu alanda yetişenlerin mesleki yeterliklerini güçlendirmek açısından son derece önemlidir.”
- K7:” Fiziksel okuryazarlık kavramı, hareket ve antrenman bilimlerini içeren her derste geçmesi gereken kavramlardır.”
- K8:” Spor Bilimleri müfredatında mutlaka olmalıdır.”
- K11:” Evet kesinlikle öğretim programlarına dahil edilmesi gerekiyor.”

2. Mevcut Derslerin İçine Entegrasyon (f=8)

Fiziksel okuryazarlığın var olan ders içeriklerine (özellikle Beden Eğitime Giriş, Fiziksel Uygunluk, Sağlık Bilgisi, Egzersiz Fizyolojisi, Antrenman Bilimi vb.) entegre edilmesinin uygulanabilirliği vurgulanmıştır.

Akademisyen Görüşleri:

- K3: “Bu kavram özellikle beden eğitimi öğretimi, hareket eğitimi, eğitimde çağdaş yaklaşımlar gibi derslerin içeriğine rahatlıkla entegre edilebilir. Hatta pedagojik formasyon kapsamında öğretim yöntemleri ve ölçme-değerlendirme derslerinde de yer bulmalı.”
- K4: “Var olan derslerin içerisinde değerlendirebiliriz. "Hareket Eğitimi", "Oyun ve Fiziksel Aktivite", "Spor Bilimlerine Giriş" ve "Eğitimde Yeni Yaklaşımlar" gibi ders içeriklerine teorik ve uygulamalı bileşenlerle dahil edilebilir.”
- K5:” Çocuk ve spor, yaşam boyu spor, fiziksel uygunluk derslerinin içinde”
- K9:” Fiziksel okuryazarlık kavramı, Spor Bilimleri Fakültelerinin her bölümünde hareket ve antrenman bilimleri ile ilgili olan derslerde değinilecek bir kavramdır.”

3. Seçmeli Ders Olarak Konulması (f=6)

Bazı akademisyenler, FO'nun seçmeli ders olarak yer almasının özellikle öğretmen adayları için etkili olabileceğini belirtmiştir.

Akademisyen Görüşleri:

- K1: “Fiziksel okuryazarlık, spor bilimleri fakültelerinde ayrı bir ders olarak okutulmalı ve ayrıca diğer derslerde de daha sık bahsedilen bir kavram haline gelmelidir.”
- K14: “Bağımsız bir ders olarak, ders programlarına eklenmeli ve uygulamalı olmalıdır.”
- K15:” Öğretmen adaylarının fiziksel okuryazarlık kavramına ilişkin bilgileri sınırlıdır. Bunu literatürü incelediğimizde de görmekteyiz. Bu sınırlı bilginin daha kapsayıcı olması için bir derse konu olarak eklenmesinden ziyade direkt olarak ders unusu olmalıdır.”
- K18:” Seçmeli Ders Olarak "Fiziksel Okuryazarlık"

4. Tüm Bölümlerde Ders İçeriklerine Dahil Edilmesi (f=5)

Fiziksel okuryazarlığın yalnızca beden eğitimi bölümleriyle sınırlı kalmadan sağlık, çocuk gelişimi, psikolojik danışmanlık gibi bölümlerde de ele alınması gerektiği savunulmuştur.

Akademisyen Görüşleri:

- K1: “Sporu ve aktiviteyi öğretirken bireylerin yalnız motor becerilerine değil sporu yaşam biçimi haline getirmelerine de destek olacak bir farkındalık yaratılması adına fakültedeki tüm bölümlerde fiziksel okuryazarlık kavramı üstünde durulmalıdır.”
- K9: “Fiziksel okuryazarlık kavramı, Spor Bilimleri Fakültelerinin her bölümünde hareket ve antrenman bilimleri ile ilgili olan derslerde değinilecek bir kavramdır.”
- K11: “Bunu engellemek adına kesinlikle fiziksel okuryazarlık kavramı spor bilimleri fakültelerinde olması gerekmektedir.”

5. Çok Yönlü Gelişime Katkı (f=3)

Akademisyenler, FO’nun bilişsel, duyuşsal ve sosyal gelişim açısından da katkı sunduğunu belirtmiştir.

Akademisyen Görüşleri:

- K3: “Çünkü biz sadece hareket öğretmek değil, aynı zamanda bireyin fiziksel aktiviteye yaklaşımını, yaşam boyu davranışlarını şekillendiren öğretmenler ve uzmanlar yetiştiriyoruz. Eğer öğretmen adayı bu kavramı üniversite eğitimi süresince hiç duymadan mezun oluyorsa, sahaya çıktığında da öğrencilerine bu bütüncül yaklaşımı kazandırması çok zor olur.”
- K4: “Çünkü fiziksel okuryazarlık, yalnızca bireyin hareket etme becerisiyle sınırlı olmayan; aynı zamanda fiziksel aktiviteye yönelik bilgi, tutum, özgüven ve yaşam boyu motivasyon gibi çok yönlü bileşenleri kapsayan bir yaklaşımdır.”

6. Zorunlu Ders Olarak Konulması (f=2)

FO'nun doğrudan bir zorunlu ders olarak öğretim programına eklenmesi gerektiğini düşünen Akademisyenler da olmuştur.

Akademisyen Görüşleri:

- K10: “Bağımsız Bir Ders Olarak: En etkili yollardan biri, "Fiziksel Okuryazarlık" veya "Yaşam Boyu Fiziksel Aktivite" adıyla zorunlu bir ders olarak müfredata eklenmesidir. Bu ders, fiziksel okuryazarlığın teorik temellerini, pedagojik yaklaşımlarını ve farklı yaş gruplarına uygulama yöntemlerini kapsayabilir.”
- K17: “Fiziksel okuryazarlık "Fiziksel Okuryazarlık ve Hareket Eğitimi" adı altında Spor Bilimleri Fakültelerinin öğretim programlarına zorunlu ders olarak dâhil edilebilir.”

7. Multidisipliner Alanlarla İşbirliği (f=2)

FO'nun farklı alanlarla (sağlık bilimleri, psikoloji, beslenme vb.) entegre şekilde sunulması gerektiği vurgulanmıştır.

Akademisyen Görüşleri:

- K14: “Bu ders matematik ve fen bilimleri ile de ilişkilendirilmeli çok programlı olmalı ve çocukların hayatına bilimsel olarak dahil edilmelidir.”
- K17: “Fiziksel okuryazarlık; sağlık bilimleri, psikoloji, hareket eğitimi ve pedagojik formasyon gibi çoklu alanları birleştirebilir ve disiplinler arası bakış açısı kazandırabilir. Bu da Spor Bilimleri Fakültelerinden mezun olacak adayların disiplinler arası düşünme becerilerini geliştirebilir ve onları sahada çok yönlü sorunlara çözüm üretebilecek şekilde hazırlayabilir.”

8. Staj ve Uygulama Dersi Olarak Konulması (f=1)

Bir görüşte, FO'nun öğretim sürecinde uygulama temelli bir içerikle staj dersi formatında verilmesi önerilmiştir.

Akademisyen Görüşleri:

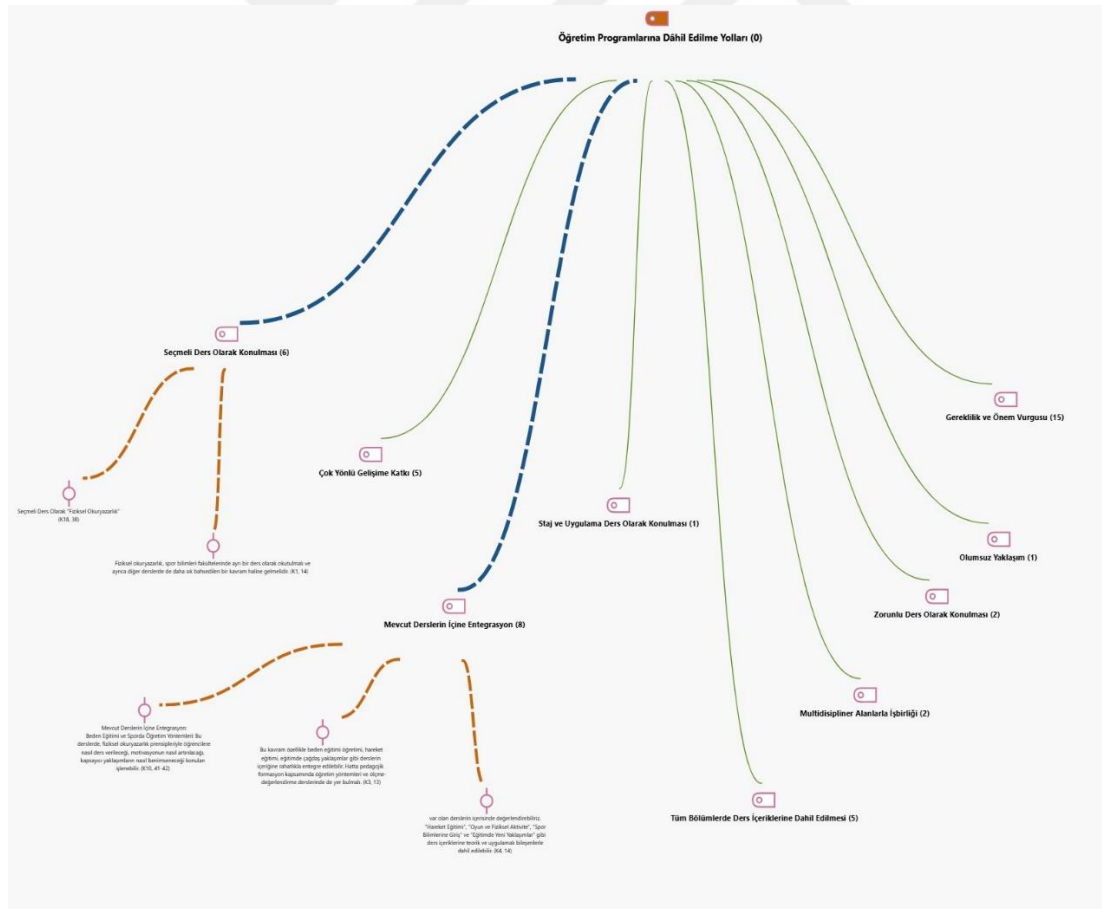
- K18: “Fiziksel okuryazarlığı esas alan etkinliklerin gerçek okul ortamında uygulanması teşvik edilebilir.”

9. Olumsuz Yaklaşım (f=1)

Bir akademisyen, FO’nun kavramsal olarak zayıf kaldığını ve müfredata eklenmeden önce daha net bir çerçeveye oturtulması gerektiğini belirtmiştir.

Akademisyen Görüşleri:

- K12: “Fiziksel okuryazarlık daha geniş bir perspektiften bakıldığı için (özgüven motivasyon fiziksel iyi oluş, yeterlilik) gerek olmadığını düşünüyorum. Öte yandan tüm bu belirteçler zaten spor Bilimlerinin çekirdek programlarında ayrıntılı olarak ders halinde verilmekte (spor psikolojisi, fiziksel uygunluk, motivasyonel yaklaşımlar vb.).”

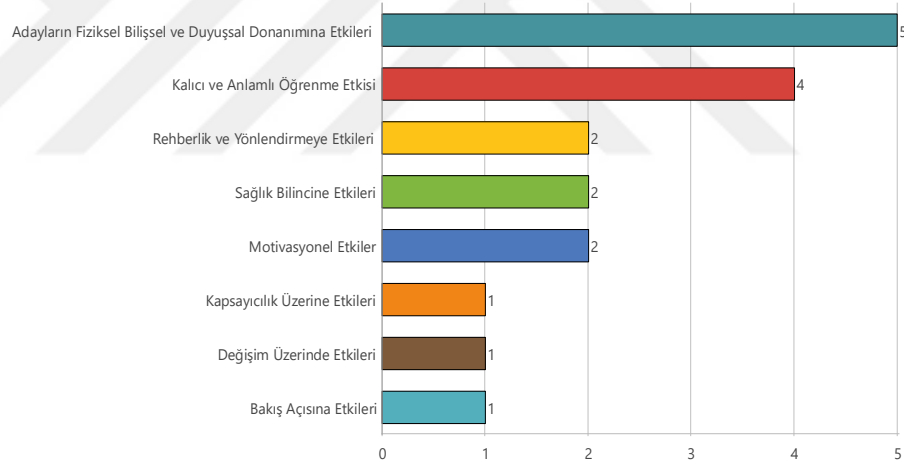

Şekil 4.13. Fiziksel okuryazarlık programının öğretim programlarına dâhil edilme yollarına ilişkin kavramsal harita

Tema 2 Fiziksel Okuryazarlığın Öğretmen Adaylarının Mesleki Yeterliliklerine Etkisi

Araştırmanın beşinci alt sorusu olan “Fiziksel okuryazarlığın Spor Bilimleri Fakültelerinin öğretim programlarına dâhil edilmesi hakkında görüşleriniz nelerdir? Hangi derslerde veya hangi yollarla dâhil edilmesi etkili olur? Bu eksikliğin öğretmen adaylarının mesleki yeterlikleri üzerinde nasıl bir etkisi olabilir?” sorusuna spor bilimleri akademisyenlerinin Fiziksel Okuryazarlığın Öğretmen Adaylarının Mesleki Yeterliliklerine Etkisine ilişkin görüşleri doğrultusunda, fiziksel okuryazarlık eksikliğin mesleki yeterlikleri sınırlayıcı bir unsur olarak değerlendirildiği görülmektedir. Katılımcılar, fiziksel okuryazarlığın mesleki bilgi, pedagojik beceri ve sağlık bilinci gibi alanlara doğrudan katkı sağladığını ifade etmişlerdir. Şekil 4.14’te bu etkilere ilişkin temalar ve frekans dağılımları sunulmaktadır.

S-5 FO Öğretmen Adaylarının Mesleki Yeterlilikleri Üzerinde Etkileri

Şekil 4.14. Fiziksel okuryazarlığın öğretmen adaylarının mesleki yeterliliklerine etkisi ve frekansları

Şekil 4.14’de spor bilimleri alanında görev yapan akademisyenlerin fiziksel okuryazarlık (FO) programının öğretmen adaylarının mesleki yeterlikleri üzerindeki etkilerine ilişkin görüşlerine dayalı temalar ve bu temaların frekans dağılımları sunulmaktadır. Nitel veri analizi sonucunda, FO programının öğretmen adaylarının fiziksel, bilişsel ve duyuşsal donanımını artırdığı, kalıcı ve anlamlı öğrenme süreçlerine katkı sağladığı, rehberlik ve yönlendirme becerilerini güçlendirdiği anlaşılmaktadır. Ayrıca, FO’nun mesleki yeterliklerin gelişimine yönelik sağlık bilinci, motivasyon, kapsayıcılık, değişim yönetimi

ve bakış açısı kazanımı gibi çeşitli boyutlarda da etkili olduğu katılımcı görüşlerine yansımıştır.

Elde edilen bulgulara göre:

1. Adayların Fiziksel, Bilişsel ve Duyuşsal Donanımına Etkileri (f=5)

Fiziksel okuryazarlık, yalnızca bedensel becerileri değil, bilişsel ve duyuşsal öğrenmeleri de destekleyerek öğretmen adaylarının çok yönlü gelişimine katkı sağlar.

Akademisyen Görüşleri:

- K3: " Eğer bu eksiklik giderilmezse, öğretmen adayları sadece teknik becerilere odaklanan, duyuşsal ve bilişsel boyutu göz ardı eden bir yaklaşımla mezun oluyor."
- K4: " Fiziksel okuryazarlık eğitiminin eksikliği bu alanda yetişenlerin sadece teknik bilgiye dayalı, öğrenci merkezli olmayan, ezberci ve kısa vadeli kazanımlara odaklanan bir anlayış geliştirmesine neden olabilir."
- K5:" Öğretmen adaylarının fiziksel okuryazarlık temelli bir eğitim alması, onları bütüncül, öğrenci merkezli, yaşam boyu öğrenmeyi destekleyen öğretmenler hâline getirir."

2. Kalıcı ve Anlamlı Öğrenme Etkisi (f=4)

FO temelli eğitim programları, öğretmen adaylarının öğrenmelerini daha kalıcı ve anlamlı hale getirerek alan bilgilerini pekiştirir.

Akademisyen Görüşleri:

- K2: " Öğretmen adayları ilerde meslek hayatlarında öğrencilerine bu kavramı daha doğru şekilde öğretebilir."
- K3: " Uzun vadede bu yaklaşım öğretmen niteliğini de öğrenci kazanımını da doğrudan artırır diye düşünüyorum."

- K4:” Ayrıca bu farkındalık eğitmenlerin fiziksel aktivite süreçlerini sadece bir mesleki uğraş olarak değil yaşamın önemli bir parçası olarak algılamaları noktasında da önemli kazanımlar sağlayacaktır.”

3. Rehberlik ve Yönlendirmeye Etkileri (f=2)

Fiziksel okuryazarlık eğitimi, öğretmen adaylarının öğrencilerine yönelik rehberlik becerilerini geliştirerek daha bilinçli yönlendirmeler yapmalarını sağlar.

Akademisyen Görüşleri:

- K11: " Çünkü son zamanlarda özel yetenek harici tercihle spor bilimlerinde öğrenim gören ve formasyon ile öğretmen olanlar var. Özel yetenekle gelmiyorsa eğer bir sporcu özgeçmişini olma olasılığı düşük oluyor ve bu da başlı başına sorun oluyor çünkü bu kişinin fiziksel okuryazarlık bilgisi olmuyor demektir. Bu konuda eksikliği olan kişi fiziksel okuryazarlık farkındalığını arttıramaz ve haliyle bireyleri fiziksel aktiviteye yönlendirmede sorunlar yaşar."
- K18: " Öğrencilerinin fiziksel gelişim düzeylerini, motivasyon kaynaklarını ve aktif yaşam becerilerini doğru şekilde yönlendiremeyebilir."

4. Sağlık Bilincine Etkileri (f=2)

FO eğitimi, öğretmen adaylarının sağlık ve aktif yaşam konusunda bilinç düzeylerini artırarak bu bilinci öğrencilere aktarma potansiyelini güçlendirir.

Akademisyen Görüşleri:

- K4: " Bu çok boyutlu yaklaşımı anlayan ve uygulayabilenler, öğrencilerine fiziksel aktiviteyi sadece bir ders içeriği olarak değil, sağlıklı yaşamın temel bir parçası olarak sunabilir."
- K4: " Bu da öğrencilerde fiziksel aktiviteye yönelik kalıcı tutumların gelişmesini engeller ve uzun vadede toplumun hareketsiz yaşam biçimiyle mücadele etme kapasitesini zayıflatır."

5. Motivasyonel Etkiler (f=2)

Adayların mesleklerine yönelik motivasyonları artar; mesleki tatmin ve bağlılık düzeyleri olumlu yönde etkilenebilir.

Akademisyen Görüşleri:

- K3: Bu da onların mesleki yeterliklerini sınırlıyor; çünkü günümüz öğrencilerine sadece spor yaptırmak yetmiyor, onları motive edebilmek, sürece katmak ve bu davranışı kalıcı hale getirmek gerekiyor."
- K10: " Motivasyon Eksikliği: Fiziksel okuryazarlık prensipleriyle donatılmamış öğretmenler, öğrencilerin fiziksel aktiviteye karşı motivasyonlarını sürdürmekte zorlanabilirler. Sadece performans odaklı yaklaşımlar, sporla ilişkisi zayıf olan öğrencileri daha da uzaklaştırabilir."

6. Kapsayıcılık Üzerine Etkileri (f=1)

FO kavramı, öğretmen adaylarını kapsayıcı eğitime duyarlı hale getirerek farklı öğrenci gruplarına yönelik planlamalar yapmalarını kolaylaştırır.

Akademisyen Görüşleri:

- K10: " Her öğrencinin farklı motor beceri düzeyleri ve ilgi alanları vardır. Fiziksel okuryazarlık bilgisi olmayan öğretmenler, derslerini her seviyedeki öğrenciyi kapsayacak şekilde düzenlemekte zorlanabilirler, bu da bazı öğrencilerin beden eğitimi derslerinden soğumasına neden olabilir."

7. Değişim Üzerindeki Etkileri (f=1)

FO eğitimi, öğretmen adaylarında geleneksel öğretim kalıplarını sorgulayıcı bir bilinç geliştirerek yeniliklere açık bireyler olmalarını teşvik eder.

Akademisyen Görüşleri:

- K10: " Günümüz toplumunda fiziksel aktiviteye bakış açısı sürekli değişmektedir. Fiziksel okuryazarlık bilgisi olmayan öğretmenler, bu değişimlere ayak uydurmakta ve öğrencilerin güncel ihtiyaçlarına yanıt vermekte zorlanabilirler."

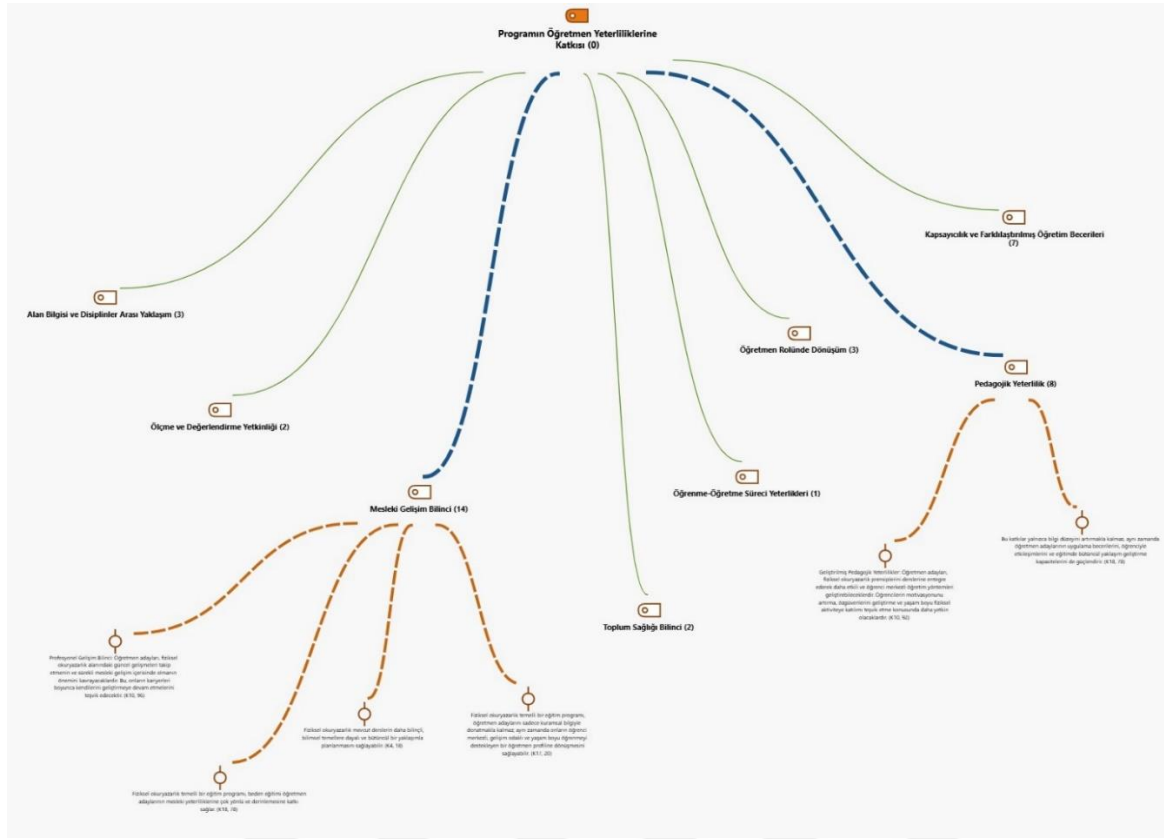
8. Bakış Açısına Etkileri (f=1)

Adayların fiziksel aktiviteye ve hareketin eğitsel boyutuna yönelik bakış açıları dönüşür; daha bütüncül bir eğitim anlayışı geliştirirler.

Akademisyen Görüşleri:

- K10: " Öğretmen adayları, beden eğitimi derslerini sadece motor becerilerin öğretildiği bir alan olarak algılayabilirler. Bu durum, yaşam boyu fiziksel aktiviteye katılımı teşvik etme ve sağlık bilincini geliştirme gibi daha geniş hedefleri göz ardı etmelerine yol açabilir."

Spor Bilimleri Fakültelerinde fiziksel okuryazarlık temelli bir programın uygulanmasına yönelik akademik görüşler, programın hem müfredat düzeyinde hem de öğretmen adaylarının bireysel ve mesleki gelişiminde çok boyutlu katkılar sağlayacağını ortaya koymuştur. Akademisyenlerin büyük çoğunluğu, programın fakülte müfredatına kademeli ve uygulama temelli biçimde entegre edilmesini, özellikle oyun temelli yaklaşımlar ve disiplinler arası içeriklerle desteklenmesini önermiştir. Aynı zamanda, öğretmen adaylarının fiziksel, bilişsel ve duyuşsal donanımını artırarak kalıcı öğrenme, rehberlik yeterlikleri, sağlık bilinci ve kapsayıcılık gibi alanlarda mesleki yeterliklerini geliştirdiği ifade edilmiştir. Elde edilen bu veriler, fiziksel okuryazarlığın yalnızca bir kavramsal çerçeve değil, aynı zamanda pedagojik bir araç olarak yapılandırılması gerektiğini ve spor bilimleri eğitiminin niteliğini artıracak bütüncül bir model sunduğunu göstermektedir.

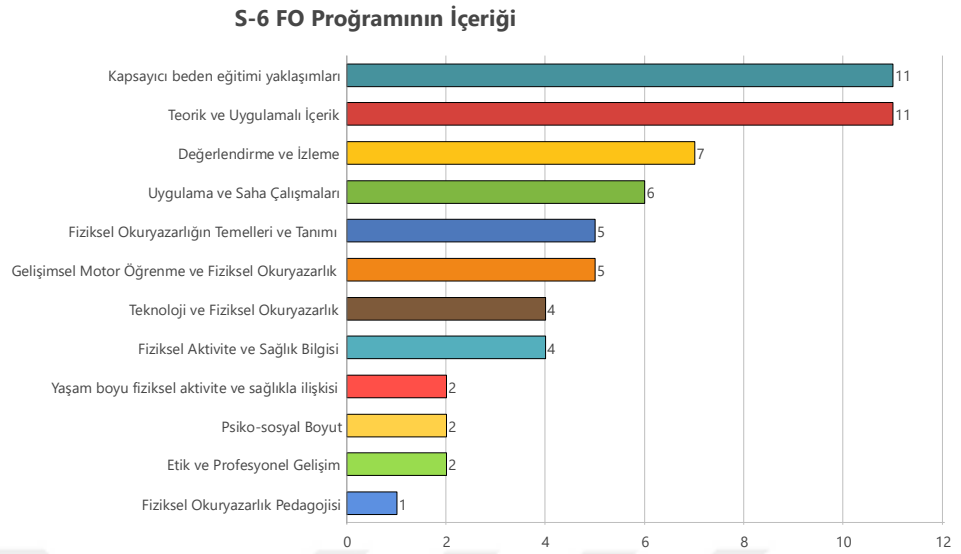

Şekil 4.15. Fiziksel okuryazarlığın öğretmen adaylarının mesleki yeterliliklerine etkisine ilişkin kavramsal harita

Soru 6 Fiziksel okuryazarlık konusunda beden eğitimi öğretmen adaylarına yönelik bir eğitim programı tasarlanırsa, bu programın içeriğinde neler olmalı?

Tema Fiziksel Okuryazarlık Programının İçeriği

Araştırmanın altıncı alt sorusu olan “Fiziksel okuryazarlık konusunda beden eğitimi öğretmen adaylarına yönelik bir eğitim programı tasarlanırsa, bu programın içeriğinde neler olmalı?” sorusuna spor bilimleri akademisyenlerinin Fiziksel Okuryazarlık Programının İçeriğine ilişkin görüşleri doğrultusunda, programın çok boyutlu ve uygulamaya dönük bir yapı içermesi gerektiği görülmektedir. Katılımcılar, programın yalnızca kuramsal bilgiyle sınırlı kalmaması; motor gelişim, psiko-sosyal beceriler, teknoloji kullanımı ve değerlendirme süreçlerini de içerecek şekilde bütüncül olarak yapılandırılması gerektiğini ifade etmişlerdir. Şekil 4.16’da önerilen program içeriğine ilişkin temalar ve frekans dağılımları sunulmaktadır.

Şekil 4.16. Fiziksel okuryazarlık programının içeriği kodları ve frekansları

Şekil 4.28’de, spor bilimleri alanında görev yapan akademisyenlerin fiziksel okuryazarlık (FO) programının içeriğine ilişkin görüşlerine dayalı temalar ve bu temaların frekans dağılımları sunulmaktadır. Nitel veri analizi sonucunda, FO programının kapsamlı, çok boyutlu ve uygulamaya dönük bir yapıda tasarlanması gerektiği öne çıkmaktadır. Katılımcıların en fazla vurguladığı unsurlar arasında kapsayıcı beden eğitimi yaklaşımları, teorik ve uygulamalı içerik, değerlendirme ve izleme süreçleri ile uygulama ve saha çalışmaları yer almaktadır. Ayrıca, FO programının temel kavramsal çerçevesini oluşturan fiziksel okuryazarlığın tanımı ve ilkeleri, gelişimsel motor öğrenme, teknoloji kullanımı, sağlık bilgisi, etik ve profesyonel gelişim gibi alanların da program içeriğine dâhil edilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Elde edilen bulgular göre:

1. Kapsayıcı Beden Eğitimi Yaklaşımları(f=11)

Program içeriğinde fiziksel okuryazarlığın tüm bireyleri kapsayacak şekilde planlanması gerektiği ifade edilmiştir. Akademisyenler, özellikle özel gereksinimli bireylerin fiziksel aktiviteye erişim hakkının vurgulanması gerektiğini belirtmiştir.

Akademisyen Görüşleri:

- K2: “Bireye özgü fiziksel aktivite planlamaları,”
- K4: “Fiziksel okuryazarlık konusu bence sadece öğretmen adaylarıyla sınırlı tutulmamalı spor bilimlerinde eğitim alan tüm öğrencileri kapsayacak şekilde yapılandırılmalıdır.”
- K5:” kapsayıcı eğitimi fiziksel okuryazarlık temelli yürütebilme becerileri kazandırmayı hedeflemelidir.”
- K8:” Programa, öğrencilerin egzersizleri kendi hızlarında yapmalarına olanak tanıyan çeşitli müzikler de eşlik edebilir. Çocukların sabretme becerilerini geliştirmelerine ve tartışmaları sakın bir şekilde çözmeyi öğrenmelerine yardım edecek etkinlikler programa dahil edilmelidir.”
- K12:” Özel guruplarda fiziksel okuryazarlık üzerine de eğitimler eklenmelidir.”

2. Teorik ve Uygulamalı İçerik (f=11)

Fiziksel okuryazarlık programında teorik temellerle uygulama becerilerinin birlikte sunulması gerektiği vurgulanmıştır. Akademisyenler, sadece kavramsal bilgiyle sınırlı bir öğretimin yetersiz olacağını ve uygulamalı çalışmalarla desteklenen derslerin daha kalıcı öğrenme sağlayacağını ifade etmiştir.

Akademisyen Görüşleri:

- K1: “Fiziksel okuryazarlık kavramını oluşturan bileşenler olmalı. Örneğin motivasyon boyutu psikososyal bir yapı olarak ayrı ele alınırken, fiziksel yeterli psikomotor bir yapı olarak ayrıca derinlemesine ele alınabilir.”
- K3: “Böyle bir eğitim programı tasarlanacaksa, bence hem teorik hem de uygulamalı boyutu güçlü bir şekilde harmanlanmalı.”
- K4:” Bu programın içeriği hem teorik bilgileri hem de uygulamalı becerileri kapsamalı.”
- K5:” Program, öğretmen adaylarına ders planı hazırlama, uygulamalı etkinlik tasarlama fırsatı vermeli.”

- K12:” Teorik ve uygulamalı eğitimler dahil edilmeli.”

3. Değerlendirme ve İzleme(f=7)

Akademisyenler, FO programının çıktılarının etkili biçimde değerlendirilebilmesi için izleme ve ölçme süreçlerine özel önem verilmesi gerektiğini vurgulamıştır. Ölçme araçlarının, yalnızca fiziksel becerileri değil, bilişsel ve duyuşsal gelişimi de yansıtması önerilmiştir.

Akademisyen Görüşleri:

- K2: “Fiziksel uygunluk testleri,”
- K3: “sadece fiziksel performansı değil, öğrencinin fiziksel aktiviteye yönelik tutumunu, öz güvenini ve katılım düzeyini de değerlendirebilecek ölçme-değerlendirme araçları tanıtılmalı. Bu noktada alternatif değerlendirme yöntemlerine de yer verilmesi öğretmen adaylarının bakış açısını genişletir.”
- K13:” Bilimsel değerlendirme araçlarını kullanılmalı.”
- K18:” Fiziksel okuryazarlığın değerlendirilmesine yönelik ölçme araçları: Beceri, tutum, motivasyon ve katılım düzeyinin izlenmesi, Alternatif değerlendirme yöntemleri (gözlem formları, öğrenci günlükleri, öz değerlendirme) içermeli.”

4. Uygulama ve Saha Çalışmaları(f=6)

Akademisyenler, öğretmen adaylarının fiziksel okuryazarlık becerilerini geliştirebilmeleri için sahada uygulama deneyimi kazanmalarının şart olduğunu belirtmiştir. Bu kapsamda okul temelli saha uygulamaları önerilmektedir.

Akademisyen Görüşleri:

- K3: “Öğretmen adaylarına fiziksel okuryazarlığı sınıf ortamına nasıl yansıtacaklarını gösterecek uygulama içerikleri sunulmalı.”
- K3: “Programın içinde mümkünse saha uygulamaları da olmalı. Yani öğretmen adayları gerçek öğrenci gruplarıyla bu yaklaşımı deneyimleyebilmeli; uygulama

yaparak öğrenme, öğrenci tepkilerini gözlemleme ve geri bildirim alma imkânı bulmalı.”

- K13:” Okul ortamlarında stajın şart olduğu görüşündeyim.”
- K14:” Öğretmen adayları staj döneminde bu dersi uygulamalı olarak kullanmalılardır.”

5. Fiziksel Okuryazarlığın Temelleri ve Tanımı(f=5)

Fiziksel okuryazarlığın kuramsal zemini, tanımı, bileşenleri ve tarihsel gelişimi gibi içeriklerin programın ilk haftalarında ele alınması gerektiği ifade edilmiştir. Bu, kavramın doğru anlaşılması açısından temel olarak görülmüştür.

Akademisyen Görüşleri:

- K2: “Fiziksel okuryazarlık ve fiziksel uygunluk kavramı.”
- K3: “Öncelikle öğretmen adaylarının fiziksel okuryazarlık kavramını derinlemesine anlayabilmeleri için, programın giriş kısmında bu kavramın tarihçesi, temel bileşenleri (motivasyon, özgüven, fiziksel yeterlik, bilgi ve anlayış) ve diğer eğitimsel kavramlarla ilişkisi ele alınmalı.”
- K10:” Kavramın uluslararası ve ulusal bağlamdaki tanımları ve gelişim süreci. Fiziksel okuryazarlığın bileşenleri (motivasyon, güven, fiziksel yeterlilik, bilgi, anlayış).”
- K15:” Fiziksel okuryazarlık kavramı. Kavramın tarihi gelişimi. Felsefî dayanakları.”

6. Gelişimsel Motor Öğrenme ve Fiziksel Okuryazarlık(f=5)

Akademisyenler, FO’nun sadece fiziksel becerilere değil; gelişim dönemlerine uygun motor öğrenme süreçlerine dayalı olarak yapılandırılması gerektiğini belirtmiştir. Özellikle çocukluk ve ergenlik dönemine uygun içerikler geliştirilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Akademisyen Görüşleri:

- K7: “Program geliştirme uzmanlarının bileceği bir iş ama bana göre böyle bir programın içeriği biyoloji biliminin kavram, kuram ve modellerine göre düzenlenmelidir.”
- K9: “Böyle bir eğitim programı tasarlanırsa içeriğinde fiziksel etkinliğin kondisyon, teknik, taktik ve mental kısmına yer verilebilir.”
- K10:” Çocukluk ve ergenlik döneminde motor becerilerin gelişimi. Farklı yaş gruplarına göre fiziksel okuryazarlık becerilerinin kazandırılması. Hassas dönemler ve kritik öğrenme anları.”

7. Teknoloji ve Fiziksel Okuryazarlık(f=4)

Bazı Akademisyenler, özellikle ölçme-değerlendirme, uygulama ve uzaktan eğitim bağlamında teknolojinin FO programına entegre edilmesini önermiştir. Dijital uygulamalar, video analizleri ve interaktif öğrenme araçları önerilmiştir.

Akademisyen Görüşleri:

- K10: “Dijital araçların (mobil uygulamalar, akıllı cihazlar) fiziksel aktivite takibi ve motivasyonunda kullanımı. Oyunlar ve interaktif materyallerin derslerde kullanımı.”
- K1: “Teknoloji ve Kaynak Kullanımı.”
- K13:” teknoloji entegrasyonu içermeli.”

8. Fiziksel Aktivite ve Sağlık Bilgisi(f=4)

Bazı akademisyenler, FO’nun sağlıklı yaşam tarzı ve fiziksel aktivite bilgisini kapsaması gerektiğini vurgulamıştır. Sağlık okuryazarlığı ile fiziksel okuryazarlık ilişkisi üzerinde durulmuştur.

Akademisyen Görüşleri:

- K2: “Sağlığı ve sportif performansı etkileyen fiziksel uygunluk parametreleri.”

- K10: “Fiziksel aktivitenin fizyolojik, psikolojik ve sosyal faydaları. Farklı fiziksel aktivite türleri (aerobik, kuvvet, esneklik, denge). Beslenme ve fiziksel aktivite arasındaki ilişki.”
- K11:” Fiziksel Aktivite ve Sağlık, Fiziksel Aktiviteye Teşvik, Temel Hareket Becerileri, Beslenme ve Uyku.”

9. Yaşam Boyu Fiziksel Aktivite ve Sağlıkla İlişkisi(f=2)

Akademisyenler, FO’nun bireyde yaşam boyu sürecek fiziksel aktivite alışkanlığı oluşturma potansiyeline dikkat çekmişlerdir. Bu yönüyle programda davranış değişikliği, sürdürülebilir katılım ve motivasyon unsurlarının da yer alması gerektiği belirtilmiştir.

Akademisyen Görüşleri:

- K2: “Fiziksel aktiviteye katılımı engelleyen unsurlar ve fiziksel aktiviteyi yaşam boyu sürdürmek için gereken motivasyonu sağlama yöntemleri.”
- K10: “Yaşam boyu fiziksel aktivite ve sağlıkla ilişkisi”

10. Psiko-sosyal Boyut(f=2)

Fiziksel okuryazarlığın psiko-sosyal bileşenlerinin programa dâhil edilmesi gerektiği dile getirilmiştir. Akademisyenler, özellikle özgüven, motivasyon, sosyal katılım ve aidiyet hissinin önemini vurgulamıştır.

Akademisyen Görüşleri:

- K13: “Fiziksel aktivitenin psiko-sosyal etkileri.”
- K18: “Fiziksel okuryazarlığın toplumsal önemi ve kültürel farklılıklar, Beden algısı, toplumsal cinsiyet rolleri ve hareket kültür.”

11. Etik ve Profesyonel Gelişim(f=2)

Bazı akademisyenler, öğretmen adaylarının etik ilkelere dayalı bir öğretmenlik anlayışı geliştirmesinin FO programı kapsamında desteklenmesi gerektiğini vurgulamıştır. Mesleki kimlik ve profesyonellik konuları öne çıkmıştır.

Akademisyen Görüşleri:

- K3: “Programda öğretmen adayının kendi fiziksel okuryazarlık farkındalığını geliştirmeye yönelik yansıtma çalışmaları da yer almalı.”
- K10: Beden eğitimi öğretmenin rolü ve sorumlulukları. Sürekli mesleki gelişim ve güncel literatürü takip etme.”

12. Fiziksel Okuryazarlık Pedagojisi(f=1)

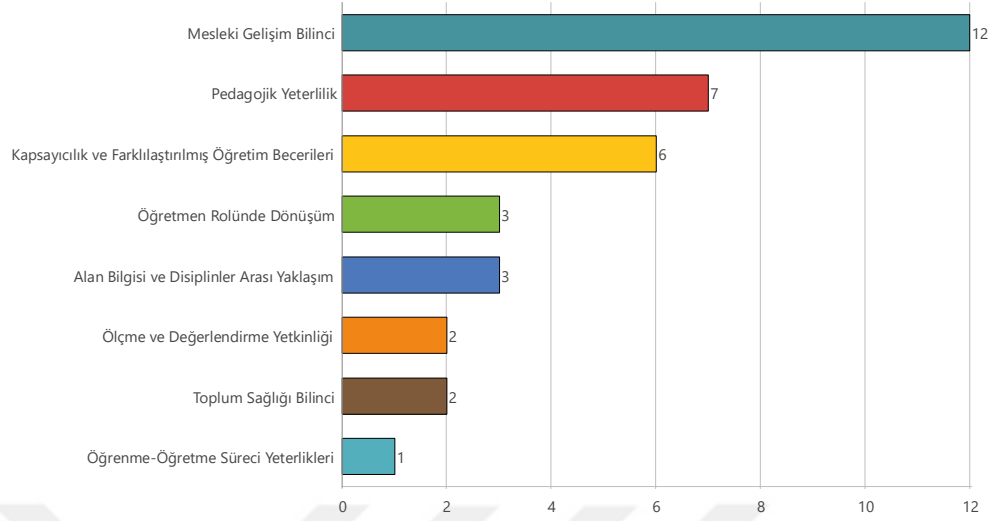
Bu kod yalnızca bir katılımcı tarafından dile getirilmiş olsa da dikkat çekici bir öneri sunulmuştur: FO’nun öğretiminde kullanılacak özgün pedagojik yaklaşımların geliştirilmesi.

Akademisyen Görüşü:

- K10: “Öğrenci merkezli yaklaşımlar ve farklı öğrenme stillerine uygun ders tasarımı. Oyun temelli öğrenme ve keşfederek öğrenme teknikleri.”

Spor bilimleri akademisyenlerinin görüşleri doğrultusunda şekillenen bu bulgular, fiziksel okuryazarlık temelli bir programın içeriğinin yalnızca bilişsel bilgi aktarımıyla sınırlı kalmaması gerektiğini, aynı zamanda uygulama odaklı, gelişimsel ve kapsayıcı bir yapıda tasarlanması gerektiğini göstermektedir. Programın içeriğinde; FO bileşenlerinin bütüncül olarak ele alınması, uygulama ve saha temelli etkinliklere yer verilmesi, değerlendirme süreçlerinin teknolojiyle desteklenmesi ve öğretmen adaylarının psiko-sosyal gelişimlerine katkı sağlayacak pedagojik yaklaşımların bulunması öne çıkmaktadır. Bu veriler, doktora tezinizin temel amacı olan "spor bilimleri fakültelerine yönelik fiziksel okuryazarlık temelli bir eğitim programı tasarısı" oluşturulması sürecinde hem kuramsal temellendirme hem de içerik yapılandırma açısından yol gösterici niteliktedir.

S-7 Programın Öğretmen Yeterliliklerine Katkısı

Şekil 4.18. Fiziksel okuryazarlık programının öğretmen yeterliliklerine katkısı kodları ve frekansları

Şekil 4.18’de spor bilimleri alanında görev yapan akademisyenlerin fiziksel okuryazarlık (FO) programının beden eğitimi öğretmen adaylarının yeterliliklerine katkılarına ilişkin görüşlerine dayalı temalar ve bu temaların frekans dağılımları sunulmaktadır. Nitel veri analizi sonucunda, FO programının öğretmen adaylarının mesleki gelişim bilinci, pedagojik donanımı ve kapsayıcı öğretim becerileri açısından önemli kazanımlar sağladığı öne çıkmaktadır. Katılımcılar en çok, bu programın öğretmen adaylarında mesleki gelişim bilincini artırdığını, pedagojik yeterlilikleri güçlendirdiğini ve kapsayıcılığı esas alan bir öğretim anlayışı geliştirdiğini vurgulamıştır.

Ayrıca, öğretmenlik rolünde dönüşüm, alan bilgisi ve disiplinler arası yaklaşım, ölçme-değerlendirme yeterliği, toplum sağlığına duyarlılık ve öğrenme-öğretme süreçlerine yönelik yetkinliklerin de FO programı aracılığıyla geliştirilebileceği ifade edilmiştir.

Elde edilen bulgulara göre:

1. Mesleki Gelişim Bilinci(f=12)

Fiziksel okuryazarlık programı, öğretmen adaylarının alan bilgisi, uygulama yeterliği ve pedagojik donanım gibi mesleki yeterliklerini geliştirmekte; öğretim sürecine yönelik bilinç ve sorumluluk düzeylerini artırmaktadır.

Akademisyenlerin Görüşleri:

- K4: “Fiziksel okuryazarlık mevcut derslerin daha bilinçli, bilimsel temellere dayalı ve bütüncül bir yaklaşımla planlanmasını sağlayabilir.”
- K5: “öğretmenin mesleki donanımını güçlendirerek hem sınıf içi uygulamalarda hem de toplum sağlığını destekleyen eğitim süreçlerinde daha etkili bir rol üstlenmesini sağlar.”
- K7: “Olumlu katkısı olur. Örneğin insan anatomisi konusundaki bilinçlenme düzeyleri gelişir.”
- K8: “Öğretmenler bu program sonrasında fiziksel okuryazarlık hakkındaki bilgi ve anlayışları olumlu yönde değişir ve uygulama yönünde de farkındalık kazanıp, kendi öğretim yaklaşımlarına entegre edebilirler.”
- K14: “Beden eğitimi öğretmenlerinin daha kaliteli olmasını sağlar.”

İkinci en yüksek frekansa sahip olan “Pedagojik Yeterlik” kodu kapsamında, katılımcı akademisyenler fiziksel okuryazarlık temelli eğitimin, öğretmen adaylarının yalnızca bilgi düzeylerini değil; aynı zamanda öğretim yöntem ve tekniklerini kullanma becerilerini, öğrenci ihtiyaçlarına duyarlılıklarını ve öğrenme ortamlarını yapılandırma yetkinliklerini artırdığını vurgulamıştır.

2. Pedagojik Yeterlik(f=7)

FO programı, öğretmen adaylarının öğretim sürecini planlama, uygulama ve değerlendirme yeterliklerini artırarak, farklı öğrenen profillerine hitap eden pedagojik uygulamalar geliştirme becerilerini desteklemektedir.

Akademisyenlerin Görüşleri:

- K1: “Öyle ki hayat boyu fiziksel aktiviteye katılım için gerekli olan bilgi, anlayış, motivasyon ve fiziksel yeterlik özelliklerinin artması birey açısından pozitif bir süreçtir. Alan bilgisi ve pedagojik bilgi derinleşir, öğrenciyle etkili iletişim sağlanır ve yaşam boyu fiziksel aktivite için öğrenciye rol model olur.”

- K3: “Adaylar, yalnızca "hareket ettirmek" değil, "hareketle öğrenmeyi desteklemek" gibi daha derin bir pedagojik yaklaşımı benimser.”
- K5: “Bu program, beden eğitimi öğretmenlerinin pedagojik yeterliliklerini önemli ölçüde artırarak.”
- K6: “Motivasyon, disiplin, özgüven, örnek model olarak önemli dir.”
- K18: “Bu katkılar yalnızca bilgi düzeyini artırmakla kalmaz, aynı zamanda öğretmen adaylarının uygulama becerilerini, öğrenciyle etkileşimlerini ve eğitimde bütüncül yaklaşım geliştirme kapasitelerini de güçlendirir.”

3. Kapsayıcılık ve Farklılaştırılmış Öğretim Becerileri(f=6)

FO programı, öğretmen adaylarının bireysel farklılıklara duyarlılığını artırarak özel gereksinimli bireyler, düşük fiziksel yeterliğe sahip öğrenciler ve farklı öğrenme stillerine sahip gruplarla etkili çalışabilme becerilerini geliştirmektedir.

Akademisyenlerin Görüşleri:

- K3: “öğretmen adayının fiziksel etkinliğe bakış açısını değiştirir; sadece beceri öğretmeye değil, aynı zamanda öğrencinin duyuşsal, bilişsel ve sosyal gelişimini desteklemeye yönelik bir farkındalık kazandırır. Bu da doğrudan öğretim sürecini planlama, uygulama ve değerlendirme yeterliliklerini geliştirir.”
- K4: “Ayrıca öğretmen adaylarının öğrenciler arasında bireysel farklılıklara uygun, kapsayıcı ve motive edici öğrenme ortamları oluşturmasını sağlayabilir.”
- K5: “Yalnızca motor beceri öğretimine odaklanmayan, bütüncül ve öğrenci merkezli bir yaklaşım geliştirmelerine katkı sağlar. Fiziksel okuryazarlık temelli eğitim alan öğretmen adayları; farklı yaş ve gelişim düzeylerine uygun etkinlik tasarlama, öğrencilerin motivasyonunu artırma, öğrenmeye karşı olumlu tutum geliştirme ve yaşam boyu fiziksel aktivite alışkanlığı kazandırma konularında daha yetkin hâle gelir.”

- K15: “Beden eğitimi öğretmeni açısından içerisinde bulunduğu fiziksel aktivite unsurlarını bireylere indirgeyerek onların bir fiziksel okuryazar bireyler olarak yetiştirmelerini sağlayabilir.”

4. Öğretmen Rolünde Dönüşüm(f=3)

FO programı, öğretmen adaylarını geleneksel bilgi aktarıcı rolünden çıkararak, öğrenme süreçlerini yöneten, rehberlik eden ve öğrenciyle etkileşim kuran öğretici profiline dönüştürmektedir.

Akademisyenlerin Görüşleri:

- K3: “Bu da onları hem daha etkili hem de çağın ihtiyaçlarına cevap verebilen öğretmenler haline getirir.”
- K4: “Bu program, öğretmenleri yalnızca ders anlatan değil; sağlıklı yaşam tarzının savunucusu ve rehberi olan bireyler hâline getirir.”
- K13: “Öğretmenleri ders anlatan kişi rolünden çıkarıp bireysel ihtiyaçları belirleyebilen kişi konumuna taşıyabilir.”

5. Alan Bilgisi ve Disiplinler Arası Yaklaşım(f=3)

Fiziksel okuryazarlık eğitimi, öğretmen adaylarının yalnızca beden eğitimiyle sınırlı olmayan; sağlık, psikoloji, eğitim bilimleri ve sosyoloji gibi farklı disiplinlerden beslenen çok yönlü bir yaklaşımla hareket etmelerini sağlar.

Akademisyenlerin Görüşleri:

- K4: “Bu da eğitimde davranış değişikliği yaratma gücünü artırabilir. Eleştirel düşünme, dijital araçları kullanma, empati kurma, bütüncül değerlendirme yapma gibi beceriler gelişebilir.”
- K10: “Fiziksel okuryazarlığın multidisipliner yapısı sayesinde, öğretmen adayları sadece motor becerilerle değil, aynı zamanda fizyolojik, psikolojik ve sosyolojik boyutlarıyla fiziksel aktiviteye dair daha derin bir anlayışa sahip olacaklardır.”

- K18: “Fiziksel okuryazarlık kavramı sayesinde öğretmen adayları, hareket eğitimi, motor gelişim, öğrenme psikolojisi ve sağlıklı yaşam alanlarında güncel, bilimsel ve çok boyutlu bilgiye sahip olur.”

6. Ölçme ve Değerlendirme Yetkinliği(f=2)

FO temelli program, öğretmen adaylarının fiziksel yeterlik ve öğrenme çıktılarının çok boyutlu olarak değerlendirilmesi konusunda bilgi ve becerilerini artırır. Adaylara sadece performans değil; katılım, motivasyon, farkındalık gibi değişkenlerin de ölçülmesinin gerekliliği öğretilir.

Akademisyenlerin Görüşleri:

- K10: “Program, öğretmen adaylarının fiziksel okuryazarlık düzeylerini doğru bir şekilde ölçme ve değerlendirme becerilerini geliştirmelerini sağlayacaktır. Bu, öğrencilerin gelişimini daha objektif bir şekilde takip etmelerine ve geri bildirim sağlamalarına yardımcı olacaktır.”
- K18: “Öğrencinin yalnızca fiziksel becerilerini değil, aynı zamanda harekete yönelik tutumunu, özgüvenini ve öğrenme sürecine katılımını da ölçebilecek çağdaş ölçme-değerlendirme yöntemlerini kullanabilir.” Alternatif değerlendirme yöntemleri (öz değerlendirme, akran değerlendirme, dijital portfolyolar) konusunda yetkinlik kazanır.”

7. Toplum Sağlığı Bilinci(f=2)

Program, öğretmen adaylarında bireysel fiziksel aktivite yeterliğinin ötesinde, toplumun geneline yönelik sağlıklı yaşam ve hareketli yaşam tarzı bilinci oluşturur.

Akademisyenlerin Görüşleri:

- K2: “Öğretmenlerin fiziksel okuryazarlık kavramını öğrenmesi, insan ve toplum sağlığı açısından fiziksel uygunluğun ne derecede önemli olduğu ve bunun nasıl iyileştirileceği konusunda yeterli bilgi birikime sahip olmalarını sağlar.”

- K10: “Fiziksel okuryazarlık konusunda donanımlı öğretmenler, okullarında ve topluluklarında fiziksel aktivitenin ve sağlıklı yaşamın savunucusu ve lideri konumuna gelecektir.”

8. Öğrenme-Öğretme Süreci Yeterlikleri(f=1)

FO programı, öğretmen adaylarının öğretim sürecinde öğrenci katılımını artırma, etkili geribildirim verme ve aktif öğrenme ortamları kurma gibi temel öğretim becerilerini geliştirmektedir.

Akademisyen Görüşü:

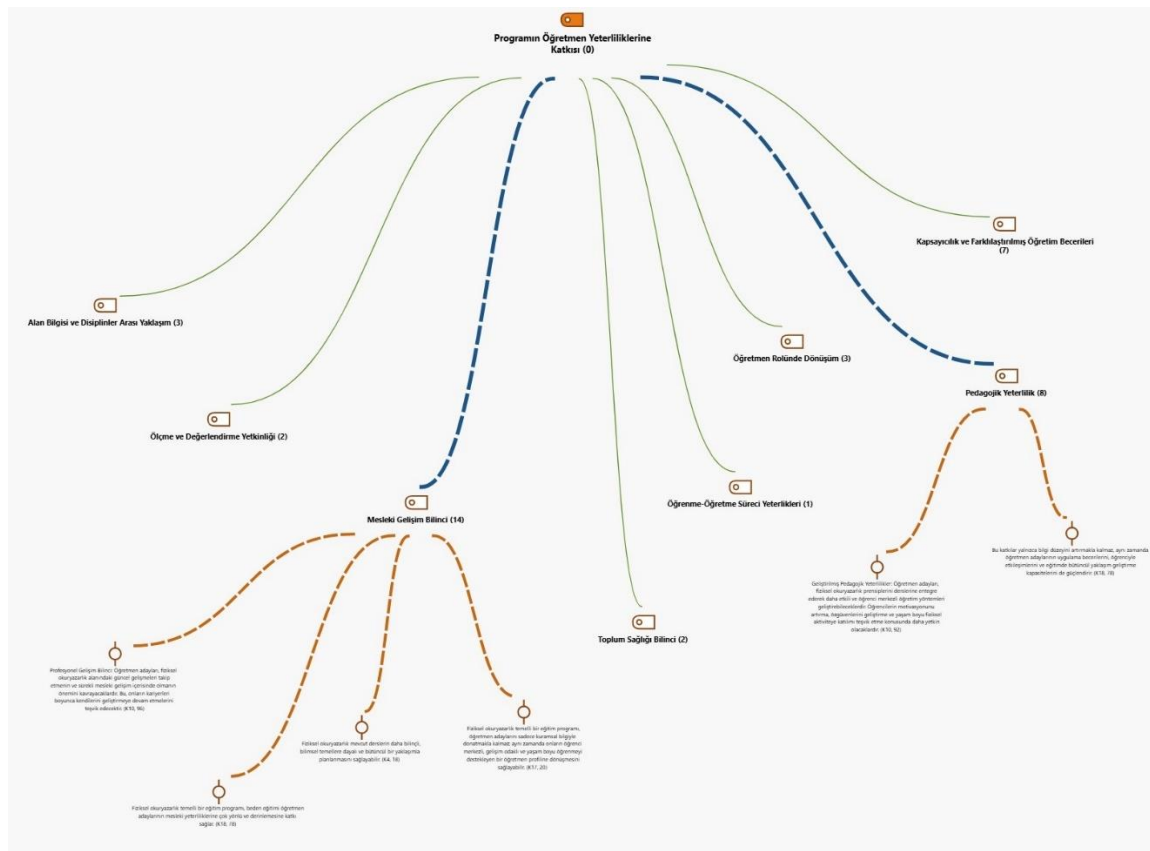
- K18: “Program içeriğinde önerilen aktif öğrenme, oyun temelli yaklaşım ve dijital uygulamalar sayesinde öğretmenler, etkileşimli ve katılımcı ders ortamları oluşturabilir.”“Fiziksel okuryazarlık ölçme araçları sayesinde öğrencilerin gelişimini sadece performansa değil, tutum ve katılıma göre de değerlendirebilir.”

Araştırmanın yedinci görüşme sorusu kapsamında elde edilen veriler, fiziksel okuryazarlık temelli bir öğretim programının öğretmen adaylarının mesleki yeterliklerine çok yönlü katkılar sağladığını ortaya koymuştur. Spor bilimleri akademisyenlerinin görüşleri doğrultusunda en yüksek vurgunun “mesleki gelişim bilinci” ve “pedagojik yeterlik” kazanımı üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Bu bulgu, fiziksel okuryazarlık yaklaşımının yalnızca hareket temelli bir öğretim anlayışından ibaret olmadığını, aynı zamanda öğretmen adaylarının kendi gelişim süreçlerini sorgulamalarına, öğretim stratejilerini farklılaştırmalarına ve disiplinler arası bir bakış açısı kazanmalarına imkân sunduğunu göstermektedir.

Ayrıca kapsayıcı eğitim uygulamaları, ölçme-değerlendirme yeterlikleri ve öğretmen rolünde dönüşüm gibi kodlar da bu programın bireysel öğretmen gelişimi kadar, öğretim süreçlerinin niteliğine ve toplumsal sorumluluk bilincine katkı sunduğunu ortaya koymaktadır. Öğretmen adaylarının farklı gelişim düzeylerine sahip bireylerle etkili iletişim kurabilmeleri, bütüncül gelişimi destekleyen stratejilerle öğretim yapabilmeleri ve toplumsal

hareketliliği artırmaya yönelik bilinç kazanmaları, bu programın öğretmen yetiştirme süreçlerinde önemli bir araç olduğunu göstermektedir.

Sonuç olarak, doktora teziniz kapsamında geliştirilen fiziksel okuryazarlık temelli program, öğretmen adaylarının hem bireysel mesleki gelişimlerini hem de pedagojik uygulama kapasitelerini artırmakta; kapsayıcı, disiplinler arası ve toplumsal etkisi güçlü bir öğretim anlayışını desteklemektedir. Bu durum, programın sürdürülebilir bir öğretmen eğitimi modeli olarak değerlendirilmesini mümkün kılmaktadır.

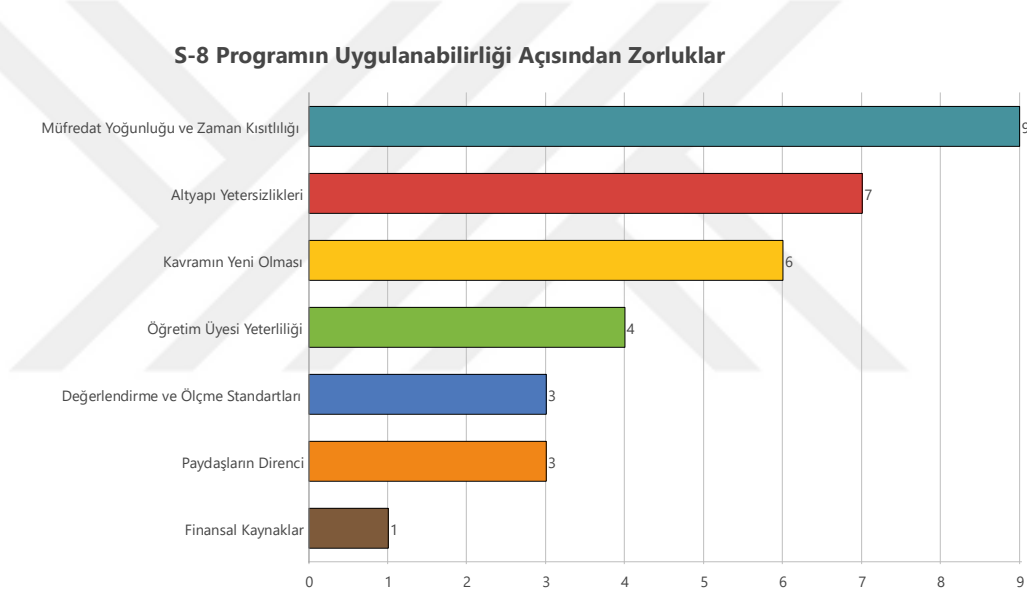

Şekil 4.19. Fiziksel Okuryazarlık Programının Öğretmen Yeterliliklerine Katkısına İlişkin Kavramsal Harita

Soru 8. Böyle bir programın uygulanabilirliği açısından ne tür zorluklar ya da fırsatlar görüyorsunuz?

Tema 1: Fiziksel okuryazarlık Programının Uygulanabilirliği Açısından Zorluklar

Araştırmanın sekizinci alt sorusu olan “Böyle bir programın uygulanabilirliği açısından ne tür zorluklar ya da fırsatlar görüyorsunuz?” sorusuna spor bilimleri akademisyenlerinin Fiziksel Okuryazarlık Programının Uygulanabilirliği Açısından Zorluklara ilişkin görüşleri doğrultusunda, programın hayata geçirilmesinde çeşitli yapısal ve pedagojik engellerin bulunduğu görülmektedir. Katılımcılar, bu zorlukların başında müfredat yoğunluğu, altyapı eksiklikleri, öğretim üyesi yeterlilikleri, değerlendirme standartlarının belirsizliği ve kavramın yeniliği gibi faktörlerin geldiğini vurgulamışlardır. Şekil 4.32’de, programın uygulanabilirliğine yönelik karşılaşılan zorluklara ilişkin temalar ve frekans dağılımları sunulmaktadır

Şekil 4.20. Fiziksel okuryazarlık programının uygulanabilirliği açısından zorluklar kodları ve frekansları

Şekil 4.20’de spor bilimleri alanında görev yapan akademisyenlerin fiziksel okuryazarlık (FO) programının uygulanabilirliğine yönelik karşılaşılabilecek zorluklara ilişkin görüşlerine dayalı temalar ve bu temaların frekans dağılımları sunulmaktadır. Nitel veri analizi sonucunda, FO programının uygulamaya geçirilmesi sürecinde hem yapısal hem de pedagojik bazı engellerin bulunduğu öne çıkmaktadır. Katılımcılar, bu zorluklar arasında en çok müfredat yoğunluğu ve zaman kısıtlılığı, altyapı eksiklikleri ve kavramın yeni olması gibi etkenleri vurgulamıştır.

Ayrıca, öğretim üyesi yeterlilikleri, değerlendirme ve ölçme standartlarının eksikliği, paydaşların direnç göstermesi ve finansal kaynak yetersizliği gibi faktörlerin de programın uygulanabilirliğini olumsuz yönde etkileyebileceği ifade edilmiştir.

Elde edilen bulgulara göre:

1. Müfredat Yoğunluğu ve Zaman Kısıtlılığı (f=10)

Mevcut ders programlarının yoğunluğu ve fiziksel okuryazarlık programına yeterli zaman ayırlamaması zorluk oluşturmaktadır.

Akademisyenlerin Görüşleri:

- K3: “Ayrıca mevcut müfredatların yoğunluğu ve sınav odaklı yapısı, böyle bütüncül ve uzun vadeli kazanımlar hedefleyen bir yaklaşımın entegrasyonunu zorlaştırabilir.”
- K4: “Mevcut ders çeşitliliğinde birbirinin tekrarı olan fakat isim olarak farklılaşan derslerden biri olabilir. Bu durum içerik üretmede zorluklar yaşatabilir.”
- K5: “mevcut müfredatın yoğunluğu nedeniyle yeni içeriklere yer açmanın zor olması.”
- K18: “Spor Bilimleri Fakültelerinde hâlihazırda yoğun olan öğretim programına yeni bir içerik eklenmesi, ders saati planlaması ve müfredat dengesi açısından zorluklar yaratabilir.”

2. Altyapı Yetersizlikleri (f=7)

Uygulama alanları, materyal eksikliği veya fiziksel koşulların yetersizliği programın uygulanmasını engellemektedir.

Akademisyenlerin Görüşleri:

- K4: “Ayrıca eğitimciler ve alt yapı ile ilgili eksiklikler nedeniyle FO uygulamaları sahada zorlanabilir.”
- K5: “Gerekli fiziksel altyapı eksiklikleri.”
- K13: “Kalabalık sınıflar ve yetersiz altyapının bireysel yaklaşımı zorlaştıracaklarını.”

3. Kavramın Yeni Olması (f=6)

Fiziksel okuryazarlık kavramının akademik çevrelerde henüz yeterince anlaşılmamış ve oturmamış olması nedeniyle uygulamada güçlük yaşanmaktadır.

Akademisyenlerin Görüşleri:

- K3: “En temel zorluk, kavramın henüz birçok eğitimci tarafından tam olarak bilinmemesi ya da sadece teorik düzeyde ele alınması olabilir.
- K11: “Öncelikle Fiziksel Okuryazarlığın ne olduğunu öğretmenlere anlatmak gerekiyor.”
- K17: “Fiziksel okuryazarlık kavramının tam anlaşılamaması ve kavramın çok boyutlu (motivasyon, özgüven, bilgi, sosyal farkındalık gibi) yapısının eksik anlaşılması, programın yanlış uygulanmasına neden olabilir.”

4. Öğretim Üyesi Yeterliliği (f=4)

Akademisyenlerin konuya yönelik bilgi, deneyim ve pedagojik yeterliklerinin sınırlı olması süreci zorlaştırmaktadır.

Akademisyenlerin Görüşleri:

- K5:” Öğretim elemanlarının fiziksel okuryazarlık konusunda yeterli bilgi ve deneyime sahip olmaması”
- K16: “Böyle kapsamlı konu başlıklarının tümüne hâkim olabilecek öğretim elemanının her fakültede bulunmamasıdır.”
- K17: “Alan uzmanlığı eksikliği bu programı verecek eğitimcilerin yetiştirilmesi ihtiyacını doğurabilir.
- K18: “Bu alanda uzman öğretim elemanı sayısının sınırlı olması, programın uygulayıcı niteliğini zayıflatabilir. Bu nedenle akademik düzeyde kapasite geliştirme ihtiyacı vardır.”

5. Değerlendirme ve Ölçme Standartları (f=3)

Programın çıktılarını ölçme ve değerlendirme konusunda ortak standartların eksikliği görülmektedir.

Akademisyenlerin Görüşleri:

- K10: “Fiziksel okuryazarlığın çok boyutlu bir kavram olması nedeniyle, programın etkinliğini ölçmek ve değerlendirmek için uygun ve standartlaştırılmış ölçme araçları geliştirmek zorlayıcı olabilir.”
- K11-: “Ölçme ve Değerlendirme konusunda nasıl bir yol izleneceği zorluk olabilir.”
- K18: “Fiziksel okuryazarlığı bütün boyutlarıyla ölçen Türkçe’ye uyarlanmış ve geçerliliği sağlanmış ölçme araçlarının eksikliği, uygulamada standartlaştırma sorunlarına yol açabilir..”

6. Paydaşların Direnci (f=3)

Bazı öğretim elemanları veya yöneticiler değişime direnç göstermekte, bu da programın kabulünü zorlaştırmaktadır.

Akademisyenlerin Görüşleri:

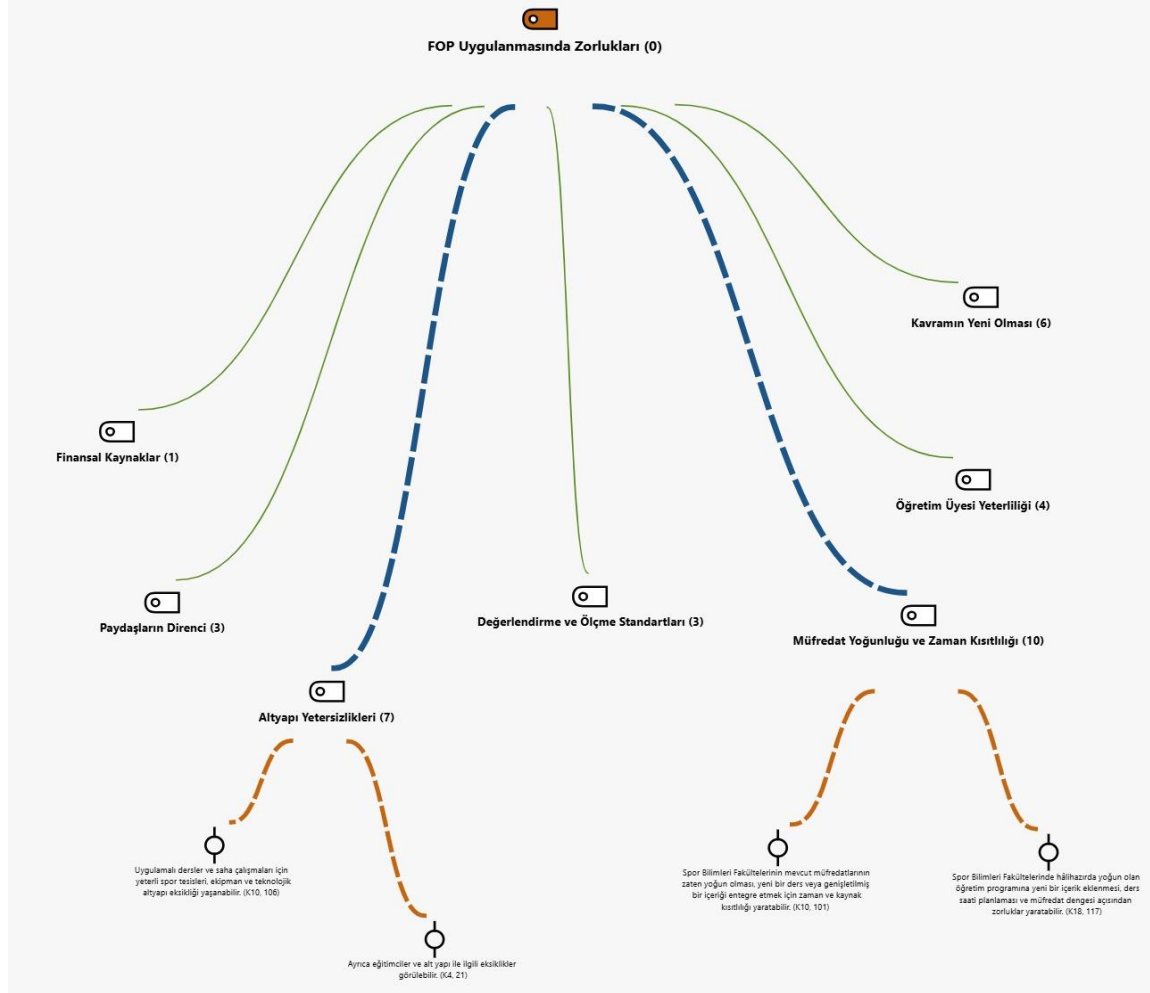
- K10: “Müfredat değişikliğine karşı üniversite yönetimi, öğretim üyeleri veya sektördeki paydaşlardan direnç görülebilir. Fiziksel okuryazarlığın tam olarak anlaşılmaması veya öncelik olarak görülmemesi bu durumu tetikleyebilir.”
- K17: “Ayrıca yeni derslerin üniversite müfredatına eklenmesi, Yükseköğretim Kurulu ve üniversite senatolarından onay gerektirecektir ve bu süreçler zaman alabilir, bürokratik engeller yaratabilir.”
- K5: “Ayrıca, kavramın henüz tüm paydaşlarca yeterince tanınmaması nedeniyle uygulamada dirençle karşılaşılması da olasıdır.”

7. Finansal Kaynaklar (f=1)

Programın uygulanabilirliği açısından bütçe, kaynak ve finansman eksikliği ciddi bir engel oluşturmaktadır.

Akademisyenlerin Görüşleri:

- K10: “Programın uygulanması için yeni materyallerin alınması, bazı ders içeriklerinin yeniden yapılandırılması gibi ek bütçelere ihtiyaç duyulabilir.”

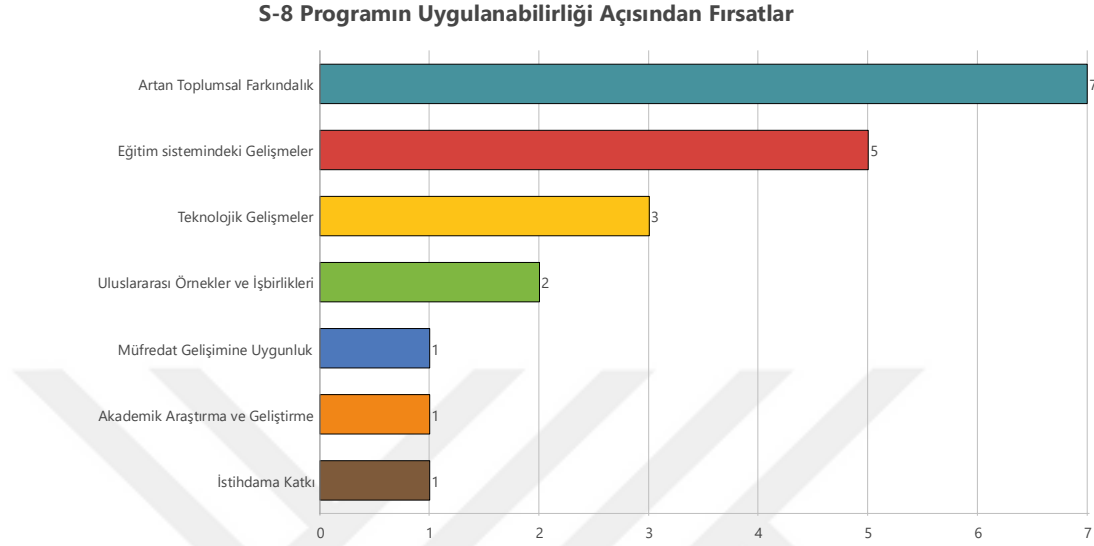

Şekil 4.21. Fiziksel okuryazarlık programının uygulanabilirliği açısından zorluklarına ilişkin kavramsal harita

Tema 2: Fiziksel okuryazarlık Programının Uygulanabilirliği Açısından Fırsatlar

Araştırmanın sekizinci alt sorusu olan “Böyle bir programın uygulanabilirliği açısından ne tür zorluklar ya da fırsatlar görüyorsunuz?” sorusuna spor bilimleri akademisyenlerinin Fiziksel Okuryazarlık Programının Uygulanabilirliği Açısından Fırsatlara ilişkin görüşleri doğrultusunda, programın uygulanmasını destekleyebilecek çeşitli yapısal, toplumsal ve akademik olanakların bulunduğu görülmektedir. Katılımcılar, artan toplumsal farkındalık, eğitim sistemindeki gelişmeler, teknolojik ilerlemeler, uluslararası iş birlikleri ve müfredat

geliştirme süreçlerinin bu alandaki fırsatlar arasında yer aldığını vurgulamışlardır. Şekil 4.22’de programın uygulanabilirliğine yönelik fırsatlara ilişkin temalar ve frekans dağılımları sunulmaktadır.

Şekil 4.22. Fiziksel okuryazarlık programının uygulanabilirliği açısından fırsatlar kodları ve frekansları

Şekil 4.22’de Spor bilimleri alanında görev yapan akademisyenlerin fiziksel okuryazarlık (FO) programının uygulanabilirliğine yönelik fırsatlara ilişkin görüşlerine dayalı temalar ve bu temaların frekans dağılımları sunulmaktadır. Nitel veri analizi sonucunda, FO programının eğitim sistemine entegrasyonunda destekleyici çeşitli yapısal, toplumsal ve akademik imkânların bulunduğu öne çıkmaktadır. Katılımcılar, bu fırsatlar arasında en çok artan toplumsal farkındalık, eğitim sistemindeki gelişmeler ve teknolojik ilerlemeler gibi unsurları vurgulamıştır.

Ayrıca, uluslararası örnekler ve iş birlikleri, müfredat geliştirme süreçlerine uygunluk, akademik araştırma ve geliştirme imkânları ile istihdama katkı gibi faktörlerin de FO programının sürdürülebilir biçimde uygulanmasına katkı sağlayabileceği ifade edilmiştir.

Elde edilen bulgulara göre:

1. Artan Toplumsal Farkındalık (f=7)

Fiziksel okuryazarlık kavramına yönelik toplumsal duyarlılık ve sağlıklı yaşam bilinci artmaktadır; bu da programın kabulünü kolaylaştırmaktadır.

Akademisyenlerin Görüşleri:

- K2: “Bu tür programların öğretim programlarına yerleştirilmesi fiziksel okuryazarlık kavramını bilen, fiziksel aktiviteleri uygulayan ve bunu yaşam boyu sürdüren bir toplum oluşmasına olanak sağlar.”
- K3: “Ayrıca beden eğitimi dersinin yalnızca oyun oynatılan bir ders olmaktan çıkıp, bireyde davranış değişikliği yaratma potansiyeline sahip olduğu da daha fazla kabul görmeye başladı.”
- K5: “Fırsatlar arasında ulusal eğitim politikalarında fiziksel aktiviteye verilen önemin artması, sağlıklı yaşam ve hareketli yaşam tarzı bilincinin yaygınlaşması,”
- K4:” Eğitim sistemine niteliksel katkı ve uzun vadeli toplumsal dönüşüm açısından dikkate değerdir. Toplum sağlığı ve hareket kültürünün gelişimine faydaları olacağı kanısındayım.”

2. Eğitim Sistemindeki Gelişmeler (f=5)

Eğitim sisteminde birey merkezli, bütüncül ve yaşam boyu öğrenme yaklaşımlarının öne çıkması, fiziksel okuryazarlık gibi çağdaş yapıların entegrasyonunu kolaylaştırmaktadır.

Akademisyenlerin Görüşleri:

- K1: “Çağdaş bir eğitim anlayışı”
- K3: “Öğrencinin sadece ne yaptığına değil, nasıl hissettiğine ve bu davranışı yaşam boyu sürdürebilme becerisine odaklandığı için çağdaş eğitim anlayışıyla çok örtüşüyor
- K5: “üniversiteler arası iş birliğiyle geliştirilecek projeler ve öğretmen adaylarının çağdaş yaklaşımlara olan ilgisi yer almaktadır.”

3. Teknolojik Gelişmeler (f=3)

Dijital içerik, çevrim içi öğretim ve ölçme değerlendirme sistemleri programın daha erişilebilir ve sürdürülebilir olmasını sağlamaktadır.

Akademisyenlerin Görüşleri:

- K10: “Dijital öğrenme platformları, mobil uygulamalar ve giyilebilir teknolojiler, fiziksel okuryazarlık eğitimini daha interaktif ve erişilebilir hale getirmek için önemli fırsatlar sunmaktadır.”
- K13: “Fırsatlar açısından da günümüzde yaygınlaşam dijital platform ve araçların ise bu sürece olumlu katkı sağlayacağını düşünüyorum.”
- K18: “Eğitimde dijital uygulamaların yaygınlaşması (örneğin hareket analiz uygulamaları, ölçme araçları, video destekli eğitim), fiziksel okuryazarlık temelli öğretimin daha etkili yürütülmesini destekler.”

4. Uluslararası Örnekler ve İşbirlikleri (f=2)

Yurtdışında geliştirilen modeller, iş birlikleri ve iyi örnekler bu programın tasarımı ve savunulabilirliği açısından önemli fırsatlar sunmaktadır.

Akademisyenlerin Görüşleri:

- K10: “Birçok gelişmiş ülke, fiziksel okuryazarlığı ulusal eğitim politikalarına dahil etmiştir. Bu ülkelerdeki başarılı örnekler ve işbirlikleri, Türkiye'deki programın geliştirilmesine rehberlik edebilir.”
- K18: “Güncel ve Evrensel Bir Kavram Olması -Fiziksel okuryazarlık, birçok ülkede eğitim politikalarına entegre edilmiş ve yaşam boyu öğrenme, sağlıklı yaşam ve hareket kültürü çerçevesinde desteklenmektedir.- Türkiye’de de artan biçimde sağlık, beden eğitimi ve rekreasyon alanlarında bu kavrama yönelik farkındalık oluşmaktadır.”

5. Akademik Araştırma ve Geliştirme (f=1)

Fiziksel okuryazarlık alanındaki akademik üretim artışı, araştırma projeleri ve lisansüstü çalışmalar programın bilimsel temelini güçlendirmektedir.

Akademisyenlerin Görüşleri:

- K10: “Fiziksel okuryazarlık, Spor Bilimleri Fakülteleri için yeni akademik araştırma alanları ve projeleri geliştirme potansiyeli sunmaktadır. Bu da fakültenin bilimsel üretkenliğini artırabilir”

6. Müfredat Gelişimine Uygunluk (f=1)

Mevcut ders içeriklerinin esnekliği, FO’nun farklı derslerle entegrasyonuna olanak tanımaktadır.

Akademisyenlerin Görüşleri:

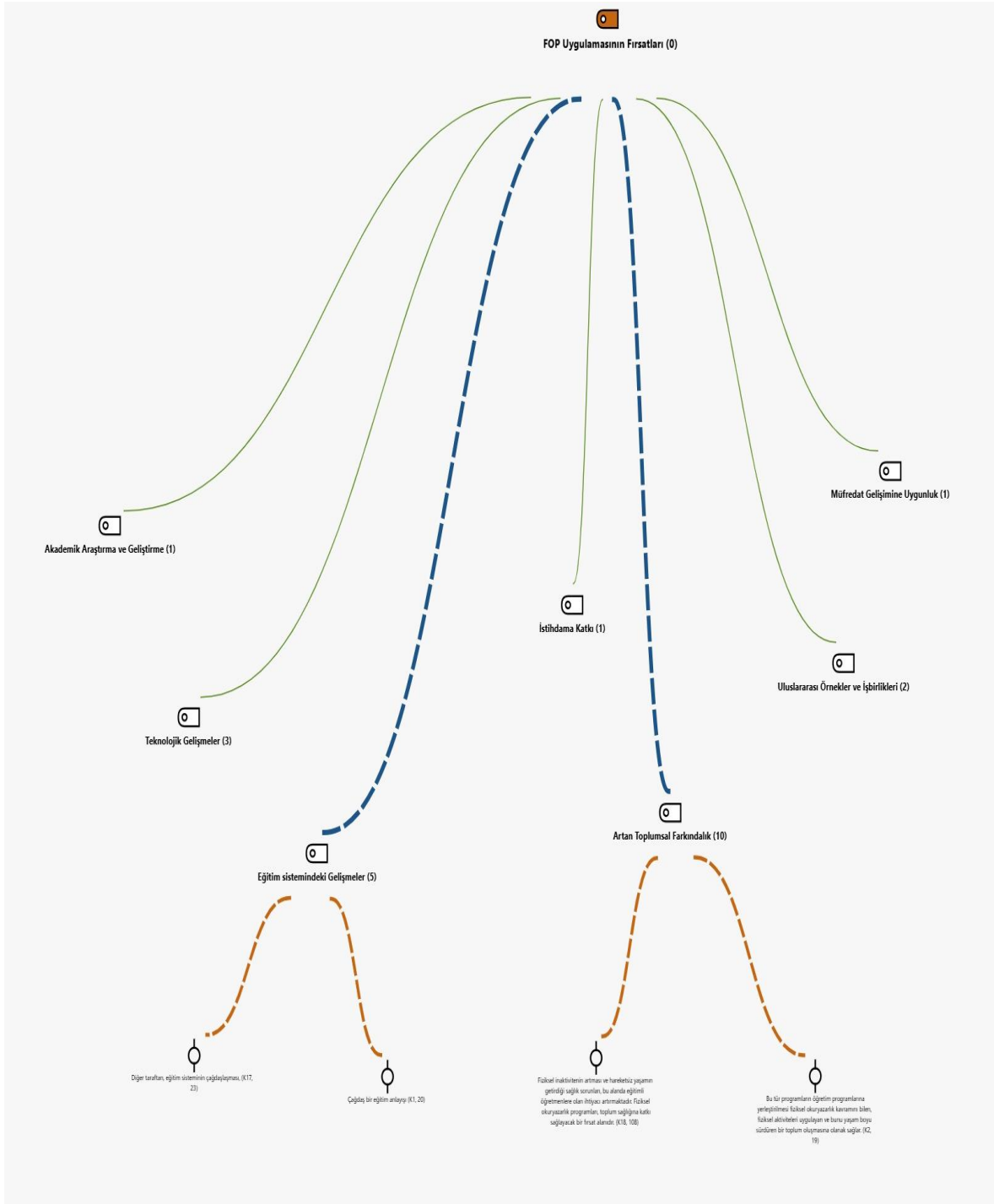
- K18: “Spor Bilimleri Fakültelerinin müfredatlarında seçmeli ders esnekliği ve program geliştirme süreçlerinin yeniden yapılandırılabilir olması, bu tür bir içeriğin kolayca entegre edilmesine olanak tanır.”

7. İstihdama Katkı (f=1)

Programın uygulamaya dönük yapısı, öğretmen adaylarının mezuniyet sonrası istihdam edilebilirliğini artırabilir.

Akademisyenlerin Görüşleri:

- K10: “Fiziksel okuryazarlık konusunda yetkin öğretmenler, sadece okullarda değil, aynı zamanda spor kulüplerinde, belediyelerin spor birimlerinde, özel spor merkezlerinde ve sağlık kuruluşlarında da aranan niteliklere sahip olacaklardır. Bu durum, mezunların istihdam edilebilirliğini artırabilir.”

Şekil 4.23. Fiziksel okuryazarlık programının uygulanabilirliği açısından fırsatlarına ilişkin kavramsal harita

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

(Soru 2) Tasarlanan fiziksel okuryazarlık eğitim programı, eğitim programına katılan öğrencilerin fiziksel okuryazarlık düzeyleri üzerinde etkili midir?

4.2.1. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

(Soru 2.1.) Eğitim programı uygulanan öğrencilerin ön test ve son test puanları arasında anlamlı fark var mıdır?

Tablo 4.11

*Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin Algılanan Fiziksel okuryazarlık Ölçeği
Ön Test Cevapları Puan Ortalamaları Genel Tablosu*

Madde / Alt Boyut	Öğretmen Ortalaması
KGÖ1 (Kendilik hissi/Kendine Güven)	3,92
KGÖ2	3,96
KGÖ3	4,17
KGÖ4	3,54
BAÖ5 (Bilgi/Anlayış)	3,96
BAÖ6	3,92
BAÖ7	4,04
İÖ8 (İçsel Motivasyon)	4,08
İÖ9	4,04
KGÖ or (Kendilik hissi/Kendine Güven)	3,8958
BAÖ or (Bilgi/Anlayış)	3,9722
İÖ or (İletişim)	4,0625
Algılanan Fiziksel okuryazarlık Ölçeği	3,9583

Tablo 4.11’de Fiziksel okuryazarlık eğitim programına katılan beden eğitimi ve spor öğretmenliği 3, sınıf öğrencilerinin ön test sonuçları incelendiğinde, tüm alt boyutlarda ortalama değerlerin orta-yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. Kendine Güven Boyutu ortalaması 3,89 olup, öğretmen adaylarının fiziksel aktivite bağlamında kendine güven algılarının olumlu olduğunu göstermektedir. Bilgi ve Anlayış Boyutu ortalaması 3,97, İletişim Boyutu ortalaması ise 4,06 olarak hesaplanmıştır. Alt boyutlar arasında en yüksek ortalama İletişim/İçsel Motivasyon boyutunda görülürken, en düşük ortalama ise 3,89 ile Kendine Güven boyutunda bulunmuştur. Ölçeğin genel ortalaması 3,95’tir. Bu bulgular, öğretmen adaylarının eğitim programı öncesinde algılanan beden okuryazarlık düzeylerinin genel olarak yüksek olduğunu, ancak özellikle kendine güven boyutunda diğer alt boyutlara kıyasla görece daha düşük bir ortalama sergilendiğini ortaya koymaktadır.

Tablo 4.12

Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin Ön Test Ölçek Maddelerine Verdikleri Cevapların Boyutlara Göre Güvenirlik Değerleri

	Ortalama	Standart Sapma	N	Cronbach's Alpha
KGÖ1	3,92	,717	24	
KGÖ2	3,96	,751	24	
KGÖ3	4,17	,565	24	
KGÖ4	3,54	,833	24	
Kendine Güven Boyutu	3,90	,594	24	,840
BAÖ5	3,96	,859	24	
BAÖ6	3,92	,929	24	
BAÖ7	4,04	,806	24	
Bilgi ve Anlayış Boyutu	3,97	,816	24	,937
İÖ8	4,08	,584	24	
İÖ9	4,04	,690	24	
İletişim Boyutu	4,06	,613	24	,915
Algılanan Fiziksel Okuryazarlık Ölçeği	3,96	,547	24	,886

Tablo 4.12’de Fiziksel okuryazarlık dersine katılan 24 beden eğitimi ve spor öğretmenliği 3. sınıf öğrencilerinin ön test cevapları incelendiğinde, ölçeğin tüm alt boyutlarında orta-yüksek düzeyde puan ortalamaları ve yüksek güvenirlik değerleri elde edilmiştir. Kendine Güven Boyutu ortalaması $3,90 \pm 0,59$ olup Cronbach’s Alpha değeri ,840’tır; bu değer, boyutun yeterli düzeyde iç tutarlılık gösterdiğini ortaya koymaktadır. Bilgi ve Anlayış Boyutu ortalaması $3,97 \pm 0,82$, Cronbach’s Alpha katsayısı ise ,937 olup bu boyutun oldukça güçlü bir güvenirliğe sahip olduğunu göstermektedir. İletişim Boyutu ortalaması $4,06 \pm 0,61$, Cronbach’s Alpha değeri ,915 ile yine yüksek bir iç tutarlılık ortaya koymuştur. Ölçeğin genel ortalaması $3,96 \pm 0,55$ olup, Cronbach’s Alpha değeri ,886’dır. Bu bulgular, ölçeğin genel olarak güvenilir bir ölçme aracı olduğunu ve öğrencilerin program öncesinde algılanan fiziksel okuryazarlık düzeylerinin olumlu bir başlangıç düzeyinde bulunduğunu göstermektedir.

Tablo 4.13

Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin Sontest Cevapları Puan Ortalamaları Genel Tablosu

Madde / Alt Boyut	Öğrencilerin Ortalaması
KGS1 (Kendilik hissi/Kendine Güven)	4,13
KGS2	4,00
KGS3	4,13
KGS4	3,83
BAS5 (Bilgi/Anlayış)	4,04
BAS6	4,00
BAS7	4,13
İS8 (İçsel Motivasyon)	3,96
İS9	4,13
KGS or (Kendilik hissi/Kendine Güven)	4,0208
BAÖ or (Bilgi/Anlayış)	4,0556
İS or (İletişim)	4,0417
Algılanan Fiziksel okuryazarlık Ölçeği	4,2222

Tablo 4.13, Fiziksel okuryazarlık dersine katılan 24 beden eğitimi ve spor öğretmenliği 3. sınıf öğrencilerinin Algılanan Fiziksel okuryazarlık Ölçeği son test puanlarının madde ve alt boyut ortalamalarını göstermektedir. Fiziksel okuryazarlık dersine katılan öğrencilerin son test sonuçları incelendiğinde, tüm alt boyutlarda yüksek düzeyde ortalama değerler elde edildiği görülmektedir. Kendine Güven Boyutu ortalaması 4,02 olup, öğrencilerin program sonunda fiziksel aktivite ve beden eğitimi bağlamında kendilerine olan güvenlerinde olumlu bir algıya sahip olduklarını göstermektedir. Bilgi ve Anlayış Boyutu ortalaması 4,06, İletişim Boyutu ortalaması ise 4,04'tür. Bu değerler, öğretmen adaylarının ders sürecinde fiziksel okuryazarlığa ilişkin bilgi düzeylerini artırdıklarını ve içsel motivasyonlarını geliştirdiklerini ortaya koymaktadır. Ölçeğin genel ortalaması 4,22 olarak hesaplanmıştır. Bu bulgu, öğrencilerin algılanan fiziksel okuryazarlık düzeylerinin eğitim programı sonunda oldukça yüksek düzeye ulaştığını göstermektedir.

Tablo 4.14

Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin Son Test Ölçek Maddelerine Verdikleri Cevapların Boyutlara Göre Güvenirlilik Değerleri

	Ortalama	Standart Sapma	N	Cronbach's Alpha
KGS1	4,13	1,076	24	
KGS2	4,00	1,022	24	
KGS3	4,13	1,076	24	
KGS4	3,83	1,049	24	
Kendine Güven Boyutu	4,02	1,008	24	,967
BAS5	4,04	1,083	24	
BAS6	4,00	1,103	24	
BAS7	4,13	1,076	24	
Bilgi ve Anlayış Boyutu	4,06	1,057	24	,971
İS8	3,96	,999	24	
İS9	4,13	1,116	24	
İletişim Boyutu	4,04	1,031	24	,945
Algılanan Fiziksel okuryazarlık Ölçeği	4,04	1,003	24	,983

Tablo 4.14’de Son test sonuçları incelendiğinde Fiziksel okuryazarlık dersine katılan 24 beden eğitimi ve spor öğretmenliği 3. sınıf öğrencilerinin tüm alt boyutlarda yüksek ortalamalara sahip oldukları ve ölçeğin oldukça güçlü bir iç tutarlılık gösterdiği belirlenmiştir. Kendine Güven Boyutu ortalaması $4,02 \pm 1,00$ olup, Cronbach’s Alpha katsayısı ,967’dir; bu değer, öğrencilerin program sonrasında kendine güven algılarının olumlu olduğunu ve boyutun yüksek derecede güvenilir olduğunu göstermektedir. Bilgi ve Anlayış Boyutu ortalaması $4,06 \pm 1,06$, Cronbach’s Alpha değeri ise ,971 olarak hesaplanmış, bu boyutun güçlü bir güvenilirlik düzeyine sahip olduğunu ortaya koymuştur. İletişim Boyutu ortalaması $4,04 \pm 1,03$ olup, Cronbach’s Alpha değeri ,945 ile yüksek bir iç tutarlılık göstermektedir. Ölçeğin genel ortalaması $4,04 \pm 1,00$, genel Cronbach’s Alpha katsayısı ise ,983 olarak bulunmuştur. Bu bulgular, ölçeğin son test uygulamasında oldukça güvenilir olduğunu ve öğrencilerin fiziksel okuryazarlık algılarının program sonunda yüksek bir seviyeye ulaştığını göstermektedir.

Algılanan Fiziksel Okuryazarlık ölçeğine Fiziksel okuryazarlık dersine katılan 24 beden eğitimi ve spor öğretmenliği 3. sınıf öğrencilerinin verdiği cevapların ön test ve son test

puanlarının cinsiyet ve spor yapma durumuna göre karşılaştırılmasına ile ön test son test fark puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin bulgular aşağıda sunulmuştur.

Araştırma sorusu: “Fiziksel okuryazarlık dersine katılan 24 beden eğitimi ve spor öğretmenliği 3. sınıf öğrencilerinin Fiziksel Okuryazarlık ön test puanları cinsiyet değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?”

Fiziksel okuryazarlık dersine katılan 24 beden eğitimi ve spor öğretmenliği 3. sınıf öğrencilerinin Fiziksel Okuryazarlık ön test puanları cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşma durumu analiz edilerek tablo 4.26’ de sunulmuştur.

Tablo 4.15

Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin Fiziksel Okuryazarlık Ön Test Alt Boyut Puanlarının Cinsiyet Değişkeni T Testi Sonuçları

	Cinsiyet	n	Ort.	Ss	Sd	t	p	Anlamlı Farklılık
Kendine güven	Kadın	6	4,0417	,18819	22	,689	,500	Yok
	Erkek	18	3,8472	,67595				
Bilgi ve anlayış	Kadın	6	4,0000	,55777	22	,094	,926	Yok
	Erkek	18	3,9630	,89945				
İletişim	Kadın	6	4,2500	,75829	22	,860	,399	Yok
	Erkek	18	4,0000	,56880				
Fiziksel okuryazarlık Ölçeği	Kadın	6	4,0741	,28689	22	,590	,561	Yok
	Erkek	18	3,9198	,61192				

Tablo 4.15 incelendiğinde Fiziksel okuryazarlık dersine katılan 24 beden eğitimi ve spor öğretmenliği 3. sınıf öğrencilerinin Fiziksel Okuryazarlık ön test alt boyut puanlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan bağımsız örneklem t-testi sonuçları sunulmuştur. Elde edilen bulgulara göre, kendine güven ($t(22)=0,689$; $p=,500$), bilgi ve anlayış ($t=0,094$; $p=,926$), iletişim ($t=0,860$; $p=,399$) alt boyutlarında ve Fiziksel okuryazarlık ölçeği ($t=0,590$; $p=,561$) kadın. Bu sonuçlar, fiziksel okuryazarlık ön test puanlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığını göstermektedir.

Araştırma sorusu: “Fiziksel okuryazarlık dersine katılan 24 beden eğitimi ve spor öğretmenliği 3. sınıf öğrencilerinin Fiziksel Okuryazarlık ön test puanları şu anki aktif sporculuk durumları değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?”

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmen adaylarının Fiziksel Okuryazarlık ön test puanları şu anki aktif sporculuk durumları değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşma durumu analiz edilerek tablo 4.16’ da sunulmuştur.

Tablo 4.16

Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin Fiziksel Okuryazarlık Ön Test Ölçek Alt Boyut Puanlarının Şu Anki Aktif Sporculuk Durumları Değişkeni T Testi Sonuçları

	Spor yapma durumu	n	Ort.	Ss	Sd	t	p	Anlamlı Farklılık
Kendine güven	Evet	10	4,1750	,47214	22	2082	,049	Evet*
	Hayır	14	3,6964	,60589				
Bilgi ve anlayış	Evet	10	4,4333	,62952		2,621	,016	Evet*
	Hayır	14	3,6429	,78951				
İletişim	Evet	10	4,2000	,67495		,925	,365	yok
	Hayır	14	3,9643	,57057				
Fiziksel okuryazarlık Ölçeği	Evet	10	4,2667	,363644		2,612	,016	Evet*
	Hayır	14	3,7381	,55915				

Tablo 4.16’da Fiziksel okuryazarlık dersine katılan 24 beden eğitimi ve spor öğretmenliği 3. sınıf öğrencilerinin Fiziksel Okuryazarlık ön test ölçeğine ait alt boyut puanlarının, katılımcıların şu anki aktif sporculuk durumlarına göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız örneklem t-testi sonuçları tabloya yansıtılmıştır. Buna göre, kendine güven alt boyutunda aktif olarak spor yapan bireylerin puan ortalaması (Ort.=4,1750) spor yapmayan bireylerden (Ort.=3,6964) anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur ($t(22) = 2,082$; $p = ,049$). Benzer şekilde, bilgi ve anlayış alt boyutunda da aktif spor yapan bireylerin ortalaması (Ort.=4,4333), spor yapmayanlara (Ort.=3,6429) göre anlamlı olarak daha yüksek olup bu fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($t = 2,621$; $p = ,016$). Ayrıca fiziksel okuryazarlık ölçeğinde aktif olarak spor yapan bireylerin puan ortalaması (Ort.=4,2667) spor yapmayan bireylerden (Ort.=3,7381) anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur ($t(22) = 2,612$; $p = ,016$). Öte yandan, iletişim alt boyutunda aktif sporculuk

durumuna göre anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($t=,925$; $p=,365$). Sonuç olarak, aktif olarak spor yapmanın özellikle “kendine güven” ve “bilgi ve anlayış” boyutlarında fiziksel okuryazarlık düzeylerini olumlu etkilediği söylenebilir.

Araştırma sorusu: “Beden Eğitimi ve Spor Öğretmen adaylarının Fiziksel Okuryazarlık son test puanları cinsiyet değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?”

Fiziksel okuryazarlık dersine katılan 24 beden eğitimi ve spor öğretmenliği 3. sınıf öğrencilerinin Fiziksel Okuryazarlık son test puanları cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşma durumu analiz edilerek tablo 4.17’ de sunulmuştur.

Tablo 4.17

Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin Fiziksel Okuryazarlık Son Test Alt Boyut Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	Ortalama Sıra	Sıra Toplamı	U	Z	p (Exact, 2-tailed)	Anlamlı Farklılık
Kendine Güven)	Kadın	6	15,08	90,50	38,500	-1,066	,310	Yok
	Erkek	18	11,64	209,50				
Bilgi ve Anlayış	Kadın	6	13,17	79,00	50,000	-0,277	,820	Yok
	Erkek	18	12,28	221,00				
İletişim (İS_or)	Kadın	6	13,33	80,00	49,000	-0,354	,770	Yok
	Erkek	18	12,22	220,00				
Fiziksel okuryazarlık Ölçeği	Kadın	6	13,83	83,00	46,00	-0,542	,626	Yok
	Erkek	18	12,06	217,00				

Tablo 4.17’de Fiziksel okuryazarlık dersine katılan 24 beden eğitimi ve spor öğretmenliği 3. sınıf öğrencilerinin fiziksel okuryazarlık son test ölçeği alt boyut puanlarının cinsiyet değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığı Mann-Whitney U testi ile analiz edilmiştir. Kendine güven ($U=38,500$; $p=,310$), bilgi ve anlayış ($U=50,000$; $p=,820$), iletişim ($U=49,000$; $p=,770$) alt boyutlarında ve Fiziksel okuryazarlık ölçeği ($U=46,000$; $p=,626$) kadın ve erkek katılımcılar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>.05$). Bu sonuçlara göre, fiziksel okuryazarlık son test puanlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı biçimde farklılaşmadığı görülmektedir

Araştırma sorusu: “Fiziksel okuryazarlık dersine katılan 24 beden eğitimi ve spor öğretmenliği 3. sınıf öğrencilerinin Fiziksel Okuryazarlık son test puanları şu anki aktif sporculuk durumları değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?”

Fiziksel okuryazarlık dersine katılan 24 beden eğitimi ve spor öğretmenliği 3. sınıf öğrencilerinin Fiziksel Okuryazarlık son test puanları şu anki aktif sporculuk durumları değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşma durumu analiz edilerek tablo 4.18’ de sunulmuştur.

Tablo 4.18

Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin Fiziksel Okuryazarlık Son Test Alt Boyut Puanlarının Spor Yapma Durumuna Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Alt Boyut	Spor Yapma Durumu	N	Ortalama Sıra	Sıra Toplamı	U	Z	p (Exact, 2-ailed)	Anlamlı Farklılık
Kendine Güven (KGS_or)	Evet	10	10,65	106,50	51,500	-1,117	,285	Yok
	Hayır	14	13,82	193,50				
Bilgi ve Anlayış (BAS_or)	Evet	10	8,75	87,50	32,500	-2,277	,026	Var*
	Hayır	14	15,18	212,50				
İletişim (İS_or)	Evet	10	9,90	99,00	44,000	-1,617	,138	Yok
	Hayır	14	14,36	201,00				
Fiziksel okuryazarlık Ölçeği	Evet	10	9,45	94,50	39,500	-1,814	,074	Yok
	Hayır	14	14,68	205,50				

Tablo 4.18’de Fiziksel okuryazarlık dersine katılan 24 beden eğitimi ve spor öğretmenliği 3. sınıf öğrencilerinin fiziksel okuryazarlık son test ölçeği alt boyut puanlarının spor yapma durumuna göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği Mann-Whitney U testi ile analiz edilmiştir. Bilgi ve anlayış alt boyutunda spor yapmayan bireylerin puan ortalamaları (Ort. sıra = 15,18), spor yapan bireylere (Ort. sıra = 8,75) göre anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur (U=32,500; p=,026). Bu farklılık istatistiksel olarak anlamlıdır (p<.05). Öte yandan, kendine güven (U=51,500; p=,285) ve iletişim (U=44,000; p=,138) alt boyutlarında ve Fiziksel okuryazarlık ölçeğinde (U=39,500; p=,074) spor yapma durumuna göre anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Sonuçlar, yalnızca “bilgi ve anlayış” boyutunda spor yapma durumuna göre anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir. Fiziksel okuryazarlık ön test

puanlarında kendine güven ve bilgi ve anlayış boyutlarında spor yapan bireylerle spor yapmayanlar arasında spor yapanlar lehine anlamlı farklılık varken son testte spor yapmayanlarla spor yapanlar arasında spor yapmayanlar lehine anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Bu durum eğitim sürecinin sonuç verdiği bir göstergesidir. Diğer boyutlarda da anlamlı farklılık olmasa da özellikle spor yapmayan grubun puanlarının kayda değer bir oranda arttığı görülmektedir.

Araştırma sorusu: “Fiziksel okuryazarlık dersine katılan 24 beden eğitimi ve spor öğretmenliği 3. sınıf öğrencilerinin Fiziksel Okuryazarlık ön test ve son test puanları anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?”

Fiziksel okuryazarlık dersine katılan 24 beden eğitimi ve spor öğretmenliği 3. sınıf öğrencilerinin Fiziksel Okuryazarlık ön test ve son test puanları anlamlı bir şekilde farklılaşma durumu analiz edilerek tablo 4.19’ da sunulmuştur.

Ön test ve son test analizleri için tekrarlayan iki ölçüm değerinin fark puanlarının normal dağılım özelliği göstermesi gerekir. Fark puanları normal dağılım sergilemiyorsa Non-Parametrik testi olan Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi yapılmalıdır. Aşağıda fark puanlarının normallik test sonuçları verilmiştir.

Tablo 4.19

Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin Tekrarlayan İki Ölçüm Değerinin Fark Puanlarının Normal Dağılım Sonuçları

N	24
Ortalama	,0787
Standart sapma	1,23749
Skewness	-2,170
Kurtosis	5,737
Minimum	-4,00
Maksimum	1,78

Tablo 4.19 ’da Fiziksel okuryazarlık dersine katılan 24 beden eğitimi ve spor öğretmenliği 3. sınıf öğrencilerinin fiziksel okuryazarlık ön test ve son test ölçümleri arasındaki fark puanlarının normallik dağılımına ilişkin istatistiksel değerler sunulmuştur. Fark puanlarının ortalaması, 0787 olup, standart sapması 1,237 olarak hesaplanmıştır. Skewness değeri-2,170

ve kurtosis değeri 5,737 olarak bulunmuştur. Bu değerler, dağılımın negatif yönde çarpık ve sivri (leptokurtik) olduğunu göstermektedir. Ayrıca minimum değer -4,00, maksimum değer ise 1,78 olarak tespit edilmiştir. Skewness ve kurtosis değerleri ± 1 aralığının dışında kaldığı için fark puanlarının normal dağılım varsayımını karşılamadığı söylenebilir. Bu nedenle parametrik testlerin yerine non-parametrik testlerin tercih edilmesi daha uygun bulunmuştur. Aşağıda beden eğitimi ve spor öğretmen adaylarının fiziksel okuryazarlık ön test son test puanlarının karşılaştırılmasına yönelik nonparametrik testlerden Wilcoxon İşaretli Sıralar test sonuçları tablo 4.20’de sunulmuştur.

Tablo 4.20

Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin Fiziksel Okuryazarlık Ön Test ve Son Test Puanlarının Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları

Karşılaştırılan Ölçümler	N	Ortalama Sıra	Sıra Toplamı
Negatif Sıralar (FOYÖ_O < FOYS_O)	13	12,58	163,50
Pozitif Sıralar (FOYÖ_O > FOYS_O)	8	8,44	67,50
Eşit (Ties)	3	–	–
Toplam	24	–	–
Test	Z	p (Asymp. Sig., 2-tailed)	
Wilcoxon Signed Ranks Test	-1,672	,095	

Tablo 4.20’de Fiziksel okuryazarlık dersine katılan 24 beden eğitimi ve spor öğretmenliği 3. sınıf öğrencilerinin fiziksel okuryazarlık ön test ve son test puanları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonuçları sunulmuştur. Analiz sonucuna göre 13 katılımcının son test puanı ön testten düşük, 8 katılımcının ise yüksek olup, 3 katılımcının puanlarında değişim gözlenmemiştir. Elde edilen Z değeri -1,672 olup, testin anlamlılık düzeyi ($p = ,095$) .05’ten büyük olduğundan, ön test ve son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu sonuç, uygulama öncesi ve sonrası fiziksel okuryazarlık puanlarında genel olarak anlamlı bir artış ya da azalış olmadığını göstermektedir.

Bu durum örnekleme yer alan spor geçmişi olan sporcu sayısının çok olmasıyla ilişkili olduğu değerlendirilmektedir. Bunun kontrolü için aşağıda spor yapmayan guruba yönelik ön ve son test puanlarının karşılaştırılması yapılarak test yeniden tekrarlanmıştır.

Tablo 4.21

Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin Spor Yapma değişkenine göre Ön ve Son Test Puanlarının Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları

Karşılaştırılan Ölçümler	N	Ortalama Sıra	Sıra Toplamı
Negatif Ranks (FOYÖ_O < FOYS_O)	1	6,00	6,00
Pozitif Ranks (FOYÖ_O > FOYS_O)	7	4,29	30,00
Eşit (Ties)	2	–	–
Toplam	10	–	–
Test	Z	p (2-tailed)	
Wilcoxon Signed Ranks Test	-1,689	,091	

Tablo 4.21’de, Fiziksel okuryazarlık dersine katılan 24 beden eğitimi ve spor öğretmenliği 3. sınıf öğrencilerinin aktif olarak spor yapma değişkenine göre fiziksel okuryazarlık ön test (FOYÖ_O) ve son test (FOYS_O) puanları arasındaki fark Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi ile analiz edilmiştir. Pozitif sıraların (n=7) negatif sıralardan (n=1) fazla olduğu görülse de elde edilen Z değeri-1,689 ve p değeri, 091 ile anlamlılık düzeyi. 05’in üzerinde kalmıştır. Bu sonuç, Fiziksel okuryazarlık dersine katılan 24 beden eğitimi ve spor öğretmenliği 3. sınıf öğrencilerinin aktif spor yapma değişkenine göre ön test ve son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir.

Tablo 4.22

Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin Spor Yapmama değişkenine göre Ön ve Son Test Puanlarının Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları

Karşılaştırılan Ölçümler	N	Ortalama Sıra	Sıra Toplamı
Negatif Ranks (FOYÖ_O < FOYS_O)	12	7,46	89,50
Pozitif Ranks (FOYÖ_O > FOYS_O)	1	1,50	1,50
Eşit (Ties)	1	–	–
Toplam	14	–	–
Test	Z	p (2-tailed)	
Wilcoxon Signed Ranks Test	-3,080	,002	

Tablo 4.22’de, Fiziksel okuryazarlık dersine katılan 24 beden eğitimi ve spor öğretmenliği 3. sınıf öğrencilerinin spor yapmama değişkenine göre ön test ve son test puanları arasındaki fark Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi ile analiz edilmiştir.

Negatif sıraların (n=12) pozitif sıralardan (n=1) anlamlı ölçüde daha fazla olması ve elde edilen Z değerinin-3,080 ile p=,002 düzeyinde anlamlı çıkması, son test puanlarının ön test

puanlarına göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha yüksek olduğunu göstermektedir. Bu durum, spor yapmayan Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin fiziksel okuryazarlık düzeylerinde uygulama sonrasında anlamlı bir gelişim yaşandığını ortaya koymaktadır.

Genel Değerlendirme

Araştırma kapsamında, fiziksel okuryazarlık dersine katılan 24 beden eğitimi ve spor öğretmenliği 3. sınıf öğrencisinin fiziksel okuryazarlık düzeyleri, uygulama öncesi (öntest) ve uygulama sonrası (sontest) olmak üzere iki aşamada değerlendirilmiştir. Öntest ölçümlerinde ölçekten elde edilen genel puan ortalaması 3,96 iken, sontest ölçümlerinde bu değer 4,22 olarak hesaplanmıştır. Bu durum, genel ortalama yükselme olduğunu göstermektedir. Ancak fark puanlarının normallik varsayımını karşılamaması nedeniyle gerçekleştirilen Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonucunda, gözlenen artış istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($Z=-1,672$, $p=,095$). Dolayısıyla program, genel örneklem düzeyinde algılanan fiziksel okuryazarlık puanlarında anlamlı bir değişim yaratmamıştır.

Bununla birlikte, spor yapma durumu dikkate alındığında farklı bir tablo ortaya çıkmıştır. Spor yapmayan öğrencilerin öntest ortalaması 3,88 iken sontest ortalaması 4,05'e yükselmiş; bu artış istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($Z=-3,080$, $p=,002$). Bu sonuç, programın özellikle düzenli spor yapmayan öğrencilerin algılanan fiziksel okuryazarlık düzeylerinin geliştirilmesinde etkili olduğunu göstermektedir. Öte yandan, düzenli spor yapan öğrencilerde öntest ve sontest ortalamaları arasındaki artış istatistiksel olarak anlamlı değildir ($Z=-1,689$, $p=,091$). Bu durum, söz konusu grubun başlangıçta zaten görece yüksek düzeyde fiziksel okuryazarlığa sahip olmaları nedeniyle, programın bu grupta sınırlı bir etki göstermiş olabileceğini düşündürmektedir.

Sonuç olarak, uygulama genel örneklem düzeyinde anlamlı bir farklılık yaratmamış olsa da özellikle spor yapma alışkanlığı bulunmayan öğrencilerde anlamlı ve olumlu bir gelişim sağlamıştır. Bu bulgu, fiziksel okuryazarlık eğitim programlarının hedef kitle planlamasında

öğrencilerin spor geçmişi ve mevcut fiziksel aktivite düzeylerinin dikkate alınmasının önemini vurgulamaktadır.

4.2.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

(Soru 2.2) Eğitim programı uygulanan öğrencilerin program hakkındaki görüşleri nelerdir?

Fiziksel okuryazarlık dersine katılan 24 beden eğitimi ve spor öğretmenliği 3. Sınıf öğrencisinin Öğretim Programı Hakkında Görüşleri

Ders Değerlendirme Anketi Sonuçları

Nicel kısmın bulguları:

Aşağıdaki tabloda, öğretim programı sonunda uygulanan ders değerlendirme anketine katılan fiziksel okuryazarlık dersine katılan 24 beden eğitimi ve spor öğretmenliği 3. sınıf öğrencisinin, dersin içeriği, uygulanışı ve katkı düzeyine ilişkin genel görüşlerinin frekans ve yüzde dağılımları verilmiştir.

Tablo 4.23

Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin Fiziksel Okuryazarlık Dersi Öğretim Programına Yönelik Genel Değerlendirme Sonuçları

Değişken	N	Ortalama (Mean)	Standart Sapma	Çarpıklık (Skewness)	Basıklık (Kurtosi)	Minimum	Maksimum
S1	24	3,79	1,141	-1,47	1,649	1	5
S2	24	3,83	0,963	-1,552	2,796	1	5
S3	24	3,83	0,963	-1,552	2,796	1	5
S4	24	3,92	0,974	-1,668	3,222	1	5
S5	24	3,88	1,191	-1,761	2,587	1	5
S6	24	4	1,142	-1,719	2,738	1	5
S7	24	3,92	1,248	-1,586	1,888	1	5
S8	24	3,92	1,248	-1,586	1,888	1	5

Tablo 4.23'deki bilgilere göre;

1. Genel Eğilim:

- Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin Fiziksel Okuryazarlık dersine ilişkin değerlendirmeleri genel olarak olumlu (ortalama puanlar 3,79 - 4,00 arasında).
- En yüksek ortalama S6 (4,00) ile "dersin faydalı olduğu" ifadesine aitken, en düşük ortalama S1 (3,79) ile "dersin içeriğinin yeterliliği"ne yönelik görüşlerde gözlemlenmiştir.

2. Dağılım Özellikleri:

- Negatif çarpıklık değerleri (-1,470 ile -1,761 arası), öğrencilerin çoğunluğunun yüksek puanlar (4 ve 5) verdiğini, düşük puanların (1 ve 2) daha az olduğunu göstermektedir.
- Pozitif basıklık (2,587 - 3,222 arası), dağılımların sivri (leptokurtik) olduğunu ve puanların ortalamaya yoğunlaştığını ifade eder.

3. Standart Sapma:

- En yüksek standart sapma S5 ve S7-S8 ($\approx 1,25$), bu maddelere verilen yanıtların daha farklılaştığını gösterir.
- En düşük standart sapma S2-S3 (0,96), bu maddelerde görüşlerin daha tutarlı olduğunu yansıtır.

4. Frekans Dağılımları:

- S1, S5, S6, S7 ve S8 maddelerinde 1 puanı alan öğrencilerin oranı (%8,3- %12,5), diğer maddelere göre daha yüksektir. Bu, bazı öğrencilerin dersin belirli yönlerine ilişkin eleştirel görüşlerinin olduğunu düşündürmektedir.
- S2, S3 ve S4 maddelerinde öğrencilerin %66,7'si 4 puanı vermiştir, bu da bu boyutlarda güçlü bir olumlu algı olduğunu gösterir.

Sonuç: Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin Fiziksel Okuryazarlık dersini genel olarak başarılı bulmuşlardır. Ancak, içerik yeterliliği (S1) ve pratik uygulamalar (S5, S7, S8) gibi bazı boyutlarda daha fazla iyileştirme ihtiyacı olabilir. Dersin etkililiğini artırmak için öğrencilerin düşük puan verdiği maddeler detaylı incelenmelidir.

Tablo 4.24

Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin “Dersin İçeriği ve Amaçları İlk Derste Belirtili.” Sorusuna Verdikleri Cevapların Frekans ve Yüzde Dağılım Sonuçları

Soru	Değerlendirme	Frekans	Yüzde
Dersin içeriği ve amaçları ilk derste belirtildi.	Kesinlikle Katılmıyorum	2	8,3
	Kararsızım	2	8,3
	Katılıyorum	15	62,5
	Kesinlikle Katılıyorum	5	20,8
	Toplam	24	100,0

Tablo 4.24 Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin büyük çoğunluğu (%62,5) “katılıyorum” seçeneğini işaretleyerek dersin içeriği ve amaçlarının ilk derste belirtildiğini ifade etmiştir. Buna ek olarak, %20,8’lik bir kesim ise “kesinlikle katılıyorum” diyerek bu görüşü daha güçlü şekilde onaylamıştır. Böylece, toplamda %83,3’lük bir oran olumlu yanıt vermiştir. Öte yandan, “katılmıyorum” ve “kesinlikle katılmıyorum” seçeneklerini işaretleyenlerin oranı ise %16,7’dir. Bu durum, genel olarak dersin başlangıcında içeriğin ve amaçların öğrencilere yeterli düzeyde aktarıldığını, ancak küçük bir öğrenci grubunun (uluslararası öğrencilerin) cevap kısmındaki katılıyorum ve katılmıyorum ifadelerini yanlış anlamalarından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Tablo 4.25

Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin “Ders, Öğrenim Gördüğüm Programın Kapsamına, İlgili Olduğu Yükseköğretim Düzeyine (Lisans) Uygun ve Program İçin İfade Edilmiş Olan Öğrenme Çıktıları ile İlişkiliydi.” Sorusuna Verdikleri Cevapların Frekans ve Yüzde Dağılım Sonuçları

Soru	Değerlendirme	Frekans	Yüzde
Ders, öğrenim gördüğüm programın kapsamına, ilgili olduğu yükseköğretim düzeyine (lisans) uygun ve program için ifade edilmiş olan öğrenme çıktıları ile ilişkiliydi.	Kesinlikle Katılmıyorum	1	4,2
	Katılmıyorum	2	8,3
	Kararsızım	1	4,2
	Katılıyorum	16	66,7
	Kesinlikle Katılıyorum	4	16,7
	Toplam	24	100,0

Tablo 4.25 de Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin %66,7'si “katılıyorum” ve %16,7'si “kesinlikle katılıyorum” seçeneklerini işaretleyerek, dersin program kapsamına, lisans düzeyine uygun olduğunu ve öğrenme çıktılarıyla ilişkili olduğunu belirtmiştir. Bu durum, toplamda %83,4'lük bir oranın ifadeye olumlu yaklaştığını göstermektedir. Buna karşılık, %8,3'lük bir kesim “katılmıyorum”, %4,2'lik bir kesim ise “kesinlikle katılmıyorum” yanıtını vererek olumsuz görüş bildirmiştir. Ayrıca %4,2 oranındaki bir katılımcı ise “kararsızım” yanıtını vermiştir. Genel olarak değerlendirildiğinde, öğrencilerin büyük çoğunluğu dersin yapısının ve içeriğinin lisans programı düzeyine uygun olduğunu ve ifade edilen öğrenme çıktılarıyla örtüştüğünü düşünmektedir. Ancak küçük bir öğrenci grubunun (uluslararası öğrencilerin) cevap kısmındaki katılıyorum ve katılmıyorum ifadelerini yanlış anlamalarından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Tablo 4.26

Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin “Ders İçin Tanımlanmış Olan Öğrenme Çıktıları Yeterli Ölçüde Açık ve Dersin Amaç ve Hedefleriyle Uyumluydu.” Sorusuna Verdikleri Cevapların Frekans ve Yüzde Dağılım Sonuçları.

Soru	Değerlendirme	Frekans	Yüzde
Ders için tanımlanmış olan öğrenme çıktıları yeterli ölçüde açık ve dersin amaç ve hedefleriyle uyumluydu.	Kesinlikle Katılmıyorum	1	4,2
	Katılmıyorum	2	8,3
	Kararsızım	1	4,2
	Katılıyorum	16	66,7
	Kesinlikle Katılıyorum	4	16,7
	Toplam	24	100,0

Tablo 4.26'da Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin büyük çoğunluğu (%66,7) “katılıyorum”, %16,7'si ise “kesinlikle katılıyorum” seçeneğini işaretlemiştir. Böylece toplamda %83,4 oranında bir katılımcı grubu, dersin öğrenme çıktılarının açık olduğunu ve dersin amaç ve hedefleriyle uyumlu olduğunu ifade etmiştir. Bunun yanında, %8,3'ü “katılmıyorum”, %4,2'si “kesinlikle katılmıyorum” ve %4,2'si “kararsızım” yanıtlarını vermiştir. Ancak küçük bir öğrenci grubunun (uluslararası öğrencilerin) cevap kısmındaki katılıyorum ve katılmıyorum ifadelerini yanlış anlamalarından kaynaklandığı düşünülmektedir. Bu sonuçlar, öğrenme çıktıların genel olarak açık ve hedeflerle tutarlı biçimde tanımlandığını göstermektedir.

Tablo 4.27

Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin Sınavlardaki Sorular Dersin İçeriği ile Uyumluymdu” Sorusuna Verdikleri Cevapların Frekans ve Yüzde Dağılım Sonuçları

	Değerlendirme	Frekans	Yüzde
Sınavlardaki sorular dersin içeriği ile uyumluydu.	Kesinlikle Katılmıyorum	1	4,2
	Katılmıyorum	2	8,3
	Kararsızım	-	-
	Katılıyorum	16	66,7
	Kesinlikle Katılıyorum	5	20,8
	Toplam	24	100,0

Tablo 4.27’de Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin %66,7’si “katılıyorum” ve %20,8’i “kesinlikle katılıyorum” seçeneğini işaretleyerek sınav sorularının ders içeriğiyle uyumlu olduğunu belirtmiştir. Böylece toplamda %87,5 oranında olumlu bir görüş bildirilmiştir. Öte yandan, %8,3’ü “katılmıyorum”, %4,2’si ise “kesinlikle katılmıyorum” yanıtını vermiştir. “Kararsızım” seçeneği hiçbir öğrenci tarafından işaretlenmemiştir. Bu dağılım, sınavların genel olarak dersin kazanımlarına ve işlenen içeriklere uygun biçimde hazırlandığını göstermektedir. Ancak az sayıda öğrencinin içerik-soru uyumu konusunda memnuniyetsizlik yaşadığı anlaşılmaktadır. Bu öğrenci grubunun (uluslararası öğrencilerin) cevap kısmındaki katılıyorum ve katılmıyorum ifadelerini yanlış anlamalarından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Tablo 4.28

Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin “Bu Ders Beden Eğitimi Dersinin Genel Amacını Anlamak İçin Önemlidir.” Sorusuna Verdikleri Cevapların Frekans ve Yüzde Dağılım Sonuçları

Soru	Değerlendirme	Frekans	Yüzde
Bu ders beden eğitimi dersinin genel amacını anlamak için önemlidir.	Kesinlikle Katılmıyorum	3	12,5
	Katılmıyorum	-	-
	Kararsızım	-	-
	Katılıyorum	15	62,5
	Kesinlikle Katılıyorum	6	25,0
	Toplam	24	100,0

Tablo 4.28’de Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin %62,5’i “katılıyorum” ve %25’lik bir kesim “kesinlikle katılıyorum” diyerek beden eğitimi dersinin genel amacını anlamak için önemli olduğunu ifade etmiştir. “Katılıyorum” ve “kararsızım” seçeneklerine ise hiçbir katılımcı yanıt vermemiştir. Katılımcıların %12’5’lik bir kesim “kesinlikle katılmıyorum”, dersin genel beden eğitimi amaçlarıyla ilişkisiz olduğunu düşünürken, daha büyük bir grup %87,5 dersin bu amaca hizmet ettiğini savunmaktadır. Bu fark, dersin içeriğinin mesleki bağlamla yeterince ilişkilendirildiğini göstermektedir.

Tablo 4.29

Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin “Ders Bireysel Gelişimime Katkı Sağlar.” Sorusuna Verdikleri Cevapların Frekans ve Yüzde Dağılım Sonuçları

Soru	Değerlendirme	Frekans	Yüzde
Ders bireysel gelişimime katkı sağlar.	Kesinlikle Katılmıyorum	2	8,3
	Katılmıyorum	1	4,2
	Kararsızım	-	-
	Katılıyorum	13	54,2
	Kesinlikle Katılıyorum	8	33,3
	Toplam	24	100,0

Tablo 4.29’da Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin %54,2’si “katılıyorum” ve %33,3’ü “kesinlikle katılıyorum” seçeneğini işaretleyerek dersin bireysel gelişimime katkı sağladığını belirtmiştir. Böylece toplamda %87,5 oranında olumlu bir görüş bildirilmiştir. Öte yandan, %8,3’ü “kesinlikle katılmıyorum”, %4,2’si ise “katılmıyorum” yanıtını vermiştir. “Kararsızım” seçeneği hiçbir öğrenci tarafından işaretlenmemiştir. Bu dağılım, dersin bireysel gelişimime katkı sağladığını göstermektedir. Ancak az sayıda öğrencinin dersin bireysel gelişimime katkısı konusunda memnuniyetsizlik yaşadığı anlaşılmaktadır. Bu öğrenci grubunun bir kısmının (uluslararası öğrencilerin) cevap kısmındaki katılıyorum ve katılmıyorum ifadelerini yanlış anlamalarından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Tablo 4.30

Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin “Tüm Ders Deneyiminiz Göz Önüne Alındığında, Dersi Diğer Öğrencilere Tavsiye Ederim.” Sorusuna Verdikleri Cevapların Frekans ve Yüzde Dağılım Sonuçları

Soru	Değerlendirme	Frekans	Yüzde
Tüm ders deneyiminiz göz önüne alındığında, dersi diğer öğrencilere tavsiye ederim.	Kesinlikle Katılmıyorum	3	12,5
	Katılmıyorum	-	-
	Kararsızım	1	4,2
	Katılıyorum	12	50,0
	Kesinlikle Katılıyorum	8	33,3
	Toplam	24	100,0

Tablo 4.30’da Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin “Tüm ders deneyiminiz göz önüne alındığında, dersi diğer öğrencilere tavsiye ederim.” ifadesine verdikleri yanıtların frekans ve yüzde dağılımı incelendiğinde, katılımcıların büyük bir çoğunluğunun olumlu görüş bildirdiği görülmektedir. Katılımcıların %50’si “Katılıyorum”, %33,3’ü ise “Kesinlikle Katılıyorum” seçeneğini işaretlemiştir. Kararsız kalanların oranı %4,2 iken, yalnızca %12,5’i “Kesinlikle Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. “Katılmıyorum” seçeneği ise hiçbir katılımcı tarafından tercih edilmemiştir. Bu bulgu, dersin genel olarak olumlu bir izlenim bıraktığını ve öğrencilerin önemli bir kısmının bu dersi başkalarına da önermeye eğilimli olduğunu göstermektedir.

Tablo 4.31

Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin “Öğrendiğiniz Bilgilerin Önemini Düşündüğünüzde Bu Dersi Diğer Üniversitelerinde Açmasını Tavsiye Ederim.” Sorusuna Verdikleri Cevapların Frekans ve Yüzde Dağılım Sonuçları

Soru	Değerlendirme	Frekans	Yüzde
Öğrendiğiniz bilgilerin önemini düşündüğünüzde bu dersi diğer Üniversitelerinde açmasını tavsiye ederim.	Kesinlikle Katılmıyorum	3	12,5
	Katılmıyorum	-	-
	Kararsızım	1	4,2
	Katılıyorum	12	50,0
	Kesinlikle Katılıyorum	8	33,3
	Toplam	24	100,0

Tablo 4.31’de Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin “Öğrendiğiniz bilgilerin önemini düşündüğünüzde bu dersi diğer üniversitelerde de açılmasını tavsiye ederim.”

ifadesine verdikleri yanıtların frekans ve yüzde dağılımına göre, katılımcıların büyük çoğunluğu %50'si “Katılıyorum”, %33,3'ü ise “Kesinlikle Katılıyorum” yanıtını vermiştir. Bu bulgu katılımcıların %88,3 oranında dersten elde ettikleri bilgileri değerli bulduğunu ve dersin diğer üniversitelerde de verilmesini desteklemektedir. Kararsız kalanların oranı %4,2 iken, %12,5'i “Kesinlikle Katılmıyorum” görüşündedir. “Katılmıyorum” seçeneği hiçbir katılımcı tarafından işaretlenmemiştir. Bu bulgular, dersin içeriğinin farklı üniversitelerde de faydalı olabileceği yönünde güçlü bir öğrenci algısına işaret etmektedir.

Nitel İçerik Bulguları:

Tablo 4.32

Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin Fiziksel Okuryazarlık Dersi Değerlendirmesine Yönelik Görüşlerinin Temaları, Kodları ve Frekansları

Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Ders Değerlendirmesi	Soru	Ana tema	Kod-Frekans
	1 Programın mesleki gelişiminize en önemli katkısı nedir?	Programın Mesleki Gelişiminize Katkısı	Fiziksel okuryazarlık bilgi düzeyi (f=8)
			Pedagojik yeterlik-farkındalık (f=6)
			Uygulama becerisi ve öğretim tasarımı (f=5)
			Özgüven ve öğretmenlik rolü (f=4)
	2 Programın hangi bileşenleri (içerik/yöntem/süre) geliştirilmeli? Nasıl?	Programın hangi bileşenleri geliştirilmeli	Süre yetersizliği (f=7)
			İçerik derinliği ile pratik uygulama oranı (f=6)
			Etkin katılım ve grup çalışmaları (f=5)
			Teknoloji destekli öğrenme araçları (f=4)
	3. Bu programın çıktılarını gelecekteki derslerinizde nasıl uygulayacaksınız?	Programın çıktılarını gelecekteki derslerinde kullanımı	Ders Tasarımında FO İlkelerinin Kullanımı (f=9)
			Bireysel Farklılıkları Gözetken Yaklaşımlar (f=6)
			Değerlendirme Araçları Kullanımı (f=5)
			Kapsayıcı Eğitim ve Teknoloji Kullanımı (f=5)

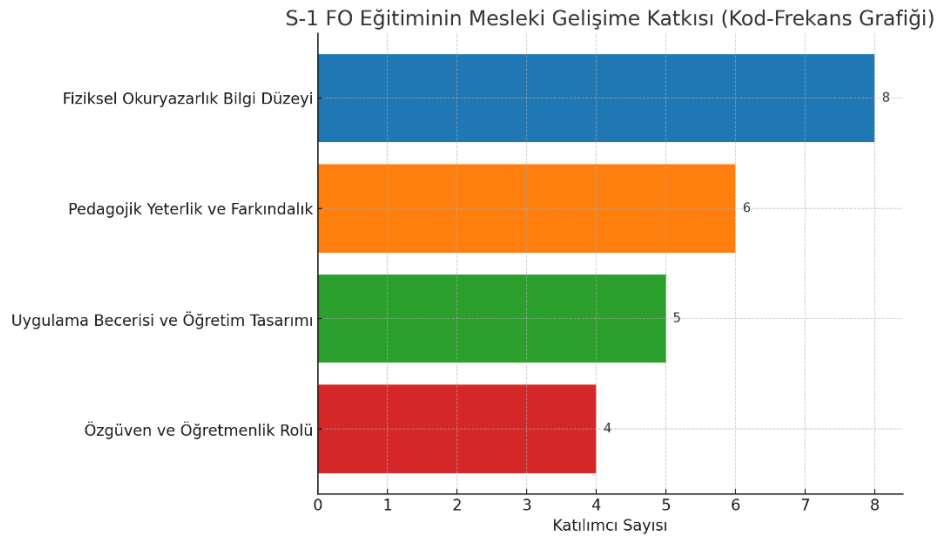
Tablo 4.32’de, Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin Fiziksel Okuryazarlık Dersi’ne ilişkin değerlendirme anketinde yer alan açık uçlu sorulara verdikleri yanıtlar tematik analiz yoluyla incelenmiştir. “Programın mesleki gelişime katkısı” teması altında; bilgi düzeyi, pedagojik farkındalık, uygulama becerisi ve mesleki özgüvene ilişkin kazanımlar öne çıkmıştır. “Geliştirilmesi gereken yönler” teması kapsamında; ders süresinin yetersizliği, içerik-pratik dengesi, katılım düzeyi ve teknoloji kullanımı vurgulanmıştır. Son olarak, “gelecekteki derslere yansıtma” teması altında; FO ilkelerinin ders tasarımında

kullanımı, bireysel farklılıklara duyarlılık, değerlendirme araçlarının entegrasyonu ve kapsayıcı teknoloji uygulamaları ön plana çıkmıştır.

Soru 1: Programın mesleki gelişiminize en önemli katkısı nedir?

Tema: Programın Mesleki Gelişiminize Katkısı

Ders değerlendirme anketinin ikinci bölümünde yer alan açık uçlu 1. soruya verilen yanıtlar doğrultusunda, fiziksel okuryazarlık eğitiminin öğrencilerin bilgi düzeyini, pedagojik farkındalığını ve uygulama becerilerini geliştirdiği görülmektedir. Katılımcılar, özellikle kavramsal farkındalık, öğretim tasarımı ve mesleki rol bilincinde önemli kazanımlar elde ettiklerini belirtmişlerdir. Grafik 1’de, bu katkılara ilişkin kodlar ve frekans dağılımları sunulmaktadır.

Şekil 4.24. Programın mesleki gelişiminize en önemli katkısına ait kodlar ve frekansları

Şekil 4.24’de Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin fiziksel okuryazarlık eğitim programının mesleki gelişimlerine katkısını en çok fiziksel okuryazarlık bilgi düzeyi ($f=8$) ve pedagojik yeterlik-farkındalık ($f=6$) boyutlarında ifade etmiştir. Bunun yanı sıra uygulama becerisi ve öğretim tasarımı ($f=5$) ile özgüven ve öğretmenlik rolü ($f=4$) gibi kazanımlar da öne çıkmaktadır. Bu bulgular, programın öğrencilerin hem kuramsal hem de uygulamaya dönük mesleki gelişimlerini desteklediğini göstermektedir.

Elde edilen bulgulara göre:

1.Özgüven ve Öğretmenlik Rolü (f=8)

Bu kod, fiziksel okuryazarlık dersine katılan öğrencilerin fiziksel okuryazarlık kavramına ilişkin temel bilgi, kavramsal farkındalık ve kuramsal çerçeveye yönelik kazanımlarını ifade etmektedir. Katılımcılar, kavramı ilk kez bu ders kapsamında sistemli biçimde öğrendiklerini belirtmiştir.

Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin Görüşleri:

KÖ1: “Fiziksel okuryazarlık kavramını hem teorik hem uygulamalı öğrendik, daha önce hiç duymamıştım.”

KÖ4: “Bu ders sayesinde fiziksel okuryazarlığın yalnızca beceri değil, aynı zamanda bilinç, motivasyon ve bilgiyle ilgili bir alan olduğunu fark ettim.”

KÖ6: “Kavramın tanımını, tarihçesini ve bileşenlerini sistemli biçimde öğrendik.”

KÖ12: “Beden eğitimi dersinin sadece hareket değil, çok daha bütüncül bir yapıya sahip olduğunu bu derste fark ettim.”

2. Pedagojik Yeterlik ve Farkındalık (f=6)

Bu kod, fiziksel okuryazarlık dersine katılan öğrencilerin fiziksel okuryazarlık temelli öğretim süreçlerine ilişkin planlama, uygulama ve değerlendirme boyutlarında mesleki yeterlik kazandıklarını ifade etmektedir.

Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin Görüşleri:

KÖ7: “Kendi ders planlamamda artık hedef, yöntem ve değerlendirme boyutunu daha bilinçli kurgulayacağım.”

KÖ10: “FO temelli öğretimin yapısını ilk kez bu derste bu kadar net gördüm.

3. Uygulama Becerisi ve Öğretim Tasarımı (f=5)

Bu kod, fiziksel okuryazarlık dersine katılan öğrencilerin edindikleri kuramsal bilgileri sınıf içi uygulamalara ve öğretim süreçlerine aktarma becerilerini ifade etmektedir. Katılımcılar,

özellikle uygulamalı etkinlikler sayesinde öğrenmenin kalıcılığının arttığını ve mesleki yeterliklerinin geliştiğini belirtmiştir.

Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin Görüşleri:

KÖ3: “Uygulama örnekleri, fiziksel okuryazarlık öğretiminin sınıfa nasıl taşınacağını gösterdi.”

KÖ7: “Teorik bilgilerin ardından yaptığımız etkinlikler, süreci daha iyi kavramamı sağladı.”

4. Özgüven ve Öğretmenlik Rolü (f=4)

Bu kod, fiziksel okuryazarlık dersine katılan öğrencilerin fiziksel okuryazarlık eğitimi sürecinde mesleki kimlik ve rol bilinci kazandıklarını, özgüvenlerinin arttığını ifade etmektedir. Katılımcılar, dersin öğretmenlik rolleriyle özdeşleşmelerine ve kendilerini bu rol içinde daha yeterli görmelerine katkı sağladığını belirtmiştir.

Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin Görüşleri:

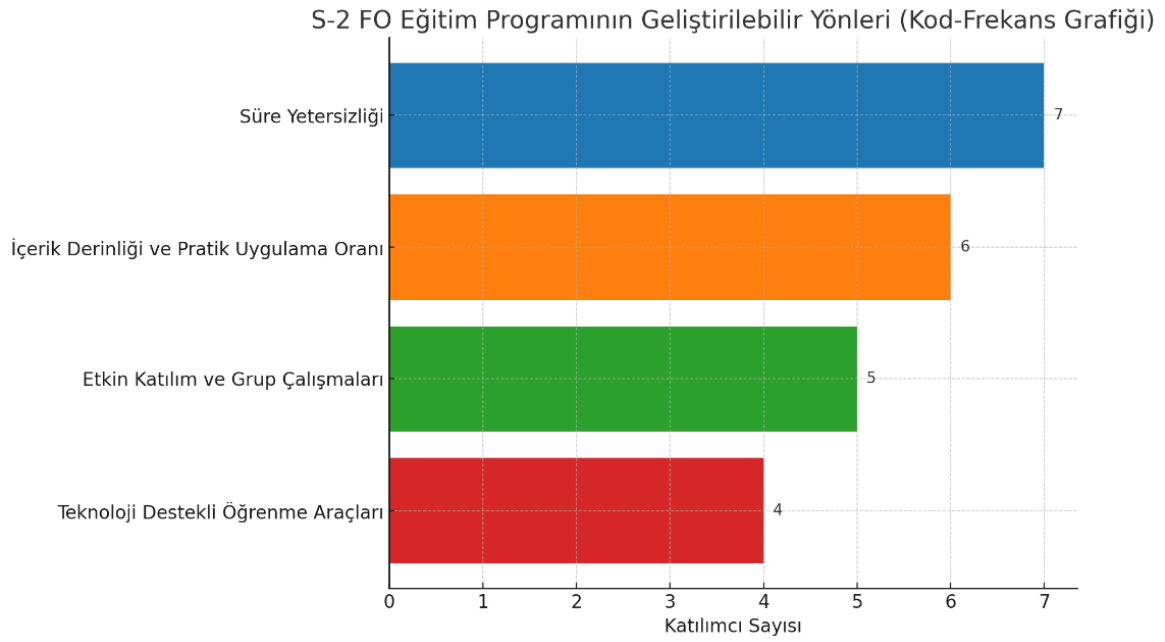
KÖ12: “Fiziksel okuryazarlık eğitimi sayesinde öğretmen olarak taşıdığım sorumluluğu daha iyi kavradım.”

KÖ15: “Kendi öğretmenlik yeterliğimi sorguladım ve bu dersten sonra gelişim alanlarımı daha iyi fark ettim.”

Soru 2: Programın hangi bileşenleri (içerik/yöntem/süre) geliştirilmeli? Nasıl?

Tema: Programın hangi bileşenleri geliştirilmeli

Ders değerlendirme anketinin ikinci bölümünde yer alan açık uçlu 2. soruya verilen yanıtlar doğrultusunda, fiziksel okuryazarlık dersine katılan öğrenciler programın bazı bileşenlerinde geliştirilmesi gereken yönler olduğunu ifade etmiştir. Katılımcılar, özellikle ders süresi, içerik yoğunluğu, uygulama-pratik dengesi ve teknoloji kullanımına yönelik iyileştirme önerilerinde bulunmuştur. Grafik 2’de, bu geliştirme alanlarına ilişkin kodlar ve frekans dağılımları sunulmaktadır.

Şekil 4.25. Programın hangi bileşenleri (içerik/yöntem/süre) geliştirilmeli sorsuna ait kodlar ve frekansları

Şekil 4.25 fiziksel okuryazarlık dersine katılan öğrencilerin fiziksel okuryazarlık eğitim programının geliştirilebilir yönlerini en çok süre yetersizliği ($f=7$) ve içerik derinliği ile pratik uygulama oranı ($f=6$) boyutlarında ifade etmiştir. Bunun yanı sıra etkin katılım ve grup çalışmaları ($f=5$) ile teknoloji destekli öğrenme araçları ($f=4$) gibi öneriler de öne çıkmaktadır. Bu bulgular, öğrencilerin program sürecine eleştirel yaklaştığını ve yapıcı önerilerle sürecin iyileştirilmesine katkı sunduklarını göstermektedir.

Elde edilen bulgulara göre:

1.Süre Yetersizliği ($f=7$)

Bu kod, fiziksel okuryazarlık dersine katılan öğrencilerin dersin süresiyle ilgili yaşadıkları sınırlılıkları ve içeriklere yeterince zaman ayıramamasına yönelik eleştirilerini kapsamaktadır. Katılımcılar, özellikle bazı konuların yüzeysel geçildiğini ve uygulamalara ayrılan sürenin artırılması gerektiğini ifade etmiştir.

Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin Görüşleri:

KÖ5: “Bazı konular çok önemliydi ama süre yetmediği için hızlı geçmek zorunda kaldık.”

KÖ11: “Uygulamalar daha uzun süreye yayılmalıydı, çoğu zaman yarım kaldı.”

2. İçerik Derinliği ve Pratik Uygulama Oranı (f=6)

Bu kod, fiziksel okuryazarlık dersine katılan öğrencilerin fiziksel okuryazarlık programında yer alan konuların bazı yönlerden daha fazla derinleştirilmesi ve uygulama ağırlığının artırılması gerektiğine ilişkin görüşlerini içermektedir. Öğrenciler, kuramsal bilgilerin daha çok örnekle desteklenmesini ve uygulama-pratik dengesinin güçlendirilmesini önermiştir.

Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin Görüşleri:

KÖ10: “Bazı konular çok yüzeysel kaldı, daha fazla uygulama örneğiyle desteklenebilirdi.”

KÖ4: “Fiziksel okuryazarlığın farklı yaş gruplarına nasıl uygulanacağı daha detaylı ele alınmalıydı.”

3. Etkin Katılım ve Grup Çalışmaları (f=5)

Bu kod, fiziksel okuryazarlık dersine katılan öğrencilerin ders sürecinde grup çalışmaları, işbirlikli etkinlikler ve aktif katılım yollarına daha fazla yer verilmesi gerektiğine dair önerilerini içermektedir. Öğrenciler, etkileşimli öğrenmenin hem motivasyonu artırdığını hem de öğrenmeyi pekiştirdiğini vurgulamıştır.

Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin Görüşleri:

KÖ16: “Birlikte çalışmak, öğrenmenin sadece bireysel değil, sosyal yönünü de geliştirdi.”

KÖ21: “Etkinlik bazlı grup çalışmaları eğitimin en verimli kısımlarındandı.”

4. Teknoloji Destekli Öğrenme Araçları (f=4)

Bu kod, fiziksel okuryazarlık dersine katılan öğrencilerin fiziksel okuryazarlık eğitiminde dijital materyal, görsel içerik ve teknolojik araçların kullanımına daha fazla yer verilmesi gerektiğine dair önerilerini kapsamaktadır. Öğrenciler, teknoloji destekli öğrenmenin dersi daha ilgi çekici, erişilebilir ve kalıcı hâle getirdiğini ifade etmiştir.

Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin Görüşleri:

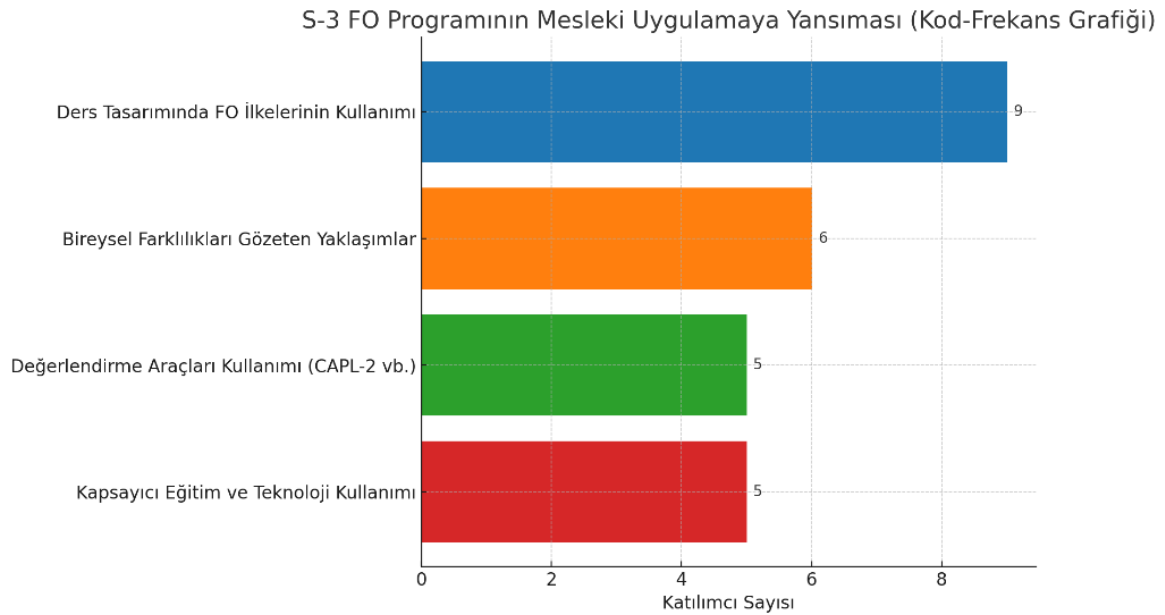
KÖ14: “Teknoloji kullanımı öğrenmeyi kolaylaştırıyor, özellikle örnek videolar çok etkili.”

KÖ16: “Online araçlarla uygulamaları desteklemek dersi daha zengin hale getirebilir.”

Soru 3: Bu programın çıktılarını gelecekteki derslerinizde nasıl uygulayacaksınız?

Tema: Programın çıktılarını gelecekteki derslerinde kullanımı

Ders değerlendirme anketinin ikinci bölümünde yer alan açık uçlu 3. soruya verilen yanıtlar doğrultusunda, fiziksel okuryazarlık dersine katılan öğrencilerin fiziksel okuryazarlık eğitim programından edindikleri kazanımları gelecekteki ders uygulamalarına nasıl yansıtacaklarını ifade etmiştir. Katılımcılar, özellikle ders tasarımı, bireysel farklılıkları gözetme, değerlendirme araçlarının kullanımı ve kapsayıcı öğretim yaklaşımlarını ön plana çıkarmıştır. Grafik 3’te, bu mesleki yansımaya ilişkin kodlar ve frekans dağılımları sunulmaktadır.

Şekil 4.26. Programın çıktılarını gelecekteki derslerinizde nasıl uygulayacaksınız sorsuna ait kodlar ve frekansları

Şekil 4. 26’de fiziksel okuryazarlık dersine katılan öğrencilerin fiziksel okuryazarlık eğitim programının mesleki uygulamalara yansımasını en çok ders tasarımı FO ilkelerinin kullanımı (f=9) ve bireysel farklılıkları gözetken yaklaşımlar (f=6) boyutlarında ifade etmiştir. Bunun yanı sıra değerlendirme araçlarının kullanımı (f=5) ile kapsayıcı eğitim ve teknoloji kullanımı (f=5) gibi unsurlar da öne çıkmaktadır. Bu bulgular, öğrencilerin fiziksel

okuryazarlık kavramını yalnızca kuramsal düzeyde değil, aynı zamanda öğretim süreçlerine yansıtılabilecek şekilde içselleştirdiklerini göstermektedir.

Elde edilen bulgulara göre:

1. Ders Tasarımında FO İlkelerinin Kullanımı (f=9)

Bu kod, fiziksel okuryazarlık dersine katılan öğrencilerin fiziksel okuryazarlık ilke ve bileşenlerini gelecekteki ders planlarına ve öğretim uygulamalarına dâhil etmeye yönelik eğilimlerini ifade etmektedir. KatÖğrenciler, öğrendikleri yapıyı kendi öğretim stratejileriyle bütünleştirme yönünde güçlü bir motivasyon geliştirdiklerini belirtmiştir.

Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin Görüşleri:

KÖ1: “Kendi ders planlarımda fiziksel okuryazarlığın temel ilkelerine mutlaka yer vereceğim.”

KÖ8: “Dersin akışı ve uygulama yapısı bana ileride nasıl ders tasarlayabileceğim konusunda ciddi fikir verdi.”

KÖ22: “Öğretmenliğe başladığımda bu yapının bana yol göstereceğinden eminim.”

2. Bireysel Farklılıkları Gözetken Yaklaşımlar (f=6)

Bu kod, fiziksel okuryazarlık dersine katılan öğrencilerin fiziksel okuryazarlık eğitiminin öğrenciler arasındaki bireysel farklılıklara duyarlı olarak planlanması gerektiğine yönelik görüşlerini içermektedir. Öğrenciler, farklı yeterlik düzeylerine, öğrenme stillerine ve ihtiyaçlara sahip öğrencilere uygun yöntemlerin geliştirilmesi gerektiğini vurgulamıştır.

Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin Görüşleri:

KÖ3: “Her öğrencinin aynı düzeyde olmadığını fark ettim; buna göre ders planlamak önemli.”

KÖ9: “Bireysel farklılıkları dikkate almak, daha kapsayıcı bir eğitim sağlar.”

3. Değerlendirme Araçları Kullanımı (f=5)

Bu kod, fiziksel okuryazarlık dersine katılan öğrencilerin fiziksel okuryazarlık eğitimi kapsamında CAPL-2 gibi değerlendirme araçları hakkında bilgi edinmeleri ve bu araçları kendi öğretim süreçlerine entegre etme yönündeki eğilimlerini ifade etmektedir. Öğrenciler, ölçme-değerlendirme araçlarının mesleki uygulamalarda nasıl kullanılabileceğine dair farkındalık geliştirdiklerini belirtmiştir.

Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin Görüşleri:

KÖ2: “CAPL-2 gibi değerlendirme araçlarıyla tanışmam çok faydalı oldu.”

KÖ12: “Ölçme değerlendirme sürecinin de FO kadar önemli olduğunu öğrendim.”

4. Kapsayıcı Eğitim ve Teknoloji Kullanımı (f=5)

Bu kod, fiziksel okuryazarlık dersine katılan öğrencilerin farklı ihtiyaç ve yeterliliklere sahip öğrencilere yönelik kapsayıcı öğretim anlayışını benimsediklerini ve teknolojiyi bu süreçte destekleyici bir araç olarak değerlendirdiklerini ifade etmektedir. Öğrenciler, FO ilke ve bileşenlerinin her öğrenciye eşit erişim sağlayacak şekilde uygulanmasının önemini vurgulamıştır.

Fiziksel Okuryazarlık Dersine Katılan Öğrencilerin Görüşleri:

KÖ14: “Teknolojik araçlar, özel gereksinimli bireyleri de kapsayacak şekilde kullanılabilir.”

KÖ24: “Kapsayıcı eğitim sayesinde her öğrencinin sürece dahil olabileceğini gördüm.”

Sonuçların Yorumlanması

Fiziksel okuryazarlık dersine katılan öğrencilerin büyük çoğunluğu, programın fiziksel okuryazarlık kavramına ilişkin bilgi düzeylerini artırdığını ve mesleki farkındalıklarını geliştirdiğini ifade etmiştir. Bu durum, eğitimin temel hedeflerinden biri olan kavramsal temellendirme açısından olumlu bir gösterge olarak değerlendirilebilir. Öte yandan, içerik derinliği ve süre konularında ifade edilen sınırlılıklar, programın yeniden yapılandırılmasında dikkate alınması gereken önemli noktalar olarak öne çıkmaktadır. Öğrencilerin gelecekteki mesleki uygulamalarında bireysel farklılıkları gözeten ve fiziksel okuryazarlık temelli ders tasarımları yapacaklarını belirtmeleri ise programın uzun vadeli etkilerine işaret etmektedir.

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmanın temel amacı doğrultusunda elde edilen bulgulara dayalı bir değerlendirme yapılmış ve sonuçlar üzerinden öneriler geliştirilmiştir. Araştırma iki aşamalı olarak tasarlanmıştır. Birinci aşamada, fiziksel okuryazarlık alanındaki ihtiyaçların belirlenmesi amaçlanmıştır; bu kapsamda beden eğitimi öğretmenleri (n=399) ve beden eğitimi öğretmen adayları (n=375) ile “Algılanan Fiziksel Okuryazarlık Ölçeği” uygulanarak nicel veriler toplanmıştır. Aynı doğrultuda, spor bilimleri fakültelerinde görev yapan akademisyenlerle (n=18) yürütülen yarı yapılandırılmış görüşmeler aracılığıyla nitel veriler elde edilmiştir. Üç grubun verileri analiz edilerek mevcut durum ortaya konmuş ve bu bulgular doğrultusunda ‘Fiziksel Okuryazarlığın Geliştirilmesi’ başlıklı 16 haftalık bir pilot eğitim programı geliştirilmiştir.

Araştırmanın ikinci aşamasında ise geliştirilen bu eğitim programı, Bartın Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı 3. sınıf öğrencilerinden gönüllü 26 kişilik bir grupla uygulanmıştır. Uygulama öncesinde katılımcılara “Algılanan Fiziksel Okuryazarlık Ölçeği” ön test olarak uygulanmış, ardından program 16 hafta boyunca yürütülmüştür. Eğitim sürecinin tamamlanmasının ardından aynı ölçek son test olarak tekrar uygulanmış ve elde edilen veriler karşılaştırmalı analiz için kullanılmıştır. Ayrıca programın genel etkililiğine ilişkin öğrenci görüşlerini belirlemek amacıyla ders sonunda 24 katılımcının yer aldığı bir ders değerlendirme anketi

uygulanmıştır. Ders değerlendirme sürecinde 9 maddelik Likert tipi ölçeğe ek olarak, öğrenci görüşlerini derinlemesine incelemeye yönelik 3 açık uçlu soruya da yer verilmiştir.

5.1. Nicel ve Nitel Verilere İlişkin Sonuç ve Tartışma

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Algılanan Fiziksel Okuryazarlık Düzeyleri (Alt Problem 1.1).

5.1.1. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Fiziksel Okuryazarlık Algıları ve Belirlenen İhtiyaçlar

Araştırmanın birinci aşamasında, beden eğitimi öğretmenlerinin fiziksel okuryazarlık düzeylerini ve bu düzeylerin bazı değişkenlere göre farklılaşma durumlarını belirlemek amacıyla “Algılanan Fiziksel Okuryazarlık Ölçeği” uygulanmıştır. Elde edilen veriler, öğretmenlerin fiziksel okuryazarlığı genel olarak yüksek düzeyde algıladıklarını göstermiştir. Üç alt boyuttan oluşan ölçekten alınan puan ortalamaları —kendine güven (Ort. = 4,41), bilgi ve anlayış (Ort. = 4,29), iletişim (Ort. = 4,35) oldukça yüksektir. Bu bulgu, öğretmenlerin fiziksel yeterlilik, teorik bilgi ve iletişim becerileri açısından kendilerini büyük ölçüde yetkin gördüklerini ortaya koymaktadır.

Ancak alt boyut düzeyindeki analizler, öğretmenlerin bazı alanlarda daha fazla desteğe ihtiyaç duyduğunu da göstermektedir. Özellikle bilgi ve anlayış boyutunda yer alan BA5 maddesinin diğer maddelere kıyasla daha düşük ortalama ile öne çıkması (Ort. = 4,16), öğretmenlerin fiziksel okuryazarlığın teorik boyutlarında bazı kavramsal eksiklikler yaşadığını düşündürmektedir. Bu durum, öğretmenlerin fiziksel okuryazarlık kavramını tanıma düzeyleri ve alt bileşenlerini anlamlandırma süreçlerinde desteklenmeleri gerektiğine işaret etmektedir. Nitekim, Whitehead (2010) fiziksel okuryazarlığın yalnızca becerilere dayalı değil, bireyin hareket etmeye yönelik anlam dünyasını da kapsayan çok boyutlu bir yapı olduğunu vurgulamaktadır.

Cinsiyet değişkenine göre yapılan analizlerde, kendine güven ve bilgi-anlayış alt boyutlarında kadın ve erkek öğretmenler arasında anlamlı bir fark bulunmazken; iletişim alt boyutunda erkek öğretmenlerin puanlarının anlamlı biçimde daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu bulgu, öğretmenlerin öğrencilerle hareket temelli iletişim kurma ve fiziksel okuryazarlığı aktarma becerilerinde bireysel farklılıkların olabileceğini göstermektedir. Bu noktada, öğretmenlerin fiziksel okuryazarlığı etkili şekilde ifade edebilmesi için iletişim odaklı eğitim bileşenlerine yer verilmesi gerektiği söylenebilir.

Görev yapılan bölge değişkenine göre yapılan analizlerde, öğretmenlerin fiziksel okuryazarlık leği alt boyut puanlarında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu bulgu, farklı coğrafi bölgelerde görev yapan beden eğitimi ğretmenlerinin fiziksel okuryazarlık algılarının benzer düzeylerde olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla, ğretmenlerin fiziksel okuryazarlığı algılama ve uygulama biçimlerinde bölgesel farklılıklardan çok mesleki deneyim, spor geçmişi ve bireysel özelliklerin belirleyici olduğu söylenebilir.

Yaş değişkeni açısından yapılan analizlerde, yalnızca kendine güven alt boyutunda negatif yönde zayıf bir ilişki saptanmıştır. Bu durum, yaş ilerledikçe öğretmenlerin kendine güven algılarında sınırlı bir azalma eğilimi olabileceğini göstermektedir. Diğer alt boyutlar ile yaş arasında anlamlı bir farklılık bulunmaması, öğretmenlerin bilgi, anlayış ve iletişim boyutlarındaki algılarının yaş faktöründen bağımsız olarak benzerlik gösterdiğini ortaya koymaktadır.

Görev süresi değişkeni açısından yapılan analizlerde ise, ölçeğin hiçbir alt boyutunda anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir. Bu bulgu, öğretmenlerin meslekteki kıdem sürelerinin fiziksel okuryazarlık algıları üzerinde belirleyici bir etkiye sahip olmadığını göstermektedir. Dolayısıyla, fiziksel okuryazarlık algısının gelişiminde görev süresinden ziyade bireysel deneyimler, spor geçmişi ve kişisel motivasyon unsurlarının daha önemli rol oynadığı söylenebilir.

En belirgin farklılık ise aktif spor yapma durumu değişkeninde gözlemlenmiştir. Düzenli olarak spor yaptığını belirten öğretmenlerin ölçek puanlarının her üç alt boyutta da spor

yapmayanlara göre anlamlı biçimde yüksek olması, fiziksel okuryazarlığın davranışsal yönüyle doğrudan ilişkili olduğunu ortaya koymaktadır. Bu bulgu, Mandigo vd., (2009) ifade ettiği gibi, fiziksel okuryazarlığın yalnızca teorik bir kavrayış değil, yaşam boyu süren bir uygulama kültürü olduğunu desteklemektedir. Türkiye’de benzer şekilde Munusturlar ve Yıldız’ın (2020) geliştirdiği ölçekle yapılan çalışmalarda da fiziksel olarak daha aktif bireylerin daha yüksek fiziksel okuryazarlık algılarına sahip olduğu gözlemlenmiştir.

Sonuç ve Program Tasarımı İçin Çıkarımlar

Yukarıda sunulan bulgular, öğretmenlerin fiziksel okuryazarlık düzeylerinin genel olarak yüksek olduğunu göstermesine karşın, bazı alanlarda gelişim ihtiyacını da ortaya koymaktadır. Bu ihtiyaçlar şu başlıklar altında özetlenebilir:

- Kuramsal Bilgi Derinliği: Öğretmenlerin kavramın temelleri, tarihsel gelişimi, bileşenleri ve pedagojik temsilleri konularında daha derinlemesine eğitime ihtiyaç duydukları anlaşılmaktadır.
- İçselleştirilmiş Deneyim Eksikliği: Fiziksel okuryazarlığın davranışsal ve tutumsal yönleri, özellikle aktif sporculukla ilişkili biçimde öğretmenlerin günlük yaşantısına entegre edilmelidir.
- Pedagojik İletişim Becerileri: Öğrencilere fiziksel okuryazarlık kültürünü aktarabilecek güçlü iletişim becerilerinin kazandırılması önem arz etmektedir.

Bu ihtiyaçlar doğrultusunda geliştirilen 16 haftalık pilot eğitim programı, kuramsal bilgi sunumları, uygulamalı etkinlikler ve yansıtıcı değerlendirme yöntemlerini bir araya getiren bütüncül bir yapıdadır. Program, öğretmenlerin yalnızca bilgi düzeylerini değil; aynı zamanda fiziksel okuryazarlığı davranışsal, duyuşsal ve pedagojik boyutlarıyla içselleştirmelerini hedeflemektedir. Böylece, gelecekte öğretmen adaylarına ve öğrencilere fiziksel okuryazarlık kültürünü aktarma kapasiteleri artırılmış olacaktır.

Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Algılanan Fiziksel Okuryazarlık Düzeyleri (Alt Problem 1.2).

5.1.2. Beden Eğitimi Öğretmen Adayları Fiziksel Okuryazarlık Algıları ve Belirlenen İhtiyaçlar

Araştırmanın birinci aşaması kapsamında beden eğitimi öğretmen adaylarının fiziksel okuryazarlık düzeyleri değerlendirilmiş ve bu düzeylerin cinsiyet, sınıf düzeyi ve spor yapma durumuna göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Elde edilen bulgular, öğretmen adaylarının fiziksel okuryazarlık düzeylerini genel olarak olumlu algıladıklarını göstermiştir. Üç alt boyuttan alınan ortalama puanlar —kendine güven (Ort. = 4,03), bilgi ve anlayış (Ort. = 3,97), iletişim (Ort. = 4,00) orta-yüksek düzeyde olup, adayların bu alanda temel bir farkındalık ve yeterlik geliştirdiklerini ortaya koymaktadır.

Ancak genel ortalamalar beden eğitimi öğretmenlerine kıyasla daha düşük olup, öğretmen adaylarının fiziksel okuryazarlığı tam olarak içselleştirme süreçlerinde bazı gelişim alanlarının bulunduğunu göstermektedir. Bu durum, mesleki deneyimin fiziksel okuryazarlık algısı üzerinde belirleyici bir faktör olabileceğini düşündürmektedir.

Alt boyut analizleri, öğretmen adaylarının bazı alanlarda daha fazla gelişim desteğine ihtiyaç duyduğunu göstermektedir. Özellikle Kendine Güven alt boyutunda KG4 maddesinin (Ort. = 3,77) diğer maddelere göre daha düşük olması, adayların bazı durumlarda hareket etme konusundaki özgüvenlerinin yeterince gelişmediğini göstermektedir. Bilgi ve Anlayış alt boyutunda da bazı maddelerde görece düşük ortalamaların yer alması, kuramsal bilgi düzeyinde bütünlüğün tam olarak sağlanamadığına işaret etmektedir.

Cinsiyet değişkenine göre yapılan analizlerde, iletişim alt boyutunda kadın adayların erkek adaylara kıyasla anlamlı biçimde daha yüksek puan aldığı görülmüştür. Bu durum, kadın öğrencilerin fiziksel okuryazarlıkla ilişkili iletişim becerilerini daha güçlü algıladıklarını göstermektedir. Diğer alt boyutlarda anlamlı bir cinsiyet farkı saptanmamıştır.

Spor yapma durumu değişkeni açısından elde edilen bulgular, fiziksel okuryazarlığın aktif fiziksel yaşamla doğrudan ilişkili olduğunu ortaya koymuştur. Aktif spor yapan adayların, kendine güven ve bilgi-anlayış alt boyutlarında anlamlı düzeyde daha yüksek puanlar aldığı

saptanmıştır. Bu sonuç, öğretmen adaylarında fiziksel okuryazarlığın sadece kavramsal değil, davranışsal bir yeterlik olarak da gelişmesi gerektiğini göstermektedir.

Sonuç ve Program Tasarımı İçin Çıkarımlar

Bu bulgular ışığında, öğretmen adaylarının fiziksel okuryazarlık düzeylerinin geliştirilmesine yönelik aşağıdaki ihtiyaç alanları tespit edilmiştir:

- Öz güvenin güçlendirilmesi: Özellikle düşük puanlanan maddeler ışığında, bireysel hareket yeterliğine dair güvenin artırılması için uygulamalı etkinliklere yer verilmelidir.
- Kuramsal bilginin pekiştirilmesi: Kavramsal bütünlüğün sağlanması için fiziksel okuryazarlığın tanımı, bileşenleri ve yaşam boyu etkileri gibi konularda içerik desteklenmelidir.
- İletişim becerilerinin çeşitlendirilmesi: Kadın öğrenciler lehine çıkan fark, erkek öğrencilerin iletişim yönünden desteklenebileceğini göstermektedir.

Bu ihtiyaçlara dayalı olarak tasarlanan 16 haftalık fiziksel okuryazarlık programı, öğretmen adaylarının kuramsal bilgi düzeylerini artırmayı, davranışsal katılımlarını güçlendirmeyi ve öğrenciye yönelik aktarım becerilerini geliştirmeyi amaçlayan bütüncül bir yapıda oluşturulmuştur. Program, fiziksel okuryazarlığın mesleki gelişimde temel bir unsur olarak ele alınmasını ve adayların mezuniyet öncesinde bu yeterlik alanında desteklenmesini hedeflemektedir.

Spor Bilimleri akademisyenlerinin fiziksel okuryazarlık hakkındaki görüşleri (Alt Problem 1.3).

5.1.3. Spor Bilimleri akademisyenlerinin fiziksel okuryazarlık hakkındaki görüşleri ve Belirlenen İhtiyaçlar

Araştırmanın nitel verilerini oluşturan akademik görüşler, fiziksel okuryazarlık kavramının tanınma düzeyi, kavramsal bütünlüğü, öğretim programlarında yer bulma biçimi ve

uygulamaya yönelik beklentiler bağlamında değerlendirilmiştir. Görüşmeler, Spor Bilimleri Fakültelerinde görev yapan 18 akademisyen ile gerçekleştirilmiş ve elde edilen veriler tematik analiz yoluyla çözümlenmiştir.

Akademisyen görüşleri doğrultusunda fiziksel okuryazarlığın Türkiye'deki spor eğitimi sistemi içinde henüz kurumsal bir yer bulamadığı, öğretmen yetiştirme programlarında bu kavramın doğrudan işlenmediği ve kavramın genellikle motor gelişim, beden eğitimi yeterlikleri veya yaşam boyu fiziksel aktivite alışkanlıklarıyla dolaylı biçimde ilişkilendirildiği saptanmıştır.

Özellikle K3 ve K7 numaralı katılımcılar, bu eksikliğin giderilmesi için fiziksel okuryazarlık kavramına odaklanan özel bir dersin öğretim programına entegre edilmesi gerektiğini vurgulamıştır. K3, “Bu konunun teorik temelleri olduğu kadar uygulama yönü de var. Programda haftalık içeriklerle yapılandırılmış bir ders olmalı,” derken; K7 ise, “Dördüncü sınıfta öğretmenliğe geçiş sürecinde bu kavramı işlemek, mesleki rol modeller için önemli olabilir,” diyerek programın pedagojik formasyon aşamasında yer almasının gerekliliğini ifade etmiştir.

Görüşmelerden elde edilen temalar ışığında aşağıdaki ihtiyaç alanları öne çıkmaktadır:

Kavramsal netliğin sağlanması: Akademisyenlerin çoğu, fiziksel okuryazarlık kavramının farklı kaynaklarda farklı şekillerde tanımlandığını, bu nedenle kavramsal bir dağınıklık yaşandığını belirtmiştir. Bu durum, eğitim programlarında kullanılacak içeriğin evrensel tanımlar ve bileşenler doğrultusunda netleştirilmesini gerekli kılmaktadır.

Program içeriğine entegrasyon: Fiziksel okuryazarlığın öğretim programlarına nasıl entegre edileceği konusunda farklı görüşler olsa da çoğunluk yeni bir ders ya da mevcut derslerde tematik bütünlük sağlanarak bu içeriğin sunulması gerektiğini savunmuştur. K6 bu konuda “Özellikle öğretim ilke ve yöntemleri dersi içinde uygulamalı biçimde fiziksel okuryazarlığın işlenmesi etkili olabilir,” görüşünü paylaşmıştır.

Teorik ve uygulamalı dengenin kurulması: Görüşmelerde sıkça vurgulanan bir diğer husus, fiziksel okuryazarlığın yalnızca kuramsal bilgi olarak değil, davranışsal kazanımlarla birlikte

sunulması gerekliliğidir. K12 bu bağlamda, “Sadece tanımı öğretmek yeterli değil, öğrenci bunu kendi yaşamına ve mesleğine nasıl taşıyacağını da deneyimlemeli,” demiştir.

Uygulama temelli eğitim ihtiyacı: Akademisyenler, öğretmen adaylarının fiziksel okuryazarlığı yaşam boyu fiziksel aktiviteye katılımı ile ilişkilendirebilmeleri için kampüs içi veya saha temelli etkinliklerin dersin parçası olması gerektiğini önermiştir. K9 bu konuda “Pilot uygulamalar çok yerinde olmuş; bizler de benzer programları kendi fakültelerimizde görmek isteriz,” demiştir.

Bu görüşler doğrultusunda geliştirilen 16 haftalık fiziksel okuryazarlık eğitim programının, akademisyenlerden alınan öneri ve eleştiriler temel alınarak yapılandırıldığı söylenebilir. Program, teorik altyapıyı güçlendirme, uygulamaya dönük öğrenme deneyimleri sunma ve öğretmen adaylarında fiziksel okuryazarlık farkındalığını artırmayı amaçlayan bütüncül bir yaklaşım sergilemektedir.

Fiziksel Okuryazarlık Eğitim Programının Etkililiği (Alt Problem 2.1 ve 2.2).

5.2. Pilot Eğitim Programının Uygulanması ve Elde Edilen Bulgular

Araştırmanın ikinci aşamasında, birinci aşama bulgularına dayalı olarak geliştirilen 16 haftalık “Fiziksel Okuryazarlığın Geliştirilmesi” adlı eğitim programı, Bartın Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği 3. sınıf öğrencilerinden oluşan 26 kişilik bir gruba uygulanmıştır. Programın amacı, öğretmen adaylarının fiziksel okuryazarlık düzeylerini kuramsal, davranışsal ve pedagojik açılardan geliştirmek olmuştur.

Uygulama süreci, ders içi etkinlikler, grup çalışmaları, portfolyo görevleri ve sınıf içi tartışmalarla desteklenmiştir. Araştırmacı, süreç boyunca derslere aktif olarak katılmış ve katılımcı gözlemci rolü üstlenmiştir. Bu gözlemler sonucunda, öğrencilerin özellikle uygulamalı etkinliklerde daha yüksek motivasyon sergiledikleri, grup çalışmalarında işbirliğine dayalı öğrenmenin öne çıktığı ve portfolyo görevleri aracılığıyla öz değerlendirme becerilerinin geliştiği görülmüştür. Ayrıca bazı haftalarda öğrencilerin

kavramsal tartışmalara katılımının sınırlı kaldığı, buna karşın hareket temelli uygulamalarda daha yüksek etkileşim sağlandığı gözlemlenmiştir.

Uygulama Süreci ve Ön Test – Son Test Bulguları

Program başlamadan önce katılımcılara Munusturlar ve Yıldizer (2020) tarafından geliştirilen Algılanan Fiziksel okuryazarlık Ölçeği uygulanmış; aynı ölçek programın sonunda son test olarak tekrar verilmiştir. Elde edilen puanlar SPSS programında analiz edilmiş ve öğretmen adaylarının fiziksel okuryazarlık düzeylerinde anlamlı bir artış olduğu görülmüştür.

Özellikle;

- Kendine Güven alt boyutunda, özgüvene dayalı hareket davranışlarının daha olumlu algılandığı;
- Bilgi ve Anlayış alt boyutunda, fiziksel okuryazarlık kavramı ve bileşenleri hakkında kuramsal bilginin geliştiği;
- İletişim alt boyutunda ise öğrenciye yönelik aktarım ve açıklama becerilerinin güçlendiği belirlenmiştir.

Bu bulgular, programın hedefleri doğrultusunda etkili olduğunu göstermektedir.

Ders Değerlendirme Bulguları ve Katılımcı Görüşleri

Eğitim programı sonunda fiziksel okuryazarlık dersine katılan öğrencilere uygulanan Ders Değerlendirme Anketi aracılığıyla hem nicel hem de nitel veriler toplanmıştır. 9 maddelik Likert tipi değerlendirme sonuçları genel olarak yüksek düzeyde memnuniyet göstermiştir. Ayrıca 3 açık uçlu soruya verilen yanıtlar içerik analiziyle temalandırılmıştır.

Fiziksel okuryazarlık dersine katılan öğrencilerin çoğunluğu:

- Kavramsal netlik kazandıklarını,
- Kendi fiziksel okuryazarlık düzeylerini değerlendirmeyi öğrendiklerini,
- Mesleki yeterliklerine katkı sağlandığını belirtmişlerdir.

Bazı görüşler şu şekildedir:

“Bu dersi aldıktan sonra fiziksel okuryazarlığın sadece fiziksel etkinlikten ibaret olmadığını fark ettim. Kendi eksiklerimi de daha net gördüm.” (KÖ1) “İlk haftalarda anlamakta zorlandığım konular zamanla çok anlamlı hale geldi. Bu dersi tüm öğretmen adayları almalı.” (KÖ7)

Genel Değerlendirme ve İhtiyaçların Karşılanma Durumu

Program uygulaması sonucunda elde edilen bulgular, birinci aşamada tespit edilen aşağıdaki ihtiyaçların büyük ölçüde karşılandığını göstermektedir:

Kendine güvenin desteklenmesi: Uygulamalı içerikler aracılığıyla öğrencilerde özgüvene dayalı hareket davranışları gelişmiştir.

Kuramsal bilginin pekiştirilmesi: Fiziksel okuryazarlığın bileşenlerine yönelik farkındalık artmış, öğrenciler fiziksel okuryazarlığı tanımlayabilir ve aktarabilir hale gelmiştir.

İletişim becerilerinin çeşitlendirilmesi: Öğrenciler, edindikleri bilgileri ders ortamında nasıl aktaracaklarına dair beceri geliştirmiştir.

Bu sonuçlar, fiziksel okuryazarlığın öğretmen adaylarına kazandırılmasının mümkün ve gerekli olduğunu, ayrıca öğretmen yetiştirme programlarında bu temaya özel yapılandırılmış ders içeriklerinin yer alması gerektiğini ortaya koymaktadır. Munusturlar ve Yıldizer (2020), Hong Konglu araştırmacı Sum vd., (2016) geliştirdiği "Algılanan Fiziksel Okuryazarlık Ölçeği"nin Türkiye uyarlamasını gerçekleştirerek beden eğitimi öğretmenleri üzerinde kullanmış ve öğretmenlerin düzeylerini orta düzeyde bulmuştur. Aynı yazarların sınıf öğretmenleriyle yürüttükleri çalışmada ise beden eğitimi öğretmenlerinin sınıf öğretmenlerine kıyasla daha yüksek fiziksel okuryazarlık puanlarına sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır (Yıldizer & Munusturlar, 2022).

Çuhadar (2021) tarafından yürütülen araştırmada, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin fiziksel aktivite düzeyleri ile fiziksel okuryazarlık algıları arasında pozitif yönlü fakat düşük düzeyde anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Bu sonuç, öğretmenlerin fiziksel olarak aktif kalma

düzeyleri arttıkça fiziksel okuryazarlık algılarının da yükseldiğini göstermektedir. Benzer şekilde bu tezde, öğretmen ve öğretmen adaylarına yöneltilen kişisel bilgi formu aracılığıyla elde edilen veriler, aktif spor yapan bireylerin FO ölçeğinden daha yüksek puanlar aldığını ortaya koymuştur. Ayrıca, öğretmenlik deneyimi yıllarının artmasının da bazı FO alt boyutlarında olumlu etkiler yarattığı gözlemlenmiştir. Akademisyen görüşlerinde ise, fiziksel okuryazarlığın yalnızca teorik bilgiye dayalı bir kavram değil; yaşam boyu fiziksel aktivite alışkanlığı ve mesleki uygulama deneyimiyle pekişen bütüncül bir yeterlik olduğu vurgulanmıştır. Bu bulgular, fiziksel okuryazarlığın yalnızca bilişsel bir kavram değil, öğretmenlerin bireysel yaşam tarzı (örneğin aktif spor yapma), mesleki deneyimleri (öğretmenlik yılı) ve pedagojik yaklaşımlarıyla doğrudan şekillenen çok boyutlu bir yapı olduğunu göstermektedir. Bu durum, araştırmanızda öğretmenlerin aktif spor geçmişi ve mesleki kıdemleriyle FO puanları arasında ortaya çıkan örüntülerle de örtüşmektedir.

Güçlü (2022) tarafından yürütülen yüksek lisans tezinde, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin algılanan fiziksel okuryazarlık ve pedagojik okuryazarlık düzeyleri karşılaştırılmıştır. Araştırma, 2021-2022 eğitim-öğretim yılında görev yapan 333 beden eğitimi ve spor öğretmeniyle gerçekleştirilmiştir. Fiziksel okuryazarlık verileri, Munusturlar ve Yıldız (2020) tarafından geliştirilen “Algılanan Beden Okuryazarlığı Ölçeği” ile toplanmıştır. Araştırmanın bulgularına göre, cinsiyet, mezuniyet durumu ve okul türü gibi değişkenlere bağlı olarak fiziksel ve pedagojik okuryazarlık düzeylerinde anlamlı farklar bulunmazken, öğretmenlerin haftalık fiziksel aktivite süresi arttıkça hem fiziksel hem de pedagojik okuryazarlık düzeylerinde anlamlı bir artış gözlenmiştir. Bu sonuç, bu tez kapsamında elde edilen bulgularla örtüşmektedir. Zira bu çalışmada da öğretmenlerin fiziksel aktiviteye katılım düzeylerinin, algılanan fiziksel okuryazarlık puanlarını etkilediği saptanmıştır.

Yılmaz ve Kabak (2021) tarafından lise öğrencileriyle yürütülen çalışmada ölçeğin adolesanlar üzerinde geçerliliği test edilmiş ve 3 faktörlü yapı doğrulanmıştır. Bu da, ölçeğin farklı yaş ve öğrenim düzeylerine uyarlanabilir olduğunu göstermektedir.

Balanlı'nın (2023) doktora tezi kapsamında gerçekleştirdiği çalışmada, beden eğitimi öğretmenlerinin fiziksel aktivite düzeyleri ile fiziksel okuryazarlık düzeyleri arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Öğretmenlerin fiziksel okuryazarlık düzeylerinin çok yüksek, fiziksel aktivite düzeylerinin ise orta düzeyde olduğu saptanmış; fiziksel aktivite düzeyinin fiziksel okuryazarlık üzerinde anlamlı bir yordayıcı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgular, öğretmenlerin fiziksel aktivite alışkanlıklarının ve bireysel yaşam tarzlarının fiziksel okuryazarlık algılarıyla yakından ilişkili olduğunu göstermektedir. Benzer biçimde, bu araştırmada da öğretmenlerin mesleki kıdem yılı, düzenli spor yapma geçmişleri ve aktif spor yapma durumlarına ilişkin veriler toplanmış; öğretmenlerin kişisel ve mesleki deneyimlerinin fiziksel okuryazarlık düzeyleri üzerinde belirleyici olduğu görülmüştür.

Bu karşılaştırmalı bulgular, Türkiye'de fiziksel okuryazarlık araştırmalarının ölçek temelli gelişmekte olduğunu; farklı örneklemelerle benzer sonuçlara ulaşılmasıyla birlikte eğitsel müdahale programlarına olan ihtiyacın sürdüğünü ortaya koymaktadır.

Uluslararası Çalışmalarla Karşılaştırmalı Değerlendirme

Toronto'da yapılan bir çalışmada, beden eğitimi uzmanı ve genel sınıf öğretmenleri üzerinde yapılan görüşmeler, öğretmenlerin fiziksel okuryazarlık (physical literacy) kavramına aşinalıklarının düşük olduğunu ortaya koymuştur. Toronto merkezli öğretmenler, fiziksel okuryazarlık kavramıyla genellikle tanışık olmadıklarını ve değerlendirme araçlarını yeterince bilmediklerini ifade etmişlerdir (Stoddart & Humbert, 2021).

İngiltere'de Liz Durden-Myers ve ekibi tarafından yürütülen bir katılımcı eylem araştırmasında, öğretmenler fiziksel okuryazarlığı sınıfa entegre etmede güçlüklerle sahip olduklarını ancak bu kavramla ilgili genel bilgi düzeylerinin sınırlı olduğunu belirtmişlerdir. Değerlendirme ölçekleri ve kavramın pratik uygulamaları konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıkları saptanmıştır. İngiltere'deki öğretmenler, fiziksel okuryazarlığı sınıf uygulamalarına entegre etmede zorlandıklarını, değerlendirme araçlarına ve yönteme dair yeterli bilgileri olmadığını belirtmişlerdir (Durdan-Myers & Evans, 2025).”

Avustralya’da ön lisans öğretmenlerine yönelik yapılan araştırmalarda, öğretmenlerin fiziksel okuryazarlık konusundaki teorik bilgiyi sınıf içi uygulamalara aktarmakta güçlük yaşadıkları tespit edilmiştir (Olson vd., 2017). Ayrıca, Litvanya’da 81 beden eğitimi öğretmeni ile yapılan çalışmada öğretmenlerin bilgi düzeyleri yüksek olsa da günlük yaşamda uygulama konusunda yetersiz kaldıkları görülmüştür (Rutkauskaite vd., 2024).

Bu karşılaştırmalı değerlendirme, Türkiye’de öğretmenlerin fiziksel okuryazarlık konusundaki bilgi düzeylerinin uluslararası örneklerle benzerlik gösterdiğini ve uygulama temelli destek programlarına duyulan ihtiyacın evrensel bir durum olduğunu ortaya koymaktadır.

5.3. Öneriler

5.3.1. Millî Eğitim Bakanlığı’na Yönelik Öneriler

- Beden eğitimi dersi öğretim programlarında fiziksel okuryazarlık kavramı, açık biçimde tanımlanarak kazanımlar içine entegre edilmelidir.
- Fiziksel okuryazarlık, anaokulundan lise düzeyine kadar müfredatın her aşamasında yaş gelişimine uygun içeriklerle yer almalıdır.
- Görevdeki beden eğitimi öğretmenlerine yönelik fiziksel okuryazarlık temelli hizmet içi eğitim programları düzenlenmelidir.
- Fiziksel okuryazarlığın değerlendirilmesine yönelik özgün ölçme araçları geliştirilerek öğretmenlere uygulama kılavuzları sunulmalıdır.
- Ailelerin fiziksel okuryazarlık konusunda farkındalıklarını artırmaya yönelik okul-temelli ve toplum merkezli projeler desteklenmelidir.

5.3.2. Yükseköğretim Kurulu ve Üniversitelere Yönelik Öneriler

- Spor Bilimleri Fakültelerinin lisans, lisansüstü öğretim programlarına fiziksel okuryazarlık temelli zorunlu, seçmeli dersler eklenmeli veya mevcut dersler içerisine entegre edilmelidir.
- Anaokulu, İlkokul Öğretmen yetiştirme sürecinde fiziksel okuryazarlık kavramı, teori ve uygulama derslerinde sistematik biçimde yer almalıdır.
- Üniversiteler, öğretim üyeleri aracılığıyla öğretmen adaylarının fiziksel okuryazarlık düzeylerini yükseltmeye yönelik çalıştaylar, seminerler ve atölyeler düzenlemelidir.
- Spor bilimleri fakültelerinde yürütülen uygulamalı derslerde fiziksel okuryazarlık odaklı etkinlik ve ölçme-değerlendirme yöntemlerine yer verilmelidir.

5.3.3. Öğretmen Adayları ve Uygulamacılara Yönelik Öneriler

- Beden eğitimi öğretmen adayları, fiziksel okuryazarlık kavramını sadece teorik değil, kendi hareket becerilerini ve öğretim yetkinliklerini geliştirecek şekilde çok boyutlu olarak ele almalıdır.
- Geliştirilen eğitim programı farklı üniversitelerde yeniden uygulanmalı ve etkililiği sürekli izlenerek güncellenmelidir.
- Öğretmen adaylarına fiziksel okuryazarlığı kapsayan portfolyo, günlük, öz-değerlendirme gibi araçlar kazandırılmalı, bu beceriler sürekli gözlemlenmelidir.

5.3.4. Araştırmacılara Yönelik Öneriler

- Fiziksel okuryazarlık alanında farklı yaş grupları, sosyo-kültürel bağlamlar ve meslek gruplarıyla karşılaştırmalı araştırmalar yapılmalıdır.
- Öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının fiziksel okuryazarlık düzeylerinin gelişimi uzunlamasına izlenmeli ve program temelli etki analizleri yapılmalıdır.

- Ölçek temelli araştırmalar, nitel görüşmelerle desteklenmeli; kavrama ilişkin bireysel algılar ve bağlamsal etkiler derinlemesine incelenmelidir.
- Uluslararası karşılaştırılmalı çalışmalar artırılmalı, farklı ülkelerdeki başarılı uygulamalar Türkiye bağlamına uyarlanarak uygulanabilirlik test edilmelidir.

5.4. Genel Değerlendirme ve Sonuç

Bu araştırmada elde edilen nitel ve nicel bulgular, Türkiye’de beden eğitimi öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının fiziksel okuryazarlık algılarının oldukça yüksek düzeyde olduğunu göstermiştir. Bununla birlikte, yapılan görüşmelerde akademisyenlerin büyük çoğunluğu, öğretmenlerin bu yüksek algılarının uygulama yeterlikleriyle her zaman örtüşmediğini belirtmişlerdir. Bu durum, öğretmenlerin fiziksel okuryazarlık konusundaki kuramsal bilgiye sahip olmalarına rağmen, bu bilgiyi sınıf içi uygulamalara aktarma konusunda çeşitli zorluklar yaşadıklarını ortaya koymaktadır.

Akademisyen görüşleri, öğretmen yetiştirme programlarının fiziksel okuryazarlık bağlamında içeriksel olarak güncellenmesi ve bu kavramın kuramsal temellerinin yanı sıra uygulamaya dönük yeterliklerle de desteklenmesi gerektiğini açıkça ortaya koymaktadır (Whitehead, 2010; Shearer vd., 2021). Türkiye’de beden eğitimi ve spor öğretmenliği programlarında fiziksel okuryazarlık doğrudan bir ders olarak sunulmamaktadır. İngiltere ve Kanada gibi bazı ülkelerde bu kavram öğretmen eğitimi programlarında zorunlu ders olarak yapılandırılmıştır (Tremblay vd., 2018; Almond, 2013). Türkiye’de ise fiziksel okuryazarlık konusu, beden eğitimi programlarında genellikle dolaylı olarak, motor gelişim, fiziksel uygunluk, hareket eğitimi gibi başlıklar altında ele alınmaktadır.

Bu bağlamda, Türkiye’de öğretmen eğitimi programlarında fiziksel okuryazarlığın doğrudan bir ders olarak yapılandırılması yerine, seçmeli ders olarak sunulması ya da mevcut ders içeriklerine (örneğin Hareket Eğitimi, Fiziksel Uygunluk ve Sağlık, Eğitimde Oyun gibi) entegre edilmesi önerilmektedir. Bu tür bir entegrasyon hem program esnekliğini koruyacak hem de fiziksel okuryazarlığın çok boyutlu yapısını yansıtacaktır (Durdan-Myers vd., 2018).

Araştırma bulguları, öğretmen adaylarının fiziksel okuryazarlıkla ilgili temel kavramlara dair bilgi düzeylerinin yüksek olduğunu ancak uygulamaya dönük özgüven ve deneyimlerinin sınırlı kaldığını göstermektedir. Bu durum, öğretmen yetiştirme programlarında fiziksel okuryazarlık uygulamalarına daha fazla yer verilmesini gerekli kılmaktadır. Akademisyenler, özellikle öğretim elemanlarının bu konudaki yeterliklerinin artırılmasının ve hizmet içi eğitimlerle desteklenmelerinin önemine vurgu yapmıştır.

Fiziksel okuryazarlık yalnızca bireysel düzeyde aktif yaşam becerilerinin kazanılması açısından değil, aynı zamanda toplumsal düzeyde sağlıklı yaşam kültürünün yaygınlaştırılması açısından da stratejik öneme sahiptir. Obezite, fiziksel inaktivite ve teknoloji bağımlılığı gibi halk sağlığı sorunlarının önlenmesinde, yaşam boyu sürecek hareket alışkanlıklarının erken yaşlarda kazandırılması gereklidir (WHO, 2022). Bu hedefe ulaşmada en büyük rol ise nitelikli beden eğitimi öğretmenlerine düşmektedir.

Sonuç olarak, fiziksel okuryazarlığın beden eğitimi derslerinin temel hedefi olduğu görüşü, uluslararası literatürde birçok akademisyen tarafından vurgulanmaktadır. Whitehead (2010), fiziksel okuryazarlığı beden eğitiminin merkezî amacı olarak tanımlarken; Shearer vd., (2021) bu kavramın beden eğitimi müfredatlarının yapı taşı olduğunu belirtmektedir. Aynı şekilde Mandigo, Francis, Lodewyk ve Lopez (2009) da fiziksel okuryazarlığın, çocukların yaşam boyu fiziksel aktiviteye katılımını sağlamak için beden eğitiminin birincil amacı olması gerektiğini ifade etmektedir.

KAYNAKLAR

- Akarsu, M., Güllü, M., & Doğar, Y. (2024). Fiziksel okuryazarlık değerlendirme envanterinin geliştirilmesi. *İnönü Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 11(2), 45–58.
- Akarsu, M. (2025). *Fiziksel okuryazarlık modelinin geliştirilmesi*. Doktora tezi, İnönü Üniversitesi, İstanbul.
- Almond, L. (2013). Physical literacy and the child: the foundations of health and well-being. *International Council Of Sport Science And Physical Education Bulletin*, (65), 9-13.
- Aspen Institute. (2015). *Physical literacy in the united states: a model, strategic plan, and call to action*. Washington, DC: Author.
- Aydın, S. (2024). Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinde fiziksel aktivite düzeyi ile fiziksel okuryazarlık. *Beden Eğitimi Spor Sağlık ve Efor Dergisi (Journal Of Physical Education Sports Health And Effort)*, 3(4), 126–142.
- Balanlı, O. F. (2023). *Beden eğitimi dersinde öğrencilerin fiziksel aktivite düzeylerini artırmaya yönelik stratejiler: beden eğitimi öğretmenlerinin fiziksel aktivite ve algılanan fiziksel okuryazarlık düzeylerinin etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aksaray.
- Balcı, A. (2018). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntem, teknik ve ilkeler*. Pegem Atıf İndeksi, 001-398.

- Balyi, I., Way, R., Norris, S., Cardinal, C., & Higgs, C. (2005). *Canadian sport for life: Long-term athlete development resource paper*. Vancouver, BC: Canadian Sport Centres.
- Balyi, I., Way, R., & Higgs, C. (2013). *Long-term athlete development*. Human Kinetics.
- Başkut, Y. H., & Orhan, Ö. (2023). Assessment of preschool teachers' physical literacy levels. *International Journal Of Eurasian Education And Culture*, 8(24), 3042–3065.
- Blair, S. N. (2009). Physical inactivity: the biggest public health problem of the 21st century, *British Journal Of Sports Medicine*, 43, 1-2.
- Bopp, T., Vadeboncoeur, J. D., Roetert, E. P., & Stellefson, M. (2022). Physical literacy research in the united states: a systematic review of academic literature. *American Journal Of Health Education*, 53(5), 282–296.
- Boyer, C., Tremblay, M., Saunders, T., McFarlane, A., Borghese, M., Lloyd, M., & Longmuir, P. (2013). Feasibility, validity, and reliability of the plank isometric hold as a field-based assessment of torso muscular endurance for children 8-12 years of age. *Pediatric Exercise Science*, 25(3), 407–422.
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research In Psychology*, 3(2), 77-101.
- Bucher, C. A., & Wuest, D. A. (2002). *Foundations Of Physical Education And Sport* (14th ed.). McGraw-Hill.
- Büyüköztürk, Ş., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., Demirel, F., & Kılıç, E. (2015). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Cairney, J., Clark, H. J., James, M. E., Mitchell, D., Dudley, D. A., & Kriellaars, D. (2018). The preschool physical literacy assessment tool: testing a new physical literacy tool for the early years. *Frontiers In Pediatrics*, 6, 138.
- Cale, L., & Harris, J. (2018). The role of knowledge and understanding in fostering physical literacy. *Journal of Teaching in Physical Education*, 37(3), 280-287.

- Cameron, C., Craig, C. L., Coles, C., & Cragg, S. (2003). Increasing physical activity: encouraging physical activity through school. Canadian fitness and lifestyle research institute. http://www.cflri.ca/sites/default/files/node/453/files/2001_capacity.pdf sayfasından erişilmiştir.
- Canadian Sport for Life. (2015). Canada's physical literacy consensus statement. http://physicalliteracy.ca/wp-content/uploads/2016/08/Consensus-Handout-ENWEB_1.pdf sayfasından erişilmiştir.
- Cairney, J., Clark, H. J., James, M. E., Mitchell, D., Dudley, D. A., & Kriellaars, D. (2018). The preschool physical literacy assessment tool: testing a new physical literacy tool for the early years. *Frontiers in pediatrics*, 6, 138.
- Cairney, J., Dudley, D., Kwan, M. Y. W., Bulten, R., & Kriellaars, D. (2019). Physical literacy, physical activity and health: toward an evidence-informed conceptual model. *Sports Medicine*, 49(3), 371–383.
- Carse, N. (2015). Primary teachers as physical education curriculum change agents. *European Physical Education Review*, 21(3), 309–324
- Cevizci, A. (1999). *Felsefe sözlüğü* (3. baskı). İstanbul: Paradigma Yayınları, 37.
- Cengiz, C. (2023). An examination of physical literacy of high school students. *Shanlax International Journal of Education*, 11(2), 83–91.
- Clark, D., Jewitt, K., & Bruce, P. (2017). *Early years physical literacy planning manual for child care centres* (D. Clark, N. Ogden, & A. Shippey-Heilman, Eds.). Calgary, AB: Early Years Physical Literacy
- Craig, C. L., Marshall, A. L., Sjöström, M., Bauman, A. E., Booth, M. L., Ainsworth, B. E., ... & Oja, P. (2003). International physical activity questionnaire: 12-country reliability and validity. *Medicine & Science In Sports & Exercise*, 35(8), 1381-1395.
- Creswell, W.J. (2016), *Araştırma deseni: Nitel, nicel ve karma yöntemler* (Çev. Selçuk Beşir Demir). Eğiten Kitap, Ankara.

- Crowell, S. (2017). Existentialism. In E. N. Zalta (Ed.), The stanford encyclopedia of philosophy (Winter 2017). <https://plato.stanford.edu/archives/win2017/entries/existentialism> sayfasından erişilmiştir.
- Çavuşoğlu, H. (2017). Genel olarak varoluşçuluğa bakış ve varoluşçuluk çeşitleri. *Journal Of Social And Humanities Sciences Research. Sciences*, 4(12), 772-780.
- Çuhadar, Y. (2021). *Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin fiziksel okuryazarlık algıları ile fiziksel aktivite düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Sakarya.
- Demirel, Ö. (2024). *Eğitimde program geliştirme: Kuramdan uygulamaya* (32. baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Dudley, D. A. (2015). A conceptual model of observed physical literacy. *The Physical Educator*, 72(5), 236–260.
- Dudley, D., Cairney, J., Wainwright, N., Kriellaars, D., & Mitchell, D. (2017). Critical considerations for physical literacy policy in public health, recreation, sport, and education agencies. *Quest*, 69(4), 436-452.
- Durden-Myers, E. J., Green, N. R. ve Whitehead, M. E. (2018). Implications for promoting physical literacy. *Journal of Teaching in Physical Education*, 37(3), 262-271.
- Durden-Myers, E. J., & Evans, E. (2025). Teacher perceptions of physical literacy informed physical education: the barriers and potential solutions. *Journal of Teaching in Physical Education*, 1(aop), 1-10.
- Durden-Myers, E. J., Whitehead, M. E., & Pot, N. (2018). Physical literacy and human flourishing. *International Journal of Physical Education*, 55(2), 61–64.
- Durden-Myers, E. J., & Foweather, L. (2021). Physical literacy: an overview of the international definitions and conceptual progress. *European Physical Education Review*, 27(1), 144–160.

- Edwards, L. C., Bryant, A. S., Keegan, R. J., Morgan, K., & Jones, A. M. (2017). Definitions, foundations and associations of physical literacy: A systematic review. *Sports Medicine*, 47(1), 113–126.
- Ennis, C. D. (2015). Knowledge, transfer, and innovation in physical literacy curricula. *Journal of Sport and Health Science*, 4, 119–124. <https://doi.org/10.1016/j.jshs.2015.03.001>
- Faucette, N., Nugent, P., Sallis, J. F., & McKenzie, T. L. (2002). “I’d rather chew on aluminum foil”. Overcoming classroom teachers’ resistance to teaching physical education. *Journal of Teaching in Physical Education*, 21(3), 287–308.
- Finnish National Agency for Education. (2016). *National core curriculum for basic education 2014*. Helsinki: Finnish National Board of Education.
- Gerger, G., & Ünlü, H. (2023). Ortaöğretim öğrencilerinin fiziksel aktivite düzeyleri ile fiziksel okuryazarlık ve e-sağlık okuryazarlıklarının incelenmesi: Tanımlayıcı araştırma. *Türkiye Klinikleri Spor Bilimleri Dergisi*, 15(3), 441–452. <https://doi.org/10.5336/sportsci.2023-97484>
- Giannakaki, M. S. (2005). Using mixed-methods to examine teachers' attitudes to educational change: The case of the skills for life strategy for improving adult literacy and numeracy skills in England. *Educational Research and Evaluation*, 11(4), 323–348.
- Gieß-Stüber, P., & Miethling, W. (2018). *Sportunterricht inklusiv gestalten: Grundlagen, Konzepte, Praxisbeispiele*. Baltmannsweiler: Schneider Verlag Hohengehren.
- Graham, G., Holt/Hale, S., & Parker, M. (2010). *Children moving. A reflective approach to teaching physical education* (8th ed.). New York, USA: McGraw Hill Companies.
- Greene, J. C., Caracelli, V. J., & Graham, W. F. (1989). Toward a conceptual framework for mixed-method evaluation designs. *Educational evaluation and policy analysis*, 11(3), 255–274.

- Gunnell, K. E., Longmuir, P. E., Barnes, J. D., Belanger, K., & Tremblay, M. S. (2018). Refining the canadian assessment of physical literacy based on theory and factor analyses. *BMC Public Health*, 18(Suppl 2), Article 1036.
- Güçlü, H. (2022). *Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin fiziksel okuryazarlık ve pedagojik okuryazarlık düzeylerinin karşılaştırılması*. Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Hardman, K., & Marshall, J. (2000). The state and status of physical education in schools in international context. *European Physical Education Review*, 6(3), 203–229.
- Harvey, S., & Pill, S. (2019). Exploring physical education teachers ‘everyday understandings’ of physical literacy. *Sport, Education and Society*, 24(8), 841–854.
- Haydn-Davies, D. (2008). *So what is physical literacy (and what use is it?)*. Paper presented at British Educational Research Association annual conference. University of Edinburgh.
- Haydn-Davies, D. (2010). *Physical literacy and learning and teaching approaches*. In Physical Literacy (pp. 185-194). Routledge.
- Higgs, C. (2010). Physical Literacy--Two Approaches, One Concept. *Physical & Health Education Journal*, 76(1).
- Husserl, E. (1931). *Ideas: General introduction to our phenomenology*. G. Allen & Unwin.
- Iğdır, E. C., Çakır, T., Cantürk, A., & Pekel, A. Ö. (2024). Erken ergenlik dönemindeki bireylerin bedensel okuryazarlık ve benlik algısı düzeylerinin karşılaştırılması. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 29(1), 35–52.
- Indian Knowledge Systems. (2025). Bharatiya Khel: Reviving traditional games in education. Government of India. <https://iksindia.org> sayfasından erişilmiştir.
- International Physical Literacy Association (2014). IPLA definition. <https://www.physical-literacy.org.uk/> sayfasından erişilmiştir.

- IPLA Blog. (2023). Transforming movement in Mumbai: IPLA and BMC's physical literacy initiative. <https://www.physical-literacy.org> sayfasından erişilmiştir.
- Jackson, C. (2008). Holism and realism in international politics. *Politikon: The IAPSS Journal of Political Science*, 14, 115–131.
- Johnson, B., & Turner, L. A. (2003). Data collection strategies in mixed methods research. *Handbook of mixed methods in social and behavioral research*, 10(2), 297-319.
- Jurbala, P. (2015). What is physical literacy, really? *Quest*, 67(4), 367–383.
- Karadağoglu Topal, Ç., Alpkaya, U., & Mülazımoğlu Ballı, Ö. (2024). Çocuklarda fiziksel okuryazarlık ölçeği'nin türkçe geçerlik ve güvenirliği: metodolojik çalışma. *Türkiye Klinikleri Spor Bilimleri Dergisi*, 16(1), 71–80.
- Karasar, N. (2024). *Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar, ilkeler, teknikler* (2. yazım, 39. baskı). Nobel Akademik Yayıncılık.
- Keegan, R. J., Keegan, S. L., Daley, S., Ordway, C., & Edwards, A. (2019). *Physical literacy: A global environmental scan*. Sport Australia & University of Canberra.
- Kriellaars, D., & Robillard, B. (2014). *Physical Literacy Assessment for Youth: Parent* (Version 1.2; R. Way, T. Laing, D. Bell, & T. Brennan, Eds.). Pacific; Victoria, B.C: Canadian Sport Institute
- Kröger, C., & Roth, K. (2014). *Ballschule- Grundlagen und praxisideen*. Schorndorf: Hofmann Verlag.
- Liang, Y., & Jiang, Q. (2023). From instrumental to value rationality: Curriculum reform and physical literacy in China. *Asia-Pacific Journal of Health, Sport and Physical Education*, 14(1), 45–61.
- Liikkuva Koulu (Schools on the Move). (n.d.). Liikkuva koulu – Finland's national action programme. <https://liikkuvakoulu.fi/en> sayfasından erişilmiştir.
- Liu, Y., Feng, W., & Zhao, R. (2023). Delphi-based adult physical literacy assessment model for health promotion. *Health Promotion International*, 38(2), daac116.

- Lloyd, M., Colley, R. C., & Tremblay, M. S. (2010). Advancing the debate on ‘fitness testing’ for children: perhaps we’re riding the wrong animal. *Pediatric Exercise Science*, 22(2), 176–182.
- Longmuir, P. E., & Tremblay, M. S. (2016). Top 10 research questions related to physical literacy. *Research quarterly for exercise and sport*, 87(1), 28-35.
- Longmuir, P. E., Boyer, C., Lloyd, M., Yang, Y., Boiarskaia, E., Zhu, W., & Tremblay, M. S. (2015). The Canadian assessment of physical literacy: Methods for children in grades 4 to 6 (8 to 12 years). *BMC Public Health*, 15(1), 767.
- Mandigo, J., Francis, N., Lodewyk, K., & Lopez, R. (2009). *Position paper: Physical literacy for educators*. Ottawa: Physical and Health Education Canada.
- Mao, Y., Wang, D., & Sun, J. (2023). Development and validation of the Physical Literacy Assessment Questionnaire (PLAQ) for Chinese school-aged children. *Frontiers in Psychology*, 14, 1179456.
- McCain, D. V. (2005). *Evaluation Basics*. Alexandria: American Society for Training & Development.
- McKean, M. (2013). Physical literacy in children: The underpinning movement competencies. *Journal of Sports Medicine and Doping Studies*, 3(2), 1000139.
- Menzel, J., Müller, M. D., Demetriou, Y., & Reimers, A. K. (2022). Development and validation of a German physical literacy assessment tool for children (PLTC). *German Journal of Exercise and Sport Research*, 52, 385–396.
- Merleau-Ponty, M. (1962). *Phenomenology of Perception* [Phénoménologie de la Perception]. Routledge & Kegan Paul.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2017). Oyun ve fiziki etkinlikler dersi öğretim programı (Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı).
https://kayapinar.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_08/07153633_karar_504.pdf sayfasından erişilmiştir.

- Milton, K., Bull, F. C., & Bauman, A. (2011). Reliability and validity testing of a single-item physical activity measure. *British Journal of Sports Medicine*, 45(3), 203–208.
- Ministry of Education, Culture, Sports, Science and Technology (MEXT). (2017). *Course of study for physical education in elementary and secondary schools*. Tokyo: MEXT.
- Ministry of Education. (2020). National education policy 2020. Government of India. <https://www.education.gov.in> sayfasından erişilmiştir.
- Montero, M. (2002). On the construction of reality and truth: Towards an epistemology of community social psychology. *American Journal of Community Psychology*, 30(4), 571–584.
- Munusturlar, S., & Yıldız, G. (2020). Beden eğitimi öğretmenleri için algılanan beden okuryazarlığı ölçeği'nin faktör yapısının Türkiye örneğine yönelik sınanması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(1), 200–209.
- Murdoch, E., & Whitehead, M. (2013). *What should pupils learn in physical education?* In S. Capel & M. Whitehead (Eds.), *Debates in physical education* (pp. 55–73). London: Routledge.
- National Association for Sport and Physical Education (NASPE). (2009). *Appropriate use of instructional technology in physical education*. Reston, VA: Author.
- Naul, R., Kokemoor, C., & Scheuer, C. (2014). *Physical education and sport education in Germany*. In K. Hardman & K. Green (Eds.), *Contemporary issues in physical education* (pp. 59–78). Aachen, Germany: Meyer & Meyer Sport.
- Ornstein, A. C., & Hunkins, F. P. (2009). *Curriculum foundations, principles and issues* (5th ed.). Boston: Allyn and Bacon.
- Ontario Ministry of Education. (2010). *The Ontario curriculum, grades 1–8: Health and physical education*. Toronto: Queen's Printer for Ontario.

- Özgül, F., Semiz, K., & Kangalgil, M. (2023). Ortaokul öğrencileri için bedensel okuryazarlık tutum ölçeği'nin geliştirilmesi. *ÇOMÜ Spor Bilimleri Dergisi*, 6(1), 45–58.
- Öztürk, M. (2005). *Üniversitede eğitim-öğretim gören öğrencilerde uluslararası fiziksel aktivite anketinin geçerliliği ve güvenilirliği ve fiziksel aktivite düzeylerinin belirlenmesi*. Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Öztürk, Ö., Aydoğdu, O., Kutlutürk Yıkılmaz, S., Feyzioğlu, Ö., & Pişirici, P. (2023). Physical literacy as a determinant of physical activity level among late adolescents. *PLOS ONE*, 18(4), e0285032.
- Parmar, P., Sharma, N., & Deshpande, S. (2024). Integrating physical literacy in foundational teacher training in India. *Journal of Health and Physical Education*, 12(1), 45–56.
- Pate, R. R., Davis, M. G., Robinson, T. N., Stone, E. J., McKenzie, T. L., & Young, J. C. (2006). Promoting physical activity in children and youth: A leadership role for schools: A scientific statement from the American Heart Association Council on Nutrition, Physical Activity, and Metabolism (Physical Activity Committee) in collaboration with the councils on Cardiovascular Disease in the Young and Cardiovascular Nursing. *Circulation*, 114(11), 1214–1224.
- Pekğöz Çeviker, A. (2023). Sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi ve oyun dersine yönelik fiziksel okuryazarlık algıları. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum / Education and Society in the 21st Century*, 12(35), 493–506.
- Pekğöz Çeviker, A., & Ayhan, Z. (2023). İlkokul öğrencilerinde fiziksel okuryazarlığın refah politikalarına etkisi. *Journal of History School*, 66, 2779–2792.
- PHE Canada. (2013). Passport for Life: Supporting the development of physical literacy. <https://passportforlife.ca/> sayfasından erişilmiştir

- Pot, N., Whitehead, M., & Durden-Myers, E. J. (2018). Physical literacy from philosophy to practice. *Journal of Teaching in Physical Education*, 37(3), 246–251.
- Quay, J., & Peters, J. (2009). Skills, strategies, sport and social responsibility: Reconnecting physical education. *Journal of Curriculum Studies*, 40, 601–626.
- Robinson, D. B., Randall, L., & Barrett, J. (2018). Physical literacy (mis)understandings: What do leading physical education teachers know about physical literacy? *Journal of Teaching in Physical Education*, 37, 288–298.
- Roetert, E. P., & MacDonald, L. C. (2015). Unpacking the physical literacy concept for K–12 physical education: What should we expect the learner to master? *Journal of Sport and Health Science*, 4(2), 108–112.
- Reuters. (2021, July 24). China to ease academic burden on school children to promote mental, physical health. <https://www.reuters.com/world/china/china-ease-schoolwork-2021-07-24/> sayfasından erişilmiştir.
- Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Kurumu. (2014). Türkiye fiziksel aktivite rehberi. https://hsgm.saglik.gov.tr/depo/birimler/saglikli-beslenme-ve-hareketli-hayat/db/Dokumanlar/Rehberler/Turkiye_Fiziksel_Aktivite_Rehberi.pdf sayfasından erişilmiştir.
- Samanthapudi, T., Rao, K. S., & Patel, H. (2021). Physical literacy and lifestyle in Indian medical students: A pilot study. *Asian Journal of Sport and Health Sciences*, 4(2), 88–95.
- Sartre, J.-P. (2007). *Existentialism is a humanism: L'Existentialisme est un humanisme* (J. Kulka, Ed.; C. Macomber, Trans.). New Haven: Yale University.
- Schaffer, J. (2010). Monism: The priority of the whole. *Philosophical Review*, 119(1), 31–76.

- Scott, S. N., Thompson, D. L., & Coe, D. P. (2013). The ability of the PACER to elicit peak exercise response in youth. *Medicine & Science in Sports & Exercise*, 45(6), 1139–1143.
- Searle, J. (1983). Review of the book intentionality: an essay in the philosophy of mind, by a. Woodfield. *The Philosophical Quarterly*, 36(143), 300–303.
- SHAPE America. (2014). *National standards & grade-level outcomes for K–12 physical education*. Human Kinetics.
- Shearer, C., Gross, H. R., Edwards, L. C., Keegan, R. J., Knowles, Z. R., Boddy, L. M., Durden-Myers, E. J., & Foweather, L. (2018). How is physical literacy defined? A contemporary update. *Journal of Teaching in Physical Education*, 37(3), 237–245.
- Shearer, C., Goss, H. R., Edwards, L. C., Keegan, R. J., Knowles, Z. R., Boddy, L. M., Durden-Myers, E. J., & Foweather, L. (2021). Physical literacy: An overview of the international definitions and conceptual progress. *European Physical Education Review*, 27(1), 144–160.
- Sheehan, D. P. (2018). Physical literacy assessment around the world. The Journal of the Health and Physical Education Council of the Alberta Teachers, *Association*, 49(1), 21–23.
- Silverman, S., & Mercier, K. (2015). Teaching for physical literacy: Implications to instructional design and PETE. *Journal of Sport and Health Science*, 4, 150–155.
- Sivri, M., & Yılmaz, A. (2023). Beden eğitimi öğretmenlerinin öz yeterlik inançları, pedagojik bilgi ve becerileri ile bedensel okuryazarlıkları arasındaki ilişki. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 25(3), 572–590.
- Spence, J. C., Melnychuk, N., Mandigo, J. L., Marshall, D., Schwartz, M., Thompson, L. P., & Dunn, J. C. (2004). A descriptive profile of physical education teachers and related program characteristics in Alberta. *Alberta Journal of Educational Research*, 50(1), 87–102.

- Sport Australia. (2019). The Australian physical literacy framework. https://www.sportaus.gov.au/physical_literacy sayfasından erişilmiştir.
- Sport Canada. (2012). Canadian sport policy 2012–2022. Government of Canada. https://sirc.ca/wp-content/uploads/files/content/docs/Document/csp2012_en.pdf sayfasından erişilmiştir.
- Stanec, A. D., & Murray-Orr, A. (2011). Elementary generalists' perceptions of integrating physical literacy into their classrooms and collaborating with physical education specialists. *PHEnex Journal*, 3(1), 1–18.
- Stoddart, A. L., & Humbert, M. L. (2017). Physical literacy is ...? What teachers really know. *PHEnex Journal*, 8(3), 1–18.
- Stufflebeam, D. L. (2000). The CIPP model for evaluation. In *Evaluation models: Viewpoints on educational and human services evaluation* (pp. 279-317). Dordrecht: Springer Netherlands.
- Sum, K. W. R., Ha, A. S. C., Cheng, C. F., Chung, P. K., Yiu, K. M., Kuo, C. C., & Wang, F. J. (2016). Development and validation of the Perceived Physical Literacy Instrument (PPLI) for adolescents. *BMC Public Health*, 16, 1–8. <https://doi.org/10.1186/s12889-016-2923-x>
- Şekercioğlu, G. (2009). *Çocuklar için benlik algısı profilinin uyarlanması ve faktör yapısının farklı değişkenlere göre eşitliğinin test edilmesi*. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Şahin Paşaoğlu, D. N. (2024). *Ortaöğretim öğrencilerinin fiziksel okuryazarlık, akademik öz-yeterlik ve akademik başarı düzeyleri arasındaki ilişki*. Yüksek Lisans Tezi, Hitit Üniversitesi, Çorum.
- Taplin, L. (2011). Physical literacy: An introduction to the concept. *Physical Education Matters*, 6(1), 28–29.

- Sport Northern Ireland (2009). *Report. A Baseline Survey of Timetabled PE in Primary Schools in Northern Ireland*. Belfast: Sport Northern Ireland.
- Taş, H. (2019). *Ortaokul öğrencilerinin bedensel okuryazarlığını değerlendirme*. Yüksek lisans tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Taş, Z. (2023). Fiziksel okuryazarlık eğitime yönelik bir program tasarımı: Yeni yaklaşımlar ve ileriye dönük öneriler. *Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Yayını, TOJRAS, 14(2)*, 219-34.
- Taştan, Z. (2022). Physical literacy as a predictor of physical education and sports teachers' psychological resilience. *International Journal of Eurasian Education and Culture, 7(18)*, 1667–1688.
- T.C. Millî Eğitim Bakanlığı. (2018). *Beden eğitimi ve spor dersi öğretim programı (Ortaokul 5–8. Sınıflar)*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı.
- T.C. Millî Eğitim Bakanlığı. (2018, 20 Ocak). *Beden eğitimi ve spor dersi öğretim programı (Ortaöğretim 9-12 Sınıflar)*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı.
- Tompsett, C., Burkett, B. J., & McKean, M. (2014). Development of physical literacy and movement competency: *A Literature Review. Journal of Fitness Research, 3(2)*, 53-74.
- Tremblay, M. S., Longmuir, P. E., Barnes, J. D., Belanger, K., Anderson, K. D., Bruner, B., & Woodruff, S. J. (2018). Physical literacy levels of Canadian children aged 8–12 years: Descriptive and normative results from the RBC Learn to Play–CAPL project. *BMC Public Health, 18(2)*, 1036.
- Tremblay, M., & Lloyd, M. (2010). Physical literacy measurement: The missing piece. *Physical & Health Education Journal, 76(5)*, 26–30.
- Tremblay, M. S., Carson, V., Chaput, J. P., Connor Gorber, S., Dinh, T., Duggan, M., & Zehr, L. (2018). Canadian 24-hour movement guidelines for children and youth: An

- integration of physical activity, sedentary behaviour, and sleep. *Applied Physiology, Nutrition, and Metabolism*, 41(6 Suppl. 3), S311–S327.
- Tremblay, M. S., Costas-Bradstreet, C., Barnes, J. D., Bartlett, B., Dampier, D., Lalonde, C., & Veugelers, P. (2018). Canada’s physical literacy consensus statement: Process and outcome. *BMC Public Health*, 18(1), 1034.
- Tristani, L., & Fraser-Thomas, J. (2014). Exploring physical literacy from the perspectives of new teachers: “Something that was talked about but never really understood.” *Journal of Physical Activity and Health*, 11(Suppl 1), 126-198.
- TÜBİTAK. (2023). TR Dizin'de fiziksel okuryazarlık konulu makale ve tez sayısı, <https://trdizin.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- UNESCO (2013). World-wide Survey of School Physical Education.
- UNESCO. (2015). Quality physical education: Guidelines for policy-makers. Paris: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. <https://en.unesco.org/themes/sport-and-anti-doping/sports-education/qpe> sayfasından erişilmiştir.
- University of Jyväskylä. (2024). Degree programme in physical education. <https://www.jyu.fi> sayfasından erişilmiştir.
- UWSTD (2025). About Physical Literacy. <https://www.uwtsd.ac.uk/wahpl/about-physical-literacy> sayfasından erişilmiştir.
- Vašíčková, J., & Hříbňák, M. (2013). Physical literacy from the perspective of Czech pupils and teachers: Results from a pilot study. *ICSSPE Bulletin*, 65, 320–324.
- Ward, D., Saunders, R., & Pate, R. (2007). *Physical activity intervention in children and adolescents*. Champaign, IL: Human Kinetics.
- Whitehead, M. (2001). The concept of physical literacy. *European Journal of Physical Education*, 6(2), 127–138.

- Whitehead, M. (2007). Physical literacy: Philosophical considerations in relation to developing a sense of self, universality and propositional knowledge. *Sport, Ethics and Philosophy*, 1(3), 281–298.
- Whitehead, M. (Ed.). (2010). *Physical literacy: Throughout the lifecourse*. London, UK: Routledge.
- Whitehead, M. (2013). Definition of physical literacy and clarification of related issues. *Journal of Sport Science and Physical Education*, 65, 28–33.
- Whitehead, M. (2020). *Fiziksel okuryazarlık: Yaşam boyu* (U. D. Başoğlu, Çev.). Ankara: Palme Yayınevi.
- Whitehead, M., & Murdoch, E. (2006). Physical literacy and physical education: Conceptual mapping. *Physical Education Matters*, 1(1), 6–9.
- World Health Organization. (2020). WHO guidelines on physical activity and sedentary behaviour. <https://www.who.int/publications/i/item/9789240015128> sayfasından erişilmiştir.
- World Health Organization (WHO). (2022). Global status report on physical activity 2022. Geneva. <https://www.who.int/publications/i/item/9789240064191> sayfasından erişilmiştir.
- Yıldırım, A., & Simsek, H. (1999). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (11 baski: 1999-2018).
- Yıldizer, G., & Munusturlar, S. (2022). Differences in perceived physical literacy between teachers delivering physical education in schools: classroom teachers vs physical education teachers. *Physical Education and Sport Pedagogy*, 27(6), 626-639.
- Yılmaz, A., & Kabak, S. (2021). Perceived Physical Literacy Scale for Adolescents (PPLSA): Validity and reliability study. *International Journal of Education & Literacy Studies*, 9(1), 159–171.

- Yılmaz, A., Zorlu, Y., & Aslantürk, O. (2023). Beden okuryazarlığı, fiziksel aktivite davranışı ve ders dışı sportif etkinlikler arasındaki ilişki. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 28(3), 456–475.
- Yüksel, İ., & Sağlam, M. (2012). Eğitimde program değerlendirme. Pegem Akademi.
- Yüksel, H. S. (2019). *Fiziksel aktivite ve teknoloji: Fiziksel okuryazarlık sürecinde teknoloji destekli aktif oyun ve diğer teknoloji uygulamaları*. Pegem Akademi: Ankara.
- Zhang, L., Wang, X., & Yu, J. (2022). Understanding physical literacy in the Chinese context: A cultural and educational perspective. *International Journal of Physical Education Research*, 10(2), 134–145.
- Zhang, J., Liu, H., & Wang, L. (2023). Physical literacy evaluation in primary schools: A cross-sectional study in China. *China CDC Weekly*, 5(14), 141–148.

EKLER

Ek 1. Algılanan Fiziksel Okuryazarlık Ölçeği

	Kesinlikle	Katılmıyorum	Ne katılıyorum ne	Katılıyorum	Kesinlikle
Kendilik hissi-Kendine güven					
1- Yeterli temel hareket becerilerine sahibimdir.	1	2	3	4	5
2- Öğrenilmiş motor becerileri diğer fiziksel aktivitelerde uygulayabilirim.	1	2	3	4	5
3- Beden eğitimi konusundaki bilgilerimi uzun dönemde uygulayabilirim.	1	2	3	4	5
4- Fiziksel uygunluk (fitness) için öz yönetim becerilerine sahibimdir.	1	2	3	4	5
Bilgi ve Anlayış					
5- Spor yapmayı yaşam boyu sürecek bir alışkanlık haline getirebilirim.	1	2	3	4	5
6- Yaşam boyu spor anlayışına sahibim.	1	2	3	4	5
7- Daha sağlıklı olmak için spor yapmaya istekliyimdir.	1	2	3	4	5
İletişim					
8- Güçlü iletişim becerilerine sahibimdir.	1	2	3	4	5
9- Güçlü sosyal becerilere sahibimdir.	1	2	3	4	5

Ek 2. Fiziksel Okuryazarlık Konusundaki Akademik Görüşlerin Belirlenmesine Yönelik Görüşme Formu

Adı Soyadı

Ünvanı

Görev yeri

Amaç: Fiziksel okuryazarlık konusundaki farkındalık, bilgi düzeyi, algılar ve eğitim programlarına yönelik görüşlerin belirlenmesi

Fiziksel okuryazarlık kavramını nasıl tanımlarsınız?

Fiziksel okuryazarlığın beden eğitimi ve spor bilimleri açısından önemi nedir?

Sizce fiziksel okuryazarlık bireyin yaşam boyu fiziksel aktiviteye katılımını nasıl etkiler?

Millî Eğitim Bakanlığı'nın beden eğitimi ve spor dersi müfredatlarına fiziksel okuryazarlık kavramının dâhil edilmesi nasıl bir katkı sağlar? Hangi düzeylerde ve nasıl dâhil edilmesini önerirsiniz?

Fiziksel okuryazarlığın Spor Bilimleri Fakültelerinin öğretim programlarına dâhil edilmesi hakkında görüşleriniz nelerdir? Hangi derslerde veya hangi yollarla dâhil edilmesi etkili olur? Bu eksikliğin öğretmen adaylarının mesleki yeterlikleri üzerinde nasıl bir etkisi olabilir?

Fiziksel okuryazarlık konusunda beden eğitimi öğretmen adaylarına yönelik bir eğitim programı tasarlanırsa, bu programın içeriğinde neler olmalı?

Sizce bu programın öğretmen yeterliliklerine katkısı ne olur?

Böyle bir programın uygulanabilirliği açısından ne tür zorluklar ya da fırsatlar görüyorsunuz?

Etik Uyarı

Bu görüşme gönüllülük esasına dayalıdır. Katılımcının kimlik bilgileri gizli tutulacaktır.

Görüşme kayıt altına alınabilir ve sadece akademik amaçla kullanılacaktır.

Ek 3. Ders Değerlendirme Anketi

 BARTIN ÜNİVERSİTESİ	BARTIN ÜNİVERSİTESİ Spor Bilimleri Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Ders Değerlendirme Anketi				
Değerli öğrencimiz; Spor Bilimleri Fakültelerine yönelik geliştirilen Fiziksel Okuryazarlık program tasarısının değerlendirilmesi. Ankette yer alan maddelere vereceğiniz samimi ve içten cevaplar, ülkemizdeki spor bilimleri fakültelerinde daha nitelikli eğitim-öğretim planlanması ve uygulanmasına yardımcı olacaktır.					
Kişisel Bilgiler					
Dersin adı: Fiziksel Okuryazarlığın geliştirilmesi Öğretim Üyesinin Adı Soyadı: Cevdet Duran					
DERSLE İLE İLGİLİ GÖRÜŞLER					
	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Dersin içeriği ve amaçları ilk derste belirtildi.					
Ders, öğrenim gördüğüm programın kapsamına, ilgili olduğu yükseköğretim düzeyine (lisans) uygun ve program için ifade edilmiş olan öğrenme çıktıları ile ilişkiliydi.					
Ders için tanımlanmış olan öğrenme çıktıları yeterli ölçüde açık ve dersin amaç ve hedefleriyle uyumluydu.					
Ders için belirlenmiş olan öğrenme ve öğretme yöntemleri (sunum, ödev, proje, vb.) dersin öğrenme çıktılarının kazanılması/kazandırılması için yeterliydi.					
Sınavlardaki sorular dersin içeriği ile uyumluydu.					
Bu ders beden eğitimi dersinin genel amacını anlamak için önemlidir.					
Ders bireysel gelişimime katkı sağlar.					

Tüm ders deneyiminiz göz önüne alındığında, dersi diğer öğrencilere tavsiye ederim.					
Öğrendiğiniz bilgilerin önemini düşündüğünüzde bu dersi diğer Üniversitelerinde açmasını tavsiye ederim.					
ÖĞRETİM ELEMANIYLA İLGİLİ GÖRÜŞLER "Bu veriler sadece şeffaflık amacıyla paylaşılmıştır; analizlerde kullanılmamıştır."					
	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Öğretim elemanı ilk derste dersin amaç ve hedeflerini, öğrenme çıktılarını ve dersle ilgili diğer bilgileri (öğrenme, öğretme, ölçme ve değerlendirme yöntemleri, dersin başarıyla tamamlanması için gerekli olan iş yükü vb.) yeterli ölçüde tanıttı.					
Öğretim elemanı dersi, amacına, hedeflerine, içeriğine ve haftalık konu dağılımına uygun olarak yürüttü.					
Öğretim elemanı dersi, öğrenme çıktılarını karşılayacak yeterlilikte hazırlamıştı.					
Öğretim elemanının, ders anlatırken, dersin dilini kullanma yetkinliği yeterli olup dersleri açık ve anlaşılır bir biçimde anlattı.					
Öğretim elemanı öğrencileri araştırma yapmaya özendirdi.					
1. Programın mesleki gelişiminize en önemli katkısı nedir? (Güçlü yönlerin tespiti için)					
2. Programın hangi bileşenleri (içerik/yöntem/süre) geliştirilmeli? Nasıl? (Geliştirme alanları için)					
3. Bu programın çıktılarını gelecekteki derslerinizde nasıl uygulayacaksınız? (Mesleki yansımalar için)					

Ek 4. Developing Physical Literacy / Fiziksel Okuryazarlığın Geliştirilmesi Ders Programı

Bu dersin genel yapısı, Lincoln Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor programında birinci sınıfta iki dönem boyunca zorunlu olarak yürütülen Developing Physical Literacy modülünden esinlenilmiştir. Ancak bu yapı, Türkiye'deki beden eğitimi öğretmen adaylarının özgün ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde yeniden kurgulanmıştır. Programın içerik ve düzenlenmesinde, tez çalışmasının birinci bölümünde gerçekleştirilen ihtiyaç analizinden elde edilen bulgular ile spor bilimleri alanında görev yapan akademisyenlerin görüşleri belirleyici olmuştur. Bu doğrultuda akademisyenler tarafından özellikle vurgulanan içerik başlıkları, öğretim yöntemleri ve programın bileşenlerine ilişkin öneriler dikkate alınarak, araştırmacı tarafından bir eğitim programcısının uzman görüşü alınmak suretiyle 16 haftalık fiziksel okuryazarlık eğitim programı oluşturulmuştur.

Ayrıca program, Milli Eğitim Bakanlığı Beden Eğitimi ve Spor dersi öğretim programının ilkökul, ortaokul ve lise düzeyindeki hedefleri ve ders çıktılarıyla doğrudan uyumludur (MEB, 2018a; MEB, 2018b).

"Bu program, öğretmen adaylarının fiziksel okuryazarlık konusunda bilgi, beceri ve tutum geliştirmelerini hedefleyen uygulamalı bir öğretim tasarımıdır. Programın kuramsal temeli Whitehead'in fiziksel okuryazarlık felsefesine dayandırılmış, öğretim tasarımı ise Taba modeli çerçevesinde oluşturulmuştur. Bu doğrultuda programda, ilkökul, ortaokul ve lise düzeylerine uygun ders uygulamaları, değerlendirme araçları ve öğretim tekniklerine yer verilmiştir

Programın Genel Amaçları

- Fiziksel okuryazarlık kavramının çok yönlü yapısını kavratmak.
- Öğretmen adaylarının bireysel, toplumsal ve pedagojik boyutlarda farkındalığını artırmak.
- Yaş gruplarına (ilkokul, ortaokul, lise) uygun uygulamalarla mesleki yeterlik kazandırmak.
- Değerlendirme araçlarını kullanarak ölçme-değerlendirme kültürünü geliştirmek.

Öğrenme Çıktıları

Bu dersi tamamlayan öğrenciler:

1. Fiziksel Okuryazarlık Kavramını Açıklayabilir.

Tanımını, tarihçesini ve pedagojik yaklaşımlarını kavrar.

2. Beden Eğitimi ve Spor İçerisindeki Rolünü Anlar.

Beden eğitimin, okul sporlarının ve fiziksel aktivitenin önemini analiz eder. Ulusal programla bağlantısını değerlendirir, çocuk gelişim evrelerine göre ders içerikleri oluşturabilir.

3. Öğretim ve Koçluk Becerilerini Geliştirir.

Akran eğitimi, oyunla öğretim modeli (TGfU), kapsayıcı öğretim uygulamaları ile öğretim becerilerini artırır.

4. Fiziksel Okuryazarlıkta Kapsayıcılığı Sağlayabilir.

Engelli bireyler için stratejiler geliştirir; dans, jimnastik gibi temel hareket becerilerini kapsayıcı şekilde öğretir.

5. Uzun Vadeli Gelişim ve Yetenek Tanımlama Becerileri Kazanır.

Gençlerin fiziksel gelişim modellerini anlar; yetenek tanımlama ve gelişim süreçlerini analiz eder.

6. Profesyonel Gelişimini ve Uygulama Deneyimini Artırır.

Uygulamalarla pratik deneyim kazanır; sunum hazırlama ve sunma becerilerini geliştirir, öğrenme sürecini değerlendirme yeterliği kazanır.

Haftalık Ders Planı

Hafta	Konu Başlığı
1	Fiziksel okuryazarlık kavramı ve tarihsel gelişimi
2	Whitehead felsefesi: Monizm, varoluşçuluk, fenomenoloji
3	Fiziksel okuryazarlığın bileşenleri: Motivasyon, ve güven, Fiziksel yeterlik, Bilgi ve anlama, Yaşam boyu fiziksel aktiviteye katılım
4	Fiziksel okuryazarlık ve MEB beden eğitimi dersi öğretim programları: Ulusal ve uluslararası örnekler
5	Öğrenme ortamlarının tasarımı: Okul içi ve dışı uygulamalar
6	Öğretim teknikleri: Aktif öğrenme, işbirlikli öğrenme, oyun temelli öğrenme, teknoloji temelli öğrenme
7	Öğrenci sunumları: Bireysel fiziksel okuryazarlık portfolyosu
8	Uygulama 1: İlkokul düzeyinde fiziksel okuryazarlık etkinlikleri

Hafta	Konu Başlığı
9	Uygulama 2: Ortaokul düzeyinde fiziksel okuryazarlık etkinlikleri (yaş gelişimi ve yetenek tanıma dahil)
10	Uygulama 3: Lise düzeyinde fiziksel okuryazarlık etkinlikleri
11	Fiziksel okuryazarlık ve engellilik: Kapsayıcı öğretim, erişilebilir uygulamalar ve teknoloji destekli yaklaşımlar
12	Değerlendirme araçları: CAPL-2, PLAYbasic, PLAQ tanıtımı ve uygulaması
13	Ders değerlendirme çalışması: Senaryo temelli grup çalışmaları
14	FO Temelli Ders Tasarımı
15	Final Sunumu Hazırlığı
16	Final sunumu: Geliştirilen fiziksel okuryazarlık öğretim planlarının paylaşımı ve genel değerlendirme

Değerlendirme Ölçütleri

Bu ders programında değerlendirme, öğrencilerin hem teorik bilgi düzeyini hem de uygulama becerilerini ortaya koyacak çok bileşenli yöntemlerle yapılır. İngiltere'deki fiziksel okuryazarlık modüllerinde olduğu gibi bu ders de öz değerlendirme, sunum odaklı performans ve senaryo çözümlemeleri gibi yöntemlerle öğrenme çıktılarını doğrudan ilişkilendirerek ilerler.

Ölçüt	Sayı	Katkı (%)
Uygulama sunumları (uygulamalı haftalarda bireysel performans)	3	30
Ara raporlar (uygulama sonrası öğrenme günlüğü)	2	20
Ders değerlendirme çalışması (senaryo temelli grup çözümü)	1	20
Final sunumu (öğretim planı tasarımı + reflektif sunum)	1	30

Açıklama:

Portfolyo değerlendirmesi: 7. hafta kapsamında her öğrenci, bireysel fiziksel okuryazarlık portfolyosu sunar. Bu portfolyo; öz değerlendirme formları, haftalık yansımalar, mini uygulama planları, görsel/dijital kanıtlar ve yansıtıcı bir sonuç yazısı gibi bileşenlerden oluşur.

Öz değerlendirme: Öğrencinin kendi gelişimine göre yapılan öz değerlendirme (Hughes, Spence, & Richards, 2020). - Senaryo temelli uygulama: Gerçekçi vaka çözümü üzerinden grup içi tartışma ve çözüm üretimi (Casey & Goodyear, 2015).

Reflektif sunum: Öğrencinin öğrenme sürecine dair bireysel analizini içeren sunumdur (Moon, 2004). -

Kullanılacak Değerlendirme Araçları

Aşağıda, “Developing Physical Literacy / Fiziksel Okuryazarlığın Geliştirilmesi” başlıklı 16 haftalık öğretim programına ait ders planı tablosu yer almaktadır. Her hafta için konu başlığı, hedef davranış, öğretim yöntemi ve değerlendirme yöntemi yapılandırılmıştır.

Hafta	Konu Başlığı	Hedef Davranışlar	Öğretim Yöntemi	Değerlendirme Yöntemi
1	FO Kavramı ve Tarihçesi	FO'nun tanımını, tarihçesini ve uluslararası gelişimini açıklar	Sunum, tartışma	Google Form ön test, kısa yazılı yansıma
2	Felsefi Temeller	Monizm, varoluşçuluk, fenomenoloji temelli bakış açılarını açıklar	Okuma, grup tartışması	Kavramsal analiz formu
3	FO Bileşenleri	Motivasyon ve güven, Fiziksel yeterlik, Bilgi ve anlama, Yaşam boyu fiziksel aktiviteye katılım gibi bileşenleri örneklerle açıklar	Bireysel analiz, eşli çalışma	Bileşen günlüğü
4	Program ve Müfredat Uyumu	FO'nun öğretim programlarında nasıl yer aldığına dair farkındalık geliştirir	Müfredat incelemesi, eşleştirme çalışması	Grup değerlendirme formu
5	Öğrenme Ortamları	Okul içi ve dışı ortamları FO açısından değerlendirir	Alan gezisi (gözlem), atölye	Gözlem raporu
6	Öğretim Teknikleri	Teknoloji temelli öğrenme, aktif öğrenme, oyunla öğretim tekniklerini uygular	Uygulama örneklemesi, rol oynama	Uygulama akran değerlendirme formu
7	Öğrenci Sunumları	Kendi bireysel FO portfolyosunu yapılandırır ve sunar	Portfolyo hazırlığı, bireysel sunum	Portfolyo değerlendirme ve öz değerlendirme rubrik temelli ölçme araçları
8	Uygulama 1: İlkokul Düzeyi	MEB 1–4. sınıf kazanımlarına uygun FO etkinliği planlar ve uygular	Saha uygulaması	Gözlem ve yansıma formu
9	Uygulama 2: Ortaokul Düzeyi	MEB 5-8 Gelişim dönemine uygun FO etkinlikleri geliştirir ve uygular	Grup çalışması, senaryo üretimi	Uygulama raporu
10	Uygulama 3: Lise Düzeyi	MEB9-12 Lise düzeyinde FO öğretimi yapar, yaş ve yeterlik farklarını analiz eder	Uygulama-sunum	Akran değerlendirme, mentör geri bildirimi
11	FO ve Engellilik & Teknoloji	Engelli bireylerle kapsayıcı FO etkinlikleri tasarlar, teknolojik uygulamalarla entegre eder	Vaka analizi, dijital uygulama	Grup analizi + dijital ürün tasarımı
12	Değerlendirme Araçları	CAPL-2, PLAYbasic, PLAQ vb. araçları tanımlar ve uygular	Araç tanıtımı ve mini uygulama	Ölçek çözümleme ve grup sunumu
13	Ders Değerlendirme	FO'ya dayalı senaryo çözümlemesi yapar	Senaryo temelli grup çözümü	Senaryo analizi ve sunum
14	Ders Tasarımı	Bütün kazanımları içeren FO temelli ders planı hazırlar	Atölye çalışması	Ders tasarımı ve akran geribildirimi
15	Sunum Hazırlığı	Final sunumuna yönelik prova yapar	Rehberlikli grup çalışması	Öz değerlendirme

Hafta	Konu Başlığı	Hedef Davranışlar	Öğretim Yöntemi	Değerlendirme Yöntemi
16	Final	Program çıktılarıyla ilişkili bireysel sunum yapar	Final sunumu	Google Form son test + sözlü sunum değerlendirmesi

Bu yapı, öğretmen adaylarının fiziksel okuryazarlık konusundaki kuramsal bilgi ve uygulama becerilerini harmanlayan bütüncül bir program tasarımı sunmaktadır.

1. Hafta Ders Planı ve Öğrenci Görev Yönergesi

Ders Adı: Developing Physical Literacy / Fiziksel Okuryazarlığın Geliştirilmesi

Konu: Fiziksel Okuryazarlık Kavramı ve Tarihçesi

Süre: 90 dakika

Hedef Kitle: Spor Bilimleri Fakültesi öğrencileri / Beden Eğitimi öğretmen adayları

Ders Amaçları

- Fiziksel okuryazarlık kavramını tanıtmak
- FO'nun tarihsel gelişimini ve uluslararası yaklaşım farklarını açıklamak
- Öğrencilerin FO kavramıyla ilgili ön bilgi düzeylerini ölçmek ve tartışma ortamı oluşturmak

Ders Akışı (90 dakika)

Süre	Etkinlik	Açıklama
10 dk	Açılış ve Tanışma	Eğitmen ve öğrenciler kendini tanıtır. Dersin amacı aktarılır
15 dk	Kavramla Tanışma	“Fiziksel okuryazarlık nedir?” bireysel düşünme ve grup paylaşımı
20 dk	Kuramsal Sunum	FO'nun tanımı, bileşenleri, Whitehead'in katkısı, tarihsel gelişim
15 dk	Örnek Uygulamalar Videosu	Uluslararası uygulamalardan kısa örnek videoların izlenmesi
20 dk	Grup Tartışması	“Neden FO'ya ihtiyaç var?” temalı vaka temelli grup çalışması
10 dk	Genel Toparlama ve Geri Bildirim	Tartışmaların paylaşımı, eğitmen geribildirimi

Kullanılabilecek Materyaller

- PowerPoint sunum (Whitehead, 2020)
- Video örnekleri (Canada, UK uygulamaları)
- Flipchart, renkli kartlar
- Google Form (ön test için)

Değerlendirme

- Katılım ve tartışmaya katkı (%20)
- Google Form ön test (%20)
- Bireysel yazılı yansıma: “Benim için fiziksel okuryazarlık...” (%10)

Öğrenci Görev Yönergesi

Teslim Biçimi: 100-150 kelimelik bireysel yansıma yazısı (el yazısı veya dijital)

Teslim Tarihi: 2. haftanın başı

Görev Tanımı:

Her öğrenci, derste öğrendiklerinden ve tartışmalardan yola çıkarak kendi bakış açısından fiziksel okuryazarlık kavramını tanımlar. Günlük yaşamla ilişkilendirerek bireysel bir yansıma metni oluşturur.

Değerlendirme Ölçütleri (Toplam: 10 puan):

- Kavramsal doğruluk (4 puan)
- Kişisel bağlantı kurulması (3 puan)
- Düşünsel özgünlük (3 puan)

2. Hafta Ders Planı ve Öğrenci Görev Yönergesi

Ders Adı: Developing Physical Literacy / Fiziksel Okuryazarlığın Geliştirilmesi

Konu: Fiziksel Okuryazarlığın Felsefi Temelleri

Süre: 90 dakika

Hedef Kitle: Spor Bilimleri Fakültesi öğrencileri / Beden Eğitimi öğretmen adayları

Ders Amaçları

- FO'nun felsefi temelini oluşturan monizm, varoluşçuluk ve fenomenoloji akımlarını tanımak
- Felsefi temellerin FO bileşenleriyle olan ilişkisini kavramak
- Beden, zihin ve çevre etkileşimi açısından bütüncül öğrenme anlayışını tartışmak

Ders Akışı (90 dakika)

Süre	Etkinlik	Açıklama
10 dk	Giriş ve Ön Bilgi Yoklaması	Öğrencilerin felsefe ve FO ilişkisi üzerine mevcut bilgi düzeyini değerlendirme
20 dk	Kuramsal Sunum	Monizm, varoluşçuluk ve fenomenoloji akımlarının tanıtımı
20 dk	Metin Okuma ve Çözümleme	Whitehead (2010) metninden bölümler okunur ve tartışılır
20 dk	Küçük Grup Tartışması	“Beden-zihin bütünlüğü neden önemlidir?” temalı 3-4 kişilik grup tartışması
15 dk	Sınıf Paylaşımı ve Yorumlar	Grupların düşüncelerini paylaşması ve eğitmen geri bildirimi
5 dk	Kapanış ve Ödev Tanıtımı	Yazılı yansıtma ödevi yönergesi paylaşılır

Kullanılabilecek Materyaller

- Whitehead (2010) metin bölümleri
- Sunum slaytları
- Tartışma soruları kılavuzu

Değerlendirme

- Katılım ve grup tartışmalarına katkı (%20)
- Yazılı yansıtma ödevi (%10)

Öğrenci Görev Yönergesi

Teslim Biçimi: 200-250 kelimelik bireysel yazılı yansıma (dijital ya da el yazısı)

Teslim Tarihi: 3. haftanın başı

Görev Tanımı:

Bu hafta öğrendiğiniz felsefi yaklaşımlardan birini seçerek, bu yaklaşımın fiziksel okuryazarlık üzerindeki etkisini açıklayınız. Beden-zihin ilişkisine bakış açınızı da içeren, kişisel yorum içeren bir yansıma metni hazırlayınız.

Değerlendirme Ölçütleri (Toplam: 10 puan):

- Felsefi kavramı doğru açıklama (4 puan)
- FO ile ilişkilendirme (3 puan)
- Kişisel yorum ve özgünlük (3 puan)

3. Hafta Ders Planı ve Öğrenci Görev Yönergesi

Ders Adı: Developing Physical Literacy / Fiziksel Okuryazarlığın Geliştirilmesi

Konu: Fiziksel Okuryazarlığın Bileşenleri

Süre: 90 dakika

Hedef Kitle: Spor Bilimleri Fakültesi öğrencileri / Beden Eğitimi öğretmen adayları

Ders Amaçları

- FO'nun temel bileşenlerini (Motivasyon ve Güven, Fiziksel Yeterlik, Bilgi ve Anlama, Yaşam Boyu Fiziksel Aktiviteye Katılım) tanımlamak
- Bileşenlerin bireysel farklılıklarla olan ilişkisini kavramak
- Bireysel analiz yaparak kendi fiziksel okuryazarlık profillerini sorgulamak

Ders Akışı (90 dakika)

Süre	Etkinlik	Açıklama
10 dk	Giriş: Kavramsal Hatırlatma	Önceki hafta konusunun kısa özeti ve bu haftaki hedeflerin paylaşımı
15 dk	Bileşen Tanıtımı	Her bileşen ayrı ayrı örneklerle tanıtılır (Whitehead, IPLA)
20 dk	Kendi FO Profilini Tanıma	Öğrencilere bireysel değerlendirme formu uygulanır (örnek tablo)
20 dk	İkili Tartışma	Öğrenciler FO bileşenlerinden birini seçerek karşılıklı analiz yapar
15 dk	Sınıf Paylaşımı	Her ikili grup bir bileşen örneğini sınıfa sunar
10 dk	Kapanış ve Yönergesi	Ödev Yazılı günlük görevi tanıtılır

Kullanılabilecek Materyaller

- Fiziksel okuryazarlık bileşenleri sunumu (Whitehead, 2020)
- Örnek FO profil değerlendirme formu
- Tartışma rehberi

Değerlendirme

- Katılım ve ikili tartışma (%20)
- Bireysel bileşen günlüğü (%10)

Öğrenci Görev Yönergesi

Teslim Biçimi: 150-200 kelimelik günlük (el yazısı veya dijital)

Teslim Tarihi: 4. haftanın başı

Görev Tanımı:

Bu hafta tanıtılan FO bileşenlerinden birini seçerek, kendinizle ilişkilendiriniz. Hangi düzeyde bu bileşene sahip olduğunuzu ve gelişime açık yönlerinizi yansıttığınız bir yazılı günlük oluşturunuz.

Değerlendirme Ölçütleri (Toplam: 10 puan):

- Bileşenin doğru tanımlanması (3 puan)
- Kişisel değerlendirme ve örnek verilmesi (4 puan)
- Gelişim farkındalığı ve özgünlük (3 puan)

4. Hafta Ders Planı ve Öğrenci Görev Yönergesi

Ders Adı: Developing Physical Literacy / Fiziksel Okuryazarlığın Geliştirilmesi

Konu: Program ve Müfredat Uyumu

Süre: 90 dakika

Hedef Kitle: Spor Bilimleri Fakültesi öğrencileri / Beden Eğitimi öğretmen adayları

Ders Amaçları

- FO kavramının Türkiye MEB beden eğitimi müfredatındaki karşılıklarını analiz etmek
- Ulusal ve uluslararası öğretim programlarında FO'nun nasıl yer aldığını örneklerle incelemek
- Ders kazanımlarını FO bileşenleriyle eşleştirme becerisi geliştirmek

Ders Akışı (90 dakika)

Süre	Etkinlik	Açıklama
10 dk	Giriş ve Amaç Paylaşımı	Dersin hedefleri ve müfredat incelemesinin önemi vurgulanır
20 dk	Ulusal Müfredat İncelemesi	MEB ilkokul, ortaokul, lise beden eğitimi kazanımlarının incelenmesi
20 dk	Uluslararası Örnekler	Kanada, İngiltere vb. ülkelerden FO müfredat entegrasyonu örnekleri
20 dk	Grup Çalışması	Her grup bir sınıf düzeyinden kazanımları FO bileşenleriyle eşleştirir
15 dk	Sunum ve Tartışma	Gruplar analizlerini sınıfa sunar ve FO uyumu üzerine tartışılır
5 dk	Yansıma ve Ödev Tanıtımı	Bireysel kısa değerlendirme yazısı yönergesi verilir

Kullanılabilecek Materyaller

- MEB Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programları
- Kanada ve İngiltere FO örnek program belgeleri
- Bileşen eşleştirme şablonu

Değerlendirme

- Grup analiz sunumu (%20)
- Bireysel kısa yazılı değerlendirme (%10)

Öğrenci Görev Yönergesi

Teslim Biçimi: 150-200 kelimelik bireysel analiz yazısı (dijital olarak teslim edilecektir)

Teslim Tarihi: 5. haftanın başı

Görev Tanımı:

Seçtiğiniz bir sınıf düzeyindeki MEB beden eğitimi kazanımlarından birini alarak, bu kazanımı fiziksel okuryazarlık bileşenlerinden hangileriyle eşleştirebileceğinizi açıklayınız.

Kısa gerekçelendirme yapınız.

Değerlendirme Ölçütleri (Toplam: 10 puan):

- Kazanımın doğru tespiti (3 puan)

- FO bileşenleriyle eşleştirme yeterliliği (4 puan)
- Gerekçe ve özgünlük (3 puan)

5. Hafta Ders Planı ve Öğrenci Görev Yönergesi

Ders Adı: Developing Physical Literacy / Fiziksel Okuryazarlığın Geliştirilmesi

Konu: Öğrenme Ortamları ve Fiziksel Okuryazarlık

Süre: 90 dakika

Hedef Kitle: Spor Bilimleri Fakültesi öğrencileri / Beden Eğitimi öğretmen adayları

Ders Amaçları

- Fiziksel okuryazarlığın gelişimini destekleyen öğrenme ortamlarını tanımak
- Okul içi ve dışı ortamların FO açısından fırsatlarını değerlendirmek
- Etkin ve kapsayıcı öğrenme ortamı tasarımı için temel ilkeleri belirlemek

Ders Akışı (90 dakika)

Süre	Etkinlik	Açıklama
10 dk	Derse Giriş	Konuya dair temel kavramlar tanıtılır
15 dk	Kuramsal Sunum	Öğrenme ortamlarının çeşitliliği ve FO ile ilişkisi sunulur
20 dk	Vaka Analizi	Farklı öğrenme ortamlarına dair örnek vakalar tartışılır
25 dk	Alan Gözlemi / Görsel Materyal İncelemesi	Görseller veya videolar üzerinden ortam analizi yapılır
15 dk	Grup Çalışması	Kendi okul/çevre bağlamlarında FO dostu ortam önerileri geliştirilir
5 dk	Kapanış ve Ödev Tanıtımı	Yazılı analiz görevi yönergesi paylaşılır

Kullanılabilecek Materyaller

- FO öğrenme ortamları görsel materyalleri
- Vaka örnekleri ve çözümleme formu
- Okul bahçesi, spor salonu, açık alan gibi ortamlar hakkında örnekler

Değerlendirme

- Grup çalışması sunumu (%20)

- Bireysel yazılı analiz (%10)

Öğrenci Görev Yönergesi

Teslim Biçimi: 150-200 kelimelik bireysel yazılı analiz (dijital olarak teslim)

Teslim Tarihi: 6. haftanın başı

Görev Tanımı:

Okul içi veya dışı bir fiziksel ortamı seçerek bu ortamın FO bileşenlerini destekleme potansiyelini analiz ediniz. Ortamın eksik ve güçlü yönlerini belirterek geliştirme önerisi sununuz.

Değerlendirme Ölçütleri (Toplam: 10 puan):

- Ortamın tanımı ve FO ile ilişkisi (4 puan)
- Güçlü/zayıf yönlerin analizi (3 puan)
- Geliştirme önerisinin açıklığı ve uygulanabilirliği (3 puan)

6. Hafta Ders Planı ve Öğrenci Görev Yönergesi

Ders Adı: Developing Physical Literacy / Fiziksel Okuryazarlığın Geliştirilmesi

Konu: Öğretim Teknikleri ve Fiziksel Okuryazarlık

Süre: 90 dakika

Hedef Kitle: Spor Bilimleri Fakültesi öğrencileri / Beden Eğitimi öğretmen adayları

Ders Amaçları

- Fiziksel okuryazarlık gelişiminde etkili öğretim tekniklerini tanıtmak
- Yaşa ve bireysel farklılıklara uygun öğretim stratejileri oluşturmak
- FO odaklı uygulamalarda öğretim yöntemlerini seçme becerisi kazandırmak
- Öğrencilere teknoloji destekli öğretim tekniklerini tanıtmak ve fiziksel okuryazarlık kazanımlarını artırmak için çağdaş dijital araçları etkili bir şekilde nasıl kullanacaklarını öğretmek.
- Tüm öğrenciler (özellikle teknolojiye bağımlı gençler) için teknoloji entegrasyonunun olumlu kullanımı.
- Öğrencilerin seçtikleri bir öğretim yöntemiyle mini sunum yapmalarını sağlamak

Ders Akışı (90 dakika)

Süre	Etkinlik	Açıklama
10 dk	İçeriğe Giriş	FO'nun öğretim teknikleriyle ilişkisi açıklanır
20 dk	Kuramsal Sunum	Oyun temelli, teknoloji temelli, yapılandırmacı, istasyon vb. tekniklerin tanıtımı
10 dk	Tartışma	Yaş gruplarına ve fiziksel uygunluklarına uygun öğretim tekniği seçimleri tartışılır
30 dk	Grup Çalışması	Her grup bir öğretim yöntemi seçip etkinlik planlar
15 dk	Grup Sunumları	Her grup 5 dakikalık mini sunum yapar
5 dk	Değerlendirme	Geri bildirim, soru-cevap ve toparlama

Kullanılabilecek Materyaller

- PowerPoint sunum
- Örnek ders planı şablonu
- Öz değerlendirme formu
- xergaming, mobil uygulamalar, artırılmış gerçeklik, etkileşimli video içerikleri
- Flipchart

Değerlendirme

- Katılım ve grup çalışması (%20)
- Mini sunum içeriği ve sunum becerisi (%20)
- Bireysel yansıtma raporu (%10)

Öğrenci Görev Yönergesi

Teslim Biçimi: Grupça geliştirilen etkinliğin yazılı özeti ve bireysel yansıtma raporu

Teslim Tarihi: 7. haftanın başı

Görev Tanımı:

Her öğrenci grubu seçtiği öğretim yöntemine uygun bir FO etkinliği geliştirir ve sunar.

Sunumda şu öğeler yer almalıdır:

- Yöntemin tanımı ve kuramsal temeli
- FO ile ilişkisi
- Yaş grubuna uygun etkinlik örneği
- Geliştirilecek FO bileşenleri

- 1 sayfalık yazılı özet rapor

Bireysel yansıtma yazısında öğrenciler, grup deneyimi ve FO öğretim teknikleriyle ilgili görüşlerini yansıtır.

Değerlendirme Ölçütleri (Toplam: 10 puan):

- Etkinlik içeriği ve FO uyumu (4 puan)
- Sunum kalitesi ve açıklık (3 puan)
- Yansıtma yazısının derinliği ve özgünlüğü (3 puan)

7. Hafta Ders Planı ve Öğrenci Görev Yönergesi

Ders Adı: Developing Physical Literacy / Fiziksel Okuryazarlığın Geliştirilmesi

Konu: Öğrenci Sunumları- Fiziksel Okuryazarlık Portfolyosu

Süre: 90 dakika

Hedef Kitle: Spor Bilimleri Fakültesi öğrencileri / Beden Eğitimi öğretmen adayları

Ders Amaçları

- Öğrencilerin FO öğrenme süreçlerine dair bireysel farkındalık geliştirmelerini sağlamak
- Kendi FO deneyimlerini yapılandırılmış bir sunum aracılığıyla ifade etmelerini desteklemek
- Portfolyo sunumu yoluyla FO bileşenlerini kişisel yaşamla ilişkilendirme becerisi kazandırmak

Ders Akışı (90 dakika)

Süre	Etkinlik	Açıklama
10 dk	Giriş	Portfolyo sunumunun amacı ve süreç hakkında bilgilendirme
60 dk	Bireysel Sunumlar	Her öğrenci 4-5 dakikalık sunum yapar, FO gelişim sürecini açıklar
15 dk	Soru-Cevap ve Geri Bildirim	Akran geri bildirimi ve eğitmen değerlendirmesi
5 dk	Kapanış	Günlük yansıma yazısı yönergesi verilir

Kullanılabilecek Materyaller

- Öğrenci portfolyoları (sunum, video, poster vb.)

- Sunum değerlendirme formu

- Akran geri bildirim formu

Değerlendirme

- Portfolyo içeriği ve FO ile ilişkisi (%40)

- Sunum becerisi ve görsel materyal desteği (%20)

- Akran geri bildirimi (%10)

Öğrenci Görev Yönergesi

Teslim Biçimi: Sunum ve bireysel portfolyo dosyası

Teslim Tarihi: Ders günü içinde

Görev Tanımı:

Her öğrenci, FO ile ilgili bireysel öğrenme sürecini yansıtan bir portfolyo hazırlar. Portfolyo, öğrencinin FO bileşenlerini kendi yaşamı, ders süreci ve hedefleri doğrultusunda nasıl yorumladığını gösteren özgün çalışmaları içermelidir.

Sunum sırasında yer alması beklenen öğeler:

- Kendi FO anlayışının tanımı

- Ders sürecindeki farkındalık ve gelişim örnekleri

- Bileşenlerle ilgili kişisel deneyimlerden örnekler

- FO'nun gelecekteki mesleki uygulamalara etkisi

Değerlendirme Ölçütleri (Toplam: 10 puan):

- İçeriğin derinliği ve FO ile bağlantısı (4 puan)

- Sunum becerisi ve özgünlük (3 puan)

- Akran geri bildirimi alma ve değerlendirme yapabilme (3 puan)

8. Hafta Ders Planı ve Öğrenci Görev Yönergesi

Ders Adı: Developing Physical Literacy / Fiziksel Okuryazarlığın Geliştirilmesi

Konu: Uygulama 1 – İlkokul Düzeyinde Fiziksel Okuryazarlık

Süre: 90 dakika

Hedef Kitle: Spor Bilimleri Fakültesi öğrencileri / Beden Eğitimi öğretmen adayları

Ders Amaçları

- MEB 1–4. sınıf kazanımlarına uygun fiziksel okuryazarlık etkinliklerini planlayabilmek
- İlkokul düzeyine uygun FO bileşenlerini tanımak ve uygulamaya aktarmak
- Uygulama odaklı öğretim becerileri geliştirmek

Ders Akışı (90 dakika)

Süre	Etkinlik	Açıklama
10 dk	Giriş	İlkokul öğrencilerinde FO'nun önemi tartışılır
20 dk	Kazanım Analizi	MEB 1-4. sınıf hedefleri incelenir ve FO ile eşleştirilir
20 dk	Etkinlik Planlama	Gruplar kendi FO etkinliklerini tasarlar
30 dk	Uygulama Sunumları	Gruplar sınıf ortamında örnek uygulamalar yapar
10 dk	Değerlendirme	Sunumlar geri bildirimle değerlendirilir

Kullanılabilir Materyaller

- MEB ilkokul beden eğitimi dersi kazanım listeleri
- Etkinlik tasarım şablonları
- Spor materyalleri (top, hula hoop, kukalar vb.)

Değerlendirme

- Etkinlik tasarımının FO ile uyumu (%20)
- Uygulama sunumu (%20)
- Akran değerlendirme ve grup katkısı (%10)

Öğrenci Görev Yönergesi

Teslim Biçimi: Grup çalışmasıyla hazırlanan etkinlik planı (1 sayfa) ve uygulama

Teslim Tarihi: Ders günü

Görev Tanımı:

Her grup, ilkokul düzeyine uygun bir fiziksel okuryazarlık etkinliği planlar ve sınıf ortamında uygular. Etkinlikte şu unsurlar yer almalıdır:

- Hedef kazanım (MEB müfredatına uygun)
- FO bileşenleriyle ilişkili açıklama
- Uygulama süreci ve malzeme listesi

- Değerlendirme yöntemi

Değerlendirme Ölçütleri (Toplam: 10 puan):

- Etkinliğin hedefle uyumu ve açıklığı (4 puan)
- FO bileşenlerine katkısı (3 puan)
- Uygulama performansı ve sunum becerisi (3 puan)

9. Hafta Ders Planı ve Öğrenci Görev Yönergesi

Ders Adı: Developing Physical Literacy / Fiziksel Okuryazarlığın Geliştirilmesi

Konu: Uygulama 2 – Ortaokul Düzeyinde Fiziksel Okuryazarlık

Süre: 90 dakika

Hedef Kitle: Spor Bilimleri Fakültesi öğrencileri / Beden Eğitimi öğretmen adayları

Ders Amaçları

- Ortaokul düzeyine uygun fiziksel okuryazarlık etkinlikleri planlayabilmek
- Gelişimsel özelliklere uygun FO bileşenlerini belirleyip uygulayabilmek
- Senaryo üretimi yoluyla öğretim planlama becerilerini geliştirmek

Ders Akışı (90 dakika)

Süre	Etkinlik	Açıklama
10 dk	Giriş	Ortaokul öğrencilerinin gelişim özellikleri ve FO ilişkisi tanıtılır
20 dk	Senaryo Analizi	Hazır senaryolar üzerinden FO etkinliklerinin değerlendirilmesi
20 dk	Etkinlik Tasarımı	Gruplar ortaokula uygun bir FO etkinliği planlar
30 dk	Uygulama Sunumları	Gruplar sınıf ortamında örnek uygulamalar yapar
10 dk	Kapanış	Yansıtıcı yazı yönergesi verilir

Kullanılabilecek Materyaller

- MEB Ortaokul Beden Eğitimi kazanımları
- Örnek senaryolar ve değerlendirme formu
- Spor araç gereçleri (top, ip, hedef tahtası vb.)

Değerlendirme

- Etkinliğin FO hedefleriyle uyumu (%20)

- Senaryo üretimi ve uygulama planı (%20)

- Katılım ve grup katkısı (%10)

Öğrenci Görev Yönergesi

Teslim Biçimi: Etkinlik planı ve senaryo açıklama formu (grup çalışması)

Teslim Tarihi: Dersin sonunda teslim edilecektir.

Görev Tanımı:

Her grup, ortaokul düzeyine uygun bir fiziksel okuryazarlık etkinliği planlayarak senaryo şeklinde sunar. Aşağıdaki öğeler etkinlik planında yer almalıdır:

- Yaş grubuna uygun hedef kazanım

- Geliştirilmek istenen FO bileşeni

- Uygulamanın süreci ve içeriği

- Malzemeler ve değerlendirme stratejileri

Değerlendirme Ölçütleri (Toplam: 10 puan):

- Hedef ve içerik uygunluğu (4 puan)

- Uygulama planının açıklığı ve uygulanabilirliği (3 puan)

- Senaryonun özgünlüğü ve etkililiği (3 puan)

10. Hafta Ders Planı ve Öğrenci Görev Yönergesi

Ders Adı: Developing Physical Literacy / Fiziksel Okuryazarlığın Geliştirilmesi

Konu: Uygulama 3 – Lise Düzeyinde Fiziksel Okuryazarlık

Süre: 90 dakika

Hedef Kitle: Spor Bilimleri Fakültesi öğrencileri / Beden Eğitimi öğretmen adayları

Ders Amaçları

- Lise düzeyine uygun FO etkinlikleri tasarlama ve uygulama becerisi kazandırmak

- Yaş ve yeterlik düzeylerine uygun farklılaştırılmış öğretim uygulamalarını gerçekleştirmek

- FO uygulamalarında öğretmen rolünü geliştirmek ve akran geri bildirimiyle pekiştirmek

Ders Akışı (90 dakika)

Süre	Etkinlik	Açıklama
------	----------	----------

10 dk	Giriş	Lise düzeyindeki FO yaklaşımı ve pedagojik farklılıklar tartışılır
20 dk	Etkinlik Planlama	Gruplar lise düzeyine uygun FO etkinlikleri planlar
40 dk	Uygulama ve Gözlem	Her grup kendi etkinliğini uygular, diğerleri gözlem yapar
15 dk	Geri Bildirim ve Tartışma	Akranlar ve öğretmen değerlendirmelerini paylaşır
5 dk	Kapanış	Yazılı bireysel değerlendirme yönergesi verilir

Kullanılabilir Materyaller

- Lise düzeyi ders kazanımları (MEB)
- Spor materyalleri (top, hedef panoları, koordinasyon araçları vb.)
- Gözlem ve değerlendirme formları

Değerlendirme

- Etkinlik içeriği ve FO bileşeniyle uyumu (%20)
- Uygulama becerisi ve sınıf yönetimi (%20)
- Akran değerlendirme ve gözlem raporu (%10)

Öğrenci Görev Yönergesi

Teslim Biçimi: Grup etkinlik planı ve bireysel gözlem raporu

Teslim Tarihi: Ders sonunda teslim edilecektir.

Görev Tanımı:

Her grup, lise düzeyine uygun fiziksel okuryazarlık odaklı bir etkinlik planlayacak ve uygulayacaktır. Diğer öğrenciler uygulamayı gözlemleyerek FO bileşenlerinin gerçekleşme düzeyini değerlendirecektir.

Plan şu bölümleri içermelidir:

- Hedef kazanım (MEB uyumlu)
- FO bileşenleriyle ilişkilendirme
- Etkinliğin uygulanma süreci ve yönetimi
- Gözlemde dikkat edilmesi gereken noktalar

Değerlendirme Ölçütleri (Toplam: 10 puan):

- Planın FO ve düzeye uygunluğu (4 puan)

- Uygulamadaki etkililik ve katılım (3 puan)
- Gözlem formunun içeriği ve analizi (3 puan)

11. Hafta Ders Planı ve Öğrenci Görev Yönergesi

Ders Adı: Developing Physical Literacy / Fiziksel Okuryazarlığın Geliştirilmesi

Konu: FO ve Engellilik – Teknoloji Destekli Kapsayıcı Uygulamalar

Süre: 90 dakika

Hedef Kitle: Spor Bilimleri Fakültesi öğrencileri / Beden Eğitimi öğretmen adayları

Ders Amaçları

- Engelli bireyler için fiziksel okuryazarlık geliştirmeye yönelik stratejileri tanımak
- Teknoloji destekli FO uygulamaları hakkında bilgi sahibi olmak ve örnekler üretmek
- Kapsayıcı eğitim ortamlarında FO temelli uygulamalar planlamak

Ders Akışı (90 dakika)

Süre	Etkinlik	Açıklama
10 dk	Giriş	FO'da kapsayıcılık ve engellilik üzerine farkındalık etkinliği
20 dk	Video Analizi	Engelli bireylere yönelik FO etkinlik örnekleri izlenir ve tartışılır
25 dk	Teknoloji Uygulama Sunumu	Teknoloji destekli FO örnekleri tanıtılır (Uygulama ve oyun tabanlı araçlar)
25 dk	Grup Tasarımı	Her grup engelli bireyler için teknoloji destekli FO etkinliği tasarlar
10 dk	Sunumlar ve Kapanış	Mini sunumlarla paylaşımlar yapılır, genel değerlendirme yapılır

Kullanılabilecek Materyaller

- Kapsayıcı beden eğitimi örnek videoları
- Hareketli oyunlar ve uygulama platformları (exergames vb.)
- Grup tasarım formu ve dijital sunum araçları

Değerlendirme

- Grup tasarımının FO ve kapsayıcılıkla ilişkisi (%20)

- Teknoloji kullanımının uygunluğu ve yaratıcılık (%20)
- Grup içi katkı ve sunum kalitesi (%10)

Öğrenci Görev Yönergesi

Teslim Biçimi: Grup çalışmasıyla hazırlanan FO etkinlik tasarımı ve kısa sunum

Teslim Tarihi: Dersin sonunda sunum yapılacak, formlar teslim edilecek.

Görev Tanımı:

Her grup, engelli bireylerin katılımını sağlayacak şekilde teknoloji destekli bir FO etkinliği tasarlar. Etkinlik aşağıdaki öğeleri içermelidir:

- Hedef grup ve ihtiyaç tanımı
- FO bileşenleriyle ilişkilendirme
- Teknolojik araç(lar)ın işlevi
- Uygulama ortamı ve süreç tanımı

Değerlendirme Ölçütleri (Toplam: 10 puan):

- Kapsayıcılık ve erişilebilirlik düzeyi (4 puan)
- Teknoloji entegrasyonu ve özgünlük (3 puan)
- Sunumun açıklığı ve etkileşim düzeyi (3 puan)

12. Hafta Ders Planı ve Öğrenci Görev Yönergesi

Ders Adı: Developing Physical Literacy / Fiziksel Okuryazarlığın Geliştirilmesi

Konu: FO ve Sürekli Hareketlilik – Yaşam Boyu Fiziksel Aktivite

Süre: 90 dakika

Hedef Kitle: Spor Bilimleri Fakültesi öğrencileri / Beden Eğitimi öğretmen adayları

Ders Amaçları

- Fiziksel okuryazarlığın yaşam boyu hareketlilikle ilişkisini kavramak
- Sürekli hareketliliği teşvik eden stratejiler geliştirmek
- FO bileşenlerini sürdürülebilir yaşam tarzlarıyla ilişkilendirmek

Ders Akışı (90 dakika)

Süre	Etkinlik	Açıklama
10 dk	Açılış	Yaşam boyu hareketliliğin tanımı ve önemi açıklanır
20 dk	Örnek İncelemeleri	Farklı yaş grupları için FO destekli yaşam tarzı örnekleri sunulur
30 dk	Atölye Çalışması	Gruplar, yaşam boyu hareketliliği destekleyen stratejiler geliştirir
20 dk	Grup Paylaşımı	Geliştirilen stratejiler sınıfla paylaşılır ve tartışılır
10 dk	Yansıtıcı Yazı	Bireysel olarak yansıtma metni yazılır ve geri bildirim verilir

Kullanılabilecek Materyaller

- Yaşam boyu fiziksel aktivite ile ilgili görseller ve örnek videolar
- Atölye çalışma kâğıtları
- Yansıtma formu

Değerlendirme

- Grup stratejisinin özgünlüğü ve FO bağlantısı (%20)
- Tartışmalara katılım ve katkı (%10)
- Yansıtıcı yazının içeriği ve bireysel bağlantı (%20)

Teslim Biçimi: Öğrenci Görev Yönergesi

Grup strateji posteri + bireysel yazılı yansıtma

Teslim Tarihi: Dersin sonunda teslim edilecektir.

Görev Tanımı:

Her grup, bireylerin yaşam boyu aktif kalmalarını destekleyen bir strateji geliştirir. Stratejide FO bileşenlerine dayalı somut öneriler yer almalıdır. Her öğrenci ayrıca bireysel yansıtıcı yazı hazırlar.

Değerlendirme Ölçütleri (Toplam: 10 puan):

- Stratejinin uygulanabilirliği ve FO bağlantısı (4 puan)
- Grup sunumunun içeriği ve açıklığı (3 puan)
- Yansıtma yazısının özgünlüğü ve kişisel bağlantı (3 puan)

13. Hafta Ders Planı ve Öğrenci Görev Yönergesi

Ders Adı: Developing Physical Literacy / Fiziksel Okuryazarlığın Geliştirilmesi

Konu: FO Temelli Değerlendirme Yöntemleri

Süre: 90 dakika

Hedef Kitle: Spor Bilimleri Fakültesi öğrencileri / Beden Eğitimi öğretmen adayları

Ders Amaçları

- Fiziksel okuryazarlığın değerlendirilmesinde kullanılan temel araçları tanımak
- CAPL-2, PLAYbasic ve PLAQ gibi araçların yapı ve işleyişini kavramak
- Değerlendirme sürecini etkin planlama ve uygulama becerisi kazanmak

Ders Akışı (90 dakika)

Süre	Etkinlik	Açıklama
10 dk	Giriş	Değerlendirmenin FO'daki yeri ve önemi hakkında giriş
20 dk	Kuramsal Tanıtım	CAPL-2, PLAYbasic ve PLAQ araçlarının tanıtımı
25 dk	Uygulama Örneği	Seçilen araçla mini uygulama yapılır
20 dk	Grup Çalışması	Her grup bir aracı kullanarak değerlendirme planı hazırlar
15 dk	Sunum ve Tartışma	Planlar paylaşılır, güçlü/zayıf yönler tartışılır

Kullanılacak Materyaller

- CAPL-2 rehberi ve formları (<https://www.capl-eclp.ca>)
- PLAYbasic kılavuzu (<https://sportforlife.ca>)
- PLAQ örnek değerlendirme formu

Değerlendirme

- Grup değerlendirme planı içeriği (%20)
- Uygulama etkinliği ve katılım (%10)
- Tartışmalara katkı ve analiz gücü (%20)

Öğrenci Görev Yönergesi

Teslim Biçimi: Grup sunumu + bireysel analiz kağıdı

Teslim Tarihi: Ders sonunda teslim edilecektir.

Görev Tanımı:

Her grup, FO bileşenlerinden birini ölçmeye yönelik değerlendirme planı oluşturacaktır. Plan, seçilen ölçme aracının içeriğiyle uyumlu olmalı ve uygulama süreçlerini açıkça belirtmelidir. Her öğrenci ayrıca bireysel analiz formunu dolduracaktır.

Değerlendirme Ölçütleri (Toplam: 10 puan):

- Ölçme aracının doğru seçimi ve gerekçesi (4 puan)
- Planın uygulanabilirliği (3 puan)
- Analiz formunun içeriği ve eleştirel yaklaşım (3 puan)

14. Hafta Ders Planı ve Öğrenci Görev Yönergesi

Ders Adı: Developing Physical Literacy / Fiziksel Okuryazarlığın Geliştirilmesi

Konu: FO Temelli Ders Tasarımı

Süre: 90 dakika

Hedef Kitle: Spor Bilimleri Fakültesi öğrencileri / Beden Eğitimi öğretmen adayları

Ders Amaçları

- Fiziksel okuryazarlık bileşenlerini içeren bütüncül ders planı hazırlamak
- Yaş gruplarına uygun FO temelli etkinlikleri yapılandırmak
- Hazırlanan ders planını sunma ve akran geribildirim alma becerisi kazanmak

Ders Akışı (90 dakika)

Süre	Etkinlik	Açıklama
10 dk	Giriş	Ders planı hazırlamanın temel ilkeleri açıklanır
25 dk	Örnek İnceleme	Örnek bir FO temelli ders planı analiz edilir
30 dk	Atölye Çalışması	Her grup kendi FO ders planını hazırlar
20 dk	Sunumlar ve Akran Geri Bildirimi	Her grup tasarımını sunar, geri bildirim alır
5 dk	Toparlama	Genel değerlendirme ve kapanış

Kullanılabilecek Materyaller

- Ders planı şablonu
- Önceki haftalardan FO bileşenlerine ait özet dosyalar
- Akran değerlendirme formları

Değerlendirme

- Ders planının FO bileşenlerini içermesi (%20)
- Etkinliklerin yaş grubu ile uyumu (%10)
- Sunum kalitesi ve akran değerlendirme katkısı (%10)

Öğrenci Görev Yönergesi

Teslim Biçimi: Grup dersi planı ve sınıf içi sunum

Teslim Tarihi: Dersin sonunda

Görev Tanımı:

Her grup, ilkokul, ortaokul veya lise düzeyinde bir sınıf için FO temelli ders planı hazırlar.

Plan, kazanım, içerik, yöntem, araç-gereç ve değerlendirme bölümlerini içermelidir.

Hazırlanan plan sınıfta sunulur ve diğer gruplardan geri bildirim alınır.

Değerlendirme Ölçütleri (Toplam: 10 puan):

- Planın yapısal bütünlüğü ve FO bileşenleriyle uyumu (4 puan)
- Yaşa uygunluk ve yaratıcı etkinlik tasarımı (3 puan)
- Sunum açıklığı ve geribildirimlere açıklık (3 puan)

15. Hafta Ders Planı ve Öğrenci Görev Yönergesi

Ders Adı: Developing Physical Literacy / Fiziksel Okuryazarlığın Geliştirilmesi

Konu: Final Sunumu Hazırlığı

Süre: 90 dakika

Hedef Kitle: Spor Bilimleri Fakültesi öğrencileri / Beden Eğitimi öğretmen adayları

Ders Amaçları

- Öğrencilerin final sunumu için yapılandırılmış içerik hazırlamalarını sağlamak
- FO kazanımlarını bütünleştiren sunumlar için prova ortamı oluşturmak
- Sunum becerilerini geliştirmek ve geribildirimlerle düzeltme yapmalarını sağlamak

Ders Akışı (90 dakika)

Süre	Etkinlik	Açıklama
10 dk	Giriş	Sunumun yapısı ve değerlendirme ölçütleri açıklanır
25 dk	Sunum Planı Hazırlama	Her öğrenci bireysel sunum planını oluşturur
40 dk	Sunum Provaları	Öğrenciler 5 dakikalık kısa sunum yapar, akran geri bildirimi alır
15 dk	Genel Tartışma ve Geribildirim	Sınıf genelinde güçlü ve gelişime açık yönler değerlendirilir

Kullanılabilecek Materyaller

- Sunum hazırlık şablonu
- Akran değerlendirme formu
- Zamanlayıcı, flipchart

Değerlendirme

- Sunum içeriği ve FO bağlantısı (%20)
- Prova sürecine katılım ve öz değerlendirme (%10)
- Akranlara verilen geri bildirimlerin kalitesi (%10)

Öğrenci Görev Yönergesi

Teslim Biçimi: Bireysel sunum taslağı ve prova sunumu

Teslim Tarihi: Ders sonunda teslim edilecektir.

Görev Tanımı:

Her öğrenci, final haftasında gerçekleştireceği FO temelli bireysel sunum için bir plan hazırlar. Hazırlanan sunum içeriği derste prova edilir ve sınıf arkadaşlarından geri bildirim alınır. Sunum süresi 5-7 dakika arasında olmalıdır ve tüm FO öğrenme çıktılarından en az üçüne referans içermelidir.

Değerlendirme Ölçütleri (Toplam: 10 puan):

- Planın yapılandırılmış ve mantıklı olması (4 puan)
- Provanın içeriğe uygun sunulması (3 puan)
- Akran geribildirimlerine açıklık ve uygulama isteği (3 puan)

16. Hafta Ders Planı ve Öğrenci Görev Yönergesi

Ders Adı: Developing Physical Literacy / Fiziksel Okuryazarlığın Geliştirilmesi

Konu: Final Sunumu ve Genel Değerlendirme

Süre: 90 dakika

Hedef Kitle: Spor Bilimleri Fakültesi öğrencileri / Beden Eğitimi öğretmen adayları

Ders Amaçları

- Öğrencilerin FO temelli bireysel sunumlarını gerçekleştirmesi
- Öğrencilerin ders boyunca elde ettikleri kazanımları değerlendirmesi
- Programın genel değerlendirmesinin yapılması ve önerilerin alınması

Ders Akışı (90 dakika)

Süre	Etkinlik	Açıklama
10 dk	Açılış ve Bilgilendirme	Sunum süreci ve değerlendirme ölçütleri hatırlatılır
60 dk	Bireysel Final Sunumları	Her öğrenci 5 dakikalık FO temelli sunumunu gerçekleştirir
10 dk	Google Form Son Test	Dersin sonunda kısa test uygulanır
10 dk	Genel Değerlendirme	Eğitmen ve öğrenciler programla ilgili geri bildirim paylaşır

Kullanılabilecek Materyaller

- Projeksiyon, bilgisayar
- Akran değerlendirme formu
- Google Form (son test)

Değerlendirme

- Final sunumun içeriği ve sunum becerisi (%40)
- Son test puanı (%20)
- Akran değerlendirme formuna katkı (%10)
- Program genel değerlendirme katılımı (%10)

Öğrenci Görev Yönergesi

Teslim Biçimi: Bireysel sunum + Google Form testi + değerlendirme anketi

Teslim Tarihi: Ders günü içinde tamamlanmalıdır.

Görev Tanımı:

Her öğrenci, fiziksel okuryazarlık modülünde kazandığı bilgileri özetleyen bireysel sunum gerçekleştirir. Sunum en az üç FO öğrenme çıktısını içermeli ve bireysel gelişimi yansıtmalıdır. Ayrıca öğrenciler, ders sonunda son- test ve son- anketi doldururlar.

Değerlendirme Ölçütleri (Toplam: 10 puan):

- Sunumun içerik doğruluğu ve FO öğrenme çıktılarıyla ilişkisi (5 puan)
- Sunum akıcılığı, süreye uyum ve özgünlük (3 puan)
- Geri bildirimlere açıklık ve test tamamlama (2 puan)

Ders Kaynakları

Casey, A., & Goodyear, V. A. (2015). Digital technologies and learning in physical education: Pedagogical cases. Routledge.

Hughes, S., Spence, J., & Richards, M. (2020). Ipsative assessment and feedback: A guide for practitioners. Routledge.

Moon, J. A. (2004). A handbook of reflective and experiential learning: Theory and practice. RoutledgeFalmer.

Longmuir, P. E., & Tremblay, M. S. (2016). Canadian Assessment of Physical Literacy (CAPL-2). Available at: <https://www.capl-eclp.ca>

Physical Literacy Assessment for Youth (PLAY). Available at: <https://sportforlife.ca/physical-literacy/physical-literacy-assessment>

Sum, R. K. W., Ha, A. S. C., & Cheng, C. F. (2016). Perceived Physical Literacy Instrument (PPLI): Development and validation using a Rasch model. European Physical Education Review, 22(4), 589–602.

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı. (2018). Beden Eğitimi ve Oyun Dersi Öğretim Programı (İlkokul 1–4. sınıflar). Ankara: MEB Yayınları. Erişim adresi:

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı. (2018). Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı (Ortaokul 5–8. sınıflar). Ankara: MEB Yayınları.

(2018). Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı (Lise 9–12. sınıflar). Ankara: MEB Yayınları.

Whitehead, M. (2020). Fiziksel Okuryazarlık (Çev. G. Demirhan). Ankara: Palme Yayıncılık.

Whitehead, M. (2019). Physical Literacy Across the World. Routledge.

Ek 5. Gazi Üniversitesi Etik Kurul Kararı

Evrak Tarih ve Sayısı: 13.12.2021-E.235999

T.C. GAZİ ÜNİVERSİTESİ Etik Komisyonu

Sayı : E-77082166-302.08.01-235999
Konu : Bilimsel ve Eğitim Amaçlı

13.12.2021

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı **Doktora Öğrencisi Cevdet DURAN'ın, Prof.Dr.İmdat YARIM'ın** danışmanlığında yürüttüğü **"*Beden Eğitimi Öğretmenlerinin ve Adaylarının Algılanan Fiziksel Okuryazarlık Düzeylerinin Belirlenmesi, Spor Bilimleri Fakültelerine Yönelik Bir 'Fiziksel Okuryazarlık' Eğitim Programı Tasarımı*"** adlı tez çalışması ile ilgili konu Komisyonumuzun **07.12.2021** tarih ve **19** sayılı toplantısında görüşülmüş olup,

İlgilinin çalışmasının, yapılması planlanan yerlerden izin alınması koşuluyla yapılmasında etik açıdan bir sakınca bulunmadığına oybirliği ile karar verilmiş ve karara ilişkin imza listesi ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi rica ederim.

Araştırma Kod No: 2021 - 1128

Prof. Dr. İsmail KARAKAYA
Komisyon Başkanı

Ek:1 Liste

DAĞITIM

Gereği:

Sayın Prof. Dr. İmdat YARIM

Bilgi:

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğüne

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Ek 6. BARÜ Çalışma İzni

T.C.
BARTIN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Spor Bilimleri Fakültesi Dekanlığı

Sayı : E-15436336-302.08.01-2500026152
Konu : Uygulama Çalışması İzni (Cevdet
DURAN)

03.03.2025

DAĞITIM YERLERİNE

- İlgi : a) Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Başkanlığının 25.02.2025 tarihli ve E-28897320-302.08.01-2500023773 sayılı yazısı.
b) Cevdet Duran'ın 11.02.2025 tarihli ve 2500019239 sayılı yazısı.

Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Doktora Programı öğrencisi Cevdet DURAN tarafından yürütülen "*Beden Eğitimi Öğretmenlerinin ve Adaylarının Algılanan Fiziksel Okuryazarlık Düzeylerinin Belirlenmesi, Spor Bilimleri Fakültelerine Yönelik Bir Fiziksel Okuryazarlık Eğitim Programı Tasarısı*" konulu tez çalışması kapsamında, "*Fiziksel Okuryazarlığın Geliştirilmesi*" başlıklı ders programının 2024-2025 akademik yılı bahar döneminde sınav tarihleri dışında Fiziksel Uygunluk dersi alan öğrencilerimize uygulama talebi Dekanlığımızca uygun bulunmuştur.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Ayla ÇETİN DİNDAR
Spor Bilimleri Fak. Dek. V.

DAĞITIM LİSTESİ
Antrenörlük Eğitimi Bölümüne
Beden Eğitimi ve Spor Bölümüne
Rekreasyon Bölümüne
Spor Yöneticiliği Bölümüne

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

GAZİLİ OLMAK AYRICALIKTIR..